

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי

מתנ"ה

מארזי תכנון ניהול והיערכות | תשע"ה
מ ה מ י נ ה ל ה פ ד ג ו ג י

← למנהלי המחוזות

← לסגלי המפקחים במחוזות ובמטה

← למנהלי מוסדות החינוך

← ולגננות

משרד החינוך | ירושלים ניסן תשע"ד | אפריל 2014

המינהל הפדגוגי | רחוב שבטי ישראל 34 ירושלים, מיקוד 91911 | טלפון 02-5604015
www.education.gov.il כתובתנו

המינהל הפדגוגי מודה לכלל השותפים ששלחו חומרים, קראו והאירו:

מנהלי מחוזות, מפקחי מחוזות, לשכת המשנה למנכ"ל וצוות התכנון, מזכירות פדגוגית, מינהל עובדי הוראה, מינהל חברה ונוער, מינהל מדע וטכנולוגיה, מינהל תקשוב ומערכות מידע, המינהל לחינוך דתי, מינהל כלכלה ותקציבים, מינהל הפיתוח, אגף א' נכסים ולוגיסטיקה, אגף א' לחינוך מוכר שאינו רשמי, אגף הביטחון וכל צוות המנהלים במינהל הפדגוגי

ריכוז ופיתוח מתנ"ה תשע"ה:

אתי סאסי, מנהלת פדגוגית, מנהלת בתי ספר בניהול עצמי, המינהל הפדגוגי
הילה לנקרי מיוסט, מנהלת תחום איכות, תכנון ובקרה, אגף בכיר תכנון ואסטרטגיה
מיכל סטולר, ענת שיראזי, שי רוזנברג – צוות תכנון
עמית קרינקין, ממונה מערכות מידע, מינהל פדגוגי
ענת נידם, מדריכה ארצית, בתי ספר בניהול עצמי
עמירם נאמן, יועץ ארגוני

משוב על אודות המתנ"ה ניתן לשלוח לכתובת:

המינהל הפדגוגי במשרד החינוך
דוא"ל: minhal-pedagogi-moe@education.gov.il

הפקה: משרד החינוך | ירושלים ניסן תשע"ד | אפריל 2014

עריכה לשונית: ציקי רדיאנו

עיצוב גרפי: סטודיו שחר שושנה מקבוצת סוקרפיו 88

מבנה מארז מתנ"ה:

לחינוך הקדם-יסודי

לחינוך היסודי

לחינוך העל-יסודי

פתח דבר

5	דבר שר החינוך
7	דבר המנהלת הכללית
9	דבר מנהלת המינהל הפדגוגי
10	חוק חינוך ממלכתי (תיקון תש"ס-1999)
11	חזון מערכת החינוך
12	מבט על התכנית האסטרטגית
16	על תהליך התכנון – מתודולוגיה
22	המארח כציר מארגן בתכניות העבודה

דבר שר החינוך - הרב שי פירון

חברי קהילת החינוך היקרים,

השנה האחרונה הובילה את כולנו לחשיבה מחודשת על בית הספר ועל ייעודו לעת הזו. לצד הביקורות הנשמעות ביחס למערכת החינוך, אי אפשר להתעלם מההישגים הנפלאים אליהם הגענו, אי אפשר להתעלם מנוכחותם של אנשי חינוך מעולים העושים לילות כימים להבטחת עתידם של התלמידים. מנהלים ומורים נשאו בעול החינוך והגיעו להישגים נפלאים.

אולם שינויים שחלו בעולם, מכריחים אותנו לחשוב, לתכנן ולגבש תכנית חינוכית-פדגוגית שתכין את בוגרי המערכת לעולם המחר. ההכנה כוללת רכישת מיומנויות לצד ידע נרחב ומעמיק, מצוינות לימודית וערכית והפיכת בתי הספר לקהילות הנושמות חינוך והמאפשרות לכל צעיר לממש את עצמו תוך העמקת המחויבות שלו לכלל.

תכנית "ישראל עולה כיתה" תשלב בין הצרכים לבין החזון והייעוד. התכנית תעמיק בלמידה משמעותית המעניקה כלים מתקדמים ותובנות מוסריות והמגייסת את הלומד לתיקון החברה. לכן לתכנית החדשה השלכות רחבות על מטרות, על מבנה ועל תוכן הלמידה. אנו מאמינים שלאורך הזמן תשפיע התכנית על מבנה בית הספר ותאפשר יצירה של מודלים לימודיים וארגוניים חדשים.

התכנית מחזקת את המצוינות וההצטיינות. זהו יעד לאומי ואישי כאחד הרואה בלמידה המשמעותית הזדמנות להעמקת ערך המצוינות על מגוון ביטוייו.

חלק מהותי מהתכנית קשור באמון, בגמישות הפדגוגית ובהעמקת הניהול העצמי. בבסיס התכנית עומדים בית הספר היודע להגדיר חזון ומטרות ולגבש דרכים למדידה ולהערכה של הצלחת התכניות, ומנהלים כמנהיגי חינוך המגבשים חלק מתוכני הלימוד ומסגרת שעות הלימוד.

מאז המתנה כשמו כן הוא: מאפשר ארגון מושכל של מערך הלמידה בבית הספר. מגמתו של המאז היא לתכנן וגם לאפשר. הוא אינו כובל, אלא משחרר ויוצר סביבה מוגנת ובטוחה למספר רב של יוזמות מקומיות המעשירות את המעשה החינוכי והמעניקות לו נשמה גדולה, ייעוד, חלום וחזון.

מאז המתנה מגדיר את מסגרת הבסיס של בית הספר, את המיומנויות, את דרכי ההערכה החלופיות, אבל הוא גם מזמין אתכם ליצור, לצקת תכנים נוספים ולהגדיר את הזהות המיוחדת של בית הספר שלכם.

השנה הקרובה יכולה להפוך לשנה מרתקת של יצירה ושל התחדשות, ומאז זה הוא כלי מרכזי המאפשר לחלום ולממש.

זו גם ההזדמנות לברך את כל קהילת החינוך בשנה של עשייה, ברכה והצלחה בכל מעשה ידינו.

אני קורא לכם להיות שותפים לחשיבה חינוכית המחברת עבר לעתיד באמצעות הווה משמעותי.

שלכם,

שר פירון

דבר המנהלת הכללית - גב' מיכל כהן

**"אין חלום כה נבדל מן המעשה כמו שיחשבו רבים.
כל מעשה בני האדם היה לפנים חלום..."**
(בנימין זאב הרצל)

עובדי מערכת החינוך היקרים,

תפקידה ואחריותה של מערכת החינוך הם להיות גורם מוביל ומשמעותי בעיצוב דמותה של החברה, בעמידה על זכותם של אזרחיה לחינוך מיטבי ואיכותי, בשיפור הישגי התלמידים ובהובלת בוגריה למימוש עצמי מיטבי הן כפרטים והן כחברים תורמים ומשמעותיים בחברה.

לכתיבת מארז המתנ"ה בשנה זו קדם תהליך התבוננות, חשיבה ושיח שהוליד זוויות נוספות לנקודות המבט על החינוך בכללו ועל מערכת החינוך שלנו בפרט. תהליך זה, לו היו שותפים אנשי המחוז והמטה, אנשי חינוך ואנשי ציבור בעלי עניין, העמיד בפנינו אתגרים חדשים ועורר שאלות עומק אודות מקומה של מערכת החינוך במאה ה-21, אודות אתגריה החדשים, אודות הפרדיגמות והאמיתות שעליהן היא נשענת, אודות החדש מול הישן ועוד. שאלות המתבקשות מכל איש חינוך באשר הוא, העוסק בחינוך בפועל.

התפיסה שהתגבשה בקרב השותפים לתהליך כוללת מספר עיקרים שהם בבחינת אבן יסוד למערכת חינוך דינאמית, מתחדשת ומאפשרת, כמו גם הלוקחת אחריות והפועלת מתוך אחריותיות:

אמון בין כלל השותפים למעשה החינוכי

- אוטונומיה של בתי הספר ומימושה באמצעות גמישות פדגוגית
- למידה משמעותית וחוויתית
- תלמיד בעל השכלה רחבה
- אחריות אישית של הלומד לקהילה, לחברה ולמדינת ישראל

שלוש המטרות שבעצם ניסוחן מבטאות את תפיסת העולם באשר לדמותה ולתפקידה של מערכת החינוך במדינת ישראל הינן:

- קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות
- חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית
- חיזוק מעמדו ויכולתו של החינוך הציבורי לתת מענה מיטבי לכלל החברה הישראלית

המתנ"ה, מארז תכנון, ניהול והיערכות, מבטא הלכה למעשה את רוח הדברים ואת המגמות שהתגבשו. המארז כולל את המשימות ולצידן את מרחבי הגמישות תוך שהוא מאפשר למוסד החינוכי להכין תכנית אסטרטגית המבטאת את תפיסתו הייחודית בהלימה למטרות משרד החינוך. תוכן המתנ"ה נועד לסייע בתהליך הכנת תכנית העבודה של המוסד שבניהולכם.

אני מבקשת להזמין את אנשי החינוך לכל שדרת החינוך, לקיים בתוך מסגרות החינוך לגווניהן שיח אודות האתגרים המרכזיים, תפיסות העולם והערכים המנחים. מטה משרד החינוך ישמח לקבל היזון חוזר, מחשבות, ניירות עמדה ורעיונות מהשטח שיאפשרו את הרחבת היריעה ויזמנו השמעת קולות מרובים וחשובים.

ברצוני להודות לכל השותפים שנטלו חלק בחשיבה, בגיבוש וביישום של התכנית האסטרטגית, ולאתי סאסי על עריכת המתנ"ה. עבודתכם המבורכת והחשובה הייתה המצע לשמירה על הראוי והנכון ולהובלת חידוש ושינוי. איחולי הצלחה לכל העושים במלאכה. מי ייתן ותראו פרי עמלכם.

בברכת הצלחה,
מיכל כהן

דבר מ"מ מנהלת המינהל הפדגוגי - הגב' חנה שדמי

מנהלי מחוזות, מפקחים, אנשי מטה ומנהלי מוסדות חינוך,

מארג המתנ"ה שלפניכם מהווה כלי פדגוגי ניהולי, אותו מעמיד המינהל הפדגוגי לרשותכם לצורך עבודת התכנון, הניהול וההיערכות לשנת הלימודים הקרובה.

מארג המתנ"ה בנוי על בסיס היעדים והמשימות, שנקבעו בתכנית האסטרטגית של המשרד לשנים 2014-2018 וביטויים בתשע"ה על רצף הגיל - קדם יסודי, יסודי ועל יסודי.

שלושה צירים מרכזיים בבניית המתנה:

- קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, מימוש עצמי ומצוינות.
- חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית.
- חיזוק מעמדו ויכולתו של החינוך הציבורי לתת מענה מיטבי לכלל החברה הישראלית.

המתנ"ה מציגה את תכנית העבודה השנתית של כלל המערכת כבסיס לבניית תכנית העבודה המוסדית.

הדגש בתכנית זו היא על שילוב בין פדגוגיה לערכים, בין תהליך הלמידה לבין הישגים, בין הוראה למידה והערכה, בין היבטים של למידה קוגניטיבית להיבטים של למידה רגשית, חברתית וערכית.

התכנית מבטאת התייחסות למעשה החינוכי ומנסה לתת תשובות לשאלה -

מה הוא חינוך משמעותי מותאם למאה ה-21?

את כתיבת המתנ"ה השנה הובילו שלושה ערכים מרכזיים - אמן, שקיפות ואוטונומיה.

אמן במנהלי המוסד החינוכי ובצוותים החינוכיים וביכולתם לתרגם את היעדים והמשימות לפעולות בית ספריות שיקדמו את היעד ויעמדו במדדים המצופים.

שקיפות ובהירות של מדיניות משרד החינוך ושל המשאבים העומדים לרשות מוסדות החינוך.

אוטונומיה - הרחבת האוטונומיה של המוסד החינוכי, הבאה לידי ביטוי במרחב הגמישות של 25% לקביעת דגשי הלימוד, גמישות בהקצאת השעות ועוד.

המשימות המוצגות במארג המתנ"ה מחולקות למשימות חובה, משימות בחירה ומשימות שהיישום שלהם הוא הדרגתי.

בתחום הפיתוח המקצועי יינתנו לבתי הספר הסמכות, האחריות והמשאבים לעצב את תכנית הפיתוח המקצועי.

אנו מאמינים שכתביבת המתנ"ה, במתכונתה זו, תהווה את האיזון הנכון בין תכנית המשותפת לכלל מסגרות החינוך לבין תכניות ייחודיות שיפותחו במסגרות החינוך.

תודתנו לכל השותפים לחשיבה, לתכנון ולכתיבת מארג המתנ"ה.

בברכה,

חנה שדמי

חוק חינוך ממלכתי (תיקון - מטרת החינוך הממלכתי), התש"ס-1999

1. לחנך אדם להיות אוהב אדם, אוהב עמו ואוהב ארצו, אזרח נאמן למדינת ישראל, המכבד את הוריו ואת משפחתו, את מורשתו, את זהותו התרבותית ואת לשונו
2. להנחיל את העקרונות שבהכרזה על הקמת מדינת ישראל ואת ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית ולפתח יחס של כבוד לזכויות האדם, לחירויות היסוד, לערכים דמוקרטיים, לשמירת החוק, לתרבותו ולהשקפותיו של הזולת, וכן לחנך לחתירה לשלום ולסובלנות ביחסים בין בני אדם ובין עמים
3. ללמד את תולדות ארץ ישראל ומדינת ישראל
4. ללמד את תורת ישראל, תולדות העם היהודי, מורשת ישראל והמסורת היהודית, להנחיל את תודעת זכר השואה והגבורה ולחנך לכבדם
5. לפתח את אישיות הילד והילדה, את יצירתיותם ואת כשרונותיהם השונים, למיצוי מלוא יכולתם כבני אדם החיים חיים של איכות ושל משמעות
6. לבסס את ידיעותיהם של הילד והילדה בתחומי הדעת והמדע השונים, ביצירה האנושית לסוגיה ולדורותיה, ובמיומנויות היסוד שיידרשו להם בחייהם כבני אדם בוגרים בחברה חופשית, ולעודד פעילות גופנית ותרבות פנאי
7. לחזק את כוח השיפוט והביקורת, לטפח סקרנות אינטלקטואלית, מחשבה עצמאית ויוזמה, ולפתח מודעות וערכות לתמורות ולחידושים
8. להעניק שוויון הזדמנויות לכל ילד וילדה, לאפשר להם להתפתח על פי דרכם וליצור אווירה המעוררת את השונה והתומכת בו
9. לטפח מעורבות בחיי החברה הישראלית, נכונות לקבל תפקידים ולמלאם מתוך מסירות ואחריות, רצון לעזרה הדדית, תרומה לקהילה, התנדבות וחתימה לצדק חברתי במדינת ישראל
10. לפתח יחס של כבוד ואחריות לסביבה הטבעית וזיקה לארץ, לנופיה, לחי ולצומח
11. להכיר את השפה, התרבות, ההיסטוריה, המורשת והמסורת הייחודית של האוכלוסייה הערבית ושל קבוצות אוכלוסייה אחרות במדינת ישראל, ולהכיר בזכויות השוות של כל אזרחי ישראל.

על מנת להגשים את ייעודנו החינוכי עלינו לאהוב - להאמין - להצטיין

עלינו למצוא את הדרך לעשות זאת בכיתה, במערכת החינוך ובחברה הישראלית כולה. אנו מבקשים לטפח מערכת מאפשרת שתגבה ותקדם את העשייה החינוכית במוסדות החינוכיים באופן אינטגרטיבי, מערכת שתאפשר לקואליציית החינוך ובראשה עובדי ההוראה והמנהלים כולם לממש את השליחות המקצועית, להמשיך לייצר השפעה עמוקה, משמעותית וארוכת טווח על ילדי ישראל בדרכם למימוש עצמי ומצוינות ועל החברה הישראלית בדרכה להיות חברת מופת.

**מערכת החינוך תהיה גורם מוביל
בהתחדשותה של החברה הישראלית,
בהפיכתה לחברת מופת
ובקידומו האישי והמקצועי של הפרט**

מבט על התכנית האסטרטגית 2014-2016

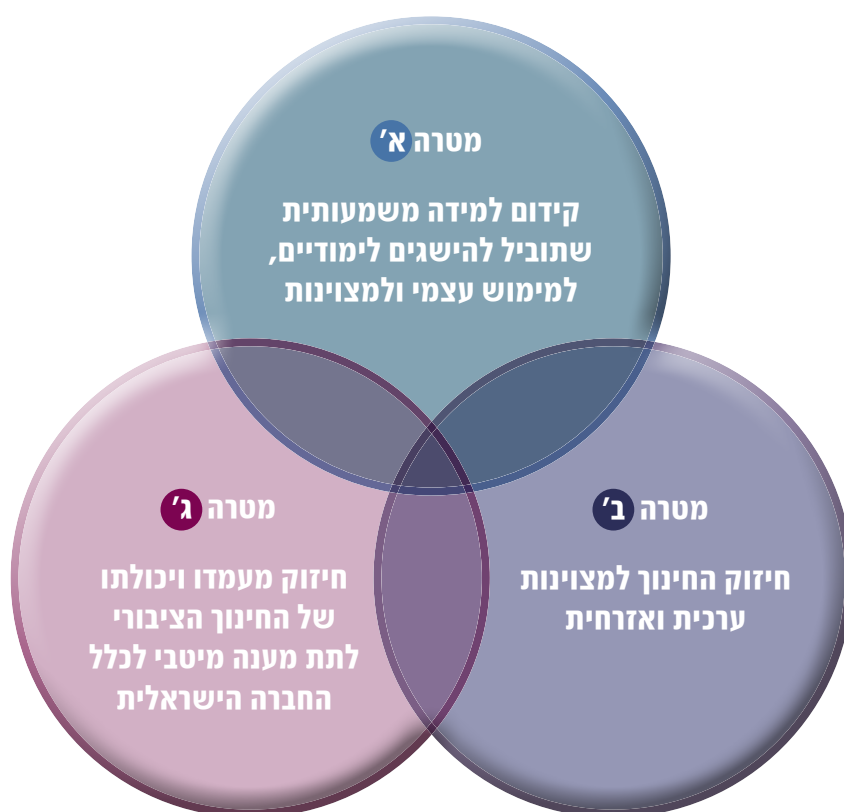
א. כללי

התכנית האסטרטגית מציגה את חזון מערכת החינוך, את מטרות העל, את היעדים המרכזיים וכן מציגה את המשימות המרכזיות שיאפשרו את השגתן.

התכנית מייצגת תפיסה הרואה בלומד אדם שלם בעל צרכים קוגניטיביים, רגשיים וחברתיים-ערכיים – צרכים המזינים ומשלימים זה את זה.

מתפקידנו כמערכת חינוך לתת לצרכים אלו מענה איכותי שיאפשר לכל אחד מהלומדים: לזהות את יכולותיו, להכיר בחלקים החזקים שלו לצד החלקים המאתגרים שלו, להמשיך לטפחם ולממשם באופן מיטבי.

ב. מטרות התכנית האסטרטגית:

מטרה א'	מטרה ב'	מטרה ג'
קידום למידה משמעותית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמציאות	חיזוק החינוך למציאות ערכית ואזרחית	חיזוק מעמדו ויכולתו של החינוך הציבורי לתת מענה מיטבי לכלל החברה הישראלית
יעד 1: הבנייה משותפת של תפיסה פדגוגית כוללת של הלמידה המשמעותית.	יעד 4: העמקת החינוך הרגשי, הערכי והחברתי, וקידום מעורבות אישית וחברתית.	יעד 9: קידום מנהיגות מפקחים, מנהלים וצוותי חינוך באמצעות הרחבת האוטונומיה ועידוד יזמות.
יעד 2: קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 (אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד).	יעד 5: טיפול אקלים מיטבי לחיזוק החוסן והצמיחה האישית ולקידום הכלת האחר וקבלת השונות.	יעד 10: מתן מענה חינוכי וארגוני, שיאפשר הכלתם של תלמידים מזרמי חינוך מגוונים.
יעד 3: התאמת תכניות הלימודים, מערכי הערכה ומדידה, תפיסת ההוראה, ההכשרה והפיתוח המקצועי.	יעד 6: קידום שוויון הזדמנויות ומיצוי הפוטנציאל לכלל הקבוצות בחברה הישראלית.	יעד 11: קידומו של החינוך המקצועי טכנולוגי כמאפשר מימוש עצמי ומצוינות מגוונים.
	יעד 7: טיפול זהות וערכי מורשת ייחודיים בתוך מרחב חיים משותף בחברה הישראלית על גווניה במדינה יהודית	יעד 12: ביסוסו של משרד החינוך כארגון המקדם ערכים של מצוינות ניהולית, מקצועיות ושירות.
	יעד 8: קידום תפיסה הוליסטית המקדמת רצף חינוכי סביב היממה ובין כלל מערכות החינוך: "מחנכים מסביב לשעון"	יעד 13: התאמת סביבת הלמידה לתפיסה ולצרכים הפדגוגיים של מוסדות החינוך

ג. המטרות ופירוט היעדים:

לכל אחת מהמטרות שהוצגו בתרשים מספר 1, יש מספר יעדים. סך הכול שלושה עשר יעדים. היעדים הנגזרים מכל מטרה תורמים, כל אחד בדרכו, לקידום המטרה. עם זאת הם משלימים זה את זה וכל אחד מהם עומד בזיקה לשאר היעדים והמטרות, משפיע עליהם, נתרם על ידם ותורם לקידום החזון. להלן המטרות, הרציונאל של כל מטרה ופירוט היעדים הנגזרים מכל אחת מהמטרות:

מטרה א': קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות

אודות מטרה א':

מימוש עצמי ומצוינות דורשים שינוי מהותי בחשיבה החינוכית ובפרקטיקה הפדגוגית. יש להגדיר מחדש את תפקידו של בית הספר, את מהות המפגש החינוכי ואת ייעודו של המחנך על מנת לסייע ללומדים לבנות עולם רלוונטי, ערכי, תואם לתקופה, עשיר ושלם.

התפיסה החדשה – "למידה משמעותית" היא מפגש בין פדגוגיה מחדשת ומותאמת ליעדי התקופה לבין פיתוח וטיפוח של הממד האישי – חוויתי המבקש ליצור שינוי תודעתי, המסייע לעיצוב זהותו של הלומד, ובין הנעה לפעולה שיש בה אחריות לקהילה וסולידריות חברתית. למידה משמעותית היא למידה המזמנת חווית למידה רגשית, חברתית וקוגניטיבית (למידה עצמאית בתוך יחסים בין אישיים) והמושגת על שלושה רכיבים המתקיימים בו זמנית: **ערך** ללומד ולחברה, **מעורבות** הלומד והמלמד, **רלוונטיות** ללומד.

במהלך כולל ומקיף להטמעת התפיסה החדשה יפעל משרד החינוך להתאמת תכניות הלימודים, מערכי ההערכה והמדידה ותפיסת ההוראה לקידום של תפקודי תלמיד הנדרשים במציאות המשתנה.

יעדים:

1. [הבנייה משותפת של תפיסה פדגוגית כוללת של הלמידה המשמעותית](#)
2. [קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 \(אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד\)](#)
3. [התאמת תכניות הלימודים, מערכי הערכה ומדידה, תפיסת ההוראה, ההכשרה, ההתמחות והפיתוח המקצועי לתפיסת הלמידה המשמעותית](#)

מטרה ב': חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית

אודות מטרה ב':

חוסנה של מדינת ישראל מבוסס על קיומה של חברת מופת. מערכת החינוך תפעל, בשילוב גורמי חינוך וקהילה, לקידום של חברת מופת המושתתת על ערכות הדדיות, על ערכי שוויון וצדק חברתי, תסייע בטיפוחם של יחסי קרבה, אכפתיות ואהבת הבריות, ערכי נתינה, מימוש עצמי, קבלת האחר, אזרחות פעילה, תרומה לקהילה, תוך שימור הייחודיות והשונות וחיזוק המרקם העדין שעל בסיסו מונח חוסנה של החברה הישראלית.

יעדים:

4. העמקת החינוך הרגשי, הערכי והחברתי, וקידום מעורבות אישית וחברתית
5. טיפוח אקלים מיטבי לחיזוק החוסן והצמיחה האישית ולקידום הכלת האחר וקבלת השונה
6. קידום שוויון הזדמנויות ומיצוי הפוטנציאל לכלל הקבוצות בחברה הישראלית
7. טיפוח זהות וערכי מורשת ייחודיים בתוך מרחב חיים משותף בחברה הישראלית על גווניה במדינה יהודית ודמוקרטית, ברוח מגילת העצמאות
8. קידום תפיסה הוליסטית המקדמת רצף חינוכי בין כלל מערכות החינוך: 'מחנכים מסביב לשעון'

מטרה ג': חיזוק מעמדו ויכולתו של החינוך הציבורי לתת מענה מיטבי לכלל החברה הישראלית

אודות מטרה ג':

חינוך ציבורי איכותי, נגיש, שוויוני, מורשה ומפוקח מהווה בסיס משמעותי למימוש זכותם של כלל התלמידים במדינת ישראל לחינוך מיטבי והולם. החינוך הציבורי מקנה ערכי יסוד מוסכמים והשכלה ראויה המבטאים את ערכיה היהודיים והדמוקרטיים של מדינת ישראל מתוך שאיפה לצמצום פערים וליצירת חברת מופת. חיזוקו של החינוך הציבורי יעשה תוך מתן מענה פדגוגי וארגוני למגוון הזרמים בחברה הישראלית במהלך של שיח ושיתוף הפעולה עם כלל השותפים והמגזרים. מערכת חינוך הפועלת לקידום מנהיגות חינוכית משמעותית תוך התמקצעות עדכנית, שיפור איכות ההוראה וחיזוק מעמד המורה כפרופסיה, תהווה חלופה מיטבית שאליה ינהרו מכל הזרמים.

היעדים:

9. [קידום מנהיגות מפקחים, מנהלים וצוותי חינוך באמצעות הרחבת האוטונומיה ועידוד יזמות](#)
10. [מתן מענה חינוכי וארגוני שיאפשר הכלתם של תלמידים מזרמי חינוך מגוונים](#)
11. [קידומו של החינוך המקצועי טכנולוגי כמאפשר מימוש עצמי ומצוינות מגוונים](#)
12. [ביסוסו של משרד החינוך כארגון המקדם ערכים של מצוינות ניהולית, מקצועיות ושירות והמאפשר למוסדות החינוך לממש את שליחותם החינוכית](#)
13. [התאמת סביבת הלמידה לתפיסה ולצרכים הפדגוגיים של מוסדות החינוך](#)

על תהליך התכנון - מתודולוגיה

המשימות המרכזיות לכל יעד:

לכל יעד במארז המתנ"ה מוצגות משימות מרכזיות למימוש:

- משימות במיקוד התכנית האסטרטגית – משימות שיובילו ויקדמו את מימוש היעדים בתכנית האסטרטגית על ידי כל מוסדות החינוך
- משימות לבחירה – משימות לבחירה ולשיקול דעתו של המוסד החינוכי, אשר עשויות לתרום למימוש התכנית האסטרטגית
- משימות ביישום הדרגתי – משימות אשר ייושמו במהלך שלוש השנים של התכנית האסטרטגית
- משימות פרי יוזמה מקומית – משימות שהמוסד החינוכי/המחוז/הרשות יוזמים, בשותפויות שונות, בנושאים מגוונים ועל פי מאפיינים ייחודיים

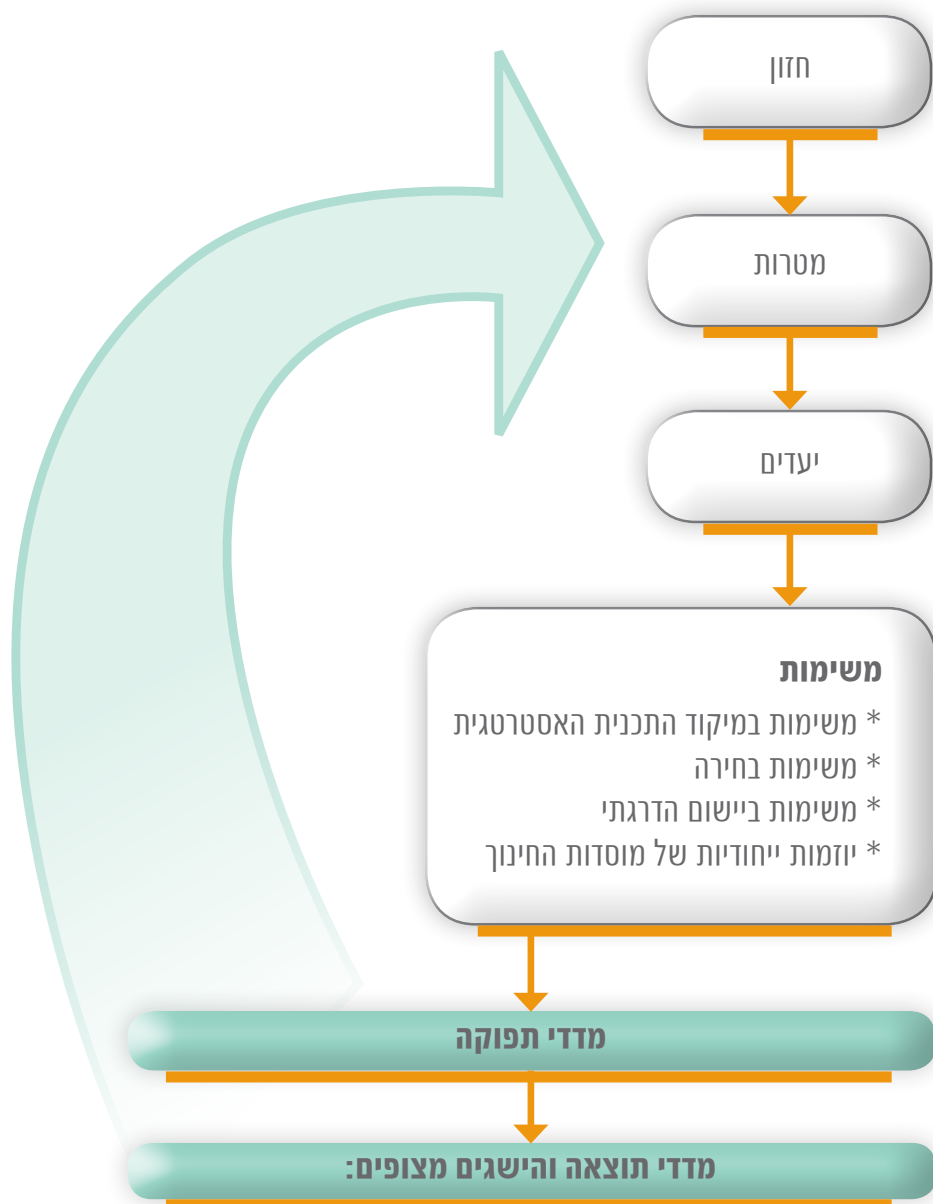
מדדים:

על מנת לבחון את אפקטיביות הפעולות ואת מידת תרומתן למימוש היעדים והמטרות, נדרשת הגדרת מדדים ממוקדים לכל אחת מהמשימות. בפרטי המשימה מוגדרים 2 רכיבים המתייחסים למדדים:

1. **כיוונים למדדי תוצאה והישגים מצופים:** – מדדים אלו כוללים את הגדרת הידע, הכישורים, המיומנויות והמאפיינים ההתנהגותיים של הלומד או המוסד החינוכי. ההישגים המצופים מתמקדים בהגדרת השינוי המיוחל של הלומדים או של המוסד החינוכי.
2. **כיוונים למדדי תפוקה אפשריים** – מדדי התפוקה המהווים לרוב אבני דרך על מנת להגיע להישגים המצופים.

במארז המתנ"ה מוצעים כיוונים למדדי תפוקה ולמדדי תוצאה. כל מוסד חינוכי ידויק את המדדים בהתאם למאפייניו ולצרכיו, יוסיף מדדים בתכנית עבודתו על בסיס הנתונים שאסף. מדדים אלו יסייעו לבחינת מידת הביצוע ולהערכת מידת האפקטיביות של המשימות והפעולות בתכנית עבודתו, על מנת לקדם ולממש את המטרות והיעדים.

חזון - מטרות - יעדים - משימות - מדדים

עקרונות מרכזיים לתכנון וליישום תכנית עבודה מוסדית:

תהליך התכנון הוא החיבור שבין מטרות – פעולות – משאבים, ראשיתו בשני מהלכים משלימים: האחד: תמונת עתיד (חזון ומטרות), והשני – תמונת מצב קיים. הפעולות המתוכננות הן הגשר בין המצב הקיים לבין עתיד רצוי.

עקרונות מרכזיים ליישום תכנית עבודה מוסדית:

- תכנית עבודה שנתית נגזרת מתכנון אסטרטגי –
 1. חזון, מטרות ויעדי התפתחות לשלוש שנים
 2. מטרות, יעדים וסדרי עדיפויות לשנת הלימודים הקרובה
- התאמה מתמדת של התכנית ושל דרכי עבודה לתנאים ולצרכים משתנים
- קיום תהליכי מעקב, בקרה והערכה באופן שיטתי לצורך התפתחות ושיפור מתמידים
- התקציב והמשאבים ישקפו, הלכה למעשה, את סדרי העדיפויות של המוסד החינוכי.

תהליך התכנון ומהלכי היישום ישיגו את יעדם, כאשר יעשו בשותפות עם כלל בעלי העניין הרלוונטיים – המשפיעים על תהליך החינוך והמושפעים ממנו. שותפות זו תאפשר לממש את הערך המוסף והתרומה הייחודית של כל אחד לעשייה החינוכית

היבטים מרכזיים באחריות המנהל במימוש המטרות והיעדים

המתנ"ה מהווה כלי ניהולי נוסף למנהלי מוסדות החינוך בעבודתם ובהיערכותם לשנת הלימודים תשע"ה לאחר שהגדירו עם הצוות את הדגשים בהם יתמקדו.

התרשים שהלן מציג דוגמאות להיבטים מרכזיים באחריות המנהל ודוגמאות לתפקידים הנגזרים מהם:

דוגמאות להיבטים באחריות המנהל דוגמאות לתפקידים הנגזרים

חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

מילון מושגים מרכזיים:

כדי לאפשר שפה משותפת, בחרנו להציג את ההגדרות של המושגים הבאים:

- **מטרות** – ההישגים הרחבים ביותר אליהם הארגון חותר. המטרות מייצגות את העתיד הרצוי.
- **יעדים** – הישגי הביניים המקרבים את הארגון למטרה. היעדים משמשים את הארגון להגשמת המטרה ומייצגים תוצרים מוחשיים שהשגתם מהווה אבני דרך להשגת המטרה.
- **משימות** – הפעולות שהארגון מבצע כדי להשיג את היעדים שהוגדרו (נמדדות על ידי מדדי תפוקה).
- **שלבי התארגנות** – פעולות ההיערכות המביאות למימוש המשימה. שלבי ההתארגנות הם שלבים ברורים הקצובים בזמן בדרך כלל, העוקבים זה אחר זה והמתארים את רצף הפעולות לביצוע המשימה.
- **מדדי תפוקה** – תוצרי הפעולות המשקפים את ליבת העשייה, המשתנה, הממדד אשר אחריו יתבצע מעקב. תפקידם של מדדי התפוקה הוא לשקף את ליבת העשייה המתרחשת במוסד החינוכי בעקבות התשומות ופעולות ההתארגנות שננקטו בכל אחת מהמשימות.
- **מדדי תוצאה** – מדדי תוצאה מתייחסים לתמורות ולשינויים הרחבים שהתרחשו כתוצאה מהשגת מדדי התפוקה. התועלת הנוצרת, הערך והתכלית לפעילות הארגון, ההישג אליו מכוונים, מדדי התוצאה מגדירים את השינויים המצופים. תפקידם של מדדי התוצאה הוא ללמד אודות השינוי המצופה בסביבה הלימודית בעקבות הפעלת המשימות.
- **משאבים** – מכלול המשאבים המיועדים להשגת המטרות החינוכיות: תקציב, כוח אדם, מבנים וציוד, טכנולוגיה, מוטיבציה ואנרגיה של אנשי המקצוע וחברים בקהילה.

המארז כציר מארגן בתכניות העבודה השנתית

מטרה א': קידום למידה משמעותית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות		
יעד 1: הבנייה משותפת של תפיסה פדגוגית כוללת של הלמידה		
משימות בקדם יסודי	משימות ביסודי	משימות בעל-יסודי
ביסוס 'מעגלי שיח' בצוותים חינוכיים	מיסוד 'מעגלי שיח' כתרבות בית ספרית משימת בחירה	מיסוד 'מעגלי שיח' כתרבות בית ספרית משימת בחירה
יעד 2: קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21		
משימות בקדם יסודי	משימות ביסודי	משימות בעל-יסודי
טיפול חשיבה יצירתית ודרכי הבעה מגוונות באמצעות חינוך לאמנות, תאטרון ומוזיקה	הפעלת תכנית "מובילי פדגוגיה איכותית" משימת בחירה	חאלו"ם משימת בחירה
קידום שפת אם	פיתוח מיומנויות חשיבה ולמידת חקר משימה במיקוד התכנית האסטרטגית	למידה משותפת בפלטפורמה דיגיטלית" משימת בחירה
עידוד קריאה ואהבת הספר	פיתוח תפקודי לומד מרכזיים משימה במיקוד התכנית האסטרטגית	פיתוח מיומנויות חשיבה ולמידת חקר" משימה במיקוד התכנית האסטרטגית
	קידום ההישגים בשפת אם עברית וערבית (חינוך לשוני) בדגש על תפקודי לומד משימה במיקוד התכנית האסטרטגית	הרחבה והטמעת התוכנית לכתיבת עבודות גמר של 5 יח"ל כחלופה ללמידה והיבחנות בבגרות משימה בחירה
פיתוח וקידום חשיבה מתמטית	יישום והעמקה של למידה משמעותית בחטיבות הצעירות משימת בחירה	יישום והטמעת תכניות לקידום ההישגים בשפת אם עברית "שלהב"ת" משימה במיקוד התכנית האסטרטגית
קידום ושילוב המדיה הדיגיטלית בגן הילדים	התאמת דרכי הוראה – למידה וסביבות למידה בתחום שפת אם (עברית וערבית) לסביבות מתוקשבות משימה ביישום הדרגתי	

מטרה א': קידום למידה משמעותית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות

משימות בקדם יסודי	משימות ביסודי	משימות בעל-יסודי
פיתוח מיומנויות חשיבה ולמידת חקר במדע ובטכנולוגיה בגן הילדים	עידוד קריאה ואהבת הספר	עידוד קריאה ואהבת הספר
	משימה במיקוד התכנית האסטרטגית, התכניות לבחירה	משימה במיקוד התכנית האסטרטגית, תכניות לבחירה
	קידום ההישגים במתמטיקה	קידום הישגים במתמטיקה
	משימה במיקוד התכנית האסטרטגית	משימה במיקוד התכנית האסטרטגית
	הטמעת כלים לאיתור קשיי תלמידים במתמטיקה ובאנגלית	הפעלת תכנית היעדים במתמטיקה "מיצוי ומציאות" בחט"ב ושעת אוריינות מתמטית בכיתות י' – משימת בחירה
	משימה במיקוד התכנית האסטרטגית	הפעלת עתודה מדעית וטכנולוגית להגדלת שיעור התלמידים בעלי 5 יחידות במתמטיקה ובמדעים (עמ"ט) משימת בחירה
	קידום הישגים במדעים	משימת בחירה
	משימה במיקוד התכנית האסטרטגית	קידום הישגים במדע וטכנולוגיה בחט"ב משימה במיקוד התכנית האסטרטגית
	טיפוח התלמידים המצטיינים וטיפוח המצוינות הבית ספרית באמצעות תכניות לעידוד המצוינות	משימה במיקוד התכנית האסטרטגית, התכניות לבחירה
קידום הוראה ולמידה מתוקשבת "הענן החינוכי הדיגיטלי" משימה ביישום הדרגתי	קידום הוראה ולמידה מתוקשבת "הענן החינוכי הדיגיטלי" משימה ביישום הדרגתי	העלאת שיעור הזכאים לתעודת בגרות משימה במיקוד התכנית האסטרטגית, התכניות לבחירה
		תיכון וירטואלי וחונכות וירטואלית משימת בחירה
		טיפוח התלמידים המצטיינים וטיפוח המצוינות הבית ספרית באמצעות תכניות לעידוד המצוינות משימה במיקוד התכנית האסטרטגית, התכניות לבחירה
		למידה של קורסים אקדמיים, המעניקים קרדיט אקדמי תוך המרה של יחידות הבגרות משימת בחירה
		קידום הוראה ולמידה מתוקשבת "הענן החינוכי הדיגיטלי" משימה ביישום הדרגתי

יעד 3: התאמת תכניות הלימודים, מערכי הערכה ומדידה, תפיסת ההוראה, ההכשרה, ההתמחות והפיתוח המקצועי להוסיף את המיומנויות		
משימות בקדם יסודי	משימות ביסודי	משימות בעל-יסודי
	תכנון ויישום מתווה המוסד החינוכי לקידום למידה משמעותית עפ"י צרכי לומדיו משימה במיקוד התכנית האסטרטגית	תכנון ויישום מתווה המוסד החינוכי לקידום למידה משמעותית עפ"י צרכי לומדיו משימה במיקוד התכנית האסטרטגית
	התאמה והטמעת חומרי הוראה וחומרי למידה לקידום תפקודי לומד משימה ביישום הדרגתי	הטמעת תכניות הלימודים המעודכנות לארגון הלמידה המחודש משימה במיקוד התכנית האסטרטגית
	הטמעת חוזרי מנכ"ל בנושא למידה משמעותית, מבחנים פנימיים והערכה חלופית משימה במיקוד התכנית האסטרטגית	התאמה והטמעת חומרי הוראה וחומרי למידה לקידום התפקודים הנדרשים משימה ביישום הדרגתי
	הרחבת היקף בתי הספר בהם פועל רכז הערכה משימה ביישום הדרגתי	הטמעת חוזרי מנכ"ל בנושא למידה משמעותית, מבחנים פנימיים והערכה חלופית משימה במיקוד התכנית האסטרטגית
	הרחבת הבחירה בתוכניות לפיתוח מקצועי לעובדי הוראה ולבית הספר משימה ביישום הדרגתי	הרחבת היקף בתי הספר בהם פועל רכז הערכה משימה ביישום הדרגתי
	הטמעת ידע פסיכו-פדגוגי כחלק בלתי נפרד מתהליכי הוראה לקידום למידה משמעותית משימה ביישום הדרגתי	התאמה והטמעת דרכי הערכה ללמידה משמעותית - חלוץ בהערכה משימה ביישום הדרגתי
		הרחבת הבחירה בתוכניות לפיתוח מקצועי לעובדי הוראה ולבית הספר משימה ביישום הדרגתי
		הטמעת ידע פסיכו-פדגוגי כחלק בלתי נפרד מתהליכי הוראה לקידום למידה משמעותית משימה ביישום הדרגתי

מטרה ב': חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית

יעד 4: העמקת החינוך הרגשי, הערכי והחברתי, וקידום מעורבות אישית וחברתית

משימות בקדם יסודי	משימות ביסודי	משימות בעל-יסודי
למידה ערכית ושילוב סוגיות ערכיות	חינוך ערכי בהוראת תחומי הדעת משימה ביישום הדרגתי	חינוך ערכי בהוראת תחומי הדעת משימה ביישום הדרגתי
פיתוח וטיפול כישורי חיים בגן הילדים	יישום תכנית "כישורי חיים" – משימה במיקוד התכנית האסטרטגית	יישום תכנית "כישורי חיים" משימה במיקוד התכנית האסטרטגית
הטמעת ידע פסיכופדגוגי כחלק בלתי נפרד מקידום למידה משמעותית	יישום תכנית "מפתח הל"ב בראייה בי"ס" – משימה במיקוד התכנית האסטרטגית	יישום תכנית "ליבת החינוך החברתי-ערכי" משימה במיקוד התכנית האסטרטגית
	טיפול מעורבות חברתית משימה במיקוד התכנית האסטרטגית	פיתוח והפעלת תכנית למעורבות חברתית קהילתית משימה במיקוד התכנית האסטרטגית
		העמקת המחויבות והנכונות לשירות משמעותי בצה"ל ובשירות הלאומי אזרחי משימה במיקוד התכנית האסטרטגית
		הגדלת מספר התלמידים המשתתפים בתכנית מנהיגות מופ"ת (כולל תלמידי חינוך מיוחד) – משימה ביישום הדרגתי

יעד 5: טיפוח אקלים מיטבי לחיזוק החוסן והצמיחה האישית ולקידום הכלת האחר וקבלת השונות

משימות בקדם יסודי	משימות ביסודי	משימות בעל-יסודי
הפעלת תכנית מערכת לקידום אקלים מיטבי בגן הילדים	הפעלת תכנית מערכת לקידום אקלים מיטבי, ללקיחת אחריות חברתית לצמצום אלימות והתנהגויות סיכון משימה במיקוד התכנית האסטרטגית	הפעלת תכנית מערכת לקידום אקלים מיטבי, ולקיחת אחריות חברתית לצמצום אלימות והתנהגויות סיכון משימה במיקוד התכנית האסטרטגית

הרחבה והעמקת שותפויות הורים	הפעלת מסגרות חינוכיות לאורך כל היום ויצירת קשר עם גורמי קהילה לקידום אקלים יישובי/קהילתי לבתי ספר ברשויות שבתכנית	משימת בחירה
איתור, זיהוי וקידום ילדים בסיכון ומתן מענה מותאם לצורכיהם	הרחבה והעמקת שותפויות הורים	משימת בחירה
היערכות מערכת החינוך לשעת חירום	איתור, זיהוי וקידום ילדים בסיכון ומתן מענה מותאם לצרכיהם	משימה במיקוד התכנית האסטרטגית
קידום בטיחות ילדים	היערכות מערכת החינוך לשעת חירום	משימה ביישום הדרגתי
קידום הנושא "האחר הוא אני" להכלה וקבלת השונות	קידום בטיחות ילדים	שיוויון מגדרי במוסדות החינוך
השיוויון המגדרי בגן הילדים	קידום הנושא "האחר הוא אני" להכלה וקבלת השונות	משימה במיקוד התכנית האסטרטגית
קיום מפגשים ופרויקטים משותפים בין קבוצות שונות בחברה הישראלית	שילוב ילדים עם מוגבלויות בארגוני נוער ותכניות מנהיגות	משימה ביישום הדרגתי
	היערכות מערכת החינוך לשעת חירום	
	השיוויון המגדרי במוסד החינוכי	קידום בטיחות ילדים
	קיום מפגשים ופרויקטים משותפים בין קבוצות שונות בחברה הישראלית	משימת בחירה

יעד 6: קידום שוויון הזדמנויות ומיצוי הפוטנציאל לכלל הקבוצות בחברה הישראלית

משימות בקדם יסודי	משימות ביסודי	משימות בעל-יסודי
יישום המלצות הוועדה לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות במערכת החינוך	הרחבת יישום המלצות דורנר במוסדות החינוך משימה ביישום הדרגתי	הפעלת תכנית מוסדית רב מערכתית לשילוב וקידום תלמידים בעלי קשיים – תכניות "עצמה", "מיטבה" משימה במיקוד התכנית האסטרטגית, התכניות לבחירה
אתגרים מרכזיים במערכת החינוך הערבית ותכנית החומש	הפעלת תכנית מוסדית רב מערכתית לשילוב תלמידים בעלי קשיים במערכת החינוך הרגילה משימה במיקוד התכנית האסטרטגית, התכניות לבחירה	איתור תלמידים מתקשים ויצירת מסגרות מותאמות משימה במיקוד התכנית האסטרטגית, התכניות לבחירה
	שילוב וקידום תלמידים בעלי קשיים "לגעת מבעד לשריון" תכנית בחירה	יישום חוק חינוך לימוד חובה בכיתות י"א – י"ב משימה במיקוד התכנית האסטרטגית
	שילוב וקידום תלמידים בעלי קשיים (עוצמה ומיטיבה) תכניות לבחירה	הפעלת תכנית מרח"ב בחט"ב משימת בחירה
	יישום המלצות הוועדה לאתגרים מרכזיים במערכת החינוך הערבית ותכנית החומש משימה במיקוד התכנית האסטרטגית	איתור, זיהוי וקידום נוער בסיכון ומתן מענה מותאם לצרכיהם משימה במיקוד התכנית האסטרטגית, התכניות לבחירה
	יישום המלצות הוועדה לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות במערכת החינוך משימה ביישום הדרגתי	איתור, זיהוי וקידום ילדים בסכנת נשירה משימה במיקוד התכנית האסטרטגית

יישום המלצות הוועדה לאתגרים מרכזיים במערכת החינוך הערבית ותכנית החומש	המשימות לעולים חדשים: הוראת העברית כשפה שנייה לעולים	
משימה במיקוד התכנית האסטרטגית	המשימות לעולים ותושבים חוזרים: שיפור השפה והשלמת פערים במקצועות הלימוד	
יישום המלצות הוועדה לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות במערכת החינוך	חיזוק הזהות הישראלית יהודית לתלמידים עולים	
משימה בישום הדרגתי	משימות במיקוד התכנית האסטרטגית	
יישום המלצות הוועדה לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות במערכת החינוך	המשימות לעולים חדשים: הוראת העברית כשפה שנייה לעולים.	
משימות במיקוד התכנית האסטרטגית	המשימות לעולים ותושבים חוזרים: שיפור השפה והשלמת פערים במקצועות הלימוד – חיזוק הזהות הישראלית יהודית לתלמידים עולים	

יעד 7: טיפוח זהות וערכי מורשת ייחודיים בתוך מרחב חיים משותף בחברה הישראלית על גווניה במדינה יהודית ודמוקרטית, ברוח מגילת העצמאות

משימות בקדם יסודי	משימות ביסודי	משימות בעל-יסודי
טיפוח זהות וערכי מורשת	התחדשות יהודית- יצירת מעגלי שיח בסוגיות של זהות, תרבות יהודית וערכי בזיקה לקהילה	התחדשות יהודית- יצירת מעגלי שיח בסוגיות של זהות, תרבות יהודית וערכי בזיקה לקהילה
	משימת בחירה	משימת בחירה
	הנחלת זיכרון השואה ומשמעויותיו	"עמיות יהודית" – חיזוק הקשר בין תלמידים בארץ ובתפוצות
	משימה במיקוד התכנית האסטרטגית	משימת בחירה
	מסעות בשבילי מולדת נעלה לירושלים	הנחלת זיכרון השואה ומשמעויותיו
	משימת בחירה	משימה במיקוד התכנית האסטרטגית

תכנית מסע ישראלי מסעות בשבילי מולדת נעלה לירושלים משימות בחירה	הטמעת המורשת והתרבות במגזר הערבי – משימה במיקוד התכנית האסטרטגית	
הטמעת המורשת והתרבות במגזר הערבי משימה במיקוד התכנית האסטרטגית	הטמעת המורשת והתרבות במגזר הדרוזי משימה במיקוד התכנית האסטרטגית	
הטמעת המורשת והתרבות במגזר הדרוזי משימה במיקוד התכנית האסטרטגית	חינוך משלב משימת בחירה	
הפעלת "תכנית קש"ר" – קשב ושיח תרבותי, יצירת שיח מוגן בנושאים קונפליקטואליים משימת בחירה		
הפעלת תכניות לטיפול החינוך לאורח חיים בחברה דמוקרטית בבתי הספר ובקהילה משימה במיקוד התכנית האסטרטגית, תכניות לבחירה		
חינוך משלב משימת בחירה		

יעד 8: קידום תפיסה הוליסטית המקדמת רצף חינוכי סביב היממה ובין כלל מערכות החינוך: מחנכים מסביב לשעון

משימות בקדם יסודי	משימות ביסודי	משימות בעל-יסודי
הפעלת תכנית "קייץ אחר – ילדים ונוער בקיץ, בחופשות ובסופי השבוע ובסופי השבוע מסביב לשעון"	הפעלת תכנית "קייץ אחר – ילדים ונוער בקיץ, בחופשות ובסופי השבוע מסביב לשעון"	הפעלת תכנית "קייץ אחר – ילדים ונוער בקיץ, בחופשות ובסופי השבוע מסביב לשעון"
	משימת בחירה	משימת בחירה
	הפעלת תכנית בתי ספר של החופש הגדול משימת בחירה	שילוב עובדי הוראה חדשים באופן מיטבי במוסדות החינוך משימה במיקוד התכנית האסטרטגית

מטרה ג':

חיזוק מעמדו ויכולתו של החינוך הציבורי לתת מענה מיטבי לכלל החברה הישראלית

יעד 9: קידום מנהיגות מפקחים, מנהלים וצוותי חינוך באמצעות הרחבת האוטונומיה ועידוד יזמות

משימות ביסודי	משימות בעל-יסודי
הרחבת האוטונומיה במסגרת המעבר לניהול עצמי	
משימה ביישום הדרגתי	
שילוב עובדי הוראה חדשים באופן מיטבי במוסדות החינוך	
משימה במיקוד התכנית האסטרטגית	

יעד 10: מתן מענה חינוכי וארגוני, שיאפשר הכלתם של תלמידים מזרמי חינוך מגוונים

משימות ביסודי	משימות בעל-יסודי
הרחבת יישום תהליכי בחירת הורים מבוקרת והגדרת ייחודיות בית ספרית בתי ספר ברשויות שנבחרו	הרחבת יישום תהליכי בחירת הורים מבוקרת והגדרת ייחודיות בית ספרית בתי ספר ברשויות שנבחרו
משימת בחירה	משימת בחירה

יעד 11: קידומו של החינוך המקצועי טכנולוגי כמאפשר מימוש עצמי ומצוינות מגוונים

משימות בעל-יסודי
שילוב לימודים בהתנסות בתעשייה – כיתות המשלבות לימודים והתנסות בתעשייה – משימת בחירה
חיזוק והרחבת התכנית טו"ב (טכנאים ובגרות) – משימת בחירה
שילוב תלמידים חרדים בחינוך הטכנולוגי – משימת בחירה

יעד 12: ביסוסו של משרד החינוך כארגון המקדם ערכים של מצוינות ניהולית, מקצועיות ושירות

יעד 13: התאמת סביבת הלמידה לתפיסה ולצרכים הפדגוגיים של מוסדות החינוך

משימות בקדם יסודי	משימות ביסודי	משימות בעל-יסודי
יישום רפורמת "אופק חדש" במלואה	יישום החלטת ממשלה – המלצות וועדת טרכטנברג	עוז לתמורה
		אופק חדש

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי

מתנ"ה

מארז תכנון ניהול והיערכות | תשע"ה
מ ה מ י נ ה ל ה פ ד ג ו ג י

← למנהלי בתי הספר העל יסודיים ולמפקחים

התכנית האסטרטגית 2014-2016 | מטרות, יעדים ומשימות | על יסודי

[חזרה לתוכן העניינים \(הראשי\)](#)

משרד החינוך | ירושלים ניסן תשע"ד | אפריל 2014

המינהל הפדגוגי | רחוב שבטי ישראל 34 ירושלים, מיקוד 91911 | טלפון 02-5604015
כתובתנו www.education.gov.il

תוכן העניינים

9	דבר מנהלת אגף א' – חינוך על יסודי
17	פרק א'
17	ציר מארגן
	מטרה א': קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצינות
17	יעד 1 ← הבנייה משותפת של תפיסה פדגוגית כוללת של הלמידה המשמעותית
17	מיסוד "מעגל שיח" כתרבות בית-ספרית
19	יעד 2 ← קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 (אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד)
19	חאלו"ם – חינוך אישי לצמיחה ומנהיגות
21	למידה משותפת בפלטפורמה דיגיטלית – משימת בחירה
22	פיתוח מיומנויות חשיבה ולמידת חקר – משימה במיקוד התכנית האסטרטגית
26	הרחבה והטמעת התכנית לכתיבת עבודות גמר כחלופה להיבחנות בבגרות משימת בחירה
28	קידום ההישגים בשפת אם עברית – שלהב"ת משימה במיקוד התכנית האסטרטגית
31	עידוד הקריאה ואהבת הספר – משימה במיקוד התכנית האסטרטגית, תכניות לבחירה
32	קידום הישגים במתמטיקה – משימה במיקוד התכנית האסטרטגית
36	'מיצוי ומצינות' ושעת אוריינות מתמטית – משימת בחירה
37	הפעלת עתודה מדעית טכנולוגית להגדלת מספר התלמידים בעלי 5 יחידות במתמטיקה ומדעים – משימת בחירה
39	קידום הישגים במדע ובטכנולוגיה בחטיבת הביניים – משימה במיקוד התכנית האסטרטגית
42	העלאת שיעור הזכאים לתעודת בגרות – משימה במיקוד התכנית האסטרטגית, תכנית לבחירה
44	תיכון וירטואלי – משימת בחירה
46	טיפול תלמידים מצטיינים וטיפול מצוינות בית ספרית באמצעות תכניות לעידוד מצוינות – משימה במיקוד התכנית האסטרטגית, תכנית בחירה
48	למידה של קורסים אקדמיים המעניקים קרדיט אקדמי תוך המרה של יחידות הבגרות – משימת בחירה
50	קידום הוראה ולמידה מתקשבת באמצעות הענן החינוכי – משימה ביישום הדרגתי

- יעד 3 ← התאמת תכניות הלימודים, מערכי הערכה ומדידה, תפיסת ההוראה, ההכשרה, ההתמחות והפיתוח המקצועי למימוש התפיסה
- 52
- תכנון ויישום מתווה המוסד החינוכי לקידום למידה משמעותית עפ"י צורכי לומדיו – משימה במיקוד התכנית האסטרטגית
- 52
- הטמעת תכניות הלימודים המעודכנות לארגון הלמידה המחודש
- 54
- התאמת חומרי למידה וסביבות למידה לקידום התפקודים הנדרשים – משימה ביישום הדרגתי
- 56
- הטמעת חוזרי מנכ"ל בנושא למידה משמעותית, מבחנים פנימיים והערכה חלופית – משימה במיקוד התכנית האסטרטגית
- 57
- הרחבת מספר בתי"ס בהם פועל רכז הערכה – משימה ביישום הדרגתי
- 58
- התאמה והטמעת דרכי הערכה ללמידה משמעותית – חלוץ בהערכה, משימה ביישום הדרגתי
- 60
- הרחבת הבחירה בתכנית לפיתוח מקצועי של עו"ה וצוות ביה"ס – משימה ביישום הדרגתי
- 62
- הטמעת ידע פסיכו-פדגוגי כחלק בלתי נפרד מתהליכי הוראה לקידום למידה משמעותית – משימה ביישום הדרגתי
- 64

מטרה ב': חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית

- יעד 4 ← העמקת החינוך הרגשי, הערכי והחברתי וקידום מעורבות אישית וחברתית
- 65
- יישום התכנית המערכתית לחינוך ערכי בהוראת תחומי הדעת, בחינוך החברתי, הרגשי ובאורח חיי בית הספר – משימה במיקוד התכנית האסטרטגית
- 65
- תכנית "כישורי חיים" – משימה במיקוד התכנית האסטרטגית
- 67
- הפעלת תכנית "ליבת החינוך החברתי ערכי" – משימה במיקוד התכנית האסטרטגית
- 70
- פיתוח והפעלת תכנית תלת שנתית למעורבות חברתית לכל כיתות י'-י"ב – משימה במיקוד התכנית האסטרטגית
- 72
- העמקת המחויבות והנכונות לשירות משמעותי בצה"ל ובשירות הלאומי אזרחי – משימה במיקוד התכנית האסטרטגית
- 74
- הגדלת מספר התלמידים המשתתפים בתכנית מנהיגות מופ"ת (כולל תלמידי החינוך המיוחד) – משימה ביישום הדרגתי
- 76
- יעד 5 ← טיפוח אקלים מיטבי וחיזוק החוסן והצמיחה האישית לקידום הכלת האחר וקבלת השונה
- 78
- הפעלת תכנית מערכתית לקידום אקלים מיטבי, ללקיחת אחריות חברתית ולצמצום אלימות והתנהגויות סיכון – משימה במיקוד התכנית האסטרטגית
- 78

- 81 הפעלת מסגרות חינוכיות לאורך כל היום ויצירת קשר עם גורמי קהילה לקידום אקלים יישובי/קהילתי (כולל הפעלת תכנית "עיר ללא אלימות") למוסדות חינוך ברשויות בהן מופעלת התכנית
- 83 הרחבה והעמקת שותפויות הורים – מוסדות חינוך לשם טיוב האקלים המוסדי ולשיפור ההישגים הלימודיים – משימה במיקוד התכנית האסטרטגית
- 85 "האחר הוא אני" – משימה במיקוד התכנית האסטרטגית
- 86 שילוב ילדים עם מוגבלויות בארגוני נוער ותכניות מנהיגות – משימה ביישום הדרגתי
- 87 השוויין המגדרי במוסד החינוכי – משימת בחירה
- 89 קיום מפגשים ופרויקטים משותפים בין קבוצות שונות בחברה הישראלית – משימת בחירה
- 91 הערכות מערכת החינוך לשעת חירום – משימה במיקוד התכנית האסטרטגית
- 93 קידום בטיחות ילדים – משימה במיקוד התכנית האסטרטגית
- 95 יעד 6 ◀ קידום שוויון הזדמנויות ומיצוי הפוטנציאל לכלל המגזרים והאוכלוסיות בישראל
- 95 הפעלת תכנית מוסדית רב מערכתית לשילוב ולקידום תלמידים בעלי קשיים – משימה במיקוד התכנית האסטרטגית, תכניות לבחירה
- 98 הפעלת תכנית מוסדית רב מערכתית לשילוב ולקידום תלמידים בעלי קשיים 'עצמה מיטיבה' – תכנית בחירה
- 99 איתור תלמידים מתקשים בסכנת נשירה ויצירת מסגרות מותאמות – אל"ה וט"ל משימה במיקוד התכנית האסטרטגית, התכנית לבחירה
- 101 מרח"ב בחט"ב – מרכז רגשי חברתי בית ספרי – משימת בחירה
- 103 איתור, זיהוי וקידום נוער בסיכון – משימה במיקוד התכנית האסטרטגית, תכניות בחירה
- 105 איתור, זיהוי וקידום ילדים בסכנת נשירה
- 106 הרחבת חוק לימוד חובה עד סוף כיתה י"ב – משימה במיקוד התכנית האסטרטגית
- 107 יישום המלצות הוועדה לאתגרים במגזר הערבי – משימה במיקוד התכנית האסטרטגית
- 111 יישום המלצות הוועדה לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות במערכת החינוך – משימה במיקוד התכנית האסטרטגית
- 113 הוראת עברית כשפה שנייה לתלמידים עולים – משימה במיקוד התכנית האסטרטגית
- 115 שיפור השפה לעולים והשלמת פערים – משימה במיקוד התכנית האסטרטגית
- 117 חיזוק הזהות יהודית ישראלית של תלמידים עולים – משימה במיקוד התכנית האסטרטגית
- 118 יעד 7 ◀ טיפוח זהות וערכי מורשת ייחודיים בתוך מרחב חיים משותף בחברה הישראלית על גווניה, במדינה יהודית ודמוקרטית, ברוח מגילת העצמאות

- 118 התחדשות יהודית – יצירת מעגלי שיח בסוגיות של זהות, תרבות יהודית וערכי מורשת
בזיקה לקהילה – משימת בחירה
- 120 עמיות יהודית – חיזוק הקשר בין תלמידים בארץ ובתפוצות – משימת בחירה
- 122 התכנית החינוכית והלימודית בנושא הנחלת זיכרון השואה ומשמעויותיו – משימה במיקוד
התכנית האסטרטגית
- 123 תכנית מסע ישראלי – משימת בחירה
- 124 מסעות בשבילי מולדת – משימת בחירה
- 125 הטמעת אשכול "מורשת, תרבות ודת" במגזר הערבי – משימה במיקוד התכנית האסטרטגית
- 126 הטמעת המורשת והתרבות הדרוזית במגזר הדרוזי משימה במיקוד התכנית האסטרטגית
- 127 קש"ר – קשב ושיח רב תרבותי, שיח מוגן בנושאים קונפליקטואליים – משימת בחירה
- 129 טיפוח החינוך לאורח חיים בחברה דמוקרטית בבתי"ס ובקהילה – משימה במיקוד התכנית
האסטרטגית, תכניות לבחירה
- 131 חינוך משלב – יישום תיקון חוק החינוך הממלכתי – משימת בחירה
- 133 יעד 8 ← קידום תפיסה הוליסטית המקדמת רצף חינוכי סביב היממה ובין כלל מערכות החינוך:
"מחנכים סביב השעון"
- 133 הפעלת תכנית "קיץ אחר – ילדים ונוער בקיץ, בחופשות ובסופי השבוע מסביב לשעון" –
משימת בחירה
- מטרה ג': חיזוק מעמדו ויכולתו של החינוך הציבורי לתת מענה מיטבי לכלל החברה הישראלית**
- 135
- 135 יעד 9 ← קידום מנהיגות מפקחים, מנהלים וצוותי חינוך באמצעות הרחבת האוטונומיה ועידוד יזמות
שילוב עובדי הוראה חדשים באופן מיטבי במוסדות החינוך – משימה במיקוד התכנית האסטרטגית
- 137 יעד 10 ← מתן מענה חינוכי וארגוני שיאפשר הכלתם של תלמידים מזרמי חינוך מגוונים
הרחבת אפשרויות הבחירה והמרחב החינוכי – בתי ספר ברשויות בהן פועלת התכנית –
משימת בחירה
- 139 יעד 11 ← קידומו של החינוך המקצועי טכנולוגי כמאפשר מימוש עצמי ומצוינות מגוונים
שילוב תלמידים בהתנסות בתעשייה – כיתות משלבות לימודים והתנסות בתעשייה –
משימת בחירה
- 141 חיזוק והרחבת תכנית "טו"ב" (טכנאי ובגרות) – משימת בחירה
- 143 תכנית חינוך טכנולוגי ברוח ישיבתית נוער חרדי נושר עם חינוך טכנולוגי משימת בחירה
- 144 יעד 12 ← קידום ערכים של מצוינות ניהולית, מקצועיות ושירות

- 144 יעד 13 ← התאמת סביבת הלמידה לתפיסה ולצרכים הפדגוגיים של מוסדות החינוך
- 145 רפורמות מרכזיות המערכת החינוך
- 145 רפורמת "עוז לתמורה" בחטיבות העליונות – משימה ביישום הדרגתי
- 147 רפורמת "אופק חדש" בחטיבות הביניים – משימה במיקוד התכנית האסטרטגית

פרק ב – חמ"ד 149

- 149 פתח דבר – ראש מינהל החינוך הדתי, אברהם ליפשיץ
- 151 הקדמה – המפקח הארצי על בתי הספר העל יסודיים בחמ"ד
- 153 למידה משמעותית – "לב לדעת"
- 155 מעורבות הורים – במ"ה (בית מדרש הורים) משימת בחירה
- 156 חיזוק הזהות היהודית – "אפיקים" – משימת בחירה
- 157 מעורבות חברתית – לאורו נלך
- 158 הכנה לשירות משמעותי – בשבילך: שירות בדרך שלך –
- 159 חמ"ד של תעודה – "מתעודה לתהודה"

פרק ג – חנ"מ 161

- 161 פתח דבר – מ"מ מנהלת האגף לחינוך מיוחד
- הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית בקרב תלמידים עם צרכים מיוחדים
- 162 בחינוך העל-יסודי

מטרה א': קידום למידה משמעותית ועדכנית, שתוביל להישגים לימודיים, מימוש עצמי ומצוינות

- 163 תכנית חינוכית יחידנית – תח"י – לתלמידים בתכנית השילוב
- 164 תכנית לימודים אישית – תל"א – לתלמידי החינוך המיוחד
- 165 תכנית חינוכית אישית – תח"א – לתלמידים חולים
- 166 תכנית מעבר
- 167 תכנית לימודים כיתתית – תל"כ – לחינוך מיוחד
- 169 תכנית לימודים בית ספרית – תלב"ס – לבית הספר לחינוך מיוחד
- 170 שפת אם
- 173 מתמטיקה

175	אנגלית
177	מדע וטכנולוגיה
179	תקשוב והוראת המקצוע – מחשבים
181	מטרה ב': חיזוק החינוך למצוינות ערכית וחברתית
181	זיכרון ושואה
181	שירות משמעותי (במסגרת תכנית מעבר)
182	האחר הוא אני – תלמיד עם צרכים מיוחדים – תורם ושותף בקהילה הרגילה
184	הכנה לחיים
186	טיולים, סיורים ופעילות חוץ בית ספרית באתרים ברחבי ישראל
188	תכנית הליבה לחינוך ערכי
190	אזרחות פעילה ומעורבות חברתית
192	"חווית דמוקרטיה מיוחדת" – סיורים מותאמים בכנסת
168	אקלים חינוכי מיטבי

197	מטרה ג': חיזוק מעמדו ויכולתו של החינוך הציבורי לתת מענה מיטבי לכלל החברה הישראלית
197	אופק חדש בבתי ספר לחינוך מיוחד

197	פרק ד' – משאבים וכלים ליישום התכנית השנתית לשנה"ל תשע"ה
199	הקדמה – משאבים ליישום המטרות ויעדי התכנית השנתית תשע"ה
200	שעות תוספתיות ליישום התכנית השנתית בחינוך העל יסודי תשע"ה
201	שעות הלימוד השבועיות המומלצות בחינוך העל יסודי בתשע"ה
202	שעות הלימוד בתכנית היסוד בחטיבות הביניים ממ"ד
203	שעות הלימוד בתכנית היסוד בחינוך העל יסודי הערבי או הבדואי
204	שעות הלימוד בתכנית היסוד בחינוך העל יסודי הממלכתי הדרוזי
205	כלים למנהל המוסד החינוכי: תשתית פדגוגית לניהול תכניות (תפני"ת) בחינה ובחירה של תכניות חיצוניות, שילוב וניהול במוסד החינוכי
207	הספרייה – מרכז משאבים בבית-הספר
209	השאלת ספרי לימוד – משימה במיקוד התכנית האסטרטגית
211	פיתוח מקצועי

דבר מנהלת אגף א' - חינוך על יסודי - דסי בארי

"השינוי אינו רק חינוכי לחיים, הוא החיים עצמם"

אלווין טופלר, "הלם העתיד"

עמיתיי המפקחים והמנהלים בחינוך העל יסודי,

שנה"ל תשע"ה תתאפיין, ככה אנו מקווים, בשינויים מעמיקים בחינוך העל יסודי. יישום התכנית הלאומית "ישראל עולה כיתה - עוברים ללמידה משמעותית" מתווה שינויים מהותיים בתפיסות ובאופן ההוראה, הלמידה וההערכה, בארגון הלימודים, בתעודות הסיום ובקווים לדמותו של הבוגר.

במסגרת הטמעת התכנית הלאומית יינתנו אוטונומיה ומרחב בחירה לצוותי החינוך בבתי הספר שיאפשרו ביטוי של התרבות הארגונית הייחודית, חיזוק המחויבות לתכניות הלימודים, לדידקטיקה ולהערכה מגוונת של התלמידים ובכלל זה התכנית פותחת חלון הזדמנויות להגשמת חזון בית ספרי, להעצמת מורים ותלמידים, לפיתוח כושר חשיבה יצירה וליזמות.

בשנה"ל תשע"ה נקדם במסגרת הרפורמות "עוז לתמורה" ו"אופק חדש" את הלמידה המשמעותית. נשים דגש על פדגוגיה מכוונת פרט, שיח בין אישי מאפשר ומצמיח בין המורים לבין התלמידים, טיפוח מצינויות וקידום התלמידים המאתגרים.

נמשיך לעבוד תוך שיתוף פעולה מלא עם כל בעלי העניין הרלוונטיים ונעמוד לרשות צוותי החינוך בבתי הספר. מארז זה כולל מידע שיסייע בידיכם בתכנון שנת הלימודים הבאה. התכניות השונות, מהוות הזדמנות לקדם את עבודת החינוך וההוראה ולהתמודד בהצלחה עם אתגרי יישום רפורמת "אופק חדש", רפורמת "עוז לתמורה" והתכנית הלאומית.

נלווה מהלכים משמעותיים אלה בהמשך פיתוח מאגר חומרי הוראה-למידה, פרקטיקות וכלים מגוונים יישומיים ותומכים.

אני סומכת ידיכם, מעריכה את פועלכם ובטוחה שבכוחכם להוביל ולהנהיג את השינויים הרבים והמשמעותיים המתדפקים על דלתות החינוך העל יסודי במדינת ישראל.

שלכם,

דסי בארי

מטרה	יעד	משימות במיקוד התוכנית האסטרטגית	משימות ביישום הדרגתי	משימות בחירה
א': קידום למידה משמעותית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות	1. הבנייה משותפת של תפיסה פדגוגית כוללת של הלמידה המשמעותית	-	-	מיסוד 'מעגלי שיח' כתרבות בית ספרית
	2. קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 (אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד)	פיתוח מיומנויות חשיבה ולמידת חקר	קידום הוראה ולמידה מתוקשבת ("הענן החינוכי")	חאלו"ם
		יישום והטמעת תכניות לקידום ההישגים בשפת אם עברית "שלהב"ת"		למידה משותפת בפלטפורמה דיגיטלית
		עידוד קריאה ואהבת הספר		הרחבה והטמעת התכנית לכתיבת עבודות גמר של 5 יח"ל כחלופה ללמידה והיבחנות בבגרות
		קידום ההישגים במתמטיקה	-	הפעלת תכנית היעדים במתמטיקה "מיצוי ומצוינות" בחט"ב ושעת אוריינות מתמטית בכיתות י'
	קידום הישגים במדע ובטכנולוגיה בחטיבת הביניים	-	-	הפעלת עתודה מדעית וטכנולוגית להגדלת שיעור התלמידים בעלי 5 יחידות במתמטיקה ובמדעים (עמ"ט)
	העלאת שיעור הזכאים לתעודת בגרות	-	-	תיכון וירטואלי וחונכות וירטואלית
	טיפול התלמידים המצטיינים וטיפול המצוינות הבית ספרית באמצעות תכניות לעידוד המצוינות	-	-	למידה של קורסים אקדמיים המעניקים קרדיט אקדמי תוך המרה של יחידות הבגרות

מטרה	יעד	משימות במיקוד התוכנית האסטרטגית	משימות ביישום הדרגתי	משימות בחירה
א': קידום למידה משמעותית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות	3. התאמת תכניות הלימודים, מערכי הערכה ומדידה, תפיסת ההוראה, ההכשרה, ההתמחות והפיתוח המקצועי לתפיסת הלמידה המשמעותית	תכנון ויישום מתווה המוסד החינוכי לקידום למידה משמעותית עפ"י צורכי לומדיו	התאמה והטמעת חומרי הוראה וחומרי למידה לקידום תפקודי לומד	-
		הטמעת תכניות הלימודים המעודכנות לארגון הלמידה המחודש והטמעתן	הגדלת מספר בתי הספר בהם פועל רכז הערכה	-
		הטמעת חוזרי מנכ"ל בנושא למידה משמעותית, מבחנים פנימיים והערכה חלופית	התאמה והטמעת דרכי הערכה ללמידה משמעותית - חלוצים בהערכה	-
		-	הרחבת הבחירה בתכניות לפיתוח מקצועי לעובדי הוראה ולבית הספר	-
		-	הטמעת ידע פסיכו-פדגוגי כחלק בלתי נפרד מתהליכי הוראה לקידום למידה משמעותית	-

מטרה	יעד	משימות במיקוד התוכנית האסטרטגית	משימות ביישום הדרגתי	משימות בחירה
ב': חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית	4. העמקת החינוך הרגשי, הערכי והחברתי, וקידום מעורבות אישית וחברתית	יישום תכנית "כישורי חיים"	חינוך ערכי בהוראת תחומי הדעת	-
		יישום תכנית "ליבת החינוך החברתי-ערכי"	הגדלת מספר התלמידים המשתתפים בתכנית מנהיגות מופ"ת	-
		פיתוח והפעלת תכנית למעורבות חברתית קהילתית	-	-
		העמקת המחויבות והנכונות לשירות משמעותי בצה"ל ובשירות הלאומי אזרחי	-	-
	5. טיפוח אקלים מיטבי לחיזוק החוסן והצמיחה האישית ולקידום הכלכלה האחר וקבלת השונה	הפעלת תכנית מערכתית לקידום אקלים מיטבי, ללקיחת אחריות חברתית ולצמצום אלימות והתנהגויות סיכון	שילוב ילדים עם מוגבלויות בארגוני נוער ותכניות מנהיגות	הפעלת מסגרות חינוכיות לאורך כל היום ויצירת קשר עם גורמי קהילה לקידום אקלים יישובי/קהילתי הרחבה והעמקת שותפויות הורים
		-	-	שיוויון מגדרי במוסדות החינוך
		קידום הנושא "האחר הוא אני" להכלה ולקבלת השונות	-	קיום מפגשים ופרויקטים משותפים בין קבוצות שונות בחברה הישראלית
		היערכות מערכת החינוך לשעת חירום	-	-
		קידום בטיחות ילדים	-	-

מטרה	יעד	משימות במיקוד התוכנית האסטרטגית	משימות ביישום הדרגתי	משימות בחירה
ב': חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית	6. קידום שוויון הזדמנויות ומיצוי הפוטנציאל לכלל הקבוצות בחברה הישראלית	הפעלת תכנית מוסדית רב מערכתית לשילוב ולקידום תלמידים מתקשים ובעלי לקויות במערכת החינוך הרגילה	יישום המלצות הוועדה לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות להנגשת מערכת החינוך	שילוב וקידום תלמידים בעלי קשיים (עוצמה ומיטיבה)
		איתור תלמידים מתקשים בסכנת נשירה ויצירת מסגרות מותאמות – אל"ה וט"ל		הפעלת תכנית מרח"ב בחט"ב
		איתור, זיהוי וקידום ילדים בסיכון ומתן מענה מותאם לצורכיהם		
		איתור, זיהוי וקידום ילדים בסכנת נשירה		
		יישום חוק חינוך לימוד חובה בי"א – י"ב		
		יישום המלצות הוועדה לאתגרים במגזר הערבי לצמצום פערים לימודיים וחברתיים במגזרים דוברי השפה הערבית ותכנית החומש		
		הוראת העברית כשפה שנייה לעולים		
		לעולים ולתושבים חוזרים: שיפור השפה והשלמת פערים במקצועות הלימוד		
		חיזוק הזהות הישראלית יהודית לתלמידים עולים		

מטרה	יעד	משימות במיקוד התוכנית האסטרטגית	משימות ביישום הדרגתי	משימות בחירה
ב': חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית	7. טיפוח זהות וערכי מורשת ייחודיים בתוך מרחב חיים משותף בחברה הישראלית על גווניה במדינה יהודית ודמוקרטית, ברוח מגילת העצמאות	תכנית חינוכית ולימודית בנושא הנחלת זיכרון השואה ומשמעויותיו	-	התחדשות יהודית-יצירת מעגלי שיח בסוגיות של זהות, תרבות יהודית וערכי מורשת בזיקה לקהילה
		הטמעת המורשת והתרבות במגזר הערבי	-	"עמיות יהודית" – חיזוק הקשר בין תלמידים בארץ ובתפוצות
		הטמעת המורשת והתרבות במגזר הדרוזי	-	תכנית מסע ישראלי
		הפעלת תכניות לטיפוח החינוך לאורח חיים בחברה דמוקרטית בבתי הספר ובקהילה	-	מסעות בשבילי מולדת "נעלה לירושלים"
		-	-	הפעלת "תכנית קש"ר" – קשב ושיח תרבותי, יצירת שיח מוגן בנושאים קונפליקטואליים
		-	-	חינוך משלב
	8. קידום תפיסה הוליסטית המקדמת רצף חינוכי בין כלל מערכות החינוך: 'מחנכים מסביב לשעון'	-	-	הפעלת תכנית "קיץ אחר – ילדים ונוער בקיץ, בחופשות ובסופי השבוע מסביב לשעון"

מטרה	יעד	משימות במיקוד התוכנית האסטרטגית	משימות ביישום הדרגתי	משימות בחירה
ג': חיזוק מעמדו ויכולתו של החינוך הציבורי לתת מענה מיטבי לכלל החברה הישראלית	9. קידום מנהיגות מפקחים, מנהלים וצוותי חינוך באמצעות הרחבת האוטונומיה ועידוד יזמות	שילוב עובדי הוראה חדשים באופן מיטבי במוסדות החינוך		
	10. מתן מענה חינוכי וארגוני שיאפשר הכלתם של תלמידים מזרמי חינוך מגוונים		הרחבת יישום תהליכי בחירה מבוקרת של הורים והגדרת ייחודיות בית ספרית בבתי ספר ברשויות שנבחרו	
	11. קידומו של החינוך המקצועי טכנולוגי כמאפשר מימוש עצמי ומצוינות מגוונים		שילוב לימודים בהתנסות בתעשייה – כיתות המשלבות לימודים והתנסות בתעשייה	
			חיזוק והרחבת התכנית טו"ב (טכנאים ובגרות)	
			שילוב תלמידים חרדים בחינוך הטכנולוגי	
	12. ביסוסו של משרד החינוך כארגון המקדם ערכים של מצוינות ניהולית, מקצועיות ושירות והמאפשר למוסדות החינוך לממש את שליחותם החינוכית			
	13. התאמת סביבת הלמידה לתפיסה ולצרכים הפדגוגיים של מוסדות החינוך			

פרק א' - ציר מארגן

**מטרה א':
קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים,
למימוש עצמי ולמצוינות**

← יעד 1

הבנייה משותפת של תפיסה פדגוגית כוללת של הלמידה המשמעותית

מיסוד "מעגלי שיח" כתרבות בית ספרית

משימת בחירה

המשימה:

מיסוד מעגלי שיח כתרבות בית ספרית

מהות ותיאור המשימה:

בית הספר יתכנן, יתאים ויקיים מעגלי שיח כדרך קבועה לבירור תפיסות ועמדות, לגיבוש דרכי פעולה, להבניית תכניות לקידום למידה משמעותית וליישום הוראה ולמידה משמעותיות בחינוך העל יסודי עם שותפי תפקיד פנים בית-ספריים וחיצוניים. מעגלי השיח המגוונים יעסקו בנושאים המרכזיים שעל סדר יומה של מערכת החינוך בכלל ועל סדר יומו של בית הספר בפרט

אוכלוסיית היעד:

מנהלי בתי הספר, צוותי חינוך ומקצוע בבית-הספר, תלמידים, הורים, רשות מקומית

כיוונים למדדי תוצאה והישגים מצופים:

ידע ומיומנויות להפעלת מעגלי שיח עם שותפי תפקיד ובעלי עניין; רתימה של בעלי העניין השונים; גיבוש הסכמות התומכות בתהליכים לקידום למידה משמעותית

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

- קיום מפגש שיח אחד לפחות בשנת הלימודים תשע"ה עם כל אחד מקהלי היעד (תלמידים, הורים, הנהגת הורים רחבה וועדי הורים, הרשות המקומית) לדיון בנושא למידה משמעותית ודרכים לקידומה בבית הספר
- באתר הבית ספרי יוקמו פורומים שכבתיים שבהם יוצגו דוגמאות לתוצרים של למידה משמעותית ומשוב של התלמידים על חווית הלמידה תוך התייחסות לשותפים במהלך
- בעיתון בית הספר יוצג מידע המתייחס לתהליכי למידה והוראה משמעותיים
- בכל תחום דעת/נושא יתקיים דיון עם התלמידים על למידה משמעותית ועל דרכים לקידומה. בנוסף ייאסף משוב אחד לפחות מהתלמידים על חווית הלמידה שלהם תוך התמקדות בטיוב דרכי למידה ובמהלכי הוראה והערכה מגוונים ומותאמים

▲ משאבים:

הקצאת זמן לקיום מעגלי השיח, אתר בית הספר – פורומים שכבתיים, עיתון בית הספר

⚙ חומרים וכלים:

1. מתוך האתר: "האחר הוא אני" – סדנאות לצוותי חינוך

[האחר הוא אני](#)

2. מתוך האתר: "ישראל עולה כיתה", מה חדש, על יסודי

[ישראל עולה כיתה](#)

3. מתוך האתר לחינוך על יסודי, אוגדן כלים שלובים (פרק 4 בשלבי הכנה והפצה)

[אוגדן כלים שלובים](#)

4. מתוך האתר לחינוך על יסודי, חאלו"ם, חומרים ומצגות:

[חאלו"ם](#)

⊖ כללים ונהלים:

חוזר מנהל כללי – בהכנה

18

📄 הצעות לדין במפגש מפקח ומנהל/יו/מנהל וצוותו:

📌 לפרטים נוספים ניתן לפנות:

אגף א', חינוך על יסודי

מפקחים במחוזות

[חזרה לטבלת הציר המארגן](#)

[חזרה לתוכן העניינים](#)

על-יסודי

← יעד 2

**קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים
למאה ה-21 (אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת
עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד)**

חאלו"ם - חינוך אישי לצמיחה ומנהיגות

משימת בחירה

המשימה:

העמקת הקשר המשמעותי בין מורה לתלמיד וטיפול שיח מכבד ומצמיח בין כל באי בית הספר

מהות ותיאור המשימה:

כיתות האם מחולקות לקבוצות שיח בנות 15-24 תלמידים. על כל קבוצת שיח אחראי מחנך, כמבוגר משמעותי, המוביל את חברי הקבוצה **לצמיחה** בתחום הלימודי, החברתי והאישי וטיפול שיחורי **מנהיגות** לקידום יעדים אישיים וחברתיים.

מעגלי השיח מתקיימים פעמיים בשבוע במטרה לטפח שיח אישי, חברתי-ערכי ולהעלות את המוטיבציה ללמידה. הם מלווים בשיחות אישיות קבועות בין המורים לתלמידים כבסיס לניסוח הסכמי למידה, צמיחה והתפתחות אישית בין המורה לבין התלמיד והוריו. הסכמים אלה מביאים לידי ביטוי את שאיפות התלמידים, את חלומותיהם ואת המשוב הניתן להם על ידי המורים המתורגמים ליעדים ברי השגה

אוכלוסיית היעד:

כיתות ז'-ח' בחטה"ב לבתי הספר שבתכנית

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

1. שילוב חאלו"ם כחלק בלתי נפרד מחזונו של ביה"ס וארגון הלימודים בו
 2. העצמת המורה כדמות מחנכת וכשותף משמעותי בעולמו של התלמיד
 3. פיתוח אחריות אישית וחברתית בקרב התלמידים וטיפול מודעות עצמית, תחושת מסוגלות, תחושת שותפות בין אישית ונכונות לעשייה אישית ולתרומה חברתית
 4. תחושת שביעות רצון בקרב באי ביה"ס
- עליה במספר הפעילויות הכיתתיות והאישיות למען ביה"ס והקהילה

כיוונים למדדים אפשריים:

- צמצום האיחורים, ההיעדרויות, אירועי השוטטות ואירועי האלימות המילוליים והפיזיים בביה"ס
- השתתפות הורים בהצבת יעדי התלמידים ובהשגתם
- גילויים של אכפתיות הדדית של החברים בקבוצת מעגל השיח ובצוות המורים

▲ משאבים:

שעתיים תוספתיות וגמול חינוך נוסף לכל כיתה תקנית (החל מהתלמיד ה-25), לבתי הספר שבתכנית – מותנה באישור תקציבי, הדרכה ופיתוח מקצועי

⚙ חומרים וכלים:

פרק 4 באוגדן "כלים שלובים" העוסק בחאלו"ם – תיאוריה ופרקטיקה

⊖ כללים ונהלים:

פירוט נוסף ראה [בחאלו"ם](#)

💬 הצעות לדין במפגש מפקח ומנהל או מנהל וצוותו

השפעת היחס האישי והשיח המאפשר על תחושת השייכות האישית של התלמידים והמורים ועל הישגי התלמידים והאקלים הבית ספרי

הרחבת תפקיד המורה כמחנך ותרומתו להישגי התלמידים ולצמיחתם האישית והחברתית

20

❗ לפרטים נוספים ניתן לפנות:

- למפקחים במחוזות
 - לאגף א', חינוך על יסודי במנהל הפדגוגי
- פירוט נוסף ראה [בחאלו"ם](#)

חזרה לטבלת הציר המארגן

[חזרה לתוכן העניינים](#)

על-יסודי

משימת בחירה

המשימה:

מודל לפיתוח מקצועי מקוון דרך החקר לכל תחומי הדעת

מהות ותיאור המשימה:

- מודל ייחודי וחדשני במסגרתו מפותחות בשנה"ל תשע"ה 14 השתלמויות מקוונות בהיקף של 30 שעות כל אחת במגוון תחומי דעת. בהשתלמויות אלו מוצגות הגישות להוראה, ללמידה, להערכה כפי שהן מקובלות היום בחזית המחקר וכן מוצג מהות תהליך החקר כולל צוותים מרכזיים והתנסות פעילה של המשתלמים
- המודל משלב יחידות משותפות ויחידות לכל תחום דעת. בפיתוח המודל השתתפו מומחים מהשורה הראשונה בתחומי פדגוגיה שונים, מומחים בתחומי הדעת ומומחים בשילוב טכנולוגיה בהוראה-למידה והערכה

אוכלוסיית היעד:

מדריכים, רכזי מקצוע ומורים בעל יסודי לכל תחומי הדעת

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

מורים מיומנים בהוראה, בלמידה ובהערכה בדרכים מגוונות ומיישמים זאת בכיתות

כיוונים למדדי תפוקה:

מורים משתתפים בפיתוח המקצועי במודל זה
מורים מפתחים יחידות לימוד ודרכי הערכה מותאמות על בסיס ההשתלמות

משאבים:

מודל פיתוח מקצועי מקוון

הצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

כיצד ניצור יכולת העברה של מיומנויות מתחום דעת אחד לתחומי דעת אחרים?

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

[אתר אגף א' לפיתוח פדגוגי במזכירות הפדגוגית](#)

חזרה לטבלת הציר המארגן

חזרה לתוכן העניינים

פיתוח מיומנויות חשיבה ולמידת חקר

משימה במיקוד התכנית האסטרטגית

מהות ותיאור המשימה:

התאמת תהליכי למידה-הוראה והערכה לתכנית האסטרטגית תוך התנסות בתהליכי חקר בהיקפים שונים על פני הרצף השש שנתי

פיתוח הבנה מעמיקה של תכנים ושל יכולות למידה וחשיבה בלמידה שיתופית תוך הוראה מפורשת של מיומנויות חקר, כגון: שאלת שאלות, מיזוג מידע, הסקת מסקנות וכתיבת טיעון מנומק ושימוש בכלים מתוקשבים

המורה מנחה, יוזם ומזמן התנסויות המעודדות פיתוח לומדים עצמאיים, סקרנים, ביקורתיים, בעלי יכולת לעבוד בצוות. הדגש הוא על תהליך הלמידה בדרך החקר ועל התוצר

מגוון רחב של חומרים ניתן למצוא באתר אגף א' לפיתוח פדגוגי - חינוך לחשיבה

אוכלוסיית היעד:

מדריכים, רכזים פדגוגיים, רכזי מקצוע ומורים

22

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

- בחיבת הביניים:** כל תלמיד יתנסה בשני תהליכי חקר בשנה לפחות שיתבצעו בשני תחומי דעת שונים. תהליכי החקר יכולים להיות משימות חקר מודולריות (לדוגמה: בנושא מסוים יעבור התלמיד תהליך שכלול מיומנויות חקר, כגון: ניסוח שאלה מובילה לחקר, סקירת ספרות וכתיבת הצעת מחקר או כתיבת עבודה שלמה על כל חלקיה)
- בחיבה העליונה:** משימות החקר משלבות ידע מתחום הדעת ומיומנויות חקר הנדרשות לתהליך ולתוצר ויהוו חלופה להערכה בבחינות הבגרות. המשימות יכולות להתבצע במגוון דרכים ובהיקפים שונים:
- למידה בדרך החקר בהיקף מצומצם** (חלק מ-1 יח"ל) המיועדת לתת מענה לשאלת חקר פורייה הנובעת מחומר הלימוד ותוך התנסות בתהליכי חקר, כגון: העלאת השערות, טיפול במידע, מיזוג מידע, הסקת מסקנות, כתיבת טיעונים
 - המרת 2 יחידות לימוד במקצוע חובה:** לימוד נושאים מתכנית הלימודים בדרך החקר בהיקף של 1 יח"ל והגשת עבודת חקר קבוצתית בהיקף של 1 יח"ל
 - תלקיט המכיל אוסף מכוון של עבודות המציג מאמץ, התקדמות והישגים בתחום הנלמד**
 - למידה מבוססת פרויקטים:** PBL מיקוד בסוגיות נבחרות מתוך תכנית הלימודים וביצוע פרויקט יצירתי המשלב ידע ומיומנויות הנדרשות עבור התוצר

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

- השתתפות של צוותי המורים בפיתוח המקצועי
- שילוב מיומנויות למידה בדרך החקר ברצף ההוראה ויישומן בשיעורים בהיקפים שונים

על-יסודי

- ג. פיתוח ויישום **משימות הערכה** מגוונות לתהליכי חקר במרבית תחומי הדעת
- ד. לימוד על פי **תכנית לימודים ספיראלית** המבטאת תהליכי למידה משמעותיים בדרך החקר
- ה. המרת חלק מבחינות הבגרות בהערכה המבוססת על תהליכי למידה בדרך החקר

▲ משאבים:

פיתוח מקצועי במודלים שונים, ליווי והדרכה בבית הספר

⚙ חומרים וכלים:

אגף א' לפיתוח פדגוגי

חומרי הדרכה:

חוברת חשיבה בתהליך הלמידה בעידן הידע (חוברת האסטרטגיות לחשיבה וחקר מסדר גבוה), יחידות הוראה שפותחו כתוצרי הדרכה

יחידות הוראה, למידה והערכה שפותחו במסגרת השתלמויות מקוונות ומהשדה, מחוונים
חינוך לחשיבה באגף א' לפיתוח פדגוגי:

💬 הצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

תכנון תכניות עבודה המשלבות מיומנויות חקר בתכנים תוך התאמה למגוון דרכי הוראה – למידה – הערכה משמעותיות
הנחייה של תהליכי החקר במהלך השיעורים תוך למידה של התלמידים לעבוד אישית או קבוצתית

📌 לפרטים נוספים ניתן לפנות:

לחינוך לחשיבה וחקר, אגף א' לפיתוח פדגוגי, המזכירות הפדגוגית

adaro@education.gov.il

פיתוח תפקודי לומד מרכזיים

משימה במיקוד התכנית האסטרטגית

המשימה/הפעולה:

פיתוח תפקודי לומד בדגש על מיומנויות חשיבה, על עבודה בצוות, על ניהוג עצמי ועל פיתוח תחושת מסוגלות

מהות ותיאור המשימה:

קיום תהליכי למידה משמעותיים המפתחים תפקודי לומד בדגש על מיומנויות חשיבה, עבודה בצוות, ניהוג עצמי וטיפול תחושת מסוגלות

אוכלוסיית היעד:

מנהלי בתי הספר וצוותיהם

הישגים מצופים: ידע, כישורים ומיומנויות, מאפיינים התנהגותיים

- ידע מקצועי של עובדי ההוראה בקיום תהליכי למידה משמעותית המפתחים תפקודי לומד בדגש על מיומנויות חשיבה, על ניהוג עצמי, על עבודה בצוות ועל טיפוח תחושת מסוגלות
- תכנית בית ספרית רב שנתית לפיתוח תפקודי הלומד ולהצגת תוצריו לעמיתים, לקהילת בית הספר ולמשפחות התלמידים
- בניית יחידות הוראה-למידה-הערכה המשלבות פיתוח חשיבה עצמאית, ניהול עצמי, עבודה בצוות וטיפול תחושת מסוגלות
- ביצוע התכנית בליווי הערכה מעצבת לשיפור תהליכי ההוראה-למידה

כיוונים למדדים אפשריים:

מדדי ביצוע:

- הפעלת תכנית התפתחות מקצועית תלת-שנתית ושנתית - בית ספרית ואישית - של צוות בית הספר לקידום התחומים הנ"ל
 - הוראה מפורשת, תיווך ואימון של המורה את הלומדים בהתנסויות מגוונות פרטניות ואימון של המורה עם עמיתים לשם פיתוח:
 - תפקודי חשיבה וחשיבה על חשיבה
 - למידה עצמאית
 - עבודה בצוות
 - פיתוח תחושת מסוגלות לימודית, חברתית וניהולית על ידי זימון מצבי הצלחה רבים והענקת תחושות ערך, שייכות, אוטונומיה ומימוש עצמי לתלמידים תוך כדי:
 - הבטחת אקלים חינוכי מכבד, מוקיר ומעריך כל פרט
 - עידוד ליזום, להתנסות, לשתף, ללמוד מקשיים ומהצלחות
 - זימון מצבי למידה בדרכים מגוונות
 - התאמת ההוראה לתלמידים
 - מתן משוב מקדם שוטף
 - סיוע לעבודה בצוות
 - תיווך למשמעות
 - זימון מצבים להצגת תוצרי כל לומד בפני עמיתים, בפני קהילת בית הספר והמשפחות
 - שילוב, התנסות ויישום של הידע והמיומנויות בתהליכי הלמידה השוטפים בתכנים הנלמדים
 - זימון אפשרויות להתנסות וליישום של המיומנויות בשגרת החיים בכיתה ובבית הספר

מטרה א': קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות

יעד 2 - קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 (אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד)

על-יסודי

מדדי תוצאה ביחס ללומד

- א. ביטויים התנהגותיים בשגרת הלמידה:
- הבעת דעה ונקיטת עמדה בנושאים הנלמדים
 - קישור של הנלמד לחייו
 - יישום הנלמד בפתרון בעיות
 - נקיטת יוזמה ללמידה חדשה ולהרחבה והעמקה של ידיעותיו
 - הגדרת מטרות ללמידתו, הכנת תכנית להשגת המטרות, ביצוע התכנית, התבוננות רפלקטיבית והערכה של הלמידה, ההתקדמות והתהליך
 - גילוי עניין וביטוי חשיבה מסדר גבוה: שואל, נוקט עמדה, מביע דעה, מסיק מסקנות, מבנה תובנות, מבצע אנליזה וסינתזה
 - שיתוף פעולה עם עמיתים ועבודת צוות
 - פתרון עימותים בין אישיים בדרכי שלום
 - שיתוף ברגשות ובצרכים
 - ויסות התנהגות ורגשות
 - התמודדות עם מצבי תסכול וכישלון
 - התמדה בביצוע משימות ותפקידים
 - השתתפות פעילה במשימה ובהפקת תוצר אישי ו/או קבוצתי
 - ביטוי עצמי באמצעים שונים (מילוליים, חזותיים, קוליים, תנועתיים)
 - נטילת אחריות על תהליך הלמידה ועל הישגיו הלימודיים והחברתיים
 - גילוי מעורבות חברתית באמצעות תרומה מכישוריו ומידיעותיו
 - נקיטת יוזמה בביצוע מהלכים של מעורבות חברתית
 - התנדבות למלא תפקיד ולתרום לסביבה
 - תרגום הלמידה לעשייה בעלת ערך עבורו
 - תרגום הלמידה לעשייה בעלת ערך לחברה
- ב. דיווח מילולי מפורש של התלמיד על קבלת מענים לצרכיו בתהליך הלמידה, על מידת העניין שלו בנלמד ועל מידת השתתפותו הפעילה ומעורבותו בלמידה

משאבים: ▲

משאבי פיתוח מקצועי

חומרים וכלים: ⚙

- ערכה - הלומד, המלמד ומה שביניהם. ירושלים: משרד החינוך. תשע"ד
- חאלו"ם - בהכנה
- חינוך לחשיבה, אגף א' לפיתוח פדגוגי, חינוך יסודי [קישור](#)

כללים ונהלים: ⚖

חוזר מנהל כללי - בהכנה

הצעות לדין במפגש מפקח ומנהל/יו/מנהל וצוות: 📝

- א. למידה משמעותית לפיתוח חשיבה, ניהול עצמי, עבודה בצוות ותחושות מסוגלות של הלומדים - למידה מהצלחות וטעויות
- ב. שילוב פיתוח חשיבה, ניהול לעצמי, עבודה בצוות וטיפוח תחושות מסוגלות של לומדים בתכנית הלימודים השוטפת

לפרטים נוספים ניתן לפנות: ⓘ

אגף א', חינוך על יסודי במנהל הפדגוגי
 מפקחים במחוזות

הרחבה והטמעת התכנית לכתיבת עבודות גמר כחלופה להיבחנות בבגרות

משימת בחירה

המשימה:

הכנת עבודת גמר כמשימת סיום הנכללת בתעודת הבגרות (5 יחידות לימוד)

מהות ותיאור המשימה:

עבודת-הגמר היא משימת סיום הנכללת בתעודת הבגרות, המאפשרת לימוד נושא וחקירתו עפ"י עניין אישי ובחירה של התלמיד והמביאה לידי ביטוי ומיצוי את יכולותיו העבודה עוסקת בחקר סוגייה שמעבר לנלמד ולנדרש בתכנית הלימודים והבחינות הרגילה. הכנתה מבוססת על ידע מדעי עדכני ונערכת בהנחייה יחידנית של חוקרים ואנשי מדע מומחים לנושא ניתן להכין עבודה בכל תחומי-הדעת עפ"י כללים ודרישות מקצועיות שנקבעו ע"י הפיקוח, והיא מוגשת להערכה במשרד החינוך עבודת הגמר היא בת 5 יחידות לימוד. ניתן להכינה כמטלה נוספת (בבחירה) או כמטלה המחליפה חובת היבחנות (עבודה "צמודה") במקצוע אותו לומד התלמיד

26

אוכלוסיית היעד:

תלמידי י"א – י"ב

ישגים מצופים: ידע, כישורים ומיומנויות, מאפיינים התנהגותיים*

- הגדלת מספר התלמידים הבוחרים להכין עבודת גמר כחלק ממשימות הסיום שלהם
- צמצום הנשירה במהלך הכנת העבודה
- הגדלת מספר התלמידים המכינים עבודות גמר
- הגברת המעורבות של בתיה"ס בתהליך הכנת עבודת הגמר, על מנת לוודא סיומה
- פיתוח וביסוס הכנת עבודות כתרבות בית-ספרית
- לימוד המאפשר העמקת ידע, העשרה והרחבת אופקים וגישה בלתי אמצעית למדע
- למידה עצמית של התלמידים, קבלת אחריות אישית וחינוך לבחירה, ביקורתיות וליצירתיות
- מיצוי יכולת אישית והצטיינות של התלמידים המגישים

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

התנסות לימודית עפ"י דפוס לימוד וחקירה מדעיים ורכישת מיומנויות מתאימות

על-יסודי

▲ משאבים:

תגמול למנחים המקצועיים עם השלמת העבודה והגשתה להערכה

⊖ כללים ונהלים:

הפיקוח על עבודות הגמר

💬 הצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

- תפקיד בית-הספר ומעורבותו בתהליכי למידה עצמיים בכלל ובהכנת עבודת הגמר בפרט
- הכנת עבודת הגמר ותפקידה בחינוך מדעי מתקדם
- חשיבותם של אתגרי למידה וחשיבות הצבתם בפני תלמידים בעלי יכולת

❗ לפרטים נוספים ניתן לפנות:

למפקחת הארצית על עבודות הגמר

לאגף א', חינוך על יסודי

קידום הישגים בשפת אם עברית - שלהב"ת

משימה במיקוד התכנית האסטרטגית

המשימה:

- שיפור הישגים הלימודיים בעברית
- שיפור מיומנויות בשפת אם עברית "שלהב"ת" - שילוב ההבנה וההבעה בתחומי הדעת

מהות ותיאור המשימה:

- שיפור הכשירות האוריינית בלשון האם הדבורה והכתובה על פי עקרונות תכנית הלימודים (תשס"ג)
- שילוב טקסטים מתחומי דעת שונים בשיעורי העברית לשם תרגול והטמעה של המיומנויות האורייניות
 - שילוב מיומנויות אורייניות בשיעורי המקצועות השונים בסיוע מורי העברית בבית הספר

אוכלוסיית היעד:

- כיתות ז'-ט' בכלל בתי הספר העל יסודיים דוברי העברית
- כיתות ז'-ח' בכלל בתי הספר היסודיים השמונה שנתיים דוברי העברית

28

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

- ליווי התכנית בפעולות לבדיקת התקדמותם של התלמידים בהשגת היעדים שהוגדרו להם
- פיתוח משימת הערכה, על פי דגם שיישלח מן הפיקוח על הוראת העברית, בין החודשים דצמבר 2014-ינואר 2015 ומשימת הערכה חיצונית שתתקיים במהלך חודש מאי 2015
- יתקיים דיון בית ספרי למטרות שיפור ולא שיפוט על ממצאי ההערכה פעמיים בשנה: בחודשים ינואר ומאי

משאבים:

ההדרכה בבית הספר מיועדת לצוות עברית בכיתות ז' -ט', לרכזים ולמורים מובילים מתחומי דעת שונים. ההדרכה תתקיים אחת לשבועיים. ביום זה תקיים המדריכה סדנה בית ספרית בשעות קבועות, לצד זאת תצפה המדריכה בשיעורים, תנחה באופן פרטני את המורים ותיפגש עם רכזת המקצוע לעברית חשוב להקפיד ששעות המפגש הסדנאי יהיו במסגרת שעות הצוות

יום ד' הוא היום שנקבע במטה להדרכה בתכנית "שלהב"ת". נא להיערך לכך בעוד מועד. עם זאת לפני קביעת מסגרת ההדרכה ומועדיה יש לתאם את שעות ההדרכה עם המדריכה הבית ספרית. אם מתעורר קושי לקיים סדנה ביום זה (מבחינת בית הספר או מבחינת המדריכה), יש לקבוע מועד חלופי בתיאום עם המדריכה

לצוות עברית ולמורים מתחומי הדעת בשכבות ז' - ט' יש לקבוע שעות סדנה משותפות במערכת השעות של המורים כחלק משעות הצוות

על-יסודי

"שלהב"ת" בראייה מערכתית:

בתשע"ה יודגש יישום הראייה המערכתית של עקרונות "שלהב"ת" בבתי הספר
 כל מנהל ישבץ בהדרכה הבית ספרית: רכז פדגוגי, רכזי מקצוע (לפחות משני תחומי דעת) ומורים מובילים שבעזרתם
 ניתן יהיה להפיץ את עקרונות התכנית ולהטמיע אותם
 הרכזים יקיימו דיאלוג שוטף עם צוות המורים לעברית סביב נושאים אורייניים הרלוונטיים להוראת המקצועות
 השונים ויפתחו פעילויות הוראה כמענה לצרכים שעלו. באחריות רכזי המקצוע מתחומי הדעת להפיץ במסגרת שעות
 הצוות שלהם את הידע שהתגבש במפגשי ההדרכה ולדאוג ליישום העקרונות – כל אחד בתחום הדעת שלו
 מפגשי ההדרכה יתקיימו כלהלן:

- אחת לשבועיים תיפגש המדריכה הבית ספרית עם צוות עברית בלבד
- אחת לחודש תיפגש המדריכה עם צוות רחב הכולל את צוות העברית, את הרכזים ואת המורים המובילים
מתחומי דעת שונים
- כל הפעילויות שיפותחו במסגרת הסדנה, לרבות החומרים שהמדריכה תציג בפני הקבוצה, יאוגדו בתיק
"שלהב"ת" בית ספרי

שעות הוראה מומלצות:

שעות הוראה - פירוט המלצה לחלוקת השעות:

- כל כיתות ז' וכל כיתות ח' 3 ש"ש למקצוע עברית (לא כולל ספרות)
- לבתי ספר במדד טיפוח 1-3 (כולל 3) תינתן תוספת של 1 ש"ש לכיתה להקצאה על פי בחירת בית הספר –
לבתי ספר שיבחרו להקצות את השעה הנוספת לתחום הדעת עברית, יישלחו המלצות לבניית תכנית עבודה
וכלים למעקב אחר התלמידים
- לבתי ספר במדד טיפוח מעל 3 (מ - 3.01 ומעלה): לכל כיתות ז'-ח' במדד טיפוח מעל 3.01 תינתן
תוספת של 1 ש"ש המיועדת למקצוע עברית (לא כולל ספרות) לכיתה

- אם הכיתות מלכתחילה מונות עד 28 תלמידים, מומלץ להקצות להן 4 ש"ש (ללא חלוקה לקבוצות)
- אם הכיתות מונות מעל 28 תלמידים, מומלץ לחלק אותן לקבוצות קטנות ולהקפיד שכל תלמיד ילמד לפחות
3 ש"ש

- להלן אפשרויות החלוקה:

- ° בבית ספר שבו כיתה אחת – כל 4 השעות לכיתה, ללא חלוקה לקבוצות
- ° בבית ספר שבו 2 כיתות (8 ש"ש) – לכל תלמיד 3 ש"ש ואת השעתיים הנוותרות יש להקצות
לקבוצות של תלמידים (עד 20 תלמידים בקבוצה הטרוגנית או הומוגנית לשיקול בית הספר). בית
ספר שבוחר בדרך זו, מתבקש לייחד תיק המתעד את תכניתו האישית ואת התקדמותו של כל
תלמיד שקיבל את השעות
- ° בבית ספר שבו 3 כיתות (סה"כ 12 שעות) – מומלץ לחלק לארבע קבוצות – 3 ש"ש לקבוצה
(מומלץ לחלק כל 3 כיתות לארבע קבוצות)
- ° בבית ספר שבו 4 כיתות (16 ש"ש) – מומלץ לחלק ל-5 קבוצות ואת השעה הנוותרת להקצות
כשעת תגבור לתלמידים מאתגרים. בית ספר שבוחר בדרך זו, מתבקש לייחד תיק המתעד את
תכניתו האישית ואת התקדמותו של כל תלמיד שקיבל את השעות

בית ספר שבו 5 כיתות (20 ש"ש) – מומלץ לחלק ל- 6 קבוצות ואת השעתיים הנותרות לתת כשעות תגבור לקבוצות של תלמידים (עד 20 תלמידים בקבוצה). בית ספר שבחר בדרך זו, מתבקש לייחד תיק המתעד את תכניתו האישית ואת התקדמותו של כל תלמיד שקיבל את השעות

שעות הדרכה – הקצאת המסגרת המערכתית הדרושה להדרכה

- הקצאת שעות קבועות לליווי ולהדרכה לאורך כל השנה (במסגרת שעות הצוות), לסדנה עם המדריכ/ה, עם צוות העברית ועם צוותי תחומי הדעת לצורך הנחייה ועיבוד חומרים
- שיבוץ בהדרכה הבית ספרית: מורה מוביל (מומלץ מצוות העברית) שאחראי להפעלת התכנית, צוות מורי העברית בחט"ב, רכז מקצוע עברית, לפחות שני רכזי מקצוע מתחומי דעת שונים ומורים מובילים שבאמצעותם ניתן יהיה להפיץ את עקרונות התכנית ולהטמיע אותם.
- שתי המשימות באות במקום מבחנים בית ספריים ולא בנוסף עליהם, והציונים שיתקבלו ישוקללו עם מרכיבים נוספים על פי המקובל בכל בית ספר

הצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

- ראייה מערכתית של תכנית שלהב"ת – ניצול משאב ההדרכה בראייה מערכתית
- תפקיד המורה המוביל (מומלץ מצוות העברית) שאחראי להפעלת התכנית
- באיזו מידה תורמת התכנית לקידום הכשירות האזרחית של התלמידים בשיעורי עברית?
- באיזו מידה מפיצים הרכזים והמורים המובילים מתחומי דעת שנבחרו על ידי בית הספר את הידע לשאר עמיתיהם בצוות?

30

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

[תכנית שלהב"ת](#)

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

- לפיקוח על הוראת העברית – דוא"ל ilzamir62@gmail.com
- לאגף א' לחינוך על יסודי, במינהל הפדגוגי

[חזרה לטבלת הציר המארגן](#)

[חזרה לתוכן העניינים](#)

על-יסודי

משימה במיקוד התכנית האסטרטגית

המשימה:

קריאה מונחית וקריאה עצמית של ספרים המותאמים לגיל התלמידים ולשונות שביניהם

מהות ותיאור המשימה:

קריאת ספרים כפעילות קבועה ומתמשכת המשולבת בשיח דבור וכתוב אודותיהם היא פעילות שאין ערוך לחשיבותה להרחבת עולמם הרגשי, הקוגניטיבי והרוחני של ילדים ומתבגרים
מטרה ארוכת טווח זו היא חלק מתכנית הלימודים המחייבת בספרות לבתיה"ס העל-יסודיים והמיושמת באמצעות תכנית 'שמחת הקריאה'
הטמעת התכנית נעשית באמצעות הדרכה ישירה בבתי הספר וקיום השתלמויות מחוזיות והשתלמויות מקוונות ארציות

אוכלוסיית היעד:

תלמידי חטיבות ביניים בחינוך הממלכתי ובחמ"ד

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

יכולת קריאה של ספרים ארוכים (רומנים לבני הנעורים) בצד יכולת כתיבה עיונית ורגשית אישית בעקבות קריאת הספרים
יצירת 'קהילה קוראת'
עיסוק בערכים חברתיים-אזרחיים המגולמים בספרים
עלייה בהישגי המיצ"ב

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

עלייה במספר השאלות הספרים בספריות בתי הספר
קיום אירועים ייחודיים בעקבות ספרים בבתי הספר

משאבים:

תקציב עבור: חבילות ספרים לבתי הספר שנכללים בתכנית; לימי הדרכה; להשתלמויות

כללים ונהלים:

בספריית בית הספר יוקצה מקום מיוחד עבור ספרי תכנית 'שמחת הקריאה' שיוצגו לראווה בפני התלמידים
בשיעורי ספרות יוקדשו כרבע מן השעות לקריאה מונחית ולהוראה תמאטית המשלבת בין ספר הקריאה לבין יצירות ספרות קצרות מתכנית הלימודים

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

למדריכה ארצית להוראת ספרות hagaror@education.gov.il
אגף א לחינוך על יסודי

חזרה לטבלת הציר המארגן

חזרה לתוכן העניינים

קידום הישגים במתמטיקה

משימה במיקוד התכנית האסטרטגית

המשימה:

- שיפור דרכי ההוראה והלמידה בשיעורי מתמטיקה הכיתתיים והפרטניים, המשך פיתוח מקצועי במתמטיקה
- הפעלת תכנית היעדים במתמטיקה: המשך הטמעת תכנית הלימודים החדשה "מיצוי ומצוינות" בחט"ב
- הפעלת עתודה מדעית וטכנולוגית להגדלת מספר התלמידים ברמה המוגברת במתמטיקה בחט"ב

מהות ותיאור המשימה:

- הטמעת תכנית הלימודים החדשה לכיתות ז' ח' ו-ט' בהיבט התוכן ובדרכי ההוראה (תכנית הלימודים החדשה תילמד בכיתות ז' ח' ו-ט')
- מתן מענה ל"תלמידי הקצוות": תתקיים בבית הספר קבוצת מיצוי (למאתגרים) וקבוצת מצוינות (למצוינים) ו/או הפעלת עתודה מדעית טכנולוגית

אוכלוסיית היעד:

- כיתות ז' ח' ו-ט' בכלל בתי הספר העל יסודיים
- כיתות ז'-ח' בכלל בתי הספר היסודיים השמונה שנתיים

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

- עלייה במספר התלמידים הלומדים רמה מוגברת במתמטיקה בחט"ב
- העמקת ההבנה של עקרונות תכנית הלימודים החדשה במתמטיקה בחט"ב ויישומה
- התייחסות מותאמת לצרכים ולידע, לדרכי הוראה מתאימות של תלמידי מאותגרים ותלמידים מתקשים

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

- מספר בתי הספר בהם המורים המלמדים מתמטיקה מלמדים על פי תכנית הלימודים החדשה בכיתות ז'-ט'
- מספר בתי הספר בהם המורים מלמדים על פי ספרי הלימוד המאושרים על ידי המשרד
- מספר בתי הספר המקצים זמן קבוע לשיבת צוות להוראת המתמטיקה
- שילוב תקשוב בשיעורי מתמטיקה
- פיתוח מקצועי למורים שטרם התנסו בהוראת תכנית הלימודים החדשה במתמטיקה בחט"ב
- איתור קבוצת המיצוי בשכבה ז', עפ"י המהלכים הנדרשים ומופרטים בסעיף "כללים ונהלים"

[חזרה לטבלת הציר המארגן](#)

[חזרה לתוכן העניינים](#)

על-יסודי

▲ משאבים:

1. שעות ההוראה המומלצות בכיתות ז' ח' ו-ט':

- בשכבת הגיל (ז' ו-ט') מומלץ להוסיף 1 ש"ש, כך שכל תלמיד בכיתה ז' ילמד 5 ש"ש וכל תלמיד בכיתה ט' ילמד 5 ש"ש. גם בכיתה ח' מומלץ כי כל תלמיד ילמד 5 ש"ש
- המשרד יקצה תוספת שעות ללימוד המתמטיקה:
 - ° 1 ש"ש לכל כיתה במגזר היהודי - לבתי הספר במדד טיפוח 3 ומעלה
 - ° 1 ש"ש לכל כיתה במגזרים הלא יהודיים - לכל בתי הספר ללא הבחנה במדד הטיפוח
 - ° במגזר היהודי בבתי ספר במדד טיפוח עד 3.00, יוסיף המשרד לכל כיתה 1 ש"ש לתגבור הלימודים. הנהלת בית הספר רשאית להחליט להקצות שעה זו להוראת המתמטיקה

בנוסף יקצה המשרד תוספת שעות הוראה לתלמידי ה"קצוות" על פי מספר התלמידים בשכבה, בהתאם למפתח הבא (על פי מדדי הטיפוח כמפורט למעלה מותנה באישור תקציבי):

מספר התלמידים בשכבה	תוספת השעות לשכבת ז'	תוספת השעות לשכבת ח' ו-ט' (לכל שכבה)
139-60 תלמידים	7 ש"ש: 5 ש"ש לקבוצה אחת "מיצוי" ו-2 ש"ש לקבוצה אחת "מציאות" תלמידי ה"מציאות" ילמדו סה"כ 7 ש"ש. 5 ש"ש כמו כל התלמידים + 2 ש"ש להעשרה את כל 7 הש"ש ילמדו כקבוצה נפרדת	7 ש"ש: 5 ש"ש לקבוצה אחת "מיצוי" ו-2 ש"ש לקבוצה אחת "מציאות" תלמידי המציאות ילמדו סה"כ 7 ש"ש. 5 ש"ש כמו כל התלמידים + 2 ש"ש להעשרה את כל 7 הש"ש ילמדו כקבוצה נפרדת
380-140	14 ש"ש: שתי קבוצות "מיצוי" ושתי קבוצות "מציאות". לכל קבוצה מספר ש"ש כמפורט למעלה	14 ש"ש: שתי קבוצות "מיצוי" ושתי קבוצות "מציאות" לכל קבוצה מספר ש"ש כמפורט למעלה
381 ומעלה	21 ש"ש: שלוש קבוצות "מיצוי" ושלוש קבוצות "מציאות". לכל קבוצה מספר ש"ש כמפורט למעלה	21 ש"ש: שלוש קבוצות "מיצוי" ושלוש קבוצות "מציאות" לכל קבוצה מספר ש"ש כמפורט למעלה

הדרכה:

- לכל קבוצת בתי ספר יוקצו ימי הדרכה
- בכל מחוז יש מדריך מרכז
- ההדרכה תתקיים במתכונת השנה שחלפה
- על בית הספר לתאם עם המדריך הבית ספרי יום קבוע בשבוע שבו תתקיים הדרכה לצוות (אחת לשבועיים או שלושה שבועות). רצוי שביום זה תהיה הוראת מתמטיקה בשכבות ז', ח', ט' כדי שפעילות ההדרכה תהיה אפקטיבית

- במסגרת זו על בית הספר להודיע למדריך המרכז אם הוא מעוניין להמשיך ולקבל הדרכה מאותו מדריך או שהוא מעוניין להחליפו

2. פיתוח מקצועי:

- הפיתוח המקצועי יהיה בנושאים שונים: הטמעת תכנית הלימודים החדשה לחטיבת הביניים בנושאים השונים, שילוב טכנולוגיה בהוראת מתמטיקה לפי תכנית הלימודים החדשה, למידה משמעותית וקידום הישגים בהלימה לסטנדרטים בינלאומיים, הוראה מותאמת לתלמידים מתקשים, רצפים ו-ז, רצפים ט-י, השתלמות ייעודית למורי העתודה המדעית טכנולוגית. חלק מההשתלמויות ישלבו למידה מרחוק
- פריסת הקורסים לפיתוח מקצועי. המועדים ייקבעו בכל מחוז בתיאום עם הפיקוח, והרשימה תתפרסם באתר המפמ"ר

3. ספרי לימוד:

א. ספר לימוד לתכנית הלימודים החדשה - כיתה ז'

- ספרי הלימוד לכיתה ז' יצאו לאור ב-3 חלקים בשנת הלימודים תשע"ג
- חלק א' של הספר מתאים לשליש הראשון של כיתה ז' לכל התלמידים (כולל תלמידים שאותרו לקבוצת ה"מיצוי")
- רשימת ספרי הלימוד המאושרים מפורסמת על ידי אגף ספרי לימוד

ב. ספר לימוד לתכנית הלימודים החדשה - כיתה ח'

- ספרי הלימוד לכיתה ח' ייצאו לאור ב-2 חלקים לקראת שנת הלימודים תשע"ה
- רשימת ספרי הלימוד המאושרים מפורסמת על ידי אגף ספרי לימוד

ג. ספר לימוד לתכנית הלימודים החדשה - כיתה ט'

- ספר הלימוד לכיתה ט' ימשיך במהדורת ניסוי שנה נוספת
- חומרי השלמה לכיתות ט' יפורסמו באתר המפמ"ר בתחילת שנת הלימודים תשע"ה
- מומלץ לא להכניס את ספרי הניסוי לפרויקט השאלת ספרים

כללים ונהלים:

ד. איתור לקבוצת ה"מיצוי"

האיתור לקבוצת ה"מיצוי" מורכב ממספר מהלכים:

- א. תצפיות בתלמידים במהלך השיעורים בראשית כיתה ז' והתרשמות מהמוטיבציה הלימודית שלהם
- ב. הישגים בבוחן או במבחן ראשון על החומר הנלמד בכיתה ז'
- ג. ציון נמוך במבדק האיתור
- ד. המלצת המורה המלמד

על-יסודי

להלן שני מועדים אפשריים לקיום מבדק האיתור:

1. בין ה- 28 בספטמבר ל- 2 באוקטובר
 2. בין ה- 23 בנובמבר ל- 28 בנובמבר (בתום השליש הראשון)
- אין לתת מבדק מוקדם יותר

- צוותי המתמטיקה יקבלו מאגר שאלות מתאים לכל אחד מהמועדים וממנו ירכיבו את המבדק
- תלמידים בעלי הישגים נמוכים שיאותרו כבעלי מוטיבציה לימודית, יוכלו להצטרף לקבוצת ה"מיצוי"

הצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו:

- באיזו מידה תרמה השתתפות המורים למתמטיקה במפגשי הצוות עם המדריך הבית ספרי לקידום תכנית הלימודים ולמידה משמעותית?
- באיזו מידה תרמה השתתפות המורים למתמטיקה בפיתוח המקצועי במרכזי פסג"ה להעשרת הידע המקצועי הנדרש בתחום?
- באיזו מידה תורמת התכנית לקידום הכשירות האוריינית של התלמידים בשיעורי מתמטיקה?

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

- למפמ"ר מתמטיקה במזכירות הפדגוגית
- לאגף א' לחינוך על יסודי במנהל הפדגוגי

לאתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה:

- [משימות אורייניות](#) לקידום למידה משמעותית
- [מיצוי מצוינות במתמטיקה](#)
- [תכנית העתודה](#) המדעית טכנולוגית

'מיצוי ומצוינות' ושעת אוריינות מתמטית

משימת בחירה

המשימה:

- הקצאת שעה לאוריינות מתמטית בחטיבה עליונה

מהות ותיאור המשימה:

- במסגרת תגבור האוריינות לתלמידי 3 יחידות לימוד במתמטיקה יילמדו התלמידים שעה נוספת סה"כ ילמדו 4 ש"ש, לפחות.

אוכלוסיית היעד:

- כיתות י' הלומדים ברמת 3 יחידות מתמטיקה

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

- הרחבה והעמקת ההיכרות עם עקרונות תכנית ההיבחנות במתמטיקה ברמת 3 יחידות לימוד
- התייחסות מותאמת לצרכים, לידע ולדרכי הוראה מתאימים של אוכלוסיית התלמידים ברמת 3 יחידות לימוד
- שילוב תקשוב בשיעורי מתמטיקה
- מורים מיומנים בהוראה-למידה-הערכה של תכנים המשלבים אוריינות מתמטית ברמת 3 יחידות לימוד

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

- מספר בתי הספר המקצים שעה תוספתית להוראת מתמטיקה ברמת 3 יחידות לימוד
- השתתפות של צוותי המורים בפיתוח המקצועי

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

- למפמ"ר מתמטיקה במזכירות הפדגוגית
- לאגף א' לחינוך על יסודי במנהל הפדגוגי

[חזרה לטבלת הציר המארגן](#)

[חזרה לתוכן העניינים](#)

על-יסודי

הפעלת עתודה מדעית טכנולוגית להגדלת מספר התלמידים בעלי 5 יחידות במתמטיקה, מדעים וטכנולוגיה

משימת בחירה

שם המשימה:

עתודה מדעית טכנולוגית

מהות ותיאור התכנית:

מטרת התכנית למצוינות מדעית וטכנולוגית היא להגדיל באופן משמעותי את מספר הבוגרים המסיימים עם "תעודת בגרות מדעית-טכנולוגית איכותית" הכוללת לימודים מוגברים בתחומי המתמטיקה, המדעים והטכנולוגיה על מנת לאתר את התלמידים בעלי הפוטנציאל תפעל התכנית החל מחטיבת הביניים בשלושה תחומי דעת: מדעים מתמטיקה ומדעי המחשב, על פי תכנית לימודים ייחודית שנבנתה במיוחד בכל תחום דעת. התכנית פועלת בראייה של רצף שש שנתי

אוכלוסיית היעד:

תלמידי כיתה ז' - יב'

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

מדד הצלחה ברמת בית הספר חט"ב:

- ממוצע ציוני הקבוצה במתמטיקה, במדעים ובמדעי המחשב יהיה מעל תנאי הסף שייקבעו
 - שיעור התלמידים הממשיכים בקבוצה בכל שנה יהיה מעל 90%
 - שיעור התלמידים שבחרו להמשיך וללמוד במגמות מדעיות וטכנולוגיות בסיום כיתה ט' יהיה מעל 70%
- מדד הצלחה ברמת בית הספר חטיבה עליונה:
- גידול בכמות הלומדים ובאיכות ההישגים של הלומדים במקצועות הלימוד המדעיים/טכנולוגיים

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

בחט"ב:

- הפצת פרטי התכנית להורים ולתלמידים
- גיבוש אסטרטגיה לאיתור קבוצת התלמידים בכיתה ז' בתחילת שנת הלימודים
- מספר התלמידים בקבוצה יעמוד על 25 לפחות
- לימוד התכנית הייעודית בשעות התקן
- לימוד התכנית התוספתית ע"י מורים מקצועיים למחשבים (2 ש"ש) פיזיקה (2 ש"ש), מתמטיקה (2 ש"ש) , בכל שכבת גיל. מורים אלו יקבלו אישור מיוחד מהמפמ"ר

1. עמידה במבחני המפמ"ר
2. חובת השתתפות חלה על המורים המקצועיים בהשתלמויות

בחטיבה העליונה:

- א. איתור קבוצת התלמידים לעתודה בכיתות י', י"א, י"ב כולל תלמידים הזקוקים לתגבור ולתמיכה לימודית
- ב. לימוד המקצועות המדעיים באופן מוגבר
- ג. תגבור תלמידים על פי הצורך
- ד. מיפוי ומעקב אחר התלמידים
- ה. יעד אישי לכל תלמיד
- ו. השתתפות המורים בהשתלמויות על פי הצורך

▲ משאבים:

התכנית פועלת ברצף שש שנתי כאשר מתקיימת פעילות גם בחטיבה העליונה הניזונה מאותה חטיבת הביניים. מימון התכנית יהיה בחלקו מתקציב בית הספר, מתקציב משרד החינוך ומתקציב הרשות המקומית או הבעלות (לפי מדד סוציו-אקונומי) פרטי המשאבים יפורסמו לבתי הספר שבתכנית

⚙ חומרים וכלים:

[תנאי התכנית, מסמך האב והנספחים.](#)

⊖ כללים ונהלים:

יפורסמו לבתי הספר שבתכנית

📌 לפרטים נוספים ניתן לפנות:

למינהל מדע וטכנולוגיה
למפקחים הרפרנטים במחוזות
למפקחי מדעים במחוזות
למפמ"ר מחשבים
למפמ"ר מתמטיקה
אגף א' לחינוך על יסודי המינהל הפדגוגי

[חזרה לטבלת הציר המארגן](#)

[חזרה לתוכן העניינים](#)

על-יסודי

קידום הישגים במדע ובטכנולוגיה בחטיבת הביניים

משימה במיקוד התכנית האסטרטגית

המשימה:

יישום תכנית היעדים במדע ובטכנולוגיה לחיזוק הידע והמיומנויות ולקידום הלמידה המשמעותית

מהות ותיאור הפעולה:

העלאת ההישגים במדע ובטכנולוגיה בכיתות ז'-ט' ושיפור תהליכי ההוראה, הלמידה וההערכה דגשים לתכנית עבודה בית ספרית:

- למידה התנסותית בחדר מדע וטכנולוגיה ובסביבות למידה חוץ כיתתית
- מתן מענה לשונות הלומדים ולצמצום פערים בין לומדים
- למידת חקר מדעי ופתרון בעיות והתהליך הטכנולוגי
- הוראה מפורשת של מיומנויות ופיתוח אוריינות מדעית טכנולוגית
- התנסויות בתהליך שלם של חקר מדעי, פתרון בעיות ותהליך טכנולוגי
- שילוב כלים מתוקשבים המותאמים למאה ה-21 המכוונים להגברת תפקודי לומד
- למידה שיתופית תוך שימוש בסימולציות ובכלים שיתופיים

אוכלוסיית היעד:

תלמידי כיתות ז' ח' ט'

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

התלמידים:

- מגלים עניין בלימודי מדע וטכנולוגיה ובוחרים בתחומי מדע וטכנולוגיה בחטיבה העליונה
- מרחיבים את הידע המדעי והטכנולוגי
- אורייני מדע וטכנולוגיה
- מיומנים במיומנויות החקר בתהליך השלם של החקר, כותבים עבודות חקר מדעי ופתרון בעיות ומציגים את עבודותיהם בירידי חקר בית ספריים
- שולטים במיומנויות המאה ה-21

מדדי תפוקה:

1. התכנית הבית ספרית מבוססת על תכנית הלימודים המעודכנת במדע וטכנולוגיה, פריסה שנתית של נושאי לימוד (מסמך אב) והנחיות המפמ"ר והפיקוח על הוראת מדע וטכנולוגיה במחוזות
2. בית הספר מקיים ישיבות קבועות של הצוות להוראת מדע וטכנולוגיה
3. ההתנסויות המרכזיות מתקיימות בחדרי מדע וטכנולוגיה ובסביבות למידה חוץ כיתתיות
4. קיום תהליך שלם של חקר מדעי ופתרון בעיות בכיתות ט'
5. השתתפות בית הספר ביריד חקר מדעי ופתרון בעיות
6. מורי המדעים משלבים תקשוב בהוראת מדע וטכנולוגיה
7. המורים המלמדים מדע וטכנולוגיה, לומדים במסגרות להתפתחות מקצועית בתחום

משאבים:

- הוראת המקצוע תתקיים בחדרי מדע וטכנולוגיה תקינים (מעבדות) בקבוצות לימוד שבהן מספר התלמידים לא יעלה על 32. לפיכך כיתות גדולות יותר יהיה צריך לחלק לקבוצות לימוד קטנות
1. לצורך חלוקה לקבוצות למידה קטנות, תתוסף לביה"ס, בשנת הלימודים הבאה, 1 ש"ש לכל כיתה תקנית בכל שכבות הגיל: ז' ח' ט'
 2. בבתי ספר שבהם לא יחולקו כיתות לקבוצות (בשל כיתות קטנות, מחסור במורים, וכדומה), מסגרת השעות לתלמיד בכיתה ז' תעמוד על 5 ש"ש, בכיתה ח' ובכיתה ט' תעמוד על 6 ש"ש להוראת מדע וטכנולוגיה
 3. השעות הפרטניות לתלמידים מתוך סל השעות הפרטניות תינתנה ע"י המורים למדע וטכנולוגיה ורכזי המקצוע לקידום היעדים במדע וטכנולוגיה

פיתוח מקצועי:

1. למורים למדע וטכנולוגיה אשר ילמדו בכיתות ז' – ט' בהיקף של 30 שעות לפחות
2. למדריכים הבית ספריים בהיקף של 30 שעות יתקיים על ידי המרכז הארצי למורי מדע וטכנולוגיה במכון ויצמן

חומרים וכלים: [אתר מינהל מדע וטכנולוגיה](#) [מו"ט-נט](#)

- בשנת הלימודים תשע"ה יפורסמו חומרי למידה חדשים נוספים שיאשרו על ידי האגף לאישור ספרי לימוד על פי מסמך עדכון תכנית הלימודים לחטיבות הביניים. צוות בית הספר יוודא שההוראה מתבצעת על פי ספרי הלימוד המאושרים ובהלימה לנושאי הלימוד
- מדריך למורה להוראת החקר המדעי ותלקיט לתלמיד לחקר המדעי
- חומרי עזר להוראה בשעה הפרטנית לכיתות ז' ו-ח'
- מסמך התנסויות מרכזיות בכיתות ז' – ט'
- החומרים נמצאים [באתר מינהל מדע וטכנולוגיה](#) ובאתר [מוטנט](#)

על-יסודי

כללים ונהלים:

יש להקפיד על הבטיחות בחדר מדע וטכנולוגיה על פי [חוזר מנכ"ל תשס"ב 6/ב](#)
אנו לקראת עדכון ופרסום חוזר מנכ"ל חדש בנושא בטיחות בחדרי מדע וטכנולוגיה, הודעה על כך תבוא בהמשך

הצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

- יישום מלא של תכנית הלימודים במדע וטכנולוגיה ובהתאם לפריסת הנושאים (מסמך אב)
- תרומת משאבי השעה הפרטנית או תהליכי התערבות שקיימו מורים בעקבות הערכה ומיפוי לקידום הישגים במדע וטכנולוגיה
- תרומת התכנית להטמעת למידה בדרך החקר המדעי ופתרון בעיות לפיתוח מיומנויות למידה וחשיבה להעלאת המוטיבציה
- פעולות לפיתוח עמדות חיוביות כלפי המקצוע, שייכות לסביבה והזדהות עם טבע הארץ ורצון להרחבת הידע בתחומי המדע והטכנולוגיה ולהעמקתו
- חדר מדע וטכנולוגיה פעיל ובטוח
- פיתוח יחס חיובי לאתרי נופ, לתשתיות הפיסיות לבעלי חיים וצמחים

לפרטים נוספים יש לפנות:

- מפמ"ר מדע וטכנולוגיה במינהל מדע וטכנולוגיה ולמפקחים על הוראת מדע וטכנולוגיה במחוזות
- אגף לחינוך על יסודי
- אתר מינהל מדע וטכנולוגיה

לאתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה:

- [אתר מינהל מדע וטכנולוגיה](#)

העלאת שיעור הזכאים לתעודת בגרות

משימת בחירה

"המחצית השלישית - סמסטר קיץ"

המשימה:

העלאת שיעור הזכאים לתעודת בגרות באמצעות לימוד לקראת בחינת בגרות בתכנית מיוחדת בחופשת הקיץ

מהות ותיאור המשימה:

העלאת שיעור הזכאים לתעודת בגרות באמצעות לימוד לקראת בחינת בגרות, בשאלוני החובה, במקצועות החובה במרכזי למידה בפריסה ארצית, במשך חמישה שבועות במהלך חופשת הקיץ הבחינות נערכות במועד מיוחד המותאם לתכנית

אוכלוסיית היעד:

תלמידי כיתות י'-י"ב מתקשים שנכשלו בבחינת בגרות מסוימת, או תלמידים בעלי ציון בית ספרי שלילי (שהיה מוביל לציון סופי שלילי אם היו ניגשים לשאלון בבחינת בגרות ללא למידה נוספת)

42

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

- הגדלת אחוז התלמידים הזכאים לתעודת בגרות
- פיתוח אחריות אישית ללמידה ולהישגים
- טיפוח תחושת המסוגלות האישית והראייה האופטימית
- קידום אוכלוסיות מיוחדות של מתקשים, בעלי צרכים מיוחדים, אוכלוסיות בסיכון

כיוונים למדדים אפשריים:

- מספר התלמידים אשר מתאימים לתכנית ומופנים אליה בבית הספר
- מספר הקבוצות הפועלות במסגרת "המחצית השלישית"
- השתתפות סדירה של תלמידים המשתתפים בתכנית
- העלאת שיעור התלמידים שעברו בהצלחה את בחינת הבגרות במועד המיוחד של סמסטר קיץ

משאבים:

הקמת מרכזי היבחנות ברשויות שיהיו זכאיות

על-יסודי

כללים ונהלים:

הצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

באיזו מידה תורמת "המחצית השלישית" לטיפול אפקטיבי בתלמידים מאתגרים?
באיזו מידה תורמת "המחצית השלישית" לעלייה בהישגים של תלמידים המשתתפים בתכנית בהמשך לימודיהם ובתחושת המסוגלות שלהם?
באיזו מידה מעיד מספר התלמידים הפונים למקצוע מסוים על קושי? של מי? איך פותרים זאת?
באיזו מידה תורמת מעורבות בית הספר בנעשה בתכנית "המחצית השלישית" לקידומה?
באיזו מידה תורמת "המחצית השלישית" לשיתוף הורים בהצבת היעדים לתלמידים ובהשגתם?

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

לאגף א', חינוך על יסודי

תיכון וירטואלי

משימת בחירה

המשימה:

תכנית המאפשרת לתלמידים ללמוד במסגרת קורסים וירטואליים עתירי תוכן דיגיטלי כחלק מהלימודים הפורמליים שלהם בבית הספר

מהות ותיאור המשימה:

תכנית המתמקדת בהוראת מקצועות המתמטיקה והפיזיקה בהיקף של 5 יחידות לימוד והמאפשרת לבתי הספר להגמיש את מסגרות הלמידה שלהם ולהציע לתלמידים ללמוד במסגרת קורסים וירטואליים כחלק מהלימודים הפורמליים בבית הספר – כשהתנאים הבית-ספריים אינם מאפשרים פתיחת כיתות או מגמה מתאימות (מספר תלמידים מצומצם, היעדר מורה מתאים)

המטרה היא להעלות את מספר התלמידים הלומדים מקצועות אלו לבגרות מורחבת והמצליחים בהם. הקורסים מתנהלים במלואם ברשת במודל FOL (Fully Online) ומאפשרים לכל תלמיד במדינה ללמוד מקצועות אלה לבגרות מורחבת, ללא תלות בזמן או במקום

הלימודים בתכנית הוא:

- שבוע לימודים בן 3-5 שעות של שיעורים סינכרוניים בכיתה וירטואלית בת 20 תלמידים
- 2-3 שעות תרגול בקבוצות בנות 3-4 תלמידים
- שיעורי בית מנוסרים ללימוד עצמי, מבדקים ומבחנים, משוב מידי ותמיכה שוטפת, לפי הצורך

אוכלוסיית היעד:

בתי ספר שאינם יכולים להציע לתלמידיהם ללמוד לבגרות מורחבת בשני המקצועות

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

עמידה בהצלחה בבחינות הבגרות במקצועות שבתכנית
פיתוח יכולות למידה עצמאיות ומעמיקות
פיתוח משמעת עצמית ואחריות אישית על הלמידה
התמדת התלמידים בדרישות התכנית ושיעוריה

משאבים:

שיעורים סינכרוניים, שיעורי חונכות, מטלות לתלמידים ובדיקתם

חומרים וכלים:

תכניות וחומרי למידה שפותחו במט"ח. שיעורים סינכרוניים ואסינכרוניים

על-יסודי

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

למפקחים במחוזות
לאגף א', חינוך על-יסודי

חונכות וירטואלית

מסגרת סיוע ושיעורי עזר לתלמיד בביתו, און-ליין, במקצועות המדעיים

מהות ותיאור המשימה:

מסגרת המסייעת לתלמיד בביתו (לאחר שעות הלימודים) בהכנת שיעורי בית ובחזרה על החומר הנלמד בכיתה. מעין שיעור פרטי המתבצע על גבי מסך. התלמידים והחונך שומעים זה את זה וצופים באותו המסך, מתאפשרת צפייה חוזרת בשיעורים וכן בפעולות שתלמידים אחרים מבצעים. שיעורים אלה ניתנים במקצועות מתמטיקה, ביולוגיה, כימיה ופיזיקה

מטרות התכנית הן:

- העלאת המוטיבציה של התלמידים ללימוד מקצועות אלה ברמה מוגברת
- שיפור הישגי התלמידים הניגשים לבחינות הבגרות
- חיזוק הדימוי העצמי הלימודי של התלמידים
- העלאת מספר התלמידים הניגשים לבחינות הבגרות במקצועות שבתכנית
- קידום המצוינות ותמיכה בתלמידים הנבחרים ברמת היבחות גבוהות במתמטיקה ובמקצועות המדעיים

אוכלוסיית היעד:

תלמידי כיתות י' – י"ב בפריפריה שמוריהם זיהו בהם יכולת להגיע ללימודים מוגברים במקצועות אלה, שזקוקים לסיוע כתנאי להצלחה בלימודים ובבחינות הבגרות

הישגים מצופים:

שיפור ההישגים בבחינות הבגרות של התלמידים המשתתפים בתכנית
התמדת התלמידים המשתתפים בתכנית
גידול במספר התלמידים ובתי הספר המעוניינים לקחת חלק בתכנית בית הספר
התאמת חונכים לתלמידים, אשר בידם לספק מענה פרטני לצורכי התלמידים

חומרים וכלים:

תכניות וחומרי למידה שפותחו במט"ח. שיעורים סינכרוניים ואסינכרוניים

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

מפקחים במחוזות, אגף א', חינוך על-יסודי

טיפול תלמידים מצטיינים וטיפול מצוינות בית ספרית באמצעות תכניות לעידוד מצוינות

משימה במיקוד התכנית האסטרטגית

המשימה:

הפעלת תכניות המזמנות את קידום המצוינות הבית ספרית לטיפול תלמידים מצטיינים בבתי הספר

מהות ותיאור המשימה:

איתור תלמידים מצטיינים בבית הספר על פי קריטריונים וכתובת יחידות לימוד העוסקות בהעשרה. התכנים והשיעורים מזמנים לתלמידים המצטיינים משימות פיתוח חשיבה מסדר גבוה, פתרון בעיות, קבלת החלטות, חשיבה ביקורתית, חשיבה לוגית, חשיבה יצירתית, למידת חקר ועוד.

יחידות הלימוד יהיו ממדעי הטבע והמדעים המדויקים וממדעי החברה, הרוח והיצירה כולל עיסוק בהיבטים חברתיים-ערכיים

אוכלוסיית היעד:

תלמידים מצטיינים החל מכיתה ג'

46

מדדי תוצאה וכיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

ברמת התלמיד

- חיזוק היכולת לתפקד ברמות חשיבה מסדר גבוה (פתרון בעיות, מיומנויות חקר, חשיבה ביקורתית, יצירתיות וכד')
- יכולת לתפקד בתנאי אי ודאות
- יכולת לשיתוף ידע, ללמוד וללמד כאחת, ויכולת לעבוד בצוות
- טיפוח מחויבות לחברה

ברמת המורה

- קיום תפיסה מערכתית-פדגוגית לקידום מצוינות והצטיינות
- מורים מעידים כי הם הועצמו בעקבות השתתפותם בתכנית
- עלייה בשביעות הרצון של המורים ושינוי בתפיסות שלהם לגבי תפקיד המורה ומעמד המורה
- פתיחת קבוצות לימוד נוספות לטיפול מצוינות לכלל התלמידים

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

- איכות יחידות הלימוד המגובשות על פי מתווה שפותח באגף למחוננים ולמצטיינים, הכולל גם מדדי הצלחה
- מספר התלמידים הנמצאים בתכניות לעידוד מצוינות

מטרה א': קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות
יעד 2 - קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 (אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד)

על-יסודי

- התמדה בהוראת התכניות בבתי הספר לכלל התלמידים והרחבה שלהן
- מספר התכניות המקדמות מצוינות בבית הספר

▲ משאבים:

- מדריך מלווה את בית הספר
- פיתוח מקצועי בנושא

⊖ כללים ונהלים: פורטל מחונ [neth](#)

- מתווה לפיתוח קורס
- דגמים למתווים
- דגמים לשיעורים מיטביים

📌 הצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

- באיזה אופן על בית הספר להיערך על מנת לטפח מצטיינים?
- כיצד עשויה התכנית לקדם תרבות של מצוינות בית ספרית?
- המעבר לסוגי הלמידה השונים, ובמיוחד לחקר מכון תוצר

❗ לפרטים נוספים ניתן לפנות:

האגף למחוננים ולמצטיינים
 הממונה על תכניות למצטיינים, האגף למחוננים ומצטיינים, המנהל הפדגוגי

תכנית "אמירים"

מטרת התכנית היא לטפח את התלמידים המצטיינים בתוך בית-הספר ולקדם את המצוינות הבית-ספרית. התלמידים המצטיינים נבחרים לתכנית על ידי הצוות הפדגוגי של בית-הספר. התכנית מופעלת בבתי הספר על פי המודל של פרופ' רנזולי (SEM- Schoolwide Enrichment Modle) - מודל ההעשרה הבית ספרי.

במסגרת התכנית התלמידים בוחרים קורסים מתחומי דעת שונים: קורס אחד מתחום מדעי החיים או ממדעים מדויקים וקורס אחד מתחום מדעי החברה או הרוח או האמנויות. התלמידים לומדים קורס נוסף בתחום החברתי ערכי. הקורסים נכתבים על ידי מורי בית הספר ומועברים על ידם. מורים אלה עוברים הכשרה במשך שנתיים להוראה לתלמידים מצטיינים.

התלמידים נחשפים במהלך השתתפותם בתכנית לשלושה סוגי למידה: חשיפה, העמקה וחקר מכון תוצר.

למידה של קורסים אקדמיים המעניקים קרדיט אקדמי תוך המרה של יחידות הבגרות

משימת בחירה

המשימה:

למידה של קורסים אקדמיים המעניקים קרדיט אקדמי תוך המרה של יחידות הבגרות במקצוע הנלמד על פי תכנית מפורטת

מהות ותיאור המשימה:

במסגרת התכנית ניתן להמיר למידה בביה"ס והיבחנות בבחינות בגרות במקצועות מסוימים בלמידה בקורסים אקדמיים והיבחנות על הנלמד בהם באקדמיה. הקורסים האקדמיים נלמדים במסגרת האוניברסיטה הפתוחה (או"פ) ומזכים את התלמידים בציון בתעודת הבגרות ובקרדיטציה אקדמית לקראת תואר ראשון. המרת הלמידה וההיבחנות בבחינות הבגרות מתאפשרת בתחומי דעת שונים. כל תלמיד מחויב ללמוד קורס ראשוני שיקבע את המשך לימודיו בתכנית.

אוכלוסיית היעד:

מצטיינים בחט"ע

48

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

- חשיבה אקדמית
- העצמה אישית וחזקת תחושת המסוגלות
- יכולות אינטגרציה
- פיתוח יכולות קוגניטיביות

כיוונים למדדים אפשריים:

- התמדה בתכניות בבתי הספר והרחבה שלהן
- תלמידים מסיימים את ההמרה שבחרו

משאבים:

- מדריך מלווה את בית הספר
- רשת ביטחון לתלמידים שמפסיקים ללמוד בתכנית

על-יסודי

חומרים וכלים:

חומרים כתובים ללמידה עצמית של האוניברסיטה
קורסים וירטואליים

כללים ונהלים:

- [האגף לתלמידים מחוננים ומצטיינים](#)
- הרפרנטים במחוזות
- קורס מקדים - ציון מעבר 85

הצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

- התאמת התכנית בבית הספר
- הרחבת התכנית
- שילוב התכנית באורח החיים הבית ספרי

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

רפרנטים מחוננים ומצטיינים במחוזות
אגף מחוננים ומצטיינים, מינהל פדגוגי

קידום הוראה ולמידה מתקשבת באמצעות הענן החינוכי

משימה ביישום הדרגתי

המשימה:

פיתוח חומרים דיגיטליים וקידום הוראה ולמידה מתקשבת באמצעות הענן החינוכי

מהות ותיאור המשימה:

קידום אוריינות דיגיטלית בקרב תלמידים ומורים והפיכת בית הספר לארגון מתקשב

1. פיתוח אוריינות דיגיטלית:

- ספרים דיגיטליים – חיזוק אוריינות קריאה וכתבה בסביבה דיגיטלית (מעבר מספר מודפס לספר דיגיטלי או משולב)
- הוראה, למידה והערכה מתקשבת – שימוש בכלי תקשוב כדי לקדם תהליכי הוראה, למידה והערכה תוך דגש על אוריינות דיגיטלית ופיתוח מיומנויות המאה ה-21 בהתאם לסטנדרטים בינלאומיים
- למידה שיתופית – למידה שבה תלמידים לומדים יחד נושא בסביבות מתקשבות וברשתות חברתיות
- גלישה בטוחה ברשת – מודעות וחינוך להתמודדות עם מורכבות העולם הדיגיטלי על היבטיו השונים, כמו: אלימות ברשת, זכויות שימוש וזכויות יוצרים, חשיפה לתכנים לא ראויים, אבטחת מידע והשלכות בריאותיות (קרינה, ראייה וארגונומיה)
- שימוש בכלים פתוחים – כלי אופיס, כלי גוגל, כלים לעריכת מדיה, כלי אינטל, כלי שיתוף פדגוגי, כלי מודול וכו'

2. הפיכת בית הספר לארגון מתקשב:

- ניהול מתקשב – שימוש בכלי ניהול מתקשבים כדי ליעל את הניהול בבית הספר (נוכחות, אירועי משמעת, ציונים, מערכת השעות, ניהול תורים וכו')
- 3. אתר בית ספר – פלטפורמה וצומת מרכזיים שבהם מתנקזים כל תהליכי התקשוב בבית ספר, המפגש בין בית הספר לבתים של התלמידים לאפשר המשך הלמידה והשיח עם המורים וחבריהם גם בבית (כולל ממשק בין מערכת הניהול הבית ספרית לאתר), למידה בחירום וכד'

אוכלוסיית היעד:

מנהל בית הספר וצוות המורים

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים: [אוריינות מחשב ומידע](#)

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

- מספר המורים המשתמשים בפריטי הענן החינוכי (לפי סוג הפריט)
- תדירות השימוש של המורים בענן החינוכי

על-יסודי

- מספר המנהלים והמורים המשתמשים בענן החינוכי באופן שוטף
- מידת ההתייחסות לשונות התלמידים מתבטאת בפריטים שבענן החינוכי
- מידת שביעות הרצון של המורים מתרומת הענן החינוכי לקידום ההוראה – למידה – הערכה בכיתה
- שימוש המנהלים בענן החינוכי לקידום ביה"ס כארגון מתקשב
- מספר הגולשים בפורטל התוכן ותדירות השימוש
- מעורבות אקטיבית של מורים: מדרגים, מגיבים
- הגדלת מספר פריטי התוכן בפורטל

▲ משאבים:

אינטרנט

תמיכה טכנית לבתי ספר שבתכנית

הדרכה והטמעה

תוכן וספרים דיגיטליים

⚙️ חומרים וכלים: * [פורטל התוכן החינוכי](#)

⊖ כללים ונהלים:

[תפוקות התכנית](#)

[תכנית פדגוגית מאושרת](#)

עמידה בקריטריונים

📋 הצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו:

- בחינת אפקטיביות הענן החינוכי לקידום איכות ההוראה, הלמידה והערכה בבית הספר
- התאמת המשאבים שבענן החינוכי לרמת בשלות התקשוב בבית הספר

📌 לפרטים נוספים ניתן לפנות:

מנהל אגף טכנולוגיות ומידע, מינהל מדע וטכנולוגיה

← יעד 3

התאמת תכניות הלימודים, מערכי הערכה ומדידה, תפיסת ההוראה, ההכשרה, ההתמחות והפיתוח המקצועי למימוש התפיסה

תכנון ויישום מתווה המוסד החינוכי לקידום למידה משמעותית עפ"י צורכי לומדי

משימה במיקוד התכנית האסטרטגית

המשימה:

תכנון ויישום מתווה המוסד החינוכי לקידום למידה משמעותית עפ"י צורכי לומדי

מהות ותיאור המשימה:

1. כתיבת מתווה לקידום למידה משמעותית עפ"י צורכי לומדי המתווה המוסדי יכלול את ההיבטים הבאים:
 - פיתוח תפקודי לומד
 - אסטרטגיות למידה מגוונות (הוראה לא פרונטלית)
 - הערכה ומדידה
 - גמישות פדגוגית
 - סביבות למידה
 - פיתוח מקצועי
2. כתיבת תכנית יישום למתווה הנ"ל כולל לוחות זמנים ומשימות לטווח הקצר תשע"ה, לטווח הבינוני תשע"ו, ולטווח הארוך תשע"ז

אוכלוסיית היעד:

מנהלי בתי הספר וסגלי המורים

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

1. השגת יעדי תכנית העבודה ומדדי תוצאותיה ותפוקותיה
2. ניצול שעות תומכות הוראה ושעות שהייה להתפתחות מקצועית ביישום המתווה המתוכנן
3. ברמת המורים: התמקצעות בהיבטים שילול המתווה המקצועי
4. ברמת התלמידים: הפגנת ידע, כישורים, מיומנויות ופעילויות בהלימה לנדרש בכל שכבת גיל על פי התכנית
5. ברמת בית הספר: הצגת תהליכים ותוצרים בהלימה להיבטים שבמתווה

על-יסודי

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

1. כתיבת תכנית עבודה לשנה"ל תשע"ה בשיתוף סגלי המורים
2. כתיבת תכנית עבודה רב שלבית בשיתוף סגלי המורים
3. השתתפות המורים בתהליכי הפיתוח המקצועי החיצוני שיוקדשו לנושא
4. קיום מפגשים פנים בית ספריים להטמעת למידה משמעותית בהלימה למתווה

חומרים וכלים:

[כלים שלובים](#)

[פורטל למידה משמעותית](#)

חומרים נוספים בהכנה

כללים ונהלים:

הצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

1. נכתבים כעת בשיתוף "אבני ראשה"
2. בהתאם למצוין במתווה

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

אגף א' חינוך על יסודי

הטמעת תכניות הלימודים המעודכנות לארגון הלמידה המחודש

🎯 מהות ותיאור המשימה:

במסגרת התכנית האסטרטגית שמוביל משרד החינוך, עוברות כל תכניות הלימודים תהליך של הבחנה בין נושאי התכנית שמוגדרים כבסיס ידע ומיומנויות שאותם חובה ללמד לכלל התלמידים – 70%-1, 30% מנושאי התכנית המוגדרים כהרחבה שמתוכם רשאים בתי הספר לבחור נושאים ולהעמיק בהם

הנגשת תכניות הלימודים המותאמות לתכנית האסטרטגית לכלל עובדי ההוראה בתחומי הדעת השונים תיעשה באמצעות שיח מתמשך (פורומים, קהילות ברשת, מפגשים מקוונים, שולחנות עגולים ועוד) ובתהליכי פיתוח מקצועי (השתלמויות, כנסים)

באתרי המקצועות יועלו הצעות שיגיעו מן המטה ומן השטח

👤 אוכלוסיית היעד:

מדריכים, רכזי מקצועות ומורים, רכזים פדגוגיים

🔄 כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

היכרות והבנה מעמיקה של תכניות הלימודים המותאמות ויכולת לפתח יחידות לימוד המותאמות לדרכי הוראה למידה והערכה חלופיות

🔄 כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

- השתתפות של המורים בתהליכי הפיתוח המקצועי ובשיח המתמשך בדגש על מורים המלמדים בשכבת י', השכבה החלוצה בתכנית האסטרטגית
- לימוד 70% מתכנית הלימודים המוגדרת כחובה ולימוד יתרת הנושאים עפ"י בחירת המורה/בית הספר תוך הפעלת שיקולי דעת מקצועיים

▲ משאבים:

הדרכה ופיתוח מקצועי.

על-יסודי

חומרים וכלים:

מידע באתרי המזכירות הפדגוגית: אגף א' לפיתוח פדגוגי ובאתרי האגפים השונים

[אגף א' לפיתוח פדגוגי](#)

[אגף אמנויות](#)

[אגף חברה ורוח](#)

[אגף מדעים](#)

[אגף מורשת](#)

[אגף שפות](#)

כללים ונהלים:

יפורסמו מסמכים המבהירים את עקרונות השינוי בתכניות הלימודים

הצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו:

התאמת דרכי ההוראה למידה והערכה לצוותי בית הספר ולתלמידים עבור נושאי ההרחבה (30% מכל תכנית לימודים)

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

למזכירות הפדגוגית cohavaye@education.gov.il

התאמת חומרי למידה וסביבות למידה לקידום התפקודים הנדרשים

משימה ביישום הדרגתי

ממות ותיאור המשימה:

- פיתוח כלים והתאמת חומרי למידה וסביבות למידה למאה ה-21 ע"י צוותי מורים באמצעות פיתוח מקצועי
- הנחיית גופים חיצוניים המפתחים חומרי למידה וסביבות למידה מותאמות למאה ה-21

אוכלוסיית היעד:

מדריכים, רכזי מקצועות ומורים רכזים פדגוגיים

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

- עובדי הוראה בתחומי הדעת השונים יודעים להשתמש בסביבות למידה חדשניות ובאסטרטגיות למידה מגוונות ולפתח חומרי למידה מותאמים לדרכי הוראה, למידה והערכה מגוונות
- מורים יודעים להעריך את איכות חומרי הלמידה וסביבות הלמידה ואת התאמתם לצורכי התלמידים ולתכניות הלימודים

56

כיוונים למדדי תפוקה:

- השתתפות בתהליכי פיתוח מקצועי
- שימוש בחומרי למידה המותאמים למאה ה-21

משאבים:

הדרכה, השתלמויות

חומרים וכלים:

דוגמאות באתרי מפמ"ר על פי תחומי דעת

הצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

מהם המדדים להערכת חומרי למידה?
באיזה אופן נפתח גישה ביקורתית כלפי חומרי למידה?

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

למזכירות הפדגוגית : cohavaye@education.gov.il

מטרה א': קידום למידה משמעותית וערכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות
יעד 3 - התאמת תכניות הלימודים, מערכי הערכה ומדידה, תפיסת ההוראה, ההכשרה, ההתמחות והפיתוח המקצועי למימוש התפיסה

[חזרה לטבלת הציר המארגן](#)

[חזרה לתוכן העניינים](#)

על-יסודי

הטמעת חוזרי מנכ"ל בנושא למידה משמעותית מבחנים פנימיים והערכה חלופית

משימה במיקוד התכנית האסטרטגית

המשימה:

הטמעת חוזרי מנכ"ל בנושא מבחנים פנימיים וחלופות בהערכה, ארגון הלימודים ותעודת הסיום בחט"ע

מהות ותיאור המשימה:

התאמת המבחנים הפנימיים, הערכה חלופית בביה"ס ומערך השיעורים בהתאם לחוזרי המנכ"ל בנושאים אלו
תיווך והסבר חוזרי המנכ"ל לקהלי יעד ייעודיים

אוכלוסיית היעד:

מנהלי מחוזות, מפקחים רפרנטים לחינוך העל יסודי במחוזות או הממונים עליהם, מנהלי בתי ספר על יסודיים
(חטיבות עליונות וחטיבות ביניים)

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

- שליטה של אוכלוסיות היעד בתכנים של חוזרי המנכ"ל
- תכנון שנה"ל תשע"ה-תשע"ז בהתאם לכתוב בחוזרי-מנכ"ל בכל המדדים ועל פי התפקידים

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

- מנהל ביה"ס, בעלי תפקידים בדרג הביניים וחלק מן המורים ישתתפו בהשתלמויות ייעודיות
- התחלת חשיבה לגבי חלופות בהערכה (בנוסף לאלה הקיימות כבר) ב-3 תחומי דעת, לפחות, ב - 75% מבתי"ס
- נושא המבחנים והחלופות בהערכה הובא לידיעת התלמידים והוריהם בכל בתי"ס
- התחלת התארגנות לקראת הפעילות ההתנדבותית בכיתות י' ב 100% - מבתי"ס
- מפגשי מפקח ומנהליו יוקדשו לנושאים אלה

חומרים וכלים:

כלים ונהלים:

הצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

- משמעות השינויים בחטיבות העליונות ובחטיבות-הביניים
- גיוס סגל ביה"ס לתהליכי השינוי
- שיקולי דעת בתהליכי בחירה שמופיעים בחוזרים
- פיתוח מקצועי - למי? איזה? כיצד? באמצעות מי?
- חלופות בהערכה ומבחנים פנימיים קיימים - מיפוי, תובנות, למידה מהצלחות
- גיוס בעלי עניין לחשיבה משותפת לקראת קבלת הכרעות
- תפקידיהם של בעלי התפקידים, דרג הביניים, בהטמעת השינויים

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

אגף א', חינוך על יסודי

הרחבת מספר בתי"ס בהם פועל רכז הערכה -

משימה ביישום הדרגתי

המשימה:

הגדלת מספר בתי הספר בהם פועל רכז הערכה לכלל המערכת

מהות ותיאור המשימה:

לפעול לאיתור ולעידוד מורה/ים מכל בתי הספר להשלים את ההכשרה הנדרשת על מנת למלא את תפקיד רכז/ת הערכה בית ספרי

אוכלוסיית היעד:

- מורים בעלי ותק של חמש שנות הוראה
- מורים בעלי ידע והבנה פדגוגית – הכרת מערך הבחינות החיצוניות והפנימיות, הכרת הנהלים, הסטנדרטים ודרישות תכנית הלימודים (הרלוונטיות למוסד בו הוא עובד)
- איש צוות מן המניין בעל יושרה ואמינות מקצועית בתחומו שהיקף משרתו בבית-הספר לפחות 80%

58

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

רכז/ת הערכה בית ספרי מסייע למנהל ולבעלי תפקידים בבית הספר בהטמעת תרבות הערכה בית ספרית ובקבלת החלטות פדגוגיות וארגוניות מבוססות נתונים תוך שיתוף כלל המורים. התפקיד כולל תחומי ליבה שבהם יעסוק כל רכז הערכה בית-ספרי, ותחומים ודגשים אחרים העונים על צורכי בית הספר, ובהתאם ליעדיו החינוכיים, מאפייניו, השקפת העולם של הרכז והתרבות הבית ספרית. לפיכך עליו לעמוד בדרישות התפקיד כפי שפורסמו בחוזר מנכ"ל ח/10, להיות בעל כישורים המפורטים בדרישות התפקיד, חבר הנהלה וכפוף ישירות למנהל בית הספר

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

- למידה במסגרות ההכשרה האקדמיות במדידה והערכה חינוכית המאושרות ע"י ראמ"ה והשתתפות בקהילות למידה מגוונות
- מספר קהילות למידה חדשות שנפתחו לרכזי הערכה מכהנים
- פתיחת פורום רכזי הערכה בכל מחוז

משאבים:

החזר שכר לימוד ללומדים במסגרות ההכשרה המאושרות – מותנה באישור תקציבי
גמול ייעודי לרכזי הערכה מכהנים בבתי הספר שב"אופק חדש"
שעות פיתוח מקצועי במסגרת קהילות למידה
ימי הדרכה לליווי רכזי הערכה מכהנים

על-יסודי

⚙️ **חומרים וכלים:** * [רכז הערכה בית ספר](#)

⊞ **כללים ונהלים:** * [רכז הערכה בית ספרי](#)

💬 **הצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו:**

תפקיד המנהל בקידום תפקיד רכז הערכה בית ספרי
דוגמאות לפעולות אותן מוביל הרכז במסגרת תפקידו
דוגמאות לתהליכי הפקת תועלת מנתונים וקבלת החלטות על בסיס נתונים

❗ **לפרטים נוספים ניתן לפנות:**

למנהלת תחום הדרכה והערכת עו"ה, ראמ"ה hhartaf.rama@education.gov.il

התאמה והטמעת דרכי הערכה ללמידה משמעותית - "חלוצי הערכה",

משימה ביישום הדרגתי

המשימה:

תכנית "חלוצי הערכה" מהווה מעין גשר בין תהליך ההיבחנות החיצוני הנוהג כיום, לבין התהליכים שיונהגו על פי הרפורמה "ישראל עולה כיתה" לגבי חלק ההיבחנות שיוערך בהערכה פנימית (30%) התכנית מאפשרת לצוותי מורים המלמדים כבר עתה, באופן ייחודי, להעריך את תהליך הלמידה, את הידע הנוצר ואת המיומנויות הנרכשות באופן חלופי, מקיף ורציף. דרכי הערכה אלו מחליפות את ההיבחנות בבחינת בגרות חיצונית התכנית החלה לפעול בשנת הלימודים תשע"ד, בכיתות י', י"א, וי"ב. בשנת תשע"ה תופעל התכנית בכיתות י"א וי"ב. בשנת תשע"ו – בכיתות י"ב בלבד.

מהות ותיאור המשימה:

המטרה היא פיתוח מיומנויות להערכה פנימית והתנסות בהפעלתן והתנעת תהליכי חשיבה פנים בית ספריים אודות מרכיביה של הלמידה המשמעותית והערכתה בתי הספר מוזמנים להציע יוזמות בלמידה ובהערכה המהוות תחליף להיבחנות ביחידה לבגרות או בחלק ממנה. כנס שנתי יאפשר לבתי הספר לחלוק בידע שרכשו בתהליך

60

אוכלוסיית היעד:

מנהלים וצוותי הוראה בחטיבות העליונות – יוזמים, מחדשים, יצירתיים המבקשים להעניק לתלמידיהם חווית למידה משמעותית אחרת בתי ספר המבקשים להיות חלוצים ולהוביל את תהליכי הלמידה וההטמעה של החלופות בלמידה ובהערכה בכיתות י"א וי"ב בשנה"ל תשע"ו

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

- גיבוש דרכי הוראה והערכה חלופיות בתחומי דעת שונים אשר יופצו במערכת לשימושם של בתי ספר אחרים במסגרת הערכה פנימית המחליפה בחינת בגרות
- הטמעה והעמקה של הוראה והערכה מותאמת לומדים, בעזרת בטכנולוגיות חדישות, ומבוססת על ידע מחקרי חדש בתחום החינוך
- הרחבה וגיבוש של חזון פדגוגי לבתי הספר ברוח תובנות התקופה איכות הערכה מעצבת ע"פ מדדים של זימון מצבי למידה חדשים
- איכות הערכה מסכמת ע"פ מדדים של מידת השינוי בידע, עמדות ומיומנויות לומדים.

חומרים וכלים: אתר החינוך על יסודי

- קריטריונים להצטרפות לתכנית
- מתווה להצגת התכנית
- תהליך אישור התכנית
- חוברת להכרת מאפייני הלמידה המשמעותית

על-יסודי

כללים ונהלים: אתר החינוך על יסודי

- בתי הספר המלמדים/מעריכים כבר עתה, על פי תכנית ייחודית, או בתי ספר שמעוניינים לעשות זאת יוכלו להצטרף לחלוצי הערכה בתשע"ה לתלמידי י"א ו - י"ב, בלבד (פרטים באתר)
- לאחר קבלת אישור מתאים מהמטה וקביעת הסטנדרטים להערכה יפעיל בית הספר את התכנית וילווה את התהליך בתייעוד לשם למידה ברמת המחוז והמטה
- התהליך ילווה בבקרה, וציוני התלמידים יוזנו למערכת
- ביה"ס יציג בכנסים מחוזיים וארציים את התהליכים והתוצרים שנוצרו בתכנית

הצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

הכרת המתווה להגשת התכנית, דרכי ההוראה והערכה חלופיים

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

למתאמת התכנית, אגף א', חינוך על-יסודי, המנהל הפדגוגי
מפקחים במחוזות, רפרנטים חלוצי הערכה לתכנית בעל יסודי

הרחבת הבחירה בתכנית לפיתוח מקצועי של עו"ה וצוות ביה"ס

משימה ביישום הדרגתי

המשימה:

הרחבת הבחירה בתכנית לפיתוח מקצועי של עו"ה וצוות בית הספר

מהות ותיאור המשימה:

בתהליכי הפיתוח המקצועי בבית הספר תתאפשר גמישות פדגוגית מתוך כוונה להתאים את המענים לצרכים הייחודיים של כל אחד ממוסדות החינוך
בית הספר יאתר צרכים, יתכן באופן מושכל את המשאבים הפדגוגיים והכלכליים בתהליכי הפיתוח המקצועי
ויבנה תכנית לפיתוח מקצועי הן ברמת בית ספר והן ברמה האישית של כל אחד מעובדי ההוראה וזאת בהתחשב בשונות ובצרכים הייחודיים של עובדי ההוראה
תיאור השלבים:

- הגשת בקשה בעקבות "קול קורא" לגמישות פדגוגית בתהליכי הפיתוח המקצועי
- כתיבת תכנית לפיתוח מקצועי על פי צרכי בית הספר בשיתוף צוותי המורים
- קבלת הודעה על אישור התכנית ועל בחירת בית הספר ליישום התכנית
- ביצוע פיתוח מקצועי על פי המתווה בתכנית שאושרה
- מעקב, הערכה וליווי התהליך בביה"ס, הסקת מסקנות ותובנות
- ניהול ידע של תוצרים חדשים

אוכלוסיית היעד:

עובדי הוראה, צוות מרכזי הפסג"ה

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

1. חיזוק תרבות בית הספר כארגון לומד
2. שימוש מושכל בבחירת מסגרות הלמידה, התכנים, המתודולוגיות בהתאם לצורכי בית הספר והמורים
3. גיוון בדרכי הלמידה והמשגתן (תוצרי יישום) במסגרות לפיתוח מקצועי
4. למידה פעילה בפיתוח המקצועי תוך כדי התנסות אישית ולמידת עמיתים
5. שיתוף מורים מביה"ס כמנחים וכמובילים תהליכי פיתוח מקצועי

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

1. לאפשר ללומדים למידה משמעותית, חווייתית, יחד עם עמידה בהישגים הנדרשים
2. גידול במספר המנהלים ועו"ה הרוצים להמשיך את התהליך והמיישמים אותו

מטרה א': קידום למידה משמעותית וערכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות
יעד 3 - התאמת תכניות הלימודים, מערכי הערכה ומדידה, תפיסת ההוראה, ההכשרה, ההתמחות והפיתוח המקצועי למימוש התפיסה

על-יסודי

3. תתווספנה יותר מתודולוגיות רפלקטיביות וקהילות למידה מקצועיות
4. יותר מורים יבחרו מסגרות המתאימות לצורכיהם
5. תגדל שביעות הרצון של עו"ה והדרישה לתהליכי הפיתוח המקצועי לקידום המקצועי

▲ משאבים:

סך השעות העומדות לרשות ביה"ס בשנה הוא 45 לתשלום בעבור מומחים או מנחים לבתי הספר שתכניתם אושרה

⚙ חומרים וכלים:

- מדיניות האגף לפיתוח מקצועי
- מאגר התכניות לפיתוח מקצועי
- ערכת מנהל לניהול הפיתוח המקצועי בגמישות פדגוגית

⊖ כללים ונהלים: [אופק חדש](#)

📋 הצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

- משמעויות הגמישות הפדגוגית לקידום מקצועי של צוות ותרבות בית הספר
- כיצד מבנים תהליכי פיתוח מקצועי בבית הספר במסגרות של גמישות פדגוגית כך שיקדמו למידה משמעותית?
- כיצד מקדמים למידה בתוך ביה"ס?
- מהם המהלכים לקבלת החלטות לשימוש מושכל והדרכים לאיגום משאבים כלכליים ופדגוגיים לקידום הפיתוח המקצועי?
- מהו תפקיד המפקח בקידום למידה בקהילות מקצועיות לומדות?
- האם תכנית עבודה בנושא הפיתוח המקצועי משקפת את דרכי ביה"ס ואת הייחודיות שלו?

❗ לפרטים נוספים ניתן לפנות:

למנהל אגף א' לפיתוח מקצועי לעו"ה, מינהל עובדי הוראה

הטמעת ידע פסיכו-פדגוגי כחלק בלתי נפרד מתהליכי הוראה לקידום למידה משמעותית

משימה ביישום הדרגתי

המשימה:

הטמעת ידע פסיכו-פדגוגי כחלק בלתי נפרד מתהליכי הוראה לקידום למידה משמעותית

מהות ותיאור המשימה:

יושם דגש על המעורבות של היבטים רגשיים בתהליכי למידה, על ההקשר החברתי והבין-אישי של התפתחות תחושת מסוגלות ותפיסה עצמית חיובית, על חשיבותן של חוויות הצלחה בתהליך גיבוש תחושת מסוגלות עצמית ופיתוח מוטיבציה ללמידה, יושם דגש על קבוצת העמיתים כמקדמת או כבולמת התפתחות של תחושת מסוגלות ועל מקומו של המבוגר המשמעותי ויחסי הגומלין שנוצרים בינו לבין הלומד ובינו לבין התכנים הנלמדים

אוכלוסיית היעד:

כל שליבי החינוך בכל המגזרים

64

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

ברמת הצוות החינוכי - אנשי החינוך ירכשו ידע ויפתחו מודעות לגבי השפעת התהליכים הרגשיים והתהליכים הלימודיים אלה על אלה הן בקרב התלמידים והן בקרבם אנשי החינוך יישמו את הידע שנרכש בעבודת ההוראה

משאבים:

השתלמויות בתחומי הידע, השתלמויות חדר מורים, תהליך למידת עמיתים בתוך בית ספרי ויצירת מעגלי שיח

חומרים וכלים:

מתווה פסיכו-פדגוגי נמצא בהכנה

[חזרה לטבלת הציר המארגן](#)

[חזרה לתוכן העניינים](#)

מטרה ב':

חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית

← יעד 4

העמקת החינוך הרגשי, הערכי והחברתי וקידום מעורבות אישית וחברתית

יישום התכנית המערכתית לחינוך ערכי בהוראת תחומי הדעת, בחינוך החברתי, הרגשי ובאורח חיי בית הספר

משימה ביישום הדרגתי

65

🎯 המשימה:

יישום התפיסה המערכתית לחינוך ערכי המשלבת שיח ערכי בהוראת תחומי הדעת, בשעת חינוך, בכישורי חיים ובאורח החיים הבית ספרי

מהות ותיאור המשימה:

- לקדם את יישום התפיסה שלפיה כל מורה הוא איש חינוך
- לטפח תרבות ארגונית המקדמת חינוך ערכי בבתי הספר
- להטמיע את התכנית המערכתית לחינוך ערכי המשלבת שיח ערכי בהוראת תחומי הדעת, בשעת חינוך, בכישורי חיים ובאורח החיים הבית ספרי
- ליצור רצף חינוכי-ערכי בין בית הספר לקהילה ויחסי גומלין ביניהם ולקדם מעורבות חברתית והתנסות פעילה במסגרת בית הספר והקהילה

👤 אוכלוסיית היעד:

בתי ספר על יסודיים ממלכתיים וממ"ד המעוניינים להצטרף ועל פי בחירת המחוזות

🔄 כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

- בכל אחד מתחומי הדעת בחינוך החברתי ובכישורי חיים משולבים דיונים בנושאים ערכיים

📌 כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

- קיום מסגרות מובנות (פיתוח מקצועי) שיעסקו בשיח ערכי ובדרכי שילוב ערכים בהוראה באופן גלוי ומובחן
- קיום תכנית רב שנתית אינטגרטיבית משלבת ערכים
- הדרכת הצוות החינוכי ייעשה בשיתוף עם יועצת בית הספר ובשילוב התכנים בשיעורי "כישורי חיים" ובתכנית "ליבת החינוך הערכי"

▲ משאבים:

מדריכים לחינוך ערכי

⚙️ חומרים וכלים:

[חוברת תכנית מערכתית לחינוך ערכי לקידום זהות יהודית, ציונית, ישראלית והומניסטית יישום התפישה המערכתית לחינוך ערכי תשע"ד](#) – מצגת

⊖ כללים ונהלים:

[חוברת תכנית מערכתית לחינוך ערכי לקידום זהות יהודית, ציונית, ישראלית והומניסטית יישום התפישה המערכתית לחינוך ערכי תשע"ד](#) – מצגת

📋 הצעות לדין במפגש מפקח ומנהל או מנהל וצוותו

בחינת מידת השגתן של התפוקות המצופות

❗ לפרטים נוספים ניתן לפנות:

ליו"ר הוועדה לתפיסה המערכתית לחינוך ערכי taliane@education.gov.il

לרכז התפיסה המערכתית לחינוך ערכי shaulwe@education.gov.il

למזכירות הפדגוגית estherro@education.gov.il

למדריך מרכז אגף שפ"י yaelb@education.gov.il

לממונה על הארכת יום הלימודים באגף יסודי orittze@education.gov.il

למפקח מרכז מחשבת ישראל בחמ"ד yohairu@education.gov.il

למנהלת אגף התמחות וכניסה להוראה sarasi@education.gov.il

על-יסודי

תכנית "כישורי חיים"

משימה במיקוד התכנית האסטרטגית

המשימה:

הפעלת תכנית ללמידה חברתית רגשית לחיזוק כוחותיו של התלמיד ולפיתוח כישוריו ומיומנותיו להתמודדות במצבי חיים שונים. תכנית המקדמת רווחה נפשית, יכולת ללמוד, ליצור, לתרום לחברה ולהסתגל למציאויות מגוונות

מהות ותיאור המשימה:

- קיום שיעורי "כישורי חיים" בהנחיית המחנכת או היועצת, במסגרת שעת חינוך
- קיום מפגשי שיח סדנאיים לצוותי המחנכות בהנחיית יועצת בית הספר בין אחת לשבוע עד אחת לשלושה שבועות כהטרמה להעברת התכנית בכיתות
- מפגשי הדרכה וליווי פרטניים למחנכים ע"י היועצת בטרם העברת מפגש "כישורי חיים" בכיתה או בעקבות מפגש
- קיום 4 מפגשי מליאת חדר מורים בהנחיית יועצת או פסיכולוג בית הספר לגיבוש התפיסות הערכיות של הצוות החינוכי, לחיזוק הכישורים והמיומנויות, לקידום הרווחה הנפשית של התלמידים
- קיום מפגשי שיח "כישורי חיים" פרטניים או בקבוצות קטנות של עד 5 תלמידים עם מחנכת הכיתה
- שיתוף ההורים בלמידה ובהתנסות בשיח "כישורי חיים" במסגרת סדנאות משותפות להורים ולתלמידים, ובסדנאות והרצאות להורים
- הרחבת העיסוק בנושאי "כישורי חיים" דרך מקצועות הלימוד השונים, כגון: אזרחות, מחשבת ישראל, היסטוריה, ספרות, תנ"ך, חינוך גופני, אמנות
- בבית ספר שבו מתקיים מהלך מערכתי לקידום אקלים מיטבי (אח"מ) יהיו מפגשי הדרכת הצוות החינוכי על ידי היועצת ב"כישורי חיים" חלק מהעשייה המערכתית לטיפול האקלים הבית ספרי
- בבית ספר שבו מתקיימת "התכנית המערכתית לחינוך ערכי" תיעשה הדרכת הצוות החינוכי בשיתוף עם יועצת בית הספר ובשילוב התכנים בשיעורי "כישורי חיים"
- שיעורי "כישורי חיים" יעברו על פי מודל "מעגל הלמידה של קולב" לקידום למידה משמעותית

אוכלוסיית היעד:

תלמידי בית הספר העל יסודי כיתות ז' עד י"ב

הצוות החינוכי

ההורים

ברמת הצוות החינוכי:

1. המורים ירכשו כלים להנחיית שיח רגשי רלוונטי לעולם הילדים המקדם למידה משמעותית
2. המורים יחזקו את המודעות לערכים המובילים אותם וירחיבו את פתיחותם וסובלנותם לקבלת מגוון רחב של דעות ודרכי חיים
3. המורים ירחיבו את המיומנויות התוך אישיות והבין אישיות שלהם, ילמדו כלים לוויסות רגשי ולהתמודדות במצבי לחץ, סיכון, ומשבר

ברמת התלמידים:

- א. התלמידים ירכשו מיומנויות וכישורים בחמישה מוקדים:
 1. תוך אישי – חיזוק תחושת הערך העצמי והמודעות האישית
 2. בין אישי – חיזוק הבנת הזולת, הקשבה, אפתיה, ניהול קונפליקטים
 3. מיומנויות לוויסות ולניהול רגשות – מיומנויות קוגניטיביות, רגשיות וגופניות
 4. התנהלות במצבי פנאי ולמידה – קבלת החלטות, עמידה בלחץ חברתי, ניהול זמן
 5. התמודדות במצבי לחץ, סיכון ומשבר – פרופורציות, פרספקטיבה, פתרונות חלופיים
- א. התלמידים יחזקו את יכולתם להתמודד במצבי חיים שגרתיים וסיכוניים במרחבי החיים השונים
- ב. התלמידים יגבשו תפיסת עולם חברתית ערכית
- ג. התלמידים יחזקו את רגישותם ואחריותם האישית לעזרה לפרט, למניעת פגיעה בזולת ולתרומה לחברה
- ד. התלמידים ילמדו לנקוט בפעולות ובעשייה חברתית בהתאם לערכים בהם הם מחזיקים

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

- הפעלת תכנית "כישורי חיים" בהתאם להנחיות חוזר מנכ"ל עא4/4(ב) דצמבר 2010 עפ"י ממצאי סקר "כישורי חיים"

משאבים:

ייעוצות ביתי הספר, מדריכות שפ"י מתחומי התוכן השונים

חומרים וכלים:

[שפ"י net](#)

[בעד עצמי](#)

["בסוד מתבגרים"](#)

["חוסן היום שאחרי"](#)

["הרחבת מעגל התלמידים המגינים ושומרי הסף"](#)

["זה לא מין זו פגיעה"](#)

["משמעות"](#)

["נוהגים בראש אחר – אלוהול ונהיגה"](#)

["בוחרים בחיים"](#)

["חברות וזוגיות ללא אלימות"](#)

[ערכה לפיתוח אחריות אישית וחברתית ומניעת בריונות](#)

על-יסודי

כללים ונהלים: [חוזר מנכ"ל עא4/ב](#) דצמבר 2010

הצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

- מבנים ארגוניים המאפשרים יישום "כישורי חיים" והטמעת חוזר מנכ"ל ומסמך "כישורי חיים" על יסודי ינואר 2013
- הנחיית שיח רגשי עם המורים והתלמידים להרחבת המודעות האישית של הצוות החינוכי, לגיבוש תפיסתם הערכית, סובלנותם ויכולתם לקבל מגוון דעות ודרכי חיים
- עבודה עם מנהלי בתי הספר על תפקיד המנהל בליווי תכנית "כישורי חיים" לשם קידום השיח הרגשי, אקלים חינוכי מיטבי, התנהגות ערכית, ביסוס יחסי קרבה ואכפתיות בין באי בית הספר
- שותפות עם הורים בנושאי "כישורי חיים"

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

לממונה על תחום כישורי חיים שפ"י yaelb@education.gov.il

מפקחות על היועצות במחוז

אגף א' שירות פסיכולוגי ייעוצי, במנהל הפדגוגי

הפעלת תכנית "ליבת החינוך החברתי ערכי"

משימה במיקוד התכנית האסטרטגית

המשימה:

הפעלת תכנית "ליבת החינוך החברתי ערכי"

מהות ותיאור המשימה:

"ליבת החינוך החברתי" מכוונת לטיפול שייכות, מימוש עצמי ומעורבות חברתית וכוללת מגוון תכנים ומתודות לשיעורי חינוך ומסגרות פעולה נוספות המסודרות על פי נושאים והמיועדות לכיתות ז'-י"ב בבית הספר התכנית מושתתת על ערכי היסוד של מגילת העצמאות ועל מטרות החינוך בחוק החינוך הממלכתי ועל אבני היסוד של החינוך החברתי במסגרת התכנית מיושמים התכנים ותהליכי הלמידה החברתית תוך הדגשת ההיבטים הערכיים. קיימת זיקה בין התכנים הערכיים של שיעורי החינוך לתחומי הדעת השונים ומומלץ להביא זיקה זו לידי ביטוי בדרכים שונות ובתכניות בין-תחומיות

התכנית מאפשרת לארגן את הלמידה החברתית באופן שיטתי ומובנה ברצף שש-שנתי ובשעות חינוך קבועות במערכת (שעה שבועית אחת לפחות)

בכל חודש מחודשי השנה מוצע עיסוק בנושאים קבועים: נושא ערכי מרכזי, מועדים בלוח השנה וסוגיות אקטואליות שעל סדר היום הכיתתי והציבורי

בנוסף לנושאים המתוכננים נדרשים המחנכים להתייחס לאירועים שעל סדר היום הבית-ספרי והציבורי. במאגר ההפעלות של מינהל חברה ונוער קיימות הפעלות המיועדות להכנה ולסיכום של אירועים מתוכננים, כגון: טקסים, טיולים שנתיים, מפגשים, מסעות או פעילויות הכנה לצה"ל

אבני היסוד של החינוך החברתי קהילתי והנושאים הנגזרים מהן הם תכנית החובה לשיעורי החינוך. סדר הופעתם לאורך השנה נתון לבחירת בית הספר בהתאמה ללוח השנה ולתכנית הבית ספרית

אוכלוסיית היעד:

תלמידי בתי הספר העל יסודיים שכבות ז'-י"ב

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים: *[תוכנית הליבה לשעות חינוך](#)

הפעלת תכנית הליבה לחינוך חברתי ערכי במינימום 15 ש' בשנה משעות מחנך

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

1. 90% ממחנכי כיתות ז' - י"ב מכירים לאחר הכשרה את תכנית הליבה

על-יסודי

2. קיומה של תכנית חינוכית אינטגרטיבית בין תוכני תכנית הליבה, כישורי חיים ותחומי הדעת בשעת המחנך ובמסגרות נוספות בבית הספר
3. כל הרכזים החברתיים מנחים את הצוות החינוכי בהפעלת תכנית הליבה החברתית במסגרת ההשתלמות המוסדית או שעות תומכות הוראה.
4. התלמידים מדווחים שמתקיים שיעור חינוך על בסיס תכנית הליבה

▲ משאבים:

🔍 **חומרים וכלים:** * [תוכנית הליבה מבואות לחודשי השנה](#)

⊖ **כללים ונהלים:** * [תכנית ליבה מחייבת לשעות חינוך בכיתות ז'-י"ב לטיפוח השייכות, המימוש העצמי והמעורבות החברתית](#)

📋 הצעות לדין במפגש מפקח ומנהל או מנהל וצוותו

1. באיזה אופן הכשיר בית הספר את המחנכים ל'תכנית הליבה'?
2. באילו פעולות נקט בית הספר על מנת להבטיח שתוצרי התכנית יהיו מיטביים? (שותפות, מסגרות ביצוע, הערכה ומעקב, נושאים במיקוד ועוד)
3. עד כמה כלל המורים וההורים יודעים על קיומה של התכנית?
4. באיזה אופן מנחה הרכז החברתי את המורים? (מסגרות זמן, תדירות, תכנים, כלים, שיטות ואוכלוסיית יעד)
5. כיצד מבצע בית הספר בקרה, הערכה ומשוב על התכנית?

❗ **לפרטים נוספים ניתן לפנות:**

למינהל חברה ונוער, אגף חברתי קהילתי טלפון: 025603797
למפקחת ארצית, חינוך חברתי קהילתי

פיתוח והפעלת תכנית תלת שנתית למעורבות חברתית לכל כיתות י'-י"ב

משימה במיקוד התכנית האסטרטגית

המשימה:

פיתוח והפעלת תכנית תלת שנתית לכל כיתות י'-י"ב למעורבות חברתית קהילתית ולהתפתחות אישית (הרחבת תכנית "מחויבות אישית")

מהות ותיאור המשימה:

מעורבות חברתית ואזרחית והתפתחות אישית הן אחד מהערכים המרכזיים המנחים את התכנית האסטרטגית בעת הזו התכנית מכוונת לטפח את הבוגר של מערכת החינוך כאדם בעל תחושת ערך המסוגל לתפקד כהלכה בסביבתו החברתית והכלכלית, המרגיש שייכות ואחריות לקהילה, לחברה ולמדינה והמוכן ליטול חלק פעיל בעיצובה ובבניינה התכנית הינה תלת שנתית. במשך 3 השנים יבחר כל תלמיד ויחווה התנסויות מגוונות בקהילה בתחומים שונים שיציעו לו לבחירה או שיפותחו ביוזמת התלמיד

באמצעות התנסויות אלו יתאפשר לתלמיד לחוות למידה משמעותית בקהילה בתהליך שלושה מרכיבים:

- הבנייה קונטיביט של מושגים וערכים תוך התנסות סימולטיבית
- התנסות פעילה במצבי חיים אמיתיים
- עיבוד רפלקטיבי של ההתנסות ושל יצירת תובנות התורמות להתפתחותו האישית של התלמיד ולחיזוק החוסן האישי והחברתי

מבנה התכנית

כיתה י' - 60 ש' התנדבות אישית + 30 ש' התנדבות קבוצתית
כיתה י"א - 30 ש' התנדבות אישית + 30 ש' התנדבות קבוצתית
כיתה י"ב - 30 ש' התנדבות ו/או ייזום וביצוע פרויקט חברתי אישי או קבוצתי

אוכלוסיית היעד:

תלמידי כיתות י' - י"ב

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

- התלמידים יחוו התנסויות מגוונות במצבי חיים אמיתיים בביה"ס או בקהילה שיתרמו להתפתחותם האישית והחברתית
- כלל התלמידים מתנדבים בכל שעות ההתנדבות המוגדרות

על-יסודי

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

1. בכל בתי הספר הוקצו מסגרות זמן ללמידה חברתית לפני ההתנסות, תוך כדי ההתנסות ואחריה
2. לפחות ב-80% מבתי"ס התקיימו הדרכות לצוות החינוכי בנושא בהיקף של כ-8 שעות
3. בכל בתי"ס בתכנית הוקצו שעות פרטניות לעיבוד ולהתנסות
4. הצוות החינוכי שותף בהבניית המסגרות ודרכי הפעולה של התכנית
5. התלמידים מעידים על שביעות רצון ותרומה להתפתחותם האישית והחברתית
6. התלמידים מעידים על שביעות רצון ממקומות ההתנדבות
7. מקומות ההתנדבות מעידים על התנסות חיובית ומשפיעה של התלמידים

הצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

1. כיצד נערך ביה"ס להטמעת התכנית התלת שנתית באופן שימקסם את מימוש מטרותיה? (בחירת הרכז והכשרתו, הכשרת הלבבות בקרב הצוות, התלמידים וההורים, הטמעת נוהל ההסדרה של התכנית, מסגרות זמן מורה תלמיד)
2. באיזה אופן מעודד בית הספר יזמות בית ספריות בהתאם לעקרונות התכנית?
3. מהי תרומת השעות הפרטניות לליווי התלמידים?

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

למינהל חברה ונוער, אגף חברתי קהילתי טלפון: 025603797
למפקחת ארצית, חינוך חברתי קהילתי

העמקת המחויבות והנכונות לשירות משמעותי בצה"ל ובשירות הלאומי אזרחי

משימה במיקוד התכנית האסטרטגית

המשימה:

הטמעת תכנית נכונות ומוכנות לשירות בצה"ל ובשירות הלאומי אזרחי המשימה כוללת: תכנית מערכתית לעידוד הגיוס, בתי ספר במיקוד (שבוע גדנ"ע ומיצג חילות), רשויות במיקוד, מרכזי הכנה לשירות משמעותי ברשויות המקומיות וטיפול באוכלוסיות בעלות מאפיינים ייחודיים

מהות ותיאור המשימה:

- יציאה לשבוע גדנ"ע ולמיצג חילות. עדיפות לבתי הספר במיקוד על פי קריטריונים
- הפעלת סדנאות לתלמידים ולהורים בשיתוף משרד הביטחון וצה"ל
- חיזוק מרכזי ההכנה לשירות משמעותי ברשויות המקומיות והרחבה לרשויות נוספות
- הכנה וליווי בני נוער מאוכלוסיות בעלות מאפיינים ייחודיים

אוכלוסיית היעד:

- כיתות י'-י"ב בכל בתי הספר העל יסודיים

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

עלייה ברמת השיבוץ לשירות משמעותי
עלייה במספר המשרתים בצה"ל/שירות לאומי/אזרחי

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

- קיום ערב הורים בנושא: "לקראת גיוס"
- שיעור השתתפות ההורים בערב הורים בנושא: "לקראת גיוס" גבוה
- צוות ההוראה עבר או עובר הכשרה בנושא ההכנה לצה"ל
- מספר התלמידים המשתתפים בשיעורי גדנ"ע ובמיצג חילות

משאבים:

תכניות של משרד הביטחון וצה"ל, תכניות ייחודיות (זינוק בעלייה, מיזם ה-101 אחריי! וכד')

על-יסודי

חומרים וכלים:

[נכונות לשירות ומוכנות לצה"ל](#)

כללים ונהלים:

[נוהל אישור והסדרה של כניסת גופים פרטיים למערכת החינוך בתחום "נכונות לשירות ומוכנות לצה"ל"](#)

הצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמו התכניות להגברת המוטיבציה של הלומדים להתגייס לצה"ל?
- באיזו מידה תרמו התכניות לגידול במספר הלומדים שהתגייסו לצה"ל?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

- למפקחים במחוזות
- למינהל חברה ונוער, האגף לחינוך חברתי קהילתי, תלמידים נוער

הגדלת מספר התלמידים המשתתפים בתכנית מנהיגות מופ"ת (כולל תלמידי החינוך המיוחד)

משימה ביישום הדרגתי

המשימה:

הגדלת מספר התלמידים המשתתפים בתכנית מנהיגות מופ"ת לקידום נושאים בחברה ובקהילה (מש"צים, מד"צים) ובכלל כן תלמידי החינוך המיוחד

מהות ותיאור המשימה:

הכשרת מנהיגות נוער לקידום נושאים שונים בחברה ובקהילה במיקוד על פעילות להכרת הארץ ואהבת מולדת, הדרכה חברתית ויזמות קהילתית

הכשרה רב שנתית החל מכיתה ח' ועד י"ב. ההכשרה תלווה בחניכה ובהתנסויות הלכה למעשה. כל אלו יאפשרו למנהיג הצעיר לחזק את מיומנויות המנהיגות, ההדרכה, לרכוש ידע בתחום שבו הוא מתמחה. במשימה זו ייפתחו ערוצים חדשים במסגרת התכניות הקיימות בתכנית המש"צים והמד"צים לשילוב תלמידי החינוך המיוחד

אוכלוסיית היעד:

- חט"ב וחטיבה עליונה ח'-י"ב
- תלמידים בחינוך המיוחד

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

[תכנית המש"צים](#)

[תכנית המד"צים](#)

הגדלת מספר המשתתפים בתכניות המנהיגות (מש"צים, מד"צים) ב-10% לפחות
יצירת חברת מש"צים רב גילאית המתפקדת בפעילות להכרת הארץ ולאהבת המולדת

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

1. מדדי תפוקה בתכנית המש"צים:
שילוב המש"צים בצוות השל"ח הבית ספרי
גיבוש קבוצת מש"צים פעילה בכל בי"ס שבו נלמדת תכנית דרך ארץ בדרכי הארץ
שילוב פעילות עם בתי"ס היסודיים (יש"מ להכרת היישוב שלי)
2. מדדי תפוקה בתכנית המד"צים:
שילוב מד"צים בוגרים בהדרכה חברתית בבית הספר היסודי ובחטיבה
גיבוש 5 פרויקטים חברתיים המופעלים ע"י המד"צים לטובת בית הספר והקהילה

על-יסודי

3. יצירת ערוצים ומסגרות אשר יאפשרו שילובם של תלמידי חנ"מ

4. שילוב מדורג של תלמידים חנ"מ

▲ משאבים:

- הדרכה מלווה
- ימי מחנה וסמינרים
- חומרי הדרכה

⚙ חומרים וכלים:

[אתר של"ח וידעת הארץ 1](#)

[אתר של"ח וידעת הארץ 2](#)

[תכנית להכשרת המדריך הצעיר המד"צ](#)

⊖ כללים ונהלים:

[אתר של"ח וידעת הארץ](#)

[תכנית להכשרת המדריך הצעיר המד"צ](#)

💬 הצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

- באיזו מידה תרמה פעילות המש"צים / מד"צים לקידום ההוויה החברתית תרבותית בביה"ס
- באיזו מידה תרמה תכנית ההכשרה לאיכות הפעילות של המש"צים / מד"צים בבית הספר?
- באיזו מידה תרמה פעילות המש"צים / מד"צים לטיפוח יזמות, עצמאות ואחריות בקרב שאר תלמידי ביה"ס?
- כיצד שולבו המש"צים / מד"צים בהפעלת התכנית החינוכית של בית הספר?

❗ לפרטים נוספים ניתן לפנות:

מש"צים - מפקחי של"ח במחוזות, אגף של"ח וידעת הארץ

מד"צים - למפקח ארצי מנהיגות צעירה, אגף חברתי קהילתי

טיפול אקלים מיטבי וחיזוק החוסן והצמיחה האישית לקידום הכלת האחר וקבלת השונה

הפעלת תכנית מערכתית לקידום אקלים מיטבי, ללקיחת אחריות חברתית ולצמצום אלימות והתנהגויות סיכון

משימה במיקוד התכנית האסטרטגית

המשימה:

הפעלת תכנית מערכתית לקידום אקלים מיטבי, ללקיחת אחריות חברתית ולצמצום אלימות והתנהגויות סיכון, כגון: פגיעה מינית ושימוש באלכוהול ובסמים

תכנית מערכתית שתופעל בבתי הספר העל יסודיים ותתהיה מבוססת על אסטרטגיה מתוכננת, עקבית וארוכת טווח המקדמת אקלים חינוכי מיטבי, רווחה נפשית תוך חיזוק כישורי חיים והפחתה של אלימות והתנהגויות סיכון נוספות. מטרת התכנית המערכתית היא לקדם תחושת שייכות, מעורבות ואחריות וקשר משמעותי בין מורים לתלמידים ולפתח בקרב התלמידים "כישורי חיים" לצמיחה ולהתפתחות ולהתמודדות במצבי שגרה וסיכון.

התכנית כוללת הכשרה של תלמידים – מנהיגות נוער – בתכנית "עמיתים ומשפיעים" המעודדת מעורבות חברתית, המקדמת אורח חיים בריא והמסייעת בביסוס עמדות, ידע והתנהגות כנגד שימוש בחומרים מסכנים כמו סמים ואלכוהול.

בנוסף מופעלת עבודה קבוצתית בעזרת תכנית אופ"י – אימון ופיתוח יכולות התמודדות

אוכלוסיית היעד:

כל שליבי החינוך בכל המגזרים

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

ברמת הצוות החינוכי –

1. המורים ירכשו ידע וכלים פרו-אקטיביים לפיתוח אקלים המאפשר למידה, מוגנות ושייכות
 2. המורים יהיו בעלי יכולת לקיים שיח עם ילדים ומתבגרים בנושאים הרלוונטיים לעולמם, בדגש חיזוק כישורי חיים והתמודדות עם אלימות, פגיעה מינית וצריכת אלכוהול וסמים
 3. המורים יהיו בעלי יכולת לאתר מצוקות ומצבי סיכון
 4. רכישת כלים להתמודדות עם בעיות משמעת, אלימות והתנהגויות סיכון נוספות
- ברמת התלמיד –** התלמידים ירכשו כישורי חיים להתנהלות מיטיבה במרחבי החיים השונים (בגן, בשעות הפנאי בהסעות ובמרחבים הדיגיטאליים) ולהתמודדות במצבי סיכון

מטרה ב': חיזוק החינוך למציאות ערכית ואזרחית

יעד 5 – טיפוח אקלים מיטבי וחיזוק החוסן והצמיחה האישית לקידום הכלת האחר וקבלת השונה

על-יסודי

כישורים שיש לפתח:

- אחריות אישית וחברתית להתנהלות מיטבית ולמניעת פגיעה בעצמי בזולת
- יכולת אמפטית
- יכולת לעריכת בחירות מושכלות תוך בחינת כל האפשרויות
- פיתוח תקשורת בין אישית מכבדת והדדית
- התמודדות עם לחץ חברתי
- מיומנויות ליצירת קשר בינאישי
- כישורי התמודדות במצבים משתנים (כישלון, אכזבה, דחייה)
- מיומנויות לבחירת תרבות פנאי מיטבי
- פיתוח התנהגות מינית בריאה

כיוונים למדדים אפשריים:

שאלוני מיצ"ב

שאלוני אח"מ

סקר כישורי חיים ליועצים חינוכיים

▲ משאבים:

הדרכה

יועצים חינוכיים ופסיכולוגים שהוכשרו לתכנית

⚙ חומרים וכלים:

תכנית כישורי חיים הכוללת:

- [ערכה לפיתוח אחריות אישית וחברתית ומניעת בריונות](#)
- מודל הפעלה למנהיגות נוער – "עמיתים ומשפיעים"
- [מצגת של התכנית המערכתית](#)
- "חברות וזוגיות ללא אלימות", "זה לא מין זו פגיעה"

⊖ כללים ונהלים:

- חוזר מנכ"ל: קידום אקלים בטוח והתמודדות עם אירועי אלימות במוסדות חינוך. תש"ע (א)
- חוזר מנכ"ל "התמודדות מערכת החינוך עם [פגיעה מינית](#) בין תלמידים"

📋 הצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

- סוגיות מורכבות לטיפול באירועי אלימות ובהתנהגויות סיכון חמורות
- דיון במקרי אלימות ובהתנהגויות סיכון של תלמידים המתרחשים מחוץ לכותלי בית הספר, כולל בהסעות, ברשתות החברתיות ובאירועי הפנאי

- שיתוף בהצלחות ובקשיים, במודלים ובתכניות ייחודיות לפיתוח אקלים מיטבי ולהתמודדות עם אלימות והתנהגויות סיכון
- בירור עמדות ודרכי התמודדות בסוגיות חברתיות ערכיות הקשורות בתרבות הפנאי ובהתנהגויות מסכנות בהקשר התפתחותי
- תפקידי מערכת החינוך בקידום מיניות בריאה ובמניעת פגיעה מינית על פני רצף היום במרחב הבינאישי והווירטואלי
- דרכים לפיתוח מסוגלות לשיח בנושאים מורכבים, רגישים ומביכים עם בני נוער

📌 לפרטים נוספים ניתן לפנות:

- למנהלת היחידה לקידום אקלים בטוח ולצמצום אלימות einavlu@education.gov.il
- למנהלת היחידה למניעת סמים, אלכוהול וטבק karenroth@education.gov.il
- למנהלת היחידה למיניות ומניעת פגיעה בילדים ובני נוער hilase@education.gov.il

[חזרה לטבלת הציר המארגן](#)

[חזרה לתוכן העניינים](#)

על-יסודי

הפעלת מסגרות חינוכיות לאורך כל היום ויצירת קשר עם גורמי קהילה לקידום אקלים יישובי/קהילתי וכולל הפעלת תכנית "עיר ללא אלימות" למוסדות חינוך ברשויות בהן מופעלת התכנית

משימת בחירה

המשימה:

מנהלי בתי"ס והמפקחים בשיתוף הרשות המקומית, השירות הפסיכולוגי, מנהל מחלקת הנוער ומנהלי תכנית "עיר ללא אלימות" והרשות למלחמה בסמים ובאלכוהול ברשויות המקומיות יקדמו הפעלת תכניות מערכתיות לשיפור האקלים בבתי"ס ובקהילה, לחיזוק המוגנות והמנהיגות החברתית בחינוך הפורמלי והבלתי פורמלי ולהתמודדות עם אלימות והתנהגויות סיכון נוספות תוך גיבוש "שפה" ומסרים משותפים על פני הרצף. העבודה המתבססת על פלטפורמה יישובית המשתפת את המנהיגות ביישוב, כולל הורים, את מועצת הנוער ותנועות הנוער ביישוב תאפשר תכנון וביצוע של עבודת המניעה על כל הרצף

מנהל מחלקת הנוער יהיה שותף לשיבות הצוות החינוכי בתדירות שתקבע מראש על מנת ליצור מעטפת יישובית ורצף של אחריות מבוקר עד ערב לגבי הילדים ובני הנוער. ועדת הפנאי המופעלת ע"י "עיר ללא אלימות" תופעל בהובלת מנהל מחלקת הנוער כך שתימנע כפילות ותיווצר ראייה רשותית רחבה של תכניות המנהיגות, המעורבות והפנאי המוצעות לבני הנוער

מהות ותיאור המשימה:

הפעלת התכנית המערכתית לקידום אקלים מיטבי בבתי הספר תיעשה תוך כדי ראיית בני הנוער בחינוך העל-יסודי לאורך כל שעות היום ובכל המסגרות שאליו הם משתייכים תוך שיתוף גורמים יישוביים וקהילתיים

אוכלוסיית היעד:

כל שלבי החינוך בכל המגזרים, צוותי החינוך הפורמלי והבלתי פורמלי

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

- הגברת הנוכחות המשמעותית של המבוגרים בחיי הילדים והנוער
- פיתוח אמנה רשותית לקידום מוגנות ולצמצום התנהגויות סיכון ביישוב בשיתוף הגורמים לעיל
- פיתוח מיומנויות ומסוגלות לייצר שיח רלוונטי ומשפיע עם ילדים ומתבגרים
- הרחבת יכולת האיתור של תלמידים בסיכון והטיפול בהם
- שיפור תוצאות מיצ"ב ברמה רשותית ומדדים קהילתיים נוספים הנאספים על ידי "עיר ללא אלימות" ומנהל חברה ונוער
- "יד על הדופק" וסקרים נוספים ברמה הארצית הנאספים על ידי הרשות הלאומית למלחמה בסמים ובאלכוהול

כיוונים למדדים אפשריים:

ברמה יישובית

- יצירת מבנים ארגוניים לתיאום, לתכנון ולארגון משאבים ברמה הרשותית ובשיתוף הגורמים ביישוב: גורמי חינוך ברשות המקומית, מנהלי יחידות הנוער, מפקחים, מנהלים ומדריכים במשרד החינוך, נציגי משטרה, נציגי רווחה, נציגי השירות הפסיכולוגי, נציגי קידום נוער, נציגי הרשות למלחמה בסמים ובאלכוהול ו"עיר ללא אלימות" החינוך הבלתי פורמלי, נציגי הורים ומועצות נוער.

ברמת הילדים והנוער

- ירכשו מיומנויות וכישורי חיים בתחום החברות, פיתוח אחריות אישית וחברתית וערבות הדדית בכל מסגרות החינוך הפורמלי והבלתי פורמלי
- הפחתה של התנהגויות סיכון כמו מעורבות באלימות והתנהגויות סיכון
- ניתוח ועיבוד תוצאות המיצ"ב וסקרים נוספים ברמה ארצית, הסקת מסקנות וגיבוש מסקנות אופרטיביות לשיפור המצב הקיים.

▲ משאבים: מדריך מתכלל יישובי

⚙️ חומרים וכלים:

- "עיר ללא אלימות"
- הרשות הלאומית למלחמה בסמים ובאלכוהול

📋 כללים ונהלים:

- [חוזר מנכ"ל: קידום אקלים בטוח והתמודדות עם אירועי אלימות במוסדות חינוך. תש"ע \(א\)](#)
- [חוזר מנכ"ל "התמודדות מערכת החינוך עם פגיעה מינית בין תלמידים"](#)
- מסמך האסטרטגיה לשיתוף פעולה בין משרד החינוך לרשות הלאומית למלחמה בסמים ובאלכוהול

📋 הצעות לדין במפגש מפקח ומנהלי או מנהל וצוותו

- דיון בסוגיות מורכבות לטיפול באירועי אלימות והתנהגויות סיכון
- דיון במקרי אלימות והתנהגויות סיכון של תלמידים המתרחשים מחוץ לכותלי בית הספר, כולל בהסעות, ברשתות החברתיות ובפנאי
- שיתוף בהצלחות ובקשיים ברמה רשותית כולל הפקת לקחים, במודלים ובתכניות ייחודיות לפיתוח אקלים מיטבי ולהתמודדות עם אלימות והתנהגויות סיכון
- העמקת ההיכרות עם גורמי חינוך וטיפול בקהילה לביסוס העבודה בראייה יישובית ויצירת רצפים

📌 לפרטים נוספים ניתן לפנות:

- מפקחת ארצית באגף החברתית-קהילתי gilida@education.gov.il
- מנהלת היחידה לקידום אקלים בטוח ולצמצום אלימות einavlu@education.gov.il
- מנהלת היחידה למניעת סמים, אלכוהול וטבק karenroth@education.gov.il
- מנהלת היחידה למיניות ומניעת פגיעה בילדים ובני נוער hilase@education.gov.il

על-יסודי

הרחבה והעמקת שותפויות הורים - מוסדות חינוך לשם טיוב האקלים המוסדי ולשיפור ההישגים הלימודיים

משימת בחירה

קשר ושיח שוטף של הצוותים החינוכיים עם ההורים המתקיימים באופן מתוכנן וסיסטמטי, התורמים רבות לשיפור האקלים החינוכי והמשפיעים על פיתוח מוטיבציה ללמידה, על שיפור ההישגים הלימודיים, על הרווחה הנפשית של כל באי המוסד החינוכי ועל מניעת התנהגויות סיכון של תלמידים בכל רמות הגיל. קיומו של תהליך פרואקטיבי ומתוכנן של קשר, שיח ושותפות עם ההורים משליך גם על המסוגלות המקצועית של אנשי חינוך מצד אחד וגם על המסוגלות של ההורים מצד שני.

המשימה:

בבית הספר היסודי ובחטיבה העליונה הקשר עם ההורים מושתת על דיאלוג מתמשך מתוך כבוד הדדי והכרה בערך המוסף של החיבור ביניהם לבין התלמידים והמורים. החיבור תורם לטיוב האקלים הבית ספרי. קשר זה יתבטא בהעברת מידע שוטף להורים על פעילות המסגרת החינוכית לקידום אקלים בטוח בכל מסגרות החינוך: שיתוף הורים בפעילויות כיתתיות ושכבתיות בנושא בכל מסגרות החינוך, שיתוף הורים בקבלת החלטות לגבי המדיניות הבית ספרית ופעולה משותפת לקידום אקלים ולבניית התכנית המערכתית, קיום מפגשים במסגרת חדר מורים לקידום השיח עם ההורים, הטמעת החוברת "נפגשים".

המשך הכשרת יועצים, פסיכולוגים ומדריכים בהדרכת הצוותים החינוכיים בהקשר לשיח מקדם עם ההורים.

מהות ותיאור המשימה:

הטמעת תפיסת השותפות עם ההורים בתהליך החינוכי בכל מסגרות החינוך כמשפיעה על מידת המוטיבציה, על ההישגים, על רווחה נפשית ועל מניעת התנהגויות סיכון. פיתוח דרכי עבודה ייחודיות עבור האוכלוסיות השונות בהתאם למאפייני הגיל והמאפיינים התרבותיים בקהילות החינוכיות השונות.

אוכלוסיית היעד:

כל שלבי החינוך בכל המגזרים

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

מודעות לעמדות בהקשר לשותפות עם ההורים

מיומנויות לניהול שיח מקדם עם ההורים

שיפור במדדים רלוונטיים במיצ"ב

שביעות רצון הורים בסקר הורים

הסכמה משותפת המגדירה את הערכים, את תחומי המעורבות, את השותפות ואת דרכי הפעולה של כל באי ביה"ס

📌 כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

מספר עו"ה, יועצים, פסיכולוגים ומדריכים אשר עברו הכשרה בנושא הקמת מסגרות קבועות ומוגדרות למפגשים בין מורים-הורים לתלמידים קידום למידה קהילתית ולמידה בנושאים קהילתיים

▲ משאבים:

הכשרות ליועצים חינוכיים
שעות הדרכה

⚙️ חומרים וכלים: *

חוברת "[נפגשים](#)" עבור יועצים, פסיכולוגים ומדריכים להדרכת הצוותים החינוכיים

📌 הצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

- שיח קבוצתי סביב המשמעות הכרוכה בשותפות עם ההורים: מה הגננת מרוויחה? מה ההורים מרוויחים? מה הילדים מרוויחים?
- בירור עמדות, רכישת מיומנויות ותכנון שיח שוטף עם ההורים
- למידה מתוך חוויות הצלחה במוסדות חינוך המקיימים קשר רציף עם ההורים
- הצגת ידע עדכני אודות הקשר בין תקשורת טובה עם ההורים לבין הצלחה בלימודים ושיפור אקלים
- באיזו מידה קידמו המסגרות והמנגנונים שבנו בבית הספר את השותפות בין ההורים למורים והתלמידים?
- אילו נושאים ותחומים הוגדרו כתחומים שבהם יש ערך לשיח משותף שיקדם את מטרות ביה"ס?
- מהם העוגנים בתהליך ליצירת הסכמות בין השותפים? כיצד נשמר אותם?
- באילו דרכים מקדם בית הספר עידוד יזמות לקידום מטרות בית הספר?

📌 לפרטים נוספים ניתן לפנות:

לממונה על תחום הורים ומשפחה

bettyry@education.gov.il

מפקחות במחוזות

למינהל חברה ונוער, אגף חברתי קהילתי

למפקחת ארצית חינוך חברתי קהילתי

[חזרה לטבלת הציר המארגן](#)

[חזרה לתוכן העניינים](#)

על-יסודי

"האחר הוא אני"

משימה במיקוד תכנית האסטרטגית

המשימה:

להוביל ולקדם שיח מערכתי כולל בחינוך העל-יסודי ושותפיו העוסק בשונות של התלמידים – בבתי הספר ובמוסדות המטפלים בבני נוער בגילאי החינוך העל-יסודי

מהות ותיאור המשימה:

- איתור השותפים לגיבוש התהליך ברמת המטה והמחוז ומיסוד מנגנונים לגיבוש התהליך המשותף
- השתתפות במעגל שיח רב מקצועי בהובלת צוותי הפיקוח ונציגי האגפים השונים (אגף שח"ר, רווחה, יישוב, בעלות וכו')
- איתור מוסדות חינוך לנוער נושר המתקשים ביישום ובהפעלה של תכניות העבודה
- מיפוי חזקות, חולשות, הזדמנויות ואתגרים בזיקה למטרות ולהיעדים שיבחרו
- בניית תכנית עבודה ופעולות הנגזרות ממנה בהתאמה לאוכלוסייה הספציפית ולתפיסה החינוכית הכוללת של המוסד
- הצגת תכנית המוסד החינוכי במסגרת מפגשים בין האגף ושיתוף כלל הגורמים המעורבים בתהליך
- בניית תכנית עבודה ופעולות הנגזרות ממנה בהתאמה לאוכלוסייה הספציפית ולתפיסה החינוכית הכוללת של המוסד

אוכלוסיית היעד:

מוסדות חינוך לנוער נושר

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

[חינוך על יסודי](#)

כיוונים למדדי תפוקה ותוצאה אפשריים:

- מוסד החינוך יבנה מדדים שיבדקו את תהליך ההתקדמות והשינוי
- הערכת שיתופי פעולה בין המוסד החינוכי לבין שותפי העבודה בקהילה ובמשרד החינוך
- העלאת אחוז התלמידים המתמידים והחוזרים לתפקוד נורמטיבי בקהילה מתוך התלמידים הנושרים/בסכנת נשירה

משאבים:

- איגום תכניות ההתערבות הקיימות
- סלי הטיפוח הניתנים למוסד החינוכי

חומרים וכלים:

כללים ונהלים:

הצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

התחיל תהליך הכנה

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

אגף א', חינוך על-יסודי

שילוב ילדים עם מוגבלויות בארגוני נוער ותכניות מנהיגות

משימה ביישום הדרגתי

המשימה:

שילוב ילדים עם מוגבלויות בתנועות נוער, בארגוני נוער, ביחידות נוער, ובמרכזים קהילתיים, וכן שילוב תלמידי החינוך המיוחד בתכניות מנהיגות

מהות ותיאור המשימה:

שילוב תלמידים בעלי מוגבלויות בתנועות הנוער נועד לפתוח בפניהם הזדמנות לשילוב בתחומי החיים השונים בחברה נורמטיבית מינהל חברה ונוער נערך לתכנית חומש שתכליתה שילוב מאורגן ושיטתי של ילדים ובני נוער עם מוגבלויות בתנועות הנוער שתכליתו העמקת שילובם בתנועות הנוער

אוכלוסיית היעד:

- תלמידי כיתות ד' – י"ב
- לאוכלוסיות ייחודיות – ילדים עם צרכים מיוחדים, כולל: ילדים עם מוגבלות פיזית ומוגבלות מנטלית

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

- היכרות של בית הספר והצוות החינוכי עם תכנית השילוב בסניף התנועה אליו שייכים תלמידי בית הספר

משאבים:

- מנחים מטעם מינהל חברה ונוער בבית הספר
- מתנדבים בשנת השירות בבית הספר

חומרים וכלים:

[תנועות הנוער – אתר מינהל חברה ונוער](#)

כללים ונהלים:

[תנועות הנוער – אתר מינהל חברה ונוער](#)

הצעות לדין במפגש מפקח ומנהל או מנהל וצוותו

- באיזו מידה מאפשר בית הספר לתלמידים בעלי מוגבלות לפעול במסגרת הפעילות החברתית השוטפת בבית הספר?
- באיזו מידה הקשר בית ספר – תנועת הנוער תורם לשילוב משמעותי של התלמידים בעלי המוגבלות לחיים בחברה הנורמטיבית הן בבית הספר והן בתנועת הנוער?

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

- המחלקה לתנועות נוער קהילה והגשמה
- למנהלת המחלקה לתנועות נוער, קהילה והגשמה

מטרה ב': חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית

יעד 5 - טיפוח אקלים מיטבי וחיזוק החוסן והצמיחה האישית לקידום הכלת האחר וקבלת השונה

על-יסודי

השוויון המגדרי במוסד החינוכי

משימת בחירה

המשימה:

הטמעת תכניות ליישום ולביסוס עקרונות השוויון המגדרי במוסד החינוכי

מהות ותיאור המשימה:

הטמעת תכניות המבנות את בית הספר כסביבה לימודית שוויונית המשדרת מסרים שוויוניים, המקבלת את האחר/ת והמטפחת ערכים הומניסטיים נטולי סטריאוטיפים מגדריים

אוכלוסיית היעד:

גננות, מורות/ים, תלמידות/ים, צוותי הנהלה ועובדים

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

- טיפוח מודעות לשימוש המוטה בשפה
- שימוש בתכנים שוויוניים בחומרי הלמידה בחינוך הבלתי פורמלי בתוך מוסדות החינוך
- פיתוח מודעות מגדרית בקרב צוות הוראה ובקרב הילדים
- עידוד בנות ובנים לבחירה במסלולי למידה מגוונים ולקידום תלמידות במדעים המדויקים

כיוונים למדדים אפשריים:

- עקרונות שוויוניים יבואו לידי ביטוי בניסוח הטקסטים במוסדות החינוך (לכל קהלי היעד)
- טיפוח סביבה לימודית מגוונת המאפשרת הזדהות עם שלל זהויות ודמויות
- שימוש בתכניות לימוד המשתפות יחידות תוכן ותכנים של היחידה לשוויון בין המינים
- קיום תכניות ממוקדות מגדר (לתלמידות/ים) וכן קיום השתלמות לעובדי הוראה
- קידום של תלמידות למסלולי למידה מדעיים ועלייה באחוזי המסיימות את לימודיהן במקצועות אלה

משאבים:

שעות הוראה באמצעות הגמישות הפדגוגית
הדרכת הצוות - פנייה ליחידה לשוויון בין המינים
חומרי למידה המפורסמים מעת לעת באתר היחידה
תכניות ממוקדות מגדר - מטעם היחידה
השתלמויות בנושא כבוד האדם ושוויון ערכו/ה

חומרים וכלים:

[לאתר היחידה ולמסמכים](#)

כללים ונהלים:

[לחוזר מנכ"ל בנושא "שוויון בין המינים בחינוך"](#)

[חוזר מנכ"ל בנושא "האחר הוא אני"](#)

הצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

- בחינת המודעות לשוויון בין המינים בקרב הצוות החינוכי
- היכן מתקיימות סביבות של שוויון ואפשרות של בחירה?
- הקשר בין החתירה לשוויון בין המינים, כבוד האדם ושוויון ערכו לאקלים בית הספר
- שילוב בניית התכנית לקידום השוויון בין המינים ושוויון ערך האדם בתכנית "האחר הוא אני"

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

הממונה על שוויון בין המינים בחינוך, אגף א' חינוך יסודי oshrale@education.gov.il

[חזרה לטבלת הציר המארגן](#)

[חזרה לתוכן העניינים](#)

על-יסודי

קיום מפגשים ופרויקטים משותפים בין קבוצות שונות בחברה הישראלית

משימת בחירה

המשימה:

קיום מפגשים ופרויקטים משותפים בין קבוצות שונות בחברה הישראלית באמצעות:
חינוך להכרת האחר ולריבוי התרבויות בחברה הישראלית – מגוון תלמידי הכיתה כראי לחברה הישראלית

מהות ותיאור המשימה:

- בירור זהות אישית ולאומית להעצמת האני
- הפגשה בין קבוצות שיש בהן ביטוי לרב גוניות בחברה הישראלית
- בירור זיקות – דמיון ושוני בקהלים השונים
- בירור סוגיות ודילמות העולות מהפסיפס הישראלי
- סוגיות ודילמות הנוגעות לחברה האזרחית בתחומי הדעת
- עריכת משותפת של טקסים, פעילויות וימי שיא במועדים אזרחיים
- פיתוח סביבות למידה המזמנות עיסוק בערכים אזרחיים ובדילמות אקטואליות

אוכלוסיית היעד:

תלמידי כיתות ז'–י"ב

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

1. למורים ולתלמידים תהיה תשתית ידע הנוגעת לרב תרבויות, לשונות, להכלה, להכרת האחר ולסוגיות העולות מהפסיפס בחברה הישראלית
2. יכולת לקיים דיון מכבד וענייני בסוגיות ובדילמות הנוגעות לחברה הישראלית
3. התלמיד, המורים וההורים יכבדו את הנרטיב של האחר ויכירו בקיומה של אחרות
4. ביטויים של אקטיביזם אזרחי ומעורבות חברתית בקהילה הקרובה והרחוקה
5. ביטויים של חיים משותפים וערכים אזרחיים באורח החיים הבית ספרי
6. ביטוי התנהגותי של חיים משותפים, מעורבות חברתית ואזרחית באורח החיים הבית ספרי

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

- עיסוק בנושאים אקטואליים המזמנים דילמות אזרחיות וסוגיות של חיים משותפים
- מספר מפגשי תלמידים עם זהויות שונות בחברה הישראלית
- מספר המורים המשתתפים בהשתלמויות העוסקות בסוגיות אזרחיות, בנושאים שנויים במחלוקת ובחיים משותפים
- שילוב סוגיות אזרחיות בהוראת אחד מתחומי הדעת, לפחות
- הפעילות החוץ בית ספרית והתרבותית היא סביב נושאים הקשורים לחברה הישראלית ולחיים המשותפים

- מספר המפגשים עם קבוצות שונות בחברה הישראלית בהם מעורבים הורים
- ערכים אזרחיים ותפיסת חיים משותפים בחזון הבית ספרי
- מגוון הצעות של אקטיביזם אזרחי

▲ משאבים:

הדרכה והנחיה של חדר המורים תוך מתן כלים להתמודדות עם נושאים העולים בתהליך ההפגשה
תקציב להסעות תלמידים לבתי ספר – מותנה באישור תקציבי
תקציב הידברות (יפורט לקראת סוף שנת תשע"ד)
משאבי דרכה

✿ חומרים וכלים:

סל ההצעות של המטה לחינוך אזרחי וחיים משותפים:

http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Mazkirut_Pedagogit/Mate/ChadashVemeanyen/yedion.htm

תוכניות באתר מינהל חברה ונוער:

[איך ביחד – מפגשים בין בני נוער דתיים וחילוניים](#)

[לחיות בחברה רבגונית](#)

[פסיפס ישראלי](#)

[ירושלים שלי](#)

[חברים](#)

90

🗨 הצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

- האתגרים העולים מתהליך ההפגשה בין קבוצות של מורים/תלמידים/הורים
- שיח על מידת התרומה של תהליך ההפגשה ועל חשיבותו לכלל אוכלוסיית היעד (מורים, ילדים, הורים)
- חשיבות הבירור של הזהות האישית והייחודיות של כל אחד בתהליך ההפגשה
- טיפול בסוגיות ובדילמות העולות בתהליך ההפגשה, כגון: כבוד האדם, סטריאוטיפים, גזענות, שוויון זכויות
- אחריות אישית בתהליך יצירת חברת מופת – מה החלק שלי?
- מתן כלים ואסטרטגיות להתמודדות עם קונפליקטים ועם אתגרים העולים בתהליך ההפגשה

❗ לפרטים נוספים ניתן לפנות:

למנהלת המטה לחינוך אזרחי וחיים משותפים
למפקחת ארצית חינוך חברתי קהילתי ח"ן חמ"ד, מינהל חברה ונוער, האגף החברתי קהילתי

על-יסודי

היערכות מערכת החינוך לשעת חירום

המשימה

- קיום למידה בנושאי "חינוך לחירום" והיערכות לכל אחד ממצבי החירום

תיאור המשימה

- הקניית תכנים פדגוגיים חינוכיים בנושאי חירום ותרגול כלל תלמידי ביה"ס וסגל המורים להתנהגות בכל אחד ממצבי החירום בשגרה ובשעת חירום

האוכלוסייה:

- כיתות ז'-י"ב בכל בתי הספר העל יסודיים בכל המגזרים

הישגים מצופים-ידע, כישורים ומיומנויות

ביצוע תרגילים:

- כניסה למרחב מוגן עד-15 בספטמבר ועמידה בזמני ההתרעה לכניסה למקלט
- תרגיל רעידת אדמה עד סוף ספטמבר ויציאה לשטח היותר בטוח תוך 15 שניות
- ביצוע תרגיל מוסדות חינוך ארצי במתווה של רעידת אדמה שיתקיים ב-16 בפברואר 2015
- ביצוע תרגיל למידה מרחוק בשעות אחה"צ החל משעה 16:00 בכל אחד מימי התרגיל הארצי
- השתתפות בתרגיל חירום לאומי במתווה של רעידת אדמה בחודש יוני 2015
- ביצוע תרגיל חשיבה (הדמייה) למטה החירום הבית ספרי (צל"ח) בחדר המורים לתרחיש של ירי טילים - מומלץ עד למועד תרגיל מוס"ח ארצי

הקניית תכנים פדגוגיים:

- לתלמידי כיתות ז',ט',י"א בנושאי החינוך לחירום עם מחנכי הכיתות בהיקף של 4-6 שעות במסגרת שעת חינוך (עד מאי 2015)

הכשרות

- הכשרה בסיסית לרכז ביטחון בית ספרי - תיערך במהלך שנה אחת בלבד בהיקף של 60 שעות במרכזי פסג"ה, אם לא השתלם קודם לכן. הבחירה בפיתוח המקצועי של הרכז תיעשה במשותף עם המנהל, הרכז וקב"ט הרשות
- הכשרת מגיש עזרה ראשונה בית ספרי בהיקף של 30 שעות - 2 מורים מכל בית ספר
- השתתפות ב-4 מפגשים בהיקף של 4 שעות כל מפגש לרכז ביטחון (ביטחון, היערכות לחירום, בטיחות, טיולים) במהלך שעות הלימודים לקראת תרגיל מוס"ח ארצי ואחרי התרגיל
- הכשרת כל מחנכי כיתות ז',ט',י"א בחטיבת הביניים ובחטיבה העליונה בנושא "חינוך לחירום" בהיקף של 4 שעות ב-2 מפגשים שבועיים (שעתיים בכל שבוע) בחדר המורים על ידי זכין של פיקוד העורף (חברת אדיוסיסטם)

מדדי תפוקה

- עמידה בזמני ההתראה לכניסה למרחב המוגן וליציאה לשטח הפתוח
- עמידה בסדר הפעולות בכל אחד ממצבי החירום
- ביצוע המשימות שבוצעו בלמידה מקוונת

משאבים

- רכז/ת הביטחון
- מגישי עזרה ראשונה

חומרים וכלים

- [לחזור מנכ"ל שעת חירום – ציוד חירום בבית הספר](#)
- מערכת כריזה
- ערכת הפגה פדגוגית

כללים ונהלים

- [חוזר מנכ"ל שעת חירום](#)
- [היערכות כללית לחירום – אתר פיקוד העורף.](#)

הצעות לדיון במפגש מנהלים ומורים

- הטיפול הרגשי בילדים עם סימני חרדה

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

למפקחים/ות במחוזות, לאגף בכיר לביטחון, בטיחות ושעת חירום

על-יסודי

קידום בטיחות ילדים

🎯 המשימה:

חינוך תלמידים לבטיחות

מהות ותיאור המשימה:

חינוך תלמידים לבטיחות ולהימנעות ממצבי סיכון

צמצום מספר התאונות הפוגעות בתלמידי בית הספר בכיתה, בשיעור ספורט, בחצר, בדרך ובבית. לצורך כך ישלב בית הספר תכנים בנושא בשעת המחנך, יקיים תיעוד ומעקב אחרי הנפגעים מקרב תלמידי בית הספר

חשובה התמקצעות של כלל צוות בית הספר

מומלצות פעילויות כמו: אמנה בית ספרית להתנהגות מקדמת בטיחות, הקמת "סיירת נאמני בטיחות", מתנדבים מתלמידיו לאיתור מפגעים והסברה

👤 אוכלוסיית היעד:

כל צוות בית הספר

כל תלמידי בית הספר

🔄 כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

שינוי נורמות התנהגות מקדמת בטיחות

הטמעה של סטנדרטים מקדמי בטיחות בבית הספר

📋 כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

1. לימוד הנושא במסגרת חדר מורים לומד בהיקף של 3 שעות לפחות
2. צוות בית הספר מדווח על אירועים מסכני בטיחות, מתקיימת למידה פנים בית ספרית אודות האירועים בהם נפגעו ילדים (ניתוח אירוע)
3. צוות בית הספר מטיב את התהליכים למניעת תאונות
4. עיסוק בכיתות בנושאים הקשורים לבטיחות במסגרת שעת מחנך בהיקף של 3 שעות בשנה לפחות
5. הפחתה במספר התקריות הבטיחותיות המרחשות במוסד החינוכי ובאחריותו

▲ משאבים:

מערכת המנבס"ט לתיעוד כל התאונות בבית הספר ומחוצה לו שבהן נפגעו תלמידי ביה"ס
פיתוח מקצועי
תכנית שעת מחנך
מחויבות אישית

🗨 הצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

באיזה אופן מקדמים תיעוד האירועים והלמידה מהם את מטרות התכנית?

❗ לפרטים נוספים ניתן לפנות:

למנהלת תחום בטיחות סביבתית
לסגנית פדגוגית מנהלת המינהל הפדגוגי

קידום שוויון הזדמנויות ומיצוי הפוטנציאל לכלל המגזרים והאוכלוסיות בישראל

הפעלת תכנית מוסדית רב מערכתית לשילוב ולקידום תלמידים בעלי קשיים

משימה במיקוד התכנית האסטרטגית

המשימה:

תכנית לשילוב תלמידים מתקשים ובעלי לקויות והפרעות קשב במערכת החינוך באופן מיטבי מוצעות התכניות הבאות:
תכנית: מרכזי העצמה ותובנה, מהות

מהות ותיאור המשימה

העצמת היכולות האקדמיות והחברתיות של תלמידים בעלי לקויות למידה והפרעות קשב. העצמה זו ניתנת בתוך מרכז בית ספרי על ידי מורים מקצועיים מבית הספר שהוכשרו לכך וכן על ידי אנשי מקצוע המתמחים בטיפול בתלמידים בעלי לקויות למידה והפרעות קשב. הטיפול הצמוד מתקיים במהלך שעות הלימודים בבית הספר. הסיוע במרכז ניתן בתחום הקוגניטיבי – פיתוח אסטרטגיות למידה יעילות ואסטרטגיות לבקרה ולניהול עצמי. התאמת דרכי למידה יעילות, תרגול חומרי למידה וכתביה אקדמית, שימוש בטכנולוגיות סיוע בלמידה. הסיוע במרכז ניתן גם בהיבט רגשי באמצעות קיום סדנאות שיתוף לחיזוק המודעות והקבלה העצמית, למידה ותרגול דיאלוג בונה להתמודדות עם הלקות

אוכלוסיית היעד

תלמידים בעלי לקויי למידה ובעלי הפרעות קשב וריכוז בחטיבות הביניים ובחטיבות העליונות

הישגים מצופים:

ברמת התלמיד:

- לימוד אסטרטגיות למידה ושיטות עבודה מסייעות בלמידה
- שימוש מושכל בטכנולוגיות סיוע ללמידה
- פיתוח למידה עצמאית
- חיזוק יכולת ההתמודדות של התלמידים
- הבנה וקבלה עצמית של הלקות
- פיתוח כישורים להתנהלות חברתית

▲ משאבים:

הכשרת צוות מורים מבית הספר לעבודה עם תלמידים בעלי לקויות למידה וקשב

⚙️ חומרים וכלים

חדר פיסי מותאם למרכז למידה והעצמה

www.education.gov.il/shefi

⊖ כללים ונהלים

www.education.gov.il/shefi

❗ לפרטים נוספים ניתן לפנות:

לאגף ליקויי למידה והפרעות קשב, שפ"י

תכנית א.י.ל

קידום התפתחות לימודית חברתית ורגשית תקינה של תלמידים בעלי לקויות למידה והפרעות קשב באמצעות חיזוק גורמי חוסן אישיים ומשפחתיים. הובלה וליווי תהליכי התערבות שיטתיים של הצוות החינוכי-ייעוצי בבית הספר לקידום לימודי ורגשי של תלמידים בעלי הפרעת קשב ולקויות למידה

מהות ותאור המשימה

בניית מערך התערבות המשלב עבודה שיטתית של מחנכים, יועצים ופסיכולוגים באמצעות פרוטוקולים פסיכו-דידקטיים. מערך ההתערבות כולל: עבודה פרטנית וקבוצתית של תלמידים עם מורים-מלווים (case manager), ליווי צמוד של התלמיד ומשפחתו בתמיכת איש מקצוע, הכשרת הצוות החינוכי בהרחבת אסטרטגיות הוראה בכיתה

התערבות ברמת התלמיד:

- פיתוח מודעות עצמית והקניית ידע לגבי לקויות למידה תוך מיקוד בגורמי החוסן המקדמים הצלחה
- פיתוח מיומנויות בינאישיות יעילות הכוללת שיפור תקשורת תלמיד-מורים ושיפור תקשורת הורים-נער, כולל מיומנויות סגור עצמי
- הקניית מיומנויות ארגון כלליות ואסטרטגיות למידה ספציפיות בהתאם לפרופיל לקות הלמידה

ברמת ההורים:

- חיזוק הקשר של ביה"ס עם ההורים
- סיוע להורים בביסוס מערכת התמיכה לה זקוק התלמיד
- ברמת ביה"ס:
 - בניית תשתית מכוחות ביה"ס לקידום תלמידים בעלי לקויות למידה כולל הקמת צוותים מובלים בתחום הדידקטי והרגשי-חברתי

על-יסודי

- הכשרת מחנכי הכיתה להוות CM (case manager) עבור תלמידיהם בהיבטים דידקטיים ורגשיים בהתאם לפרוטוקול עבודה כתוב ומפורט (פרוטוקול פסיכו-דידקטי), הכשרת רכזי המקצוע לעבודה נכונה עם כלל התלמידים בעלי לקויות למידה בביה"ס
- חשיפת התכנית לכלל מורי ביה"ס והרחבת הידע שלהם בתחום לקויות למידה

אוכלוסיית היעד:

תלמידים בעלי ליקויי למידה ובעלי הפרעות קשב וריכוז בחטיבות הביניים

הישגים מצופים:

גורמים הקשורים בתפקוד בית ספרי: ירידה בימי היעדרות, עלייה בציונים, ירידה בבעיות משמעת והתנהגות
גורמים הקשורים בתפקוד רגשי: שיפור מבחינת רמת החרדה/דיכאון/סימפטומים של הפרעת קשב וריכוז (בהתאם לכל נער/ה)

גורמים הקשורים בתפקוד חברתי: ירידה בבעיות התנהגות, ירידה בתחושת הבידוד החברתי
גורמים הקשורים בקשר הורה-ילד: דפוס התקשרות בטוח יותר והוא בא לידי ביטוי בראיית ההורה כמקור לתמיכה
גורמים הקשורים בקשר תלמיד-מורה: עלייה בתפיסה החיובית ההדדית של המורה והתלמיד (תפיסת המורה כזמין לתלמיד, תפיסה חיובית של התלמיד ע"י המורה)

גורמים הקשורים בתפקוד ההורי: עלייה בתחושת המסוגלות של ההורים, מידת המעורבות, עלייה ביכולת ההורים לצרוך שירותים קהילתיים מתאימים (קבלת תמיכה מגורמים טיפוליים וגורמי ביה"ס), ירידה בתחושות כגון דיכאון, בדידות, ייאוש של ההורים

גורמים הקשורים בתפקוד המורה: עלייה ביכולת להתמודד באופן חיובי עם תלמידים בעלי לקויות למידה, עלייה בשביעות הרצון

משאבים:

שעות להכשרת הצוות החינוכי

חומרים וכלים:

פרוטוקולים פסיכו-דידקטים למורים

פרוטוקולים פסיכו-דידקטיים ליועצים ופסיכולוגים

www.education.gov.il/shefi

www.education.gov.il/shefi

לפרטים נוספים ניתן לפנות :

לאגף ליקויי למידה והפרעות קשב, שפ"י

חזרה לטבלת הציר המארגן

חזרה לתוכן העניינים

הפעלת תכנית מוסדית רב מערכתית לשילוב ולקידום תלמידים בעלי קשיים 'עצמה מיטיבה'

משימת בחירה

המשימה:

הפעלת תכניות ייעודיות לטיפול ולהתמודדות עם ילדים ובני נוער עם בעיות התנהגות. התכניות המוצעות הן "עוצמה" ו"מיטיבה"

מהות ותיאור המשימה:

"עוצמה" – התערבות חינוכית הכוללת הקניית מיומנויות שליטה עצמית וחשיבה חיונית לילדים עם בעיות משמעת והתנהגות במטרה להפחית התנהגויות אלו. התכנית מבוססת על מודל לשליטה עצמית שפותח על ידי פרופסור תמי רוקן, באוניברסיטת תל-אביב. התכנית משלבת עקרונות של טיפול בילדים ושל הנחיית קבוצות, תכנים הקשורים לטיפול בבעיות התנהגות ואלימות, עקרונות של התערבות התנהגותית-קוגניטיבית ופיתוח שליטה עצמית. התכנית מופעלת במסגרת ביה"ס בשעות הפרטניות על ידי יועצים ומורים. התכנית כוללת התערבות בקבוצה במשך 14-12 מפגשים

"מיטיבה" – מרכזים טיפוליים לילדים עם בעיות התנהגות. המרכזים כוללים עבודה קבוצתית עם תלמידים עם בעיות התנהגות, הדרכה פרטנית להורים והדרכת הצוותים החינוכיים. אל המרכזים מופנים תלמידים מהרשות המקומית במודלים המותאמים לצרכים המקומיים.

אוכלוסיית היעד:

תכנית "עוצמה" מיועדת לתלמידים בבתי ספר יסודיים ועל יסודיים מרכזי "מיטיבה" מיועדים לכל שלבי החינוך בכל המגזרים ברשויות בהן היא מופעלת

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

ברמה יישובית

יצירת מבנים ארגוניים לתיאום, לתכנון ולאגוד משאבים בשיתוף כל הגורמים הרלוונטיים במחוז וביישוב: מפקחים, מנהלים, נציגי השירות הפסיכולוגי, יועצים ומדריכים

ברמת הצוות החינוכי

רכישת כלים ומיומנויות להתמודדות עם ילדים ובני נוער המאופיינים עם בעיות התנהגות

ברמת הילדים והנוער

שיפור ההתנהגות

פיתוח שליטה עצמית ורכישת כלים ומיומנויות להתמודדות עם קונפליקטים

כיוונים למדדים אפשריים:

ירידה במספר בעיות ההתנהגות לפי דיווחי מורים והורים

משאבים:

שפ"י, שעות הדרכה והשתלמות

חומרים וכלים:

התכנית במודל "עוצמה"

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

למנהלת היחידה לקידום אקלים בטוח ולצמצום אלימות einavlu@education.gov.il

מטרה ב': חיזוק החינוך למצינונות ערכית ואזרחית
יעד 6 - קידום שוויון הזדמנויות ומיצוי הפוטנציאל לכלל המגזרים והאוכלוסיות בישראל

על-יסודי

איתור תלמידים מתקשים בשפת אם תוך הרחבת יכולת הכלתם - תכניות אל"ה וט"ל

משימת בחירה

המשימה:

קידום תלמידים מתקשים בשפת-אם תוך הרחבת יכולת ההכלה בקרב הצוות החינוכי
תכנית "אל"ה" ותכנית "ט"ל"

מהות ותיאור המשימה:

פיתוח וקידום התייחסות אישית ומותאמת לכישורי הלמידה של התלמידים המתקשים בשפת-אם בחט"ב והבניית
תהליכי הוראה המותאמים לצורכי הלומדים בדגש על:

- פיתוח מקצועי להוראה בקבוצות בשעות הפרטניות ולהעלאת מודעות המורים לשונות שבין התלמידים
- יצירת מבנה ארגוני בית-ספרי המאפשר ראייה מערכתית של אוכלוסיית התלמידים בכלל ושל התלמידים המתקשים בפרט
- איתור תלמידים עם קשיי למידה עם כניסתם לחטיבת הביניים באמצעות מבדק עמי"ת
- בניית תכניות התערבות מותאמות לתלמידים המאותרים כדי לקדםם בתחומי הדעת השונים

אוכלוסיית היעד:

תלמידי כיתות ז' - ט' המאוגדים בלמידה שאותרו באמצעות מבדק עמי"ת ושאינם זכאים לתמיכה באמצעות
החינוך המיוחד

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

[יעד ההכלה](#)

ברמת התלמידים

- שיפור בתפקוד התלמידים המשתתפים בתכנית ובהישגיהם בתחום הלימודי, ההתנהגותי והרגשי

ברמת המורים

- שינוי בתהליכי ההוראה תוך שיפור הכלת התלמידים ושימוש בדרכי הוראה מגוונות לשיפור הישגיהם
- רכישת ידע וכלים לקידום של תלמידים מתקשים בתחומי הדעת השונים ולהכלתם

ברמת בית הספר

- קידום ופיתוח תרבות ארגונית המקדמת הכלה

📦 כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

- מספר התלמידים הלומדים בתכנית והמשפרים את הישגיהם הלימודיים ואת תפקודם האישי וההתנהגותי
- המת"לים המשתתפים בהשתלמות מקצועית ייעודית
- המת"לים השולחים נציג אחד לפחות להשתתף בקורס מתקדם לפיתוח מקצועי בנושא
- בניית מנגנונים ארגוניים פדגוגיים שיאפשרו התייחסות מותאמת לכלל צורכי כל תלמיד

▲ משאבים:

שעות למורים: שעות פרטניות
שעות למת"ל/ת – בהתאם להקצאה ע"י אגף על יסודי
הערה: התכנית מופעלת בהיקף של 12 ש" לפחות

⚙️ חומרים וכלים:

[חינוך על יסודי](#)

⊖ כללים ונהלים: [יעד ההכלה](#)

100

📋 הצעות לדין במפגש מפקח ומנהל או מנהל וצוותו

- תרומת התכנית לצמצום הפערים של התלמידים המאתגרים, לפיתוחם המקצועי של המורים ולטיוב דרכי ההוראה
- תכנית "אל"ה" כפלטפורמה לניהול מערכתי ולאגום המרכיבים השונים בתהליכי העבודה עם התלמידים המאתגרים בבית הספר
- תרומת התכנית לקידום יעד ההכלה, לפיתוח ולשימוש בדרכי הוראה מותאמות

❗ לפרטים נוספים ניתן לפנות: [חינוך על יסודי](#)

מפקחים במחוזות

למדריכים הארציים בתכנית "אל"ה", אגף א' חינוך על יסודי

[חזרה לטבלת הציר המארגן](#)

[חזרה לתוכן העניינים](#)

על-יסודי

מרח"ב בחט"ב - מרכז רגשי חברתי בית ספרי

משימת בחירה

המשימה:

סיוע לחטיבות הביניים במתן מענה לתלמידים בעלי קושי רגשי-חברתי המתבטא בקשיים לימודיים, חברתיים ו התנהגותיים

מהות ותיאור המשימה:

הטמעת שיח טיפולי מכיל בחדר המורים והפיכתו לחלק מהתרבות הבית ספרית. מתן מענה רגשי מתאים לתלמידים המאותרים כבעלי קושי תוך הענקת כלים להתמודדות עם הקושי, עזרה במימוש יכולות התלמידים בכיתה הרגילה, סיוע לביה"ס להתמודד עם תופעת הנשירה הגלויה והסמויה בקרב התלמידים שאינם מצליחים להשתלב בלמידה ובתרבות הבית ספרית

העבודה נעשית במרכז מרח"ב הבית ספרי, בחדר מיוחד מרוהט ומאובזר באופן מסייע להובלת תהליכים רגשיים. התלמידים מטופלים על ידי מטפלים מקצועיים המשולבים בצוות המקצועי של ביה"ס והעומדים בקשר רצוף עם הצוות הייעוצי ועם מחנכי הכיתות לדיווח על מצב התלמידים ועל התקדמות הטיפול ולמעקב אחריהם. מטרתה של תכנית מרח"ב היא יצירת שינוי באקלים הבית ספרי ושיפור הישגי התלמידים שאותרו באמצעות שילובם בלמידה ובפעילויות חברתיות וצמצום הצורך בהעברתם לכיתות החינוך המיוחד

אוכלוסיית היעד:

חטיבות ביניים בחינוך הרשמי לבתי ספר שבתכנית

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

מרח"ב בחט"ב - מרכז רגשי חברתי בית ספרי

- מתן מענה לתלמידים בעלי קושי רגשי הלומדים בכיתות רגילות במסגרת ביה"ס
- שיפור הישגי התלמידים המתקשים, והשפעה חיובית על האקלים הבית ספרי
- שיפור הישגי התלמידים המטופלים, עלייה במעורבותם החברתית
- צמצום מספר התלמידים המופנים לחינוך המיוחד, ועלייה בהשתלבותם בכיתה רגילה

כיוונים למדדים אפשריים:

מרח"ב בחט"ב - מרכז רגשי חברתי בית ספרי

משאבים:

לבתי ספר שבתכנית

- 8 ש"ש בהקצאה של אגף א', חינוך על יסודי
- 2 ש"ש לבתי ספר שזו שנתם הרביעית ומעלה

3 שעות בהקצאת ביה"ס

⚙ **חומרים וכלים:** [מרח"ב בחט"ב - מרכז רגשי חברתי בית ספרי](#)

⊖ **כללים ונהלים:** [מרח"ב בחט"ב - מרכז רגשי חברתי בית ספרי](#)

💬 **הצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו**

- טיפול רגשי חברתי בתלמידים כמקדם אקלים חברתי והישגי לומדים
- תרומת מרח"ב לשיח טיפולי מכיל בקרב צוותי ההוראה בבית הספר

⚠ **לפרטים נוספים ניתן לפנות:**

- למפקחים במחוזות (צפון, דרום ומרכז)
- לאגף א', חינוך על יסודי, המנהל הפדגוגי

[חזרה לטבלת הציר המארגן](#)

[חזרה לתוכן העניינים](#)

על-יסודי

איתור, זיהוי וקידום נוער בסיכון

משימת בחירה

המשימה:

- קידום נוער מנותק/בסיכון (בנשירה סמויה/גלויה)

מהות ותיאור המשימה:

הענקת סל שירותי השכלה, טיפול וחינוך חברתי לנוער בסיכון (נשירה גלויה/סמויה) כולל:

- היל"ה - השלמת השכלה לנוער מנותק
- תעסוקה - הכנה לעולם העבודה
- שירות צבאי/אזרחי - הכנה לשירות משמעותי
- זהות יהודית/ישראלית - תכניות מסע אל הזהות
- מניעת נשירה - גלויה/סמויה
- מניעת התנהגויות סיכון - אלימות, סמים ואלכוהול, עבריינות, נהיגה מסוכנת ועוד

אוכלוסיית היעד:

בני נוער ותלמידים גילאי 13-18 הנמצאים במצב של נשירה (גלויה או סמויה) ממערכת החינוך

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

- התמדה של התלמידים להגיע לבית הספר ולשפר את הישגיהם הלימודיים
- השגת תעודה של השלמת השכלה (נוער מנותק)
- גיוס לצה"ל או שירות אזרחי בתפקיד משמעותי
- רכישת מקצוע/עיסוק עם חוויית עבודה מוצלחת
- חיזוק הזהות והשייכות למדינה
- הפחתת התנהגויות סיכון
- התמדה במערכת הבית ספרית
- קבלת תעודה בגרות או תעודת סיום 12 שנות לימוד

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

- פעולות לאיתור תלמידים הנמצאים בסכנת נשירה
- בניית תכנית התערבות אישית לכל תלמיד
- מעקב והערכת התקדמות של כל תלמיד על בסיס מדדים אישיים

משאבים:

- תקציבי האגף לקידום נוער: עובדי חינוך-טיפול, היל"ה, ארגוני נוער בסיכון, מיומנויות חברתיות/תעסוקתיות והכשרות
- המחלקה לביקור סדיר: קציני ביקור סדיר, טיפול בפרט, מנ"ע, מל"א, מניפ"ה, נחשו"ן
- תקציבי התכנית הלאומית לילדים ונוער בסיכון עפ"י מפרט ספר הפרויקטים

⚙️ **חומרים וכלים:** [אודות האגף לקידום נוער](#)

⊞ **כללים ונהלים:** [אגפי המינהל](#)

💬 **הצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו**

- ממשקים בין בתי הספר ליחידות לקידום נוער ברשויות

⚠️ **לפרטים נוספים ניתן לפנות:**

למפקח/ ממונה קידום נוער במחוז ולמפקח ביקור סדיר ומניעת נשירה במחוז

[חזרה לטבלת הציר המארגן](#)

[חזרה לתוכן העניינים](#)

על-יסודי

איתור, זיהוי וקידום ילדים בסכנת נשירה

משימת בחירה

המשימה:

צמצום היקף הנשירה הסמויה והגלויה של תלמידי העל יסודי

מהות ותיאור המשימה:

- סיוע לתלמידים בסיכון לנשירה סמויה/ גלויה בכל ההיבטים, להתמדה בלימודים במסגרת ביה"ס וזאת באמצעות איתורם המוקדם ושילובם במערך תומך של תכניות ייעודיות המעניקות להם יכולות להתמודד עם דרישות מוסד החינוך
- התכניות מסייעות לתלמידים לפתח כישורי חיים והסתגלות למסגרות חברתיות כך שכל תלמיד יוכל להשתלב בכיתתו ולסיים י"ב כיתות

אוכלוסיית היעד:

- תלמידי ביה"ס העל יסודיים בעלי חסכים לימודיים וחברתיים על רקע סוציו-אקונומי נמוך ובסיכון לנשירה סמויה/ גלויה וקשיי הסתגלות לביה"ס

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

- החזרת תלמידים שנשרו
- שיפור בהישגי התלמידים בכל המקצועות, במיוחד במקצועות היסוד
- העלאת מספר התלמידים המסיימים בהצלחה את חט"ב ועוברים לחט"ע
- העלאת מספר התלמידים המסיימים 12 שנות לימוד

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

- קיום ועדות התמדה בית ספריות (לפחות פעמיים בשנה) למעקב, בקרה ודיווח על נוכחות התלמידים, דיון בתלמידים בסיכון לנשירה בוועדת התמדה יישובית

משאבים:

- שעות סל הטיפול, תוספת שכל"מ לכיתות שח"ר, תקציב הפרט של המחלקה לבק"ס.

הצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

- באיזו מידה תרמה ההכשרה הייעודית להתמודדות עם תלמידים בסיכון ותמכה בהתפתחותם המקצועית של צוותי ההוראה בביה"ס
- באיזו מידה תרמה תכנית ההתערבות להתמדתם ב... ולקידומם של התלמידים בסיכון
- באיזו מידה תורמות הפעולות המקדימות (איתור בניית תכנית התערבות וכו') לקידום התוצאות המצופות?

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

- לממונה שח"ר במחוז

חזרה לטבלת הציר המארגן

חזרה לתוכן העניינים

הרחבת חוק לימוד חובה עד סוף כיתה י"ב

משימה במיקוד התכנית האסטרטגית

המשימה:

הרחבת חוק לימוד חובה עד סוף כיתה י"ב כיתות בכל יישובי ישראל

מהות ותיאור המשימה:

- איתור והחזרת תלמידים נושרים לבית הספר ב-80 יישובים
- הפעלת תכניות ייחודיות מסייעות לתלמידים נושרים
- הפעלת מנגנונים למניעת נשירה (ועדות התמדה) ברמת בי"ס

אוכלוסיית היעד:

- תלמידי בתי"ס העל יסודיים שנשרו או שבסכנת נשירה

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

- הגדלת שיעורי ההתמדה
- שיפור בהישגי התלמידים בכל המקצועות במיוחד במקצועות הליבה
- חוויית הצלחה מתקנת בבית הספר
- תחושת השייכות
- חיזוק הדימוי העצמי, הגברת המוטיבציה ללמידה ולתחושת המסוגלות האישית
- החזרת תלמידים שנשרו, העלאת מספר התלמידים המסיימים בהצלחה את חט"ב ועוברים לחט"ע, העלאת מספר התלמידים המתמידים והמסיימים 12 שנות לימוד, העלאת אחוז הזכאים לתעודת בגרות איכותית

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

- מדדי תפוקה: קיום ועדות התמדה בית ספריות (לפחות פעמיים בשנה) למעקב, לבקרה ולדיווח על נוכחות התלמידים, דיון בתלמידים בסיכון לנשירה בוועדת התמדה יישובית

משאבים:

כיתות חל"ח עם תכנית התערבות, חממות

הצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

- באיזו מידה תרמה תכנית ההתערבות להתמדתם ולקידום של התלמידים בסיכון?
- באיזו מידה עזרו ועדות ההתמדה לבניית תכניות מניעה?

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

- לממונה שח"ר, ביקור סדיר, קידום נוער במחוז

על-יסודי

יישום המלצות הוועדה לאתגרים במגזר הערבי

משימה במיקוד התכנית האסטרטגית

המשימה:

גיבוש תכנית מערכתית רב שנתית במגזר הערבי שתתרום להישגים אלו:

קידום החינוך הקדם יסודי

שיפור ההישגים הלימודיים וצמצום הפערים

צמצום ממדי האלימות וחתימה לאקלים בית ספרי מיטבי

צמצום תופעת הנשירה

חיזוק מערכות החינוך המיוחד

טיפול החינוך הבלתי-פורמלי

צמצום הפערים בתשתיות הבינוי

מהות ותיאור המשימה:

שיפור איכות החינוך במגזר הערבי תביא לטיפול ולהעצמת אוכלוסיית הלומדים תוך צמצום הפערים בחברה הישראלית, לחיזוק האפשרות להשתלבות הבוגרים בשוק העבודה ובכלכלת המאה ה-21, להגברת תחושת השייכות של הלומדים והבוגרים למדינת ישראל

המשימות הנדרשות:

1. ביסוס השליטה בשפות הערבית והעברית
2. פיתוח מערך סגלי הוראה למתן מענה דיפרנציאלי לכלל התלמידים
3. הקמת צוות הכלה והתמדה בית ספרי ופיתוח מרכזי נוער שכונתיים כולל אנשי מקצוע לטיפול ולהקמת בתי ספר חלופיים לנושרים (מח"טים)
4. קידום החינוך הקדם יסודי - חיזוק הקשר וטיפול המעורבות של ההורים בעשייה החינוכית בגן הילדים
5. יישום המתווה שנקבע עם משרד החינוך ומטה תכנית החומש (תכנית החומש מפורטת בהמשך) לקידום הבגרויות במגזר הערבי
6. הקמת מרכזי מידע יישובים בבתי-ספר תיכוניים שבהם תופעל תכנית חינוך לחיי קריירה והכוונה מקצועית בהפעלה משותפת של משרד החינוך והמועצה להשכלה גבוהה
7. בניית תשתית תמיכה למנהלים וליועצים החינוכיים (ליווי, הנחייה, כלים)
8. פיתוח מקצועי לעו"ה במקצועות הבריאות
9. פיתוח מערך של איתור ואבחון תלמידים ליקויי למידה
10. העלאת התקציב המיועד לבינוי בתי ספר וגני ילדים והקמת צוות תמיכה והדרכה לרשויות בתהליכי הבינוי והטיפול

אוכלוסיית היעד:

מפקחים, מנהלים, עו"ה הכוללים את אגפי הגיל (קדם יסודי, יסודי, ועל יסודי) ב- 10 יישובים שייבחרו מראש לפיילוט התכנית, מרכזי פסג"ה, מוסדות אקדמיים

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים

1. שיפור שליטת התלמידים הערביים בשפה הערבית והעברית בדגש על הבעה בכתב והבעה בע"פ
2. הרחבה והגדלה של משרות ייעוץ חינוכי בכל בתי"ס
3. תפקוד מיטבי של ועדות השמה מתוקף חוק בבתי"ס ברשויות ובמחוזות
4. העמקת הלמידה המשמעותית בחינוך הרגיל והמיוחד על ידי התאמת תכניות לימודים ומתודולוגיות
5. הורים מעורבים יותר ומשפיעים על חינוך ילדיהם בכל שלבי הגיל
6. שיפור תוצאות מבחנים: מיצ"ב, בגריות ומבחנים בינ"ל והעלאת אחוז הזכאים לתעודת בגרות

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

1. גידול במספר המנהלים ועו"ה שישתתפו במסגרות הפיתוח המקצועי הרלוונטיות עבורם
2. הגדלת מספר התלמידים המתמידים במערכת החינוך הציבורית במגזר הערבי
3. יצירת מאגר תכניות לימודים בהלימה תרבותית בתחומי הדעת השונים
4. הוספת מרכזי טיפול בילדים עם בעיות התנהגות – ("עוצמה", "מיטיבה")

108

משאבים:

תקציב ייחודי לקידום התכנית, ימי הדרכה – ליווי תומך של צוות הדרכה בהתאם לצורכי מוסדות החינוך, פיתוח מקצועי בנושאים הרלוונטיים, שיפור ההכשרה וההדרכה

חומרים וכלים:

תכניות העבודה בוועדת אתגרים (תפורסם בהמשך)

הצעות לדין במפגש מפקח ומנהל או מנהל וצוותו:

מיפוי צרכים במוסד החינוכי
בניית מודל עבודה המותאם למוסד החינוכי

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

למנהל אגף החינוך לערבים

על-יסודי

תכנית "חומש"

המשימה הפעולה

הפעלת תכנית לאיתור, לטיפול ולקידום תלמידים מתקשים ולצמצום פערים לימודיים וחברתיים במגזרים דוברי השפה הערבית

מהות ותיאור המשימה:

תכנית ה"חומש" מיועדת לסייע ביצירת שוויון הזדמנויות בין המגזרים כך שתלמידים דוברי ערבית יוכלו להגיע להישגים שיצמצמו את הפערים הנוכחיים בין הקבוצות השונות באוכלוסייה, יאמצו ערכים אזרחיים בחברה הישראלית ויישמרו את מורשתם תוך התחשבות בייחודיות ובצרכים של כל קבוצה

תכנית העבודה לשנת תשע"ד תהא מבוססת על מדיניות המשרד לפיה:

1. ייבחרו יישובים לטיפול אינטנסיבי ויישובים לטיפול אקסטנסיבי אשר מהווים חתך מייצג של המגזר במחוז ואשר כוללים אוכלוסיות חלשות לצד חזקות לצד תלמידים חלשים יש להקצות משאבים גם לקידום תלמידים מצטיינים
2. יינתן ביטוי לטיפול בהישגי תלמידים בבתי ספר במיקוד (אדומים)
3. יוקצו משאבים לליווי ולהעצמת עובדי הוראה
4. יינתן סיוע בהתפתחות הרגשית לילדים מתקשים בחינוך הקדם יסודי על כל הרצף
5. קידום חינוך לקריירה ביישוב
6. בניית מערך חינוך סביב השעון בהתאם לתכנית יישובית בנושא מחויבות אזרחית ותרומה לקהילה תוך הרחבת מסגרות תנועות הנוער
7. טיפול בתלמידים עם קשיי למידה ולקויות למידה
8. קידום וטיפוח המצוינות

אוכלוסיית היעד:

אוכלוסיית התלמידים במגזרים הערבי, בדואי, דרוזי בכל שלבי הגיל: קדם יסודי, יסודי, על-יסודי

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים*:

1. מספר התלמידים המשתלבים באקדמיה
2. שליטה בשיח כתוב ודיבור תקני בשפת האם
3. צמצום מספר התלמידים הנושרים
4. שימור ההישגים הלימודיים והעלאת אחוז הזכאות לבגרות
5. הפחתה במספר התלמידים המופנים לוועדות השמה

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

1. שימוש בדרכי הערכה למידה מגוונות ולמידה מתוך עניין ומשמעות

2. קידום מצוינות

3. מענה לתלמיד אה"צ

▲ משאבים:

תקציב תוספתי למגזר הערבי, הדרוזי והבדואי

שעות תגבור

- קדם יסודי: מתן דגש על אוריינות ועל חשיבה מתמטית, קידום יכולות דיפרנציאליות וחיזוק מיומנויות למידה
- בחינוך היסודי ועד חט"ב וחט"ע: תגבור לימודי להעלאת הזכאות לבגרות, תגבור לתלמידים בעלי קשיים לימודיים, תגבור בשפה הערבית ובמקצועות המתמטיקה והאנגלית.
- שעות תגבור לתכניות טיפוח עבור תלמידים מצטיינים ותכניות העצמה שונות בשלבי החינוך השונים
- פעילויות במסגרת החינוך הבלתי פורמאלי

ליווי

- ליווי לבגרות
- ליווי למוסד חינוכי
- ליווי לרשות המקומית
- ייעוץ למנהלי מוסדות החינוך
- מומחים ללקויות למידה ולטיפול בקשיים נוספים

- מת"לים
- אבחונים של לקויות למידה
- מאבחנים פרא-רפואיים
- קורסים - אקדמיה וחינוך לקריירה
- קורסי הכנה לבחינה פסיכומטרית
- הפעלת שעות לתכניות העצמה וחינוך לקריירה

⚙ חומרים וכלים: [האגף לארגון הלימודים](#)

⊖ כללים ונהלים: *חומ"ש

תכנית ה"חומש" הינה תכנית תוספתית, ועל מנת לנצל את משאביה באופן אופטימלי, יש לבנות את תכנית העבודה לתכנית ה"חומש" כחלק אינטגרלי מתכנית העבודה הכוללת ולא כתכנית נפרדת

📌 הצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

ניהול תקציב באופן מיטבי.

מעקב והערכה, תשומות, פעולות, תפוקות ותוצאות

📌 לפרטים נוספים ניתן לפנות:

האגף לארגון לימודים, המינהל הפדגוגי

על-יסודי

יישום המלצות הוועדה לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות במערכת החינוך

משימה במיקוד התכנית האסטרטגית

המשימה:

יישום המלצות הוועדה לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, להנגשת מערכת החינוך בהיבטים פיזיים, טכנולוגיים ופדגוגיים

מהות ותיאור המשימה:

הנגשה כוללת של מוסדות החינוך עד שנת 2019 (ביצוע דרך גישה לבית הספר, שירותי נכים והכנה לפיר מעלית) הנגשת מערכת החינוך בשלושה מישורים מרכזיים:

במישור הפיזי - הנגשת מקום כולל התאמת מבנים, עיצובם ותכולתם

במישור השירות - הנגשת השירות, מיקוד במספר נושאים, כגון: התאמת נוהלי השירות, הליכי ונוהגיו כך שיתמכו בשירות נגיש, התאמת אתרי האינטרנט של המשרד לאנשים עם מוגבלות

במישור התודעתי פדגוגי הכולל פעולות לשינוי עמדות והתנהגויות של הצוותים החינוכיים ושל התלמידים והנוער

אוכלוסיית היעד:

תלמידים, עובדי חינוך והוראה, עובדי משרד החינוך, הורים ובאי המוסד החינוכי ומשרד החינוך

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

ברמת מוסדות החינוך:

שינוי עמדות, היכרות עם חוק הנגישות והכשרת לבבות

הפקת חומרי למידה מונגשים

הנגשת האתר הבית ספרי

הפקת טיולים, טקסים ואירועים בית ספריים מונגשים

ברמת מטה משרד החינוך:

הנגשת השירות: הנגשת מידע באופן מקוון, ויזואלי כגון אמצעי שילוט, מוקדים טלפוניים, אתרי האינטרנט, ספרים דיגיטליים

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

היכרות עם כלים פדגוגיים להבניית הוראה מותאמת ומונגשת

שימוש בחומרי הוראה לצוותים החינוכיים בנושאים הבאים: הכשרה לשוויון, יחס דינמיקה בין תלמידים בכיתה היכרות עם חוזר מנכ"ל

▲ משאבים:

הדרכות וכנסי הסברה

מרכזי מתי"א

⚙ חומרים וכלים:

חוברות הדרכה

מצגות

⊖ כללים ונהלים:

אגרת המנכ"לית

חוזר מנכ"ל

📄 הצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

דילמות הקשורות לנגישות

הכשרת לבבות ושינוי עמדות בהקשר לאנשים עם מוגבלות

שילוב מיטבי של הילד עם המוגבלות בכיתה רגילה

📌 לפרטים נוספים ניתן לפנות:

לממונה על יישום חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות

לרכזי הנגישות במחוזות

חזרה לטבלת הציר המארגן

חזרה לתוכן העניינים

על-יסודי

הוראת עברית כשפה שנייה לתלמידים עולים

משימה במיקוד התכנית האסטרטגית

המשימה:

הוראת העברית כשפה שנייה לתלמידים עולים חדשים

מהות ותיאור המשימה:

- הוראת השפה העברית כשפה שנייה לתלמידים עולים חדשים
- ידיעת השפה העברית מהווה בסיס הן להשתלבותו החברתית של התלמיד העולה החדש והן להשתלבותו הלימודית-אקדמית במערכת החינוך בפרט ובחברה הישראלית בכלל
- הקצאת שעות תקן עבור תלמידים עולים בהתאם לקריטריונים הכתובים בחוזר מנכ"ל בשעות אלה התלמידים לומדים עברית כשפה שנייה בהתאם לתכנית הלימודים, לחומרי הלימוד והתרגול המותאמים

אוכלוסיית היעד:

תלמידים עולים חדשים מכל ארצות המוצא ובכל שכבות הגיל

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

- כשירות תקשורתית טובה בעברית (הבנת הנשמע, הבעה בע"פ) לשם יצירת שיח הן במסגרת בית הספר והן מחוץ לבית הספר
- כשירות אוריינית בסיסית (הבנת הנקרא והתמודדות עם טקסטים, הבעה בכתב) לשם השתלבות הדרגתית חלקית של התלמיד העולה החדש במקצועות הלימוד השונים בכיתות
- [סטנדרטים לתהליכי קליטה של תלמידים עולים](#)

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

- הצלחה במבדקי המדף מהווה מדד ליכולת ההשתלבות של התלמיד במקצועות הלימוד בכיתתו [מבדקי המדף](#)
- השתלבות בהיבטים לימודיים וחברתיים בכיתה. תיק תלמיד עולה מסייע במעקב אחר תהליכי ההשתלבות של התלמיד העולה [תיק תלמיד עולה](#)

משאבים:

- הקצאת שעות תקן לעולים לרכישת העברית כשפה שנייה
- תרגול באולפן הווירטואלי ובקול העברית
- מבדקי מדף לבדיקת היכולת להשתלבות בכיתות
- תיק תלמיד עולה
- הדרכת מורים

חומרים וכלים:

[תכנית לימודים בהוראת עברית כשפה שנייה](#)

[האולפן הווירטואלי](#)

[קול העברית](#)

[מבדקי מדף](#)

[תיק תלמיד עולה](#)

[סטנדרטים לתהליכי קליטה של תלמידים עולים](#)

כללים ונהלים:

הקצאת שעות תקן לרכישת העברית כשפה שנייה לכל תלמיד (שעות "צבועות" לתלמיד העולה)

[חוזר מנכ"ל תשעג/10\(א\), כ"ד בסיוון התשע"ג, 02 ביוני 2013](#)

הצעות לדין במפגש מפקח ומנהל או מנהל וצוותו

- מהו חלקו של ביה"ס בצריכת שירותי המדריך המקצועי מאגף קליטת תלמידים עולים? וכיצד נכון למצות את משאב ההדרכה?
- בדיקת הידע והמקצועיות של המורים המלמדים עברית כשפה שנייה
- הכשרת המורים ומעקב אחר מידת השימוש שלהם בחומרי האגף המתוקשבים
- באיזה אופן יכולה ההיכרות עם מאפייני המעבר הבין תרבותי ועם המאפיינים התרבותיים של ארצות המוצא למנף את קליטתם של התלמידים במוסדות החינוך?

לפרטים נוספים ניתן לפנות: [קליטת תלמידים עולים](#)

למפקחי או למרכזי קליטת תלמידים עולים במחוזות

[חזרה לטבלת הציר המארגן](#)

[חזרה לתוכן העניינים](#)

על-יסודי

שיפור השפה לעולים והשלמת פערים

משימה במיקוד התכנית האסטרטגית

המשימה:

שיפור השפה העברית והעשרתה והשלמת פערים במקצועות הלימוד

מהות ותיאור המשימה:

- העמקת הכשירות הלשונית בשפה העברית כדי לאפשר השתלבות מוצלחת של התלמידים העולים במקצועות הלימוד בכיתות
- הקצאת שעות תקן ותכניות, חלקן בשעות תקן וחלקן מופעלות באמצעות מכרז

אוכלוסיית היעד:

תלמידים עולים שסיימו ללמוד את העברית ברמת הבסיס בכל שכבות הגיל: יסודי, חטה"ב וחט"ע
תלמידים תושבים חוזרים בכל שכבות הגיל: יסודי, חטה"ב וחט"ע

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

שיפור ההישגים של התלמידים העולים בעברית ובתחומי הדעת השונים:
כשירות תקשורתית טובה מאוד בעברית
כשירות אוריינית טובה בעברית – שיפור יכולת הבנת הנקרא ושיפור ההבעה בכתב
כשירות אקדמית – השתלבות מלאה של התלמידים העולים בכיתות ויכולת ללמוד את מקצועות הלימוד השונים ולמצות את יכולותיהם

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

- [עמידה בהצלחה במבדקי מדף:](#)
- עלייה מתמדת בציונים פנימיים של בית הספר (ציון שנתי, ציון תעודה וכד'). ניתן להיעזר [בהמלצות להתמודדות עם אתגרים פדגוגיים](#)
- עלייה בתוצאות מבחני מיצ"ב
- עלייה בתוצאות מבחני הבגרות בקרב תלמידים עולים

משאבים:

תכניות ייחודיות
תכניות תוספתיות
הדרכת מורים

חומרים וכלים: ⚙️

[תכנית שע"ל בחטה"ב](#)

כללים ונהלים: ➡

[חוזר מנכ"ל תשעג/10\(א\), כ"ד בסיוון התשע"ג, 02 ביוני 2013](#)
[סטנדרטים לתהליכי קליטה של תלמידים עולים במערכת החינוך](#)

לפרטים נוספים ניתן לפנות: ⓘ

למפקחי או למרכזי קליטת תלמידים עולים במחוזות
[קליטת תלמידים עולים](#)

על-יסודי

חיזוק הזהות יהודית ישראלית של תלמידים עולים

משימה במיקוד התכנית האסטרטגית

המשימה:

פיתוח זהות יהודית-ישראלית וביסוס תחושת השייכות של התלמידים העולים לעם ולמדינה

מהות ותיאור המשימה:

הקצאת תכניות ייחודיות ופיתוח חומרי למידה מותאמים לתלמידים עולים המגיעים ממגוון גדול של מדינות

אוכלוסיית היעד:

תלמידים עולים

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

התלמידים ידווחו, לאחר השתתפות בסמינרים ובתכניות, על תחושת שייכות לעם ולמדינה

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

- דיווח במבחני אקלים ביה"ס
- [דיווחים בהתאם להצעות במסמך הסטנדרטים](#)

משאבים:

תכניות ייחודיות
חומרי למידה מותאמים
מגשרים בתנועות הנוער

חומרים וכלים:

סמינרים עם ומדינה
פיתוח חדש של כלים
השתתפות בתנועות הנוער
חברים בבית

הצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוות:

- השפעתם של תהליכי מעבר בין תרבותי
- היכרות עם תרבויות ארצות המוצא ועם תרבויות הלמידה במדינות אחרות.
- השפעת מאפייני למידה שונים על למידה משמעותית
- שיעורים לדוגמא ביסודי: "מפתח הל"ב"
- שיעורים לדוגמא בחטה"ב: תכנית חברים
- חוברת סיפורי עלייה

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

מפקחי או מרכזי קליטת תלמידים עולים במחוזות
[קליטת תלמידים עולים](#)

חזרה לטבלת הציר המארגן

[חזרה לתוכן העניינים](#)

טיפוח זהות וערכי מורשת ייחודיים בתוך מרחב חיים משותף בחברה הישראלית על גווניה, במדינה יהודית ודמוקרטית, ברוח מגילת העצמאות

התחדשות יהודית - יצירת מעגלי שיח בסוגיות של זהות, תרבות יהודית וערכי מורשת בזיקה לקהילה

משימת בחירה

המשימה:

יצירת מעגלי שיח בסוגיות של זהות, תרבות יהודית וערכי מורשת בזיקה לקהילה

מהות ותיאור המשימה:

יעדים:

- העשרת השיח היהודי הפלורליסטי בחברה הישראלית כשיח מנחיל תרבות וערכים וכחלק מהוויה תרבותית מתגבשת
- רכישת כלים לעיצוב השקפת עולם אישית ולתרבות של שיח
- עיצוב תרבות בית ספרית המשקפת באופן פעיל את מקומה של תרבות ישראל בהבניית זהות, דפוסים ואורחות חיים
- שילוב למידה חוץ בית ספרית ולמידה בתחום הבלתי פורמאלי לצד הלימוד העיוני
- עיצוב מרחבי למידה חקרניים, מפעילים ומעודדי שיח
- שיתוף פעולה ושיח בינתחומי בהוראת תרבות ישראל

פעולות:

- הפעלת בתי מדרש קהילתיים
- קידום ימי שיא וסדנאות למידה לקידום שיח זהות ברמה קהילתית
- טיפוח יוזמות קהילתיות ברוח היהדות כתרבות מתחדשת
- כתיבת מערכי לימוד והפקות תוכן בכלי התקשורת ובניו מדיה.
- הכשרת מורים ומנחים לניהול ולהנחיית מעגלי שיח
- הפעלת מיזמים משותפים עם גופים פלורליסטים מהמגזר השלישי לקידום מעגלי שיח
- שילוב סיורים במוזיאונים ובאתרי מורשת בהלימה לנלמד בכל שכבת גיל
- השתתפות ביוזמות ייחודיות, כגון: "מעגלי זהות נפגשים" – בתי מדרש משותפים לקבוצות שונות המרכיבות את הפסיפס היהודי-ישראלי, תלמידים חונכים תלמידים במעגלי שיח, הפעלת תערוכות וימי שיא להצגת תוצרים של מעגלי שיח
- שילוב הוראה בינתחומית בתהליכי למידה של נושאים בתרבות ישראל ובערכי מורשת וביצוע משימות של הערכה חלופית ממאגר המשימות בתרבות ישראל
- שימוש במרחבי למידה חקרניים ומפעילים להוראת נושאים נבחרים בתרבות ישראל

אוכלוסיית היעד:

בתי ספר ממלכתיים בשיתוף ארגונים פלורליסטים ובתי מדרש קהילתיים

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

על-יסודי

- שפה משותפת של שיח יהודי – ציוני – ערכי
- התמצאות בתרבות ישראל כתרבות מכוננת זהות
- העמקה בתהליכי למידה משמעותיים ורלוונטיים הכוללים הוראה בינתחומית, מעגלי שיח מגוונים, סיורים ויוזמות ייחודיות
- טיפוח התנהגויות של הכלה, פתיחות וסובלנות לריבוי דעות
- מחויבות מוסרית ומעורבות חברתית
- לומד עצמאי, יצירתי, ביקורתי ובעל מכוונות פרשנית
- שימוש בדרכי הערכה חלופיות

📌 כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

- קיום מסגרת זמן מובנית להוראה, ללמידת עמיתים ולהדרכה
- המורים הרלוונטיים בביה"ס משתתפים בהשתלמויות מתאימות לפיתוח מקצועי
- בנייה והפעלת תכנית רב שנתית המשלבת תהליכי למידה עיוניים, לצד למידה חוץ בית ספרית, למידה בלתי פורמאלית ויוזמות ייחודיות
- בניית מסגרות מובנות להפעלת בתי מדרש וימי שיא לשיח קהילתי סביב תוצרים

▲ משאבים:

- הכשרה מקצועית: הדרכת המורים הרלוונטים, השתלמויות מורים, הרחבת הסמכה
- מיזמים משותפים עם גופים להתחדשות יהודית
- הפעלת יוזמות ייחודיות

⚙️ חומרים וכלים:

אתר המטה לתרבות ישראל:

- גיליונות "ציד"ה לדרך" לחגים ומועדים
- חומרים לבירור ולדין בסוגיות של זהות יהודית – ישראלית
- חוברת "נעלה לירושלים בתרבות ישראל"
- ערכת למידה בינתחומית: "תרבות ישראל באמנות החזותית"
- ערכת למידה בנושא "עליות וקיבוץ גלויות"
- חוברת: "מוזיאונים ואתרי מורשת"
- ציר היצירה היהודית
- ערכת "ציונות בראי הזמר והסמל"

📌 כללים ונהלים:

תכנית המקצוע "תרבות ישראל ומורשתו"

📌 הצעות לדין במפגש מפקח ומנהלי או מנהל וצוותו

- באיזו מידה תרמה הלמידה במסגרת תרבות ישראל לחיזוק הזהות היהודית ולתרבות השיח?
- מהי תרומתם של הסיורים, היוזמות הייחודיות, ההוראה הבינתחומית וההערכה החלופית לשיח הזהות המתקיים בביה"ס ובקהילה?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו לפיתוח תהליכי למידה משמעותית?

📌 לפרטים נוספים ניתן לפנות:

למנהלת המטה לתרבות ישראל zipiko@education.gov.il

עמיות יהודית - חיזוק הקשר בין תלמידים בארץ ובתפוצות

משימת בחירה

המשימה:

חיזוק הקשר בין קהילות יהודיות בישראל ובתפוצות

מהות ותיאור המשימה:

יעדים:

- חיזוק הקשר בין ישראל ליהודי התפוצות דרך למידה וקשרים בין אישיים מונחים, כתיבת דרשה, עבודות חקר והתנדבות
- קידום אוריינות יהודית תוך הרחבת השפה היהודית בציבור היהודי הישראלי, היכרות עם מקורות יהודים מגוונים תרבותית, כרונולוגית וכדומה
- העשרת השיח היהודי בחברה הישראלית
- קידום סובלנות, כבוד הדדי כלפי זרמים שונים בעם היהודי
- הכרת יהדות התפוצות, קהילותיה, קורותיה ותרבותה, בעבר ובהווה
- בניית קשרים מעצבי זהות ואחריות הדדית לעם היהודי
- חיזוק השייכות, שותפות הגורל והייעוד בין הקהילות היהודיות בעולם

120

פעולות:

- יצירת קשר עם קהילה/בית ספר יהודי בתפוצות לשיח זהות יהודי-ציוני וכן לכתיבת דרשות לבני מצווה בזיקה לקהילתם ולהתנדבותם בקהילה
- פעילות קהילתית סביב לוח השנה ומעגל החיים הנותנת ביטוי למגוון המסורות של עם ישראל על זרמין ועל תפוצותיו
- הפעלת בתי מדרש וסדנאות זהות לליבון סוגיות ודילמות בנושאים של אחריות וערבות הדדית לעם היהודי
- דיון ב"ספורים אישיים" על דילמות בחייו של צעיר יהודי בישראל ובתפוצות שונות
- הפעלת יוזמות ייחודיות לעידוד ההיכרות עם חלקים שונים של העולם היהודי: סיורים לימודיים, ימי עיון, אירועי תרבות, לימוד וירטואלי משותף ועוד

אוכלוסיית היעד:

כיתות ז' – ט' בבתי ספר וקהילות בישראל ובתפוצות

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

- העמקת ההיכרות והזיקה בין יהודי העולם למדינת ישראל
- פתיחות וסובלנות לביטויים שונים של חיים יהודיים ואורחות חיים מגוונים
- גיבוש עמדות על הקשר בין קהילות ישראל: אחריות משותפת, ערבות הדדית ושותפות גורל

על-יסודי

- פעילות התנדבותית בקהילה
- כתיבה יצירתית של דרשה
- רכישת כלים לעיצוב השקפת עולם אישית ביחס לזהות היהודית
- ביסוס היכולת לנקוט עמדה בנוגע לריבוי הזהויות היהודיות הקיימות כיום
- יכולת לקיים דיאלוג דינאמי בין מרכיבי הידע, הזהות והמעשה בחברה רב תרבותית

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

- קיום מפגשים (וירטואליים ואחרים) בין קהילות "תאומות" במעגלי שיח ולימוד מגוון
- הפעלת פעילויות ויוזמות קהילתיות המשותפות לזרמים שונים בחברה היהודית
- הפעלת בתי מדרש בית ספריים וקהילתיים בתפיסה רב תרבותית

משאבים:

- הכשרה מקצועית של מורים להובלת התהליך, לליווי ולהדרכה
- אתר מלווה (בהכנה)
- חומרי למידה
- תשתית למפגשים וירטואליים

חומרים וכלים:

[אתר המטה לתרבות ישראל:](#)

בהכנה – חומרי למידה נוספים בשיתוף פעולה עם המטה לתרבות ישראל ואגף מורשת

הצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

באיזו מידה מסייעת המשימה לחיזוק השיח היהודי?
באיזו מידה מסייעת המשימה לטיפוח הסובלנות והפתיחות כלפי האחר?
מה מקומן של המחויבות והתרומה ההדדית לשמירה על הקשר עם הקהילות השונות?

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

למינהלת המטה לתרבות ישראל zipiko@education.gov.il

למינהל אגף מורשת mosheza@education.gov.il

חזרה לטבלת הציר המארגן

חזרה לתוכן העניינים

התכנית החינוכית והלימודית בנושא הנחלת זיכרון השואה

משימה במיקוד התכנית האסטרטגית

ממות ותיאור המשימה:

יישום התכנית החינוכית-לימודית להוראת השואה המשותפת למשרד החינוך ולמוסד "יד ושם" בכל חטיבות הגיל הוראת 10-20 שיעורים בנושא השואה בצורה רב תחומית על ידי מחנכי הכיתות ומורים נוספים שביה"ס יבחר על בסיס התכנית החינוכית והלימודית באתר השואה של משרד החינוך באתר השואה של משרד החינוך ניתן לקרוא על מטרות ועקרונות התכנית

אוכלוסיית היעד:

כלל תלמידי המערכת

הישגים מצופים:

בנייה הדרגתית של היכרות עם סיפור השואה ולקחיה בצורה התואמת לגיל מבחינה התפתחותית ורגשית

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

- קיומה של תכנית בית ספרית המבוססת על התכנית של משרד החינוך
- עבודה בית ספרית רב-גילאית ובינתחומית
- קיום ישיבת היערכות בית ספרית להפעלת התכנית על בסיס החזון החינוכי של בית הספר
- קיום טקס יום השואה בהתאם לעקרונות התכנית
- קיום השתלמות מוסדית בנושא השואה במסגרת הפיתוח המקצועי
- במסגרת השיעורים ניתנות לתלמידים משימות כתיבה ויצירה. המשימות מותאמות לתכנית בשכבות הגיל השונות. באמצעות משימות אלו ניתן להעריך כיצד נקלטים התכנים השונים בקרב התלמידים

חומרים וכלים:

אתר התכנית להוראת השואה בבנייה. האתר יכיל חומרי הוראה והפעלות מגוונות על פי הגילאים

הצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

- התאמת התכנית ללומדים בגילאים שונים – מטרות, עקרונות, תכנים ודרכי הוראה ולמידה
- מוכנות מקצועית של צוותי ההוראה וההיערכות הנדרשת בבית הספר להפעלת התכנית

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

למנהלת אגף חברה ורוח במזכירות הפדגוגית, מייל: elirazkr@education.gov.il

למדריך ארצי באגף חברה ורוח, מייל: tamirhof@gmail.com

מטרה א': קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות
יעד 7- טיפוח זהות וערכי מורשת ייחודיים בתוך מרחב חיים משותף בחברה הישראלית על גווניה, במדינה יהודית ודמוקרטית, ברוח מגילת העצמאות

על-יסודי

תכנית מסע ישראלי

משימת בחירה

המשימה:

העמקת תחושת השייכות והאהבה לעם ישראל, לארץ ישראל ולמדינת ישראל מתוך חיזוק הזהות האישית, היהודית והציונית של תלמידי ישראל בכיתות י"א וחיזוק הקשר שלהם למדינת ישראל

מהות ותיאור המשימה:

יציאה למסע בן שישה ימים בארץ ישראל. במהלך המסע עולות סוגיות הקשורות למעגלי זהות בחיי התלמידים. בירור וליבון הסוגיות מעמיק את הזהות האישית היהודית והציונית ומחזק את הקשר למדינת ישראל. היציאה לשטח מאפשרת מפגש בלתי אמצעי עם מעגלי זהות שונים, ומהווה את המצע לעיבוד, לבירור, ולליבון עצמי וקבוצתי באשר לקשר אל כל אחד ממעגלי השייכות והזהות. המסע מלווה בהנחיה מקצועית של מדריך שהוכשר לנושא

אוכלוסיית היעד:

- כיתות י"א- י"ב בבתי הספר שמשתייכים בתכנית

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

- קיומו של תהליך הכנה לצוות החינוכי ולתלמידי ביה"ס לקראת המסע

משאבים:

כפי שנקבעו על פי הקריטריונים של המיזם המשותף למשרד החינוך ועמותת "מסע ישראלי"

חומרים וכלים: [המסע הישראלי](#)

כללים ונהלים: [המסע הישראלי](#)

הצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

למפקחי אגף של"ח וידיעת הארץ במחוזות ובמטה

[חזרה לטבלת הציר המארגן](#)

[חזרה לתוכן העניינים](#)

מסעות בשבילי מולדת

משימת בחירה

המשימה:

נעלה לירושלים במסגרת מסעות בשבילי מולדת

מהות ותיאור המשימה:

כל תלמיד במערכת החינוך ילמד אודות ירושלים, עיר הבירה במהלך לימודיו במערכת החינוך. התהליך יכלול: לימוד של פרקים מהעבר ומההווה של העיר ושלושה סיורים בירושלים.

פרקי הלמידה יעסקו בנושאים אלו:

המשמעות הרוחנית של ירושלים לעם ישראל בכל הדורות

המציאות המורכבת בעיר ירושלים בעבר וכיום

סיור באתרים מתולדות עם ישראל, המפעל הציוני וההתיישבות בה

תתאפשר גמישות פדגוגית למוסדות החינוך להחליט על אופי הלמידה והסיורים

וכלוסיית היעד:

- שכבת כיתות ז' – על פי תכנית בני ובנות מצווה
- שכבת כיתות י' – תכנית הלימוד "ירושלים בירת ישראל – עבר, הווה עתיד

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

[נעלה לירושלים](#)

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

מספר בתי"ס בהם התקיימו סיורים בשכבות הגיל הרלוונטיות על פי התכנית

משאבים:

השתתפות בהסעות (מותנה באישור תקציבי)

חומרים וכלים: [נעלה לירושלים](#)

כללים ונהלים: [נעלה לירושלים](#)

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

למפקחי אגף של"ח וידיעת הארץ במחוזות ובמטה

מטרה א': קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות
יעד 7- טיפוח זהות וערכי מורשת ייחודיים בתוך מרחב חיים משותף בחברה הישראלית על גווניה, במדינה
יהודית ודמוקרטית, ברוח מגילת העצמאות

[חזרה לטבלת הציר המארגן](#)

[חזרה לתוכן העניינים](#)

על-יסודי

הטמעת אשכול "מורשת, תרבות ודת" במגזר הערבי

משימה במיקוד התכנית האסטרטגית

המשימה:

הטמעת אשכול "מורשת, תרבות ודת" בבתי ספר בחברה הערבית

מהות ותיאור המשימה:

- הטמעת תכנית הלימודים המעודכנת בנושא הדת "תרבות האסלאם" כיתות ב'–ט' בבתי ספר בחברה הערבית
- הטמעת תכנית הלימודים החדשה במורשת הערבית לבתי ספר בחברה הערבית
- הטמעה חומרי למידה בהתאם לתכנית הלימודים החדשה במורשת הערבית ובדת האסלאם והטמעת חומרי הלמידה במקצוע דת "תרבות האסלאם" ומורשת ערבית
- הכשרת מורים להוראת המקצוע החדש "המורשת הערבית"

אוכלוסיית היעד:

- כיתות ב'–ט' בבתי ספר במגזר הערבי

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

- לימוד המקצוע "תרבות, מורשת ודת" בכל אחת מכיתות ב'–ט'
- שימוש בחומרי ההוראה למידה שפותחו ואושרו ע"י המשרד

משאבים:

מנחים

שעות הכשרה והשתלמות

חומרים וכלים

חומרי לימוד בהכנה

הצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

- באיזו מידה תרמה הלמידה במסגרת המקצוע לחיזוק הטמעת ערכים חברתיים מהתרבות ומהמורשת הערבית?
- באיזו מידה תרם העיסוק בנושא להיכרות של התלמידים את התרבות והמורשת הערבית?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?
- באיזו מידה תרמה השתתפות המורים לערבית בפיתוח המקצועי במרכזי פסג"ה להעשרת הידע המקצועי הנדרש בתכנית?

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

- אגף א' חינוך במגזר הערבי ולאגף מורשת במזכירות הפדגוגית
- האגף לחינוך יסודי ועל יסודי במינהל הפדגוגי

הטמעת המורשת והתרבות הדרוזית במגזר הדרוזי

משימה במיקוד התכנית האסטרטגית

המשימה:

- הטמעת אשכול "מורשת, תרבות ודת" בבתי ספר בחברה הדרוזית
- בעל יסודי עדיין לפי התכנית הישנה, שעתיים לכל כיתה

מהות ותיאור המשימה:

- הטמעת תכנית הלימודים החדשה במורשת הדרוזית לבתי הספר
- הטמעת חומרי למידה בהתאם לתכנית הלימודים החדשה במורשת הדרוזית באופן הדרגתי
- עידוד תלמידים ללמוד 2 יחידות לימוד לבגרות במורשת הדרוזית: האחת חובה והשנייה בחירה (פנימית) והגדלת מספר התלמידים הכותבים עבודת גמר (חקר) בת חמש יחידות

אוכלוסיית היעד: כיתות א'–י"ב בבתי ספר במגזר הדרוזי

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים: [מורשת דרוזית](#)

כיוונים למדדי תפוקה:

- הקצאת שעה אחת לכיתות א'–ב' ושעתיים שבועיות מכיתה ג'–ט'
- שימוש בחומרי ההוראה ולמידה ושימוש באתר העדכני של המורשת הדרוזית [הפיקוח על המורשת הדרוזית](#)
- פיתוח מקצועי בנושא המורשת הדרוזית
- קיום אירועים ייחודיים לעדה הדרוזית (חגים, עליה רגל, חידון מורשת)

משאבים:

- השתלמויות בתחום
- הדרכה עפ"י צרכים

חומרים וכלים: [אתר מורשת הדרוזית](#)

כללים ונהלים:

- שיבוץ מורים מתאימים על פי נוהל שיבוץ מורים לתשע"ה
- שני מורים לפחות בכל בית ספר ישתלמו בהשתלמות למורשת דרוזית המתוכננת ע"י המפמ"ר ומנהלי הפסגות, 30 שעות לפחות

הצעות לדין במפגש מפקח ומנהלי או מנהל וצוות

- שימוש בהערכה חלופית – עבודת חקר, פורט פוליו, ועוד
- איך משתלב "האחר הוא אני" בשיעורי מורשת?
- מה השפעת הנושא על התנהגות התלמידים – מהלכה למעשה?
- כיצד הכרת המקומות הקדושים והטקסים יוצרים את הזיקה והשייכות לעדה?

לפרטים נוספים ניתן לפנות: לאגפים לחינוך יסודי ולחינוך על-יסודי במנהל הפדגוגי

מטרה א': קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, לימודי עצמי ולמצוינות
יעד 7- טיפוח זהות וערכי מורשת ייחודיים בתוך מרחב חיים משותף בחברה הישראלית על גווניה, במדינה יהודית ודמוקרטית, ברוח מגילת העצמאות

על-יסודי

קש"ר - קשב ושיח רב תרבותי, שיח מוגן בנושאים קונפליקטואליים

משימת בחירה

המשימה:

הפעלת תכנית להקניית כלים לקשב ולשיח מוגן רב תרבותי על נושאים הנמצאים בקונפליקט בחברה הישראלית הן בהקשר הרחב והן בהקשרים ספציפיים, כגון: בתי ספר או קהילות המצויות בקונפליקט

מהות ותיאור המשימה:

נקודת המוצא של תכנית קש"ר היא לעודד שיח בו ניתן מקום לריבוי ולמגוון של דעות מתוך עמדה של הקשבה, סקרנות וכבוד ולא מתוך עמדה ביקורתית ושיפוטית המחפשת הכרעה. התכנית מקנה למורים ולתלמידים כלים שיאפשרו יצירת מרחב שיחה מוגן שבו יוכלו המשתתפים, מצד אחד להקשיב מתוך סקרנות ורצון להכיר את הרגשות של הזולת, מחשבותיו ואמונותיו, ומצד שני יוכלו להביע את עצמם ואת רגשותיהם (תסכול, כעס, ועצב) בביטחון. תפקיד המורה המנחה ליצור בכיתה מרחב המאפשר את השמעת הקולות השונים תוך הקפדה על הכללים המאפשרים למשתתפים הגנה וזהירות. ההנחה היא שאם ניצור את המקום המאפשר והשמור הנותן לגיטימציה להבעת דעות שונות ואוטנטיות בליווי הנחיה יהיו פחות בלבול, חוסר אונים, כעס וזעם

אוכלוסיית היעד:

אנשים מקבוצות שונות
תלמידים מכיתות ז' עד י"ב
מורים מקצועיים ומחנכים מכל תחומי הדעת

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

שינוי בתפיסות, במשמעויות, ובתחושות של המשתתפים מתוך ההקשבה והשיח הייחודי שיפותחו בתכנית יילמדו הכלים הבאים:
הקשבה צמודה לשפת המספר, שאלות סקרניות, דהוד, בירור כוונות, ערכים ומשמעות
כללי קשב ושיח מוגן, שאלות של השפעה יחסית של הבעיה המוחצנת, חיפוש נקודות אור
דיון תוך כניסה לנעלי האחר, חיבור נקודות אור לסיפור מועדף

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

דיווח של יועצות בסקר כישורי חיים האינטרנטי

▲ משאבים:

יועצות בתי הספר
מדריכות שפ"י מתחומי התוכן השונים
השתלמויות תכנית קש"ר

⚙ חומרים וכלים:

חוברת קש"ר קשב ושיח רב תרבותי (14 מערכי הנחיית התכנית)
[קשר – בשלוש שפות \(עברית אנגלית ערבית\)](#)

📄 הצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

המפקחים ינחו יועצים, רכזים חברתיים, מדריכי המורים בדיסציפלינות השונות ומורים להשתתף בהשתלמויות תכנית קש"ר ויאמצו את תפיסת עולמה וכליה לשיח רב תרבותי
המפקחים יאמצו את תפיסת העולם והכלים של קש"ר, יכוונו ללמד אותם בכיתות בשעת חינוך ולתרגל אותם במהלך שיחות כיתתיות במקצועות הלימוד השונים

128

❗ לפרטים נוספים ניתן לפנות:

לממונה על תחום כישורי חיים שפ"י yaelb@education.gov.il
לאגף א' שירות פסיכולוגי ייעוצי, במנהל הפדגוגי

[חזרה לטבלת הציר המארגן](#)

[חזרה לתוכן העניינים](#)

על-יסודי

משימת בחירה

טיפול החינוך לאורח חיים בחברה דמוקרטית בבתי"ס ובקהילה

המשימה:

הפעלת תכניות לטיפול החינוך לאורח חיים בחברה דמוקרטית בבתי הספר ובקהילה

מהות ותיאור המשימה:

התכנית לפיתוח מנהיגות ייצוגית וחברת תלמידים פעילה ויוזמת פועלת לטיפול החינוך לאורח חיים בחברה דמוקרטית בבית הספר. במסגרת התכנית מתנסים התלמידים בניהול הלכה למעשה של חיי חברת התלמידים בבית הספר ובקהילה, מעלים סוגיות חברתיות, אזרחיות של התלמידים בבית הספר ומתנסים בתהליכים דמוקרטיים כגון: בחירות, הבעת דעה, שיח רב תרבותי ורב גילאי

בכל בית ספר יוכשר מנחה מועצה להנחיית קבוצה התלמידים הנבחרים מועצת התלמידים בבית הספר תפעל בתהליך דמוקרטי של קבלת החלטות, יישומן פרסומן עקרונות מרכזיים:

שמירה על קשר וזיקה עם כלל חברת התלמידים בבית הספר בכל פעולה, החלטה והתנסות קביעת דרכי פעולה משותפים ומעוגנים בתהליכים דמוקרטיים

אוכלוסיית היעד:

תלמידים כיתות ז'-י"ב

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

מעצימים חינוך

- המועצה שותפה בתהליכי קבלת החלטות בנושאים חינוכיים בביה"ס
- מינוף כישורי מנהיגות

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

1. קיימת מועצת תלמידים (על פי תו התקן למועצות)
2. במערכת השעות מוקצות כשעתיים להכשרת חברת מועצת התלמידים
3. מועצת תלמידים שותפה בתהליכי קבלת החלטות בנושאים רלוונטיים
4. מונה מנחה שעבר הכשרה ושמלווה את מועצת תלמידים בפעילותה
5. מופעלת התכנית "חברת תלמידים פעילה ויוזמת"

▲ משאבים:

- הקצאת משאבים למועצה התלמידים על פי צרכים שעולים בתכנית עבודתה

⚙ חומרים וכלים:

[טיפוח מנהיגות ייצוגית נבחרת למועצות תלמידים ונוער](#)

[חברת תלמידים פעילה ויוזמת](#)

⊖ כללים ונהלים:

[חינוך חברתי וחינוך בלתי פורמאלי](#)

🗒 הצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

- מהו פוטנציאל ההשפעה של מועצת התלמידים לקידום החינוך לאורח חיים דמוקרטי הלכה למעשה בחיי בית הספר?
- באיזה אופן מבטא תהליך הבחירות למועצה ערכים של שוויון, בחירה ודמוקרטיה?
- כיצד נקבעים הנושאים, הפעילויות, השיטה והמסגרות בהן מעורבת מועצת התלמידים בית הספר?
- כיצד נשמר עקרון הקשר בין "קול העם על ידי העם למען העם"?
- כיצד ניתן להעריך את תרומת פעילות המועצה לטיוב האקלים הבית ספרי?

📌 לפרטים נוספים ניתן לפנות:

לאגפים לחינוך יסודי ולחינוך על-יסודי במנהל הפדגוגי

[חזרה לטבלת הציר המארגן](#)

[חזרה לתוכן העניינים](#)

על-יסודי

חינוך משלב - יישום תיקון חוק החינוך הממלכתי

משימת בחירה

המשימה:

- יצירת מסגרת לימודית ארגונית פדגוגית חינוכית המאפשרת להכיל באותו בי"ס תלמידים שונים בעלי מגוון זהויות יהודיות

מהות ותיאור המשימה:

- בתי ספר המשלבים נועדו לאפשר מסגרת חינוכית משותפת לבנים ובנות, דתיים, מסורתיים וחילוניים המקיימים אורח חיים דתי, חילוני ומסורתי, תוך מתן מענה ייחודי לזהויות השונות
- צוות בית הספר יהיה בעל זהויות דתיות מגוונות ויפעל לפיתוח תכנית השלמה שתכלול לימוד מקורות יהודיים בהיקף רחב ובאופן מעמיק תוך שימת דגש על עיסוק בזהות יהודית ועל חינוך לערכי הסובלנות במורשת ישראל ולקיום חיים משותפים וברית ייעוד וגורל בין כל חלקי העם בישראל ובתפוצות (על-פי תיקון לחוק החינוך הממלכתי, התקבל בכנסת בשנת 2008)
- יישום תיקון לחוק "חינוך ממלכתי משלב"
- חינוך ממלכתי המשלב בתכנית הלימודים שלו לימודי יהדות מוגברים ושם דגש על עיסוק בזהות יהודית ועל חינוך לפי תכנית השלמה למוסד חינוך ממלכתי משלב (מתוך: תיקון לחוק החינוך הממלכתי, התקבל בכנסת בשנת 2008)
- הבניית מסגרת לימודית ארגונית, פדגוגית חינוכית המאפשרת להכיל בתוכה באותו בית ספר תלמידים שונים, בעלי מגוון זהויות יהודיות

אוכלוסיית היעד:

- תלמידי כיתות א'-ט' בבתי ספר רשמיים

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

- תרבות המבוססת על סובלנות ופלורליזם, היכרות עם האחר והפחתת חששות, עימותים וניכור
- עיצוב זהות יהודית, תוך כבוד לאורח חייהם מבית
- אקלים חינוכי-תרבותי, יהודי-ציוני המבוסס על ערכים של קבלת האחר, היכרות עמו וניהול דיאלוג מתוך כבוד הדדי
- זיקה והיכרות מעמיקה עם השקפת העולם היהודית ציונית מתוך כבוד והערכה
- היכרות עם ארון הספרים היהודי תוך חשיפה לגישות מחשבתיות, השפעות הדדיות וזיקות בין תרבות ישראל לבין התרבות האנושית בכללה
- מעורבות תלמידים בחברה תוך הדגשת הערכים המוסריים-חברתיים שביהדות

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

- פיתוח תכנית לימודים משלבת לצד תכנית פעילות חוץ בית ספרית המשקפת את ערכי בית הספר המשלב בהתאם למתווה שיוצג בחוזר מנכ"ל

- ניסוח חזון המבטא את העקרונות של הקבלה והכבוד למסורת, לאמונות ולדעות עליהם חונכו התלמידים בבתייהם
- כתיבת תקנון המשקף במעשה את חזונו ואת ייחודו של בית הספר והמביא לביטוי את היבטיו של החינוך המשלב
- פיתוח ועיצוב דרכי שיח בשיעורים ומחוצה להם המושתתות על העושר הרב במקורות היהודיים הבניית מסגרות קהילה לומדת במעגלים שונים: תלמידים, מורים, הורים וקהילה
- גיבוש הנהגת הורים הפועלת לקידום ולהעמקת החינוך המשלב בבית הספר
- טיפוח סביבה לימודית המשקפת את ערכי החינוך המשלב
- עיצוב דפוסי אורח חיים יהודי חווייתיים באמצעות טקסים, קבלות שבת, חגים ומועדים, תפילות חגיגות ועוד
- גיבוש דרכים לקיום תפילה: בית הספר יהיה רשאי להקים בית כנסת ולהחליט באיזה אופן ואם תתקיים תפילה
- השתתפות צוות בית הספר בפיתוח מקצועי בתחומי החינוך המשלב במשך 3 שנים
- מינוי רכז יהדות לבית הספר
- מספר בתי הספר שפיתחו תכנית לימודים משלבת הכוללת תכנית פעילות חוץ בית ספרית והמשקפת את ערכי בית הספר המשלב
- מספר בתי הספר שניסחו חזון המבטא את העקרונות של הקבלה והכבוד למסורת, לאמונות ולדעות עליהם חונכו התלמידים בבתייהם
- מספר בתי הספר שכתבו בתהליך משתף תקנון המשקף את חזונו ואת ייחודו של בית הספר והמביא לביטוי את היבטיו של החינוך המשלב
- מספר בתי הספר בהם מתקיים פיתוח מקצועי למורים בתחומי החינוך המשלב

הצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

- באיזו מידה אפשרו מסגרות הקהילה הלומדת לשותפים להביע את עמדתם ולהשפיע על אופן יישום החינוך המשלב?
- באיזו מידה תרמו דפוסי אורח חיים היהודי חווייתי (טקסים, קבלות שבת, חגים ומועדים, תפילות חגיגות ועוד) לאווירה המאפשרת לכלל התלמידים, המורים והקהילה לבוא לידי ביטוי?
- באיזו מידה תרם הדיאלוג המשתף בסוגיית התפילה להעלאת תחושת קבלה וכבוד הדדי לאמונות ודעות עליהם חונכו התלמידים?

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

- למפקחים במחוזות
- למתאמת פעולות המינהל הפדגוגי וממונה על "אופק חדש"

[חזרה לטבלת הציר המארגן](#)

[חזרה לתוכן העניינים](#)

על-יסודי

← יעד 8

קידום תפיסה חינוכית השמה את התלמיד במרכז והיוצרת רצף בין כלל מערכות החינוך: מחנכים מסביב לשעון

הפעלת תכנית "קיץ אחר - ילדים ונוער בקיץ, בחופשות ובסופי השבוע מסביב לשעון"

משימת בחירה

המשימה:

הפעלת תכנית "קיץ אחר - ילדים ונוער בקיץ, בחופשות ובסופי השבוע מסביב לשעון" תכנון וביצוע תכנית "ילדים ונוער בקיץ מסביב לשעון" - בשותפות עם מרכז השלטון המקומי והרשויות המקומיות

מהות ותיאור המשימה:

משרד החינוך רואה את עצמו כאחראי כלפי תלמידיו גם במועדי החופשה ולכן נוקט פעולות ותכניות המכוונות להכנת התלמידים לחופשה

ההכנה כוללת:

- ניצול זמן ומניעת סיכונים במהלך החופשה
- הכנת לוח חופש משמעותי לכל תלמיד
- דרכי הקשר והדיאלוג בין מורים, להורים ותלמידים
- מעגלי שותפות (קהילה, רשות, מחוז ומעטפת ארצית)

אוכלוסיית היעד:

ילדים ונוער: גן -י"ב

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

- שינוי בתפיסת תפקיד המורה 'מסביב לשעון' והקשר שלו עם התלמידים
- פיתוח אחריות בקרב התלמידים על התנהלותם בשעות הפנאי בחופשת הקיץ

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

- כל תלמיד יבנה לעצמו, בשיתוף עם מחנכיו, לוח של פעילויות משמעותיות במהלך החופשה
- לתלמידים מידע על האפשרויות לפעילויות ועל דרכי הקשר עם ביה"ס במהלך הקיץ
- תלמידים מודעים לסכנות בעת חופשה
- קיומו של קשר במהלך החופשות בין מורים הורים ותלמידים

▲ משאבים:

- תקציב שיוקצה לתכנית
- תכניות פעולה לקיץ משמעותי
- משאבי כוח אדם – איגום שותפויות

⚙ חומרים וכלים:

מצגת התכנית וטבלת תכנים טרום חופשה וחופשה

❗ לפרטים נוספים ניתן לפנות:

לרכזת ועדת היגוי משרדית – "הילדים והנוער בקיץ מסביב לשעון"

[חזרה לטבלת הציר המארגן](#)

[חזרה לתוכן העניינים](#)

מטרה ג'

חיזוק מעמדו ויכולתו של החינוך הציבורי לתת מענה מיטבי לכלל החברה הישראלית

← יעד 9

קידום מנהיגות מפקחים, מנהלים וצוותי חינוך באמצעות הרחבת האוטונומיה ועידוד יזמות

שילוב עובדי הוראה חדשים באופן מיטבי במוסדות החינוך

משימה במיקוד התכנית האסטרטגית

135

המשימה: ©

פיתוח מקצועי למתמחים ולעובדי הוראה חדשים

מהות ותיאור המשימה:

לצורך קידום מקצועי ואישי משתתפים כל המתמחים בשנת ההתמחות וכל עובדי ההוראה החדשים במסגרות של סדנאות וקורסים להעצמה, במקביל לעבודתם בהוראה. כמו כן, כל מתמחה מלווה על ידי חונך אישי וכל עובד הוראה מלווה על ידי מלווה אישי

אוכלוסיית היעד: 👤

כלל המתמחים בהוראה וכלל עובדי ההוראה החדשים

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים: ↻

המתמחים ועובדי ההוראה החדשים ייקלטו בצורה ראויה ויצליחו לתפקד בהוראה בצורה משביעת רצון, לצד תחושה של פתיחות ושמחה מקצועית

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים: 📊

1. התמדה בעבודת ההוראה של מתמחים ועובדי הוראה חדשים במערכת
2. עובדי ההוראה החדשים יביעו שביעות רצון מהשתלבותם במערכת

חומרים וכלים: [מינהל עובדי הוראה](#)

כללים ונהלים:

חוזר מנכ"ל תש"ע 9ב'

הצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

1. כיצד ניתן ליצור תרבות קליטה מיטבית בבית הספר?
2. מה עשויה להיות תרומתה של חונכות וקולגיאיות בית ספרית לתחושה של הכלה וקבלה של כוחות הוראה חדשים?
3. האם קיים בביה"ס מודל מובנה של קליטת עובדי הוראה חדשים בצורה ראויה?

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

למנהלת אגף התמחות וכניסה להוראה, מינהל עובדי הוראה

על-יסודי

← יעד 10

מתן מענה חינוכי וארגוני שיאפשר הכלתם של תלמידים מזרמי חינוך מגוונים

הרחבת אפשרויות הבחירה והמרחב החינוכי - בתי ספר ברשויות בהן פועלת התכנית

משימת בחירה

המשימה:

הרחבת אפשרויות הבחירה והמרחב החינוכי ברשויות באמצעות פיתוח ייחודיות בית ספרית, פתיחת אזורי רישום לבחירה מבוקרת

מהות ותיאור המשימה:

הפעלת מרחבי חינוך ברשויות שמאפשרים להורים בחירה מבוקרת תוך שמירה על שוויון הזדמנויות לכלל התלמידים ושיפור. רשויות יפתחו, ישכללו ויפעילו מנהלת יישובית ומנגנוני בחירה מבוקרים, יקיימו הנגשת מידע לכלל התושבים וייצרו תהליכים של מעורבות הורים. מוסדות חינוך יקדמו ויפעילו ייחודיות באופן מערכתי ויעמיקו בה תוך הפעלת צוות מוביל ייחודיות בית ספרי, שיתוף קהילה, ותיאום עם בתי ספר במרחב החינוך

אוכלוסיית היעד:

בתי ספר ברשויות מקומיות שהצטרפו לניסוי הארצי - אזורי בחירה מבוקרת

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים: *[תדריך לפיתוח ייחודיות בית ספרית](#)

- הרחבה והעמקת הידע בתחום הייחודיות הבית ספרית וכלימודי הליבה
- ביטוי ייחודי של כישורים ומימוש פוטנציאל האישי
- עלייה בשביעות רצון, ברווחה הנפשית בקרב תלמידים, הורים ומורים

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

- פיתוח ייחודיות בית ספרית בשיתוף כלל צוות ביה"ס וההורים
- פיתוח תכניות לימודים ודרכי הוראה שמשתלבים עם הייחודיות
- הקמת צוות מוביל ייחודיות המנהיג את התהליך
- ניצול מיטבי של משאבים בית ספריים וקהילתיים ומיקודו בייחודיות

▲ משאבים:

- 30 שעות ייעוץ פדגוגי לפיתוח ולהעמקת ייחודיות בית ספרית
- ייעוץ ארגוני (היקף לפי גודל הרשות) לפיתוח וליישום תהליכי בחירה ומרחב החינוך
- תקציב להנגשת מידע לתושבי היישוב
- הסעות לתלמידים לניוד לבתי ספר
- (כל המשאבים לפי תבחינים ולפי נוהלי התכנית)

⚙ חומרים וכלים:

תדריך [לפיתוח ייחודיות](#) בית ספרית

תדריך מינהלת אזור [בחירה מבוקרת](#)

⊖ כללים ונהלים: *

[חוזר מנכ"ל](#)

📋 הצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

- תהליכים ומנגנונים של המנהל והצוות המוביל לקידום ולביסוס הייחודיות בבית הספר
- דרכים להעלאת מעורבות המורים בהטמעת הייחודיות באופן מערכתי בבית הספר
- יצירת רצפים של ייחודיות ברמה היישובית
- שילוב של תהליכי פיתוח הייחודיות עם תהליכי ניהול עצמי

⚠ לפרטים נוספים ניתן לפנות:

- מטה הניסוי הארצי – אזורי בחירה מבוקרת, גף ניסויים ויזמות, המזכירות הפדגוגית
- מפקחים במחוזות
- אגף לחינוך על יסודי א', מינהל הפדגוגי

[חזרה לטבלת הציר המארגן](#)

[חזרה לתוכן העניינים](#)

על-יסודי

← יעד 11

קידומו של החינוך המקצועי טכנולוגי כמאפשר מימוש עצמי ומצוינות מגוונים

שילוב תלמידים בהתנסות בתעשייה - כיתות משלבות לימודים והתנסות בתעשייה

משימת בחירה

המשימה:

שילוב תלמידים בהתנסות בתעשייה, כיתות משלבות לימודים והתנסות בתעשייה

מהות ותיאור המשימה:

- התכנית תעניק לבני הנוער הללו בכיתות התיכון י' עד י"ב (16-18) כישורי חיים בסיסיים, כישורי למידה ופיתוח אישי בדגש על בניית מוטיבציה ואמונה ביכולתם להגיע להישגים
- בני הנוער בתכנית יקבלו הכשרה מקצועית בסביבת לימודים חדשנית שתאפשר להם לסיים בהצלחה 12 שנות לימוד, להתגייס לצבא עם מקצוע נדרש, לפתח קריירה ולהשתלב בתעשיות מובילות במקום מגוריהם בפריפריה
- התכנית תיתן מענה לבני נוער ממגזרים שונים של החברה בישראל - יהודים חילוניים, דתיים וחרדים, דרוזים, בדואים וערבים
- התכנית תאפשר ניעות (מוביליות) חברתית על ידי קידום של בני הנוער, הובלתם לעתיד טוב יותר והוצאתם ממעגל האבטלה והעוני
- ההצלחה של בני הנוער תשפיע על הסובבים אותם, על המשפחה, על החברה ועל הקהילה. התכנית מקדמת את שילובם בחברה הישראלית ומהווה אמצעי יעיל לשינוי פני החברה הישראלית והפיכתה לחברה שווה, צודקת וחזקה יותר
- התכנית שואפת לסייע בפיתוח התעשייה בארץ ובמיצובה במקום ראוי ומכובד לבניית קריירה בתחומים מגוונים

אוכלוסיית היעד:

- התכנית מיועדת לבני נוער בסיכון שלא לומדים במסלולים לבגרות מלאה ויש חשש לנשירתם מהמערכת:
- בני נוער מכיתות התיכון י', י"א וי"ב (בני 15-18)
 - תלמידים בסכנת נשירה או נושרים סמויים
 - התלמידים החלשים ביותר בתיכון שבית הספר מעיד עליהם שלא יגיעו לזכאות לתעודת בגרות, וישנה סכנה שאף לא יסיימו 12 שנות לימוד
 - תלמידים ממשפחות מרקע סוציו-אקונומי קשה במיוחד
 - תלמידים שמביעים רצון ללמוד מקצוע טכנולוגי

📌 כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

- סיום התכנית על ידי 100% מהתלמידים אשר החלו אותה
- סיום 14 יחידות בגרות לפחות על ידי 100% ממשתתפי התכנית שיוכלו להמשיך את לימודיהם לתעודת טכנאי
- גיוס לצה"ל
- משתתפי התכנית ימשיכו את לימודיהם לכיתה י"ג

📌 כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

- מעקב אחר השתלבות הילדים בימי ההתנסות בתעשייה
- בניית תכנית בגרויות לקראת 14 יחידות הלימוד המצופות

▲ משאבים:

- יום שילוב בהתנסות בתעשייה כולל: הזנה, ביגוד, ציוד אישי, הסעות
- שעות תגבור
- שעות העצמה – 8 מפגשים עם ליווי אישי
- פעילויות בלתי פורמאליות בשעות אחר הצהריים

📌 לפרטים נוספים ניתן לפנות:

למנהל אגף טכנולוגיה

[חזרה לטבלת הציר המארגן](#)

[חזרה לתוכן העניינים](#)

על-יסודי

חיזוק והרחבת תכנית "טו"ב" (טכנאי ובגרות)

משימת בחירה

המשימה:

תכנית "טו"ב" (טכנאי ובגרות) נועדה לגשר על מחסור בטכנאים ובהנדסאים במקצועות הטכנולוגיים בצה"ל ובתעשייה

מהות ותיאור המשימה:

תכנית "טו"ב" (טכנאים ובגרות) מהווה מסלול לימודים מכיתה ט' ועד כיתה י"ב שבסיומו הבוגרים זכאים לתואר טכנאי ולתעודת בגרות. בוגרי תכנית זו יכולים להציג את מועמדותם ללימודי המשך לתואר הנדסאי בכיתה ט' לומדים התלמידים את תכניות הלימודים הרגילות הקיימות בכיתה ט', ובנוסף הם לומדים שמונה שעות תגבור במקצועות: מתמטיקה, מדעים, אנגלית ולשון. עד סוף כיתה י"א משלימים התלמידים 14 יחידות לימוד לעמידה בקריטריון הקבלה ללימודי המשך לדיפלומת טכנאי. במהלך כיתה י"ב משלימים התלמידים את הדרישות לזכאות לתעודת בגרות (השלמה ל- 21 יחידות לימוד לפחות) ואת הדרישות לזכאות לתעודת טכנאי

מטרות התכנית הן:

להגדיל את מספר התלמידים המסיימים את בית הספר התיכון עם סף כניסה משמעותי ואיכותי לחיים, ליצירה ולתרומה הן ברמת הפרט והן ברמת החברה בישראל תוך כדי השגת תעודת בגרות ותעודת בוגר טכנאי אשר מסוגל להצטרף לשוק העבודה או להמשיך את לימודיו לצמצם את הפער החינוכי-השכלתי בחברה הישראלית להגדיל את מספר הלומדים בחינוך טכנולוגי מקצועי משמעותי

אוכלוסיית היעד:

תלמידים בעלי מוטיבציה וסיכוי להצליח במקצועות טכנולוגיים, כמו גם אפשרות להשלים את תעודת הבגרות, וכך לסיים את מערכת החינוך הפורמלית עם דרישות סף להצלחה ולצמיחה אישית וחברתית בלימודי המשך ו/או בשוק העבודה עתיר תחומי טכנולוגיה מודרנית בפני כל משתתפי התכנית עומד אופק של התפתחות מקצועית וניעות חברתית-כלכלית לקראת המשך דרכם, אם ירצו, בלימודי הנדסאי, מהנדס או בכל תואר אחר במערכות ההשכלה האקדמית

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

זכאות לדיפלומת טכנאי – בגרות (מדד בית ספרי ולא ארצי)

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

- סיום 14 יחידות בגרות (7 + 7 עיוני) בתום כיתה י"א ע"י כלל משתתפי תכנית "טו"ב"
- בין 5-7 יחידות בגרות בתום כיתה י' ע"י כל משתתפי התכנית
- איתור תלמידים בכיתה ט' בעלי פוטנציאל להצלחה בתכנית (כדאי שתהיה כמות מסוימת מינימאלית של תלמידים משום שאנו שואפים לפתיחת התכנית ברמה בית ספרית)
- ביה"ס יקיים מעקב אחר התמדה בלמידה
- ביה"ס יקיים דיונים אודות תלמידים בעלי קשיים ויבנה תכנית התערבות ותגבור באמצעות המשאבים הניתנים ע"י משרד החינוך

משאבים:

שכר לימוד מותאם

שעות תגבור

הצטיידות

השתלמויות

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

למינהל אגף טכנולוגיה

142

[חזרה לטבלת הציר המארגן](#)

[חזרה לתוכן העניינים](#)

על-יסודי

משימת בחירה

תכנית חינוך טכנולוגי ברוח ישיבתית נוער חרדי נושר עם חינוך טכנולוגי

המשימה:

תכנית חינוך טכנולוגי ברוח ישיבתית (נוער חרדי נושר עם חינוך טכנולוגי)

מהות ותיאור המשימה:

תכנית חינוך טכנולוגי ברוח ישיבתית ("נוער חרדי עם חינוך טכנולוגי") מבוססת על תפיסה מערכתית המשלבת מעטפת תמיכה בתלמיד הנושר עם סיוע פדגוגי ותכנית לימודי קודש, לימודי חול וטכנולוגיה. המסגרות אשר יופעלו ביישום התכנית מבוססות על פתיחת כיתות מובחנות חדשות של תלמידים במתכונת צומחת, החל מ-18 תלמידים עד היעד של 25 תלמידים שיפעלו על פי דגם אחיד ולפי דפוסי עבודה קבועים

אוכלוסיית היעד:

התכנית מיועדת לנוער חרדי בנשירה או בסכנת נשירה – מי שלא השתלב במסגרת ישיבה קטנה או במוסד חינוך תרבותי ייחודי או במעבר אליהם והחינוך הטכנולוגי מתאים ליכולות ולהשתייכות הקהילתית-חרדית שלו

תלמידי המגזר החרדי – בנים בלבד, בוגרי כיתות ח' בבתי ספר יסודיים חרדיים

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

- מספר התלמידים המתחילים והמסיימים את התכנית
- מספר התלמידים שרכשו מקצוע ושיש בידיהם תעודת הסמכה מוכרת
- תחושת מסוגלות וחוויות הצלחה
- אופק תעסוקתי

כיוונים למדדי תפוקה אפשריים:

- זיהוי ואיתור התלמידים המתאימים
- פתיחת כיתה מובחנת בת 18-25 תלמידים
- בניית תכנית אישית מותאמת לקשיים וליכולת של כל תלמיד למניעת נשירה
- בניית תכנית בחינות להסמכה מקצועית

משאבים:

- שכר לימוד מותאם
- הזנה
- יום לימודים ארוך
- המשך פעילויות בלתי פורמליות
- שעות תגבור
- הדרכה והשתלמויות

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

למינהל אגף טכנולוגיה

חזרה לטבלת הציר המארגן

חזרה לתוכן העניינים

← יעד 12

קידום ערכים של מצוינות ניהולית, מקצועיות ושירות

← יעד 13

התאמת סביבת הלמידה לתפיסה ולצרכים הפדגוגיים של מוסדות
החינוך

רפורמות מרכזיות המערכת החינוך

רפורמת "עוז לתמורה" בחטיבות העליונות

משימה ביישום הדרגתי

המשימה:

הטמעה פדגוגית וארגונית של "עוז לתמורה" בחטיבות העליונות
העמקת השילוב בין רכיבי "עוז לתמורה": שעות פרטניות, שעות תומכות הוראה, שעות לביצוע תפקידים, פיתוח מקצועי של הצוות והנהגת עבודת הצוותים המקצועיים לכדי מהלך שלם המעצב את התהליכים החינוכיים בבית הספר ומטיב אותם

מהות ותיאור המשימה:

מימוש הפוטנציאל הפדגוגי והארגוני של רפורמת "עוז לתמורה" לשיפור מעמד המורה, להעצמה ולהרחבה של סמכויות מנהל ביה"ס ולשינוי מעמיק בתהליכי חינוך-הוראה-למידה ובתפקוד בית הספר כארגון לשם צמצום פערים ולשיפור הישגי התלמידים, תפקודם, תחושותיהם ורווחתם

אוכלוסיית היעד:

חטיבות עליונות עצמאיות תלת-שנתיות או ארבע-שנתיות וחטיבות עליונות בבתי הספר השש-שנתיים שהצטרפו לרפורמה

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

ברמת התלמיד: הגברת תחושת המסוגלות העצמית, חיזוק מיומנויות חשיבה ולמידה עצמית וקבוצתית, פיתוח מיומנויות שיח והגברת תחושת השייכות לביה"ס
ברמת המורה: טיוב וגיוון בדרכי הוראה והערכה, חיזוק מיומנויות השיח האישי והפדגוגי ומתן הזדמנות לעסוק בתחומי ידע נוספים ולהעצמה אישית
ברמת בית-הספר: מיפוי דינמי של הצרכים הלימודיים, החברתיים והאישיים של התלמידים והמורים והתאמת מענים דיפרנציאליים לשונות בין תלמידים, שיפור אקלים ופיתוח תהליכי למידה ארגונית ועבודת צוות

כיוונים למדדים אפשריים:

קיום חזון בית ספרי שעומד בהלימה לערכים הפדגוגיים עליהם מושתתת רפורמת "עוז לתמורה"
קיום הלימה בין החזון לבין תכניות העבודה למימוש
קיום פיתוח מקצועי בית ספרי של 60 שעות לכל צוות המורים ופיתוח מקצועי לבעלי תפקידים

▲ משאבים:

שעות פרטניות, שעות שהייה, שעות לביצוע התפקיד לבעלי תפקידים, 6 מפגשים עם מטמיע הדרכה פדגוגית, 30 שעות מרצה לפיתוח המקצועי הבית ספרי

⚙ חומרים וכלים:

אוגדן "כלים שלובים"
מדריך לעבודת המנהל והמורה ב"עוז לתמורה" (תלקיט בגרסה האחרונה)
מצגות

⊖ כללים ונהלים:

הסכם "עוז לתמורה"
נהלים ודיווח
[נהלים ודיווח](#)

146

הצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

מתן מענה דיפרנציאלי לתלמידים באמצעות השעות הפרטניות לאחר מיפוי מקיף של הצרכים והמשאבים, תכנון מערכת השעות וקיום מעקב, הערכה ובקרה
תפקידיהם של מנהיגי הביניים, לדוגמא: רכזי המקצוע, רכזי שכבה, סגן המנהל, וביזור סמכויות
ניהול זמן אישי של המורה

❗ לפרטים נוספים ניתן לפנות:

מפקחים רפרנטים במחוזות
מפקחים כוללים
אגף א', חינוך על יסודי, המנהל הפדגוגי
אגף א', "עוז לתמורה"

[חזרה לטבלת הציר המארגן](#)

[חזרה לתוכן העניינים](#)

רפורמת "אופק חדש" בחטיבות הביניים

משימה במיקוד התכנית האסטרטגית

המשימה:

העמקת הטמעת "אופק חדש" בחטיבות הביניים
העמקת השילוב בין רכיבי "אופק חדש": זמן תלמיד, זמן מורה, הערכת עובדי ההוראה ופיתוח מקצועי לכדי מהלך פדגוגי ארגוני שלם, המעצב את התהליכים החינוכיים בביה"ס

מהות ותיאור המשימה:

מימוש הפוטנציאל הפדגוגי והארגוני של רפורמת "אופק חדש" לשיפור הפרופסיה ומעמד המורה, להעצמה והרחבה של סמכויות המנהל ולשינוי מעמיק בתהליכי חינוך-הוראה-למידה ובתפקוד בית הספר כארגון לשם צמצום פערים ולשיפור הישגי התלמידים, תפקודם, תחושותיהם ורווחתם

אוכלוסיית היעד:

חטיבות-הביניים הרשמיות העצמאיות וחטיבות-הביניים בבתי הספר השש-שנתיים

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

ברמת התלמיד: הגברת תחושת המסוגלות העצמית, חיזוק מיומנויות חשיבה ולמידה עצמית וקבוצתית, פיתוח מיומנויות שיח וחיזוק תחושת השייכות לביה"ס
ברמת המורה: טיוב וגיוון דרכי הוראה והערכה, חיזוק מיומנויות השיח האישי והפדגוגי
ברמת בית-הספר: מיפוי דינמי של הצרכים הלימודיים, החברתיים והאישיים של התלמידים והמורים והתאמת מענים דיפרנציאליים לשונות בין תלמידים, שיפור אקלים ופיתוח תהליכי למידה ארגונית ועבודת צוות

כיוונים למדדים אפשריים:

- קיום חזון בית-ספרי המשקף את הערכים הפדגוגיים עליהם מושתתת רפורמת "אופק חדש"
- קיום הלימה בין החזון לבין תכניות הפעולה למימוש

משאבים:

שעות פרטניות, שעות שהייה, הדרכה פדגוגית

חומרים וכלים:

[פדגוגיה, אירגון וניהול](#)

תלקיט "אופק חדש" – מדריך למנהל ולמורה
אוגדן כלים שלובים

כללים ונהלים:

[הסכם וחוזר מנכ"ל נוהלי הפעלת רפורמת "אופק חדש"](#)

אתר "אופק חדש"

הצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

- דרכים לגיוון אופני הוראה למידה הערכה בשעה הפרטנית והקשר בין השעה הפרטנית לשיעורים הפרונטליים
- כיצד ניתן לחזק את הקשר המשמעותי בין המחנך לתלמיד ובין המורה בתחום הדעת לתלמיד באמצעות השעה הפרטנית?
- כיצד ניתן לקדם את מימוש יעדי בית הספר באמצעות משאבי רפורמת "אופק חדש"?

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

למפקחים הרפרנטים במחוזות
למפקחים הכוללים במחוזות
לאגף א', חינוך על יסודי, המנהל הפדגוגי
לאחראית "אופק חדש"

פתח דבר - ראש מינהל החינוך הדתי, אברהם ליפשיץ

במסגרת התכנית השנתית הציב לעצמו החמ"ד מספר משימות נוספות הנגזרות מן היעדים והנכללות כולן בתפיסה של "בית חינוך כמשפחה" הוא מטרת על המכוונת להטמעת אורח חיים המממש את תפיסת בית החינוך כמסגרת המחויבת לתלמידה - כבנים

"בית חינוך כמשפחה" מחבר את כל בני המשפחה - את הצוות החינוכי, את אנשי המשק והעובדים, את ההורים, והבוגרים של בית החינוך, כי בית לא עוזבים...

"בית חינוך כמשפחה" - נועד לטפח בתי חינוך בהם האקלים ואורחות החיים יושתתו על ערכי המשפחה המיטבית כמטאפורה וכדגם למעשה החינוכי

להלן המשימות העיקריות של החמ"ד הנמצאות בזיקה ליעדים של כלל מערכת החינוך:

א. דגשי החמ"ד במסגרת יעד א - קידום למידה משמעותית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות

- ללמוד וללמד
- מיצוי סגולותיו של התלמיד
- "מפתח ה"ב" מתוך אמונה (במסגרת התכנית המתואמת)
- "חמ"ד של תעודה"

ב. דגשי החמ"ד במסגרת יעד ב - חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית

- פיתוח זהות דתית לאומית
- חמ"ד וקהילה
- דיאלוג מיטבי
- חמ"ד של חופש

ג. דגשי החמ"ד במסגרת יעד ג - חיזוק מעמדו ויכולתו של החינוך הציבורי

- "והעמידו תלמידים הרבה"
- "לכל אדם ישנה"
- אחדות, השתייכות וחסד
- מוגנות ובטיחות, סביבת איכות
- קידום אקלים מיטבי (במסגרת התכנית המתואמת)

הרב זצ"ל כתב: "ידעה ברורה מחוללת את הרצון. גבורת הרצון מחוללת את היכולת..."

ידעת היעד והמשימה באופן ברור כשכל הצוות החינוכי והמנהלי שותפים לכך, משפיעה על הרצון ועל הלך הרוח של המשפחה כולה.

בתפילה גדולה ובענווה ניגש למלאכת קודש זו.

ברכת הצלחה רבה בעבודת הקודש
אברהם

הקדמה - המפקח הארצי על בתי הספר העל יסודיים בחמ"ד

מנהלים יקרים,

החינוך העל יסודי הוא כידוע שלב חינוך משמעותי שבו מתקיימת העמקה של למידה, לצד התעצמות תהליכי זהות, בגרות ומיצוב חברתי. ראוי שהפעולות החינוכיות המתקיימות לאורך השנה יהיו מכוונות למטרות החינוך וישקפו תכנון מקדים לצד הגדרה של תוצאות מצופות. החמ"ד כמערכת חינוך מדגיש את המחויבות הברורה למצוינות לימודית, ללימוד ולהוראה הנוגעים בלב "לב לדעת", וחיבור מתמיד בין עשייה חברתית ערכית לתהליכים לימודיים.

המעשה הניהולי חינוכי תחילתו כאמור בתכנון. מטרת מעגלי התכנון המקדים היא לתת משמעות לרעיונות החזוניים, למטרות וליעדים בבחינת חזון שמביא לידי מעשה. ערכת מתנ"ה מהווה מבחינה זו הזדמנות גדולה למנהלים בהעמידה מסגרת תכנונית ועקרונות תכנון חינוכי מיטביים.

בתכנון שנה"ל הבאה בחמ"ד יש לתת ביטוי תכנוני ויישומי מתוך מכוונות ליישום יעדי החמ"ד בהלימה לתכנית האסטרטגית של המשרד. בחינוך העל יסודי נבקש לתת דגש על שלושה מוקדי עשייה:

המוקד המערכתי: "העמידו תלמידים הרבה ולכל אדם ישנה" (בהלימה ליעד ג', חיצוק מעמדו ויכולתו של החינוך הציבורי): ביטוי למחויבות לתכנון וליישום תכנית רצפים ומעברים בין ביה"ס היסודי לחס"ה, וכן בין ביה"ס השמונה שנותי לביה"ס הארבע שנותי. לוח זמנים לתהליך הרישום למוסדות הפנימייתיים ארציים יפורסם בסמוך לתחילת שנת הלימודים. תהליך זה כולל בתוכו הפעלת תכניות שנתיות, משימות הערכה, תכנית במ"ה, תכנית הדמות השנתית ועוד.

המוקד הבית ספרי "ללמוד וללמד" (בהלימה ליעד א - קידום למידה משמעותית שתוביל להישגים לימודיים): בניית מערכת למידה שיטתית שבה היקף שעות הלימוד תואם את הנחיות המתנ"ה ומשקף העמקה לימודית, היקף למידה ראוי כבסיס לחתירה לתוצאות לימודיות פדגוגיות. ראוי ש"לב לדעת" כמתודה פדגוגית תשולב בכל מקצועות הלימוד הרלוונטיים, ובעיקר במקצועות החמ"ד הייחודיים: תושב"ע, תנ"ך, מחשבת ישראל, היסטוריה וספרות.

המוקד הקהילתי (בהלימה ליעד ב - חיצוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית): תכניות החמ"ד השונות בהן: נוער הקהל, "חמ"ד של חס"ד, חמ"ד של תורה, חמ"ד של בוגר והכוון בוגרים, חמ"ד של חברותא ותכניות נוספות מהוות, כולן יחד, חלק מתהליך חינוכי שעניינו בירור זהות וחיצוק אמוני אישי של כל תלמיד ותלמידה.

בכוחו של שילוב שלוש מעגלי התכנון והעשייה הנ"ל ליצור תהליך חינוכי הוליסטי המכוון עצמו לפיתוח התלמיד כאדם בוגר בחברה מתוך חיבור לדעת ולמידה, מתוך חיבור לחברה ולעם ומתוך גיבוש זהות עצמית ברורה.

בטוחני כי בתהליך שיטתי זה נצליח יחד לחזק את מערכת החינוך הממ"ד לטובת כלל ישראל

בברכה,

רם זהבי

מפ"א, עי"ס חמ"ד

[הנחיות נוספות](#) – לבתי הספר בחינוך הדתי

למידה משמעותית - "לב לדעת"

המשימה:

תכנית "לב לדעת" של מינהל החינוך הדתי ומכללת הרצוג עוסקת בהשבת רוח בלמידה בבתי הספר העל יסודיים של החינוך הדתי (בהלימה ליעד א')

מהות ותיאור המשימה:

התכנית עוסקת בהוראה ובלמידה משמעותיות, מעמיקות ורלוונטיות, למידה הרואה בבתי הספר ובתחומי הדעת מקום ובסיס לדיון, לחשיבה ולעיסוק בערכים, באמונות, בעולמם של התלמידים והמורים, ובסיס לחשיבה יצירתית ופורה.

ב"לב לדעת" אנו עוסקים בעידוד למידה המחברת בין הידע המקיף הנלמד לבין עולמם הפנימי של התלמידים והמורים והמבקשת את ההפנמה ואת היישום של הדברים ברבדים השונים של החיים. במסגרת "לב לדעת" אנו מפתחים כלים ללמידה קשובה ויצירתית, וכן כלי הוראה והערכה ברוח זו. כמו כן אנו עוסקים בכתיבת תכניות לימודים ובהכשרת מורים ללמידה מסוג זה

אוכלוסיית היעד:

כיתות גן – י"ב, ממ"ד

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

1. הוראה מותאמת
2. פיתוח חומרי הוראה ודרכי הוראה לביצוע למידה משמעותית ויצירתית בקרב התלמידים
3. הערכה חלופית של הלומד
4. אהבת הלמידה ע"י התלמידים
5. קידום בהישגי הלומדים

כיוונים למדדי תפוקה ותוצאה אפשריים:

- שינוי דרכי ההוראה וכלי ההוראה
- קידום הישגים ותחושת מסוגלות
- פיתוח תחושת שייכות לקהילת בית הספר

▲ משאבים:

מדריכי "לב לדעת" מחוזי ארצי

חומרים וכלים: [לב לדעת באתר מינהל החינוך הדתי](#)

⊖ כללים ונהלים:

בהלימה לתכנית

🗉 הצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

המורה כמנחה: כלי הוראה ודרכי הוראה

למידה רלוונטית משמעותית מצמיחה

הערכה חלופית – כיצד?

❗ לפרטים נוספים ניתן לפנות:

לממונה ארצית חמ"ד על תחום "לב לדעת"

מעורבות הורים - במ"ה (בית מדרש הורים) - משימת בחירה

משימת בחירה

המשימה:

יצירת תשתית לשיח תהליכי מתמשך ומשמעותי: ערכי, אמוני, רגשי וחברתי (בהלימה ליעדים ב' ו-ג')

מהות ותיאור המשימה:

התכנית מנחה את חדר המורים ומעצימה את צוות המחנכות לקיום שיח קהילתי, לומד ומשתף עם הורים בבית הספר במטרה להעצים את ההישגים הלימודיים והחינוכיים כאחד

אוכלוסיית היעד: כיתות גן – י"ב, ממ"ד

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

1. מפגשים קבועים במהלך השנה עם הורים ברמה כיתתית ובית ספרית מונחים ע"י הצוות (ולא כוחות חיצוניים)
2. שביעות רצון ההורים מהשיח ומאופן ביצועו

כיוונים למדדי תפוקה ותוצאה אפשריים:

- שינוי ומיצוב עמדות הורים כלפי בית הספר
- פיתוח תחושת שייכות לקהילת בית הספר
- העצמת המעשה החינוכי המשותף

משאבים: יועצות וצוות במ"ה מחוזי וארצי

חומרים וכלים:

[במ"ה באתר מינהל החינוך הדתי](#)

כללים ונהלים: בהלימה לתכנית

הצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

ערכי משפחה

מיומנויות הנחיה

העצמת הצוות החינוכי

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

לממונה ארצית חמ"ד על תחום "במ"ה"

חיזוק הזהות היהודית - "אפיקים"

משימת בחירה

המשימה:

- תכנית להעצמת התהליך הדתי-חינוכי בבתי ספר תיכוניים מקיפים דתיים ע"י מעבר מהתמקדות בהישגים לימודיים להסתכלות חינוכית כוללת ולפיתוח תלמיד בעל עמוד שדרה ערכי ולימודי

מהות ותיאור המשימה:

- התכנית מטפחת אווירה ערכית המובילה גם לשיפור בהישגים לימודיים
- התכנית מקדמת תהליך של הצבת יעדים שאפתניים והגשמת חלומות המתחולל על ידי עבודה עם המנהל, צוות המורים, התלמידים וההורים
- בתכנית ניתן דגש מיוחד להעצמת צוות בית הספר ולהפיכתו למוביל תהליך, לקידום ערכי ודתי של התלמידים ולבניית "גאוות יחידה" לביה"ס
- במסגרת התכנית מדריכים ומדריכות מכיתות ט' - י' מהווים מודל להזדהות ולחיבור אישי לתלמידים, ובשיתוף המחנכים מחזקים את העשייה החינוכית הלא פורמאלית בכיתה כקבוצה ולכל תלמיד כפרט ייחודי

אוכלוסיית היעד: כיתות ט' - י', ממ"ד, מקיפים

156

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

1. פיתוח מנהיגות בית ספרית
2. ליווי אישי לביה"ס
3. פיתוח צוות

כיוונים למדדי תפוקה ותוצאה אפשריים:

- מעטפת של פעילות בלתי פורמאלית המלווה את הפעילות הפורמאלית
- שיפור במדדי אקלים

משאבים: עמותת "אפיקים"

חומרים וכלים: <http://www.afiqim.org.il>

כללים ונהלים: [מצגת נוהלי עבודה, תשע"ד, תכנית "אפיקים"](#)

הצעות לדין במפגש מפקח ומנהל או מנהל וצוותו

שיתוף רכז התכנית והמלווים מטעם "אפיקים" במטרה להדריך ולהנחות בהטמעת התכנית בביה"ס, תוך עזרה בבניית תכנית ייחודית לביה"ס לפיתוח הצוות החינוכי ולפיתוח משותף של דרכי הפעולה מול התלמידים

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

לסגנית ראש מינהל חמ"ד

מעורבות חברתית - "לאורו נלך"

המשימה:

- שביעיסטים ושמינסטים עם הפנים למעורבות בקהילה ולעשיית חסד יהודי

מהות ותיאור המשימה:

- התכנית מבוססת על מורשתו של הרב משה צבי נריה זצ"ל, אבי דור "הכיפות הסרוגות", אשר חינוך דורות רבים לעשייה, למעורבות וללקיחת אחריות על הנעשה בקהילה, בחברה ובמדינה
- התכנית נועדה לחזק תחושות של שליחות ונתינה ולעודד ביצוע פעולות התנדבות איכותיות מתוך הכרה כי נוער העסוק בנתינה משמעותית יגלה גם בעתיד אכפתיות ומעורבות בנעשה בחברה הישראלית וייקח חלק מהותי בעיצוב דמותה וזהותה
- במסגרת התכנית מחברים בין מוסדות חינוך ובני הנוער הלומדים בהם לבין אוכלוסיות חלשות הזקוקות לסיוע, טיפוח ויד תומכת

אוכלוסיית היעד: כיתות י"א-י"ב, ממ"ד

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

1. חינוך להכרה בערך החסד
2. העצמה אישית
3. מתן מענה לצרכים מיוחדים בקהילה

כיוונים למדדי תפוקה ותוצאה אפשריים:

- מדדים כמותיים – מספר תלמידים בתכנית, מספר פעולות ההתנדבות
- מדדים ערכיים – טיפוח זהות אישית של מעורבות וגמילות חסדים של המתנדבים
- שביעות רצון התלמידים מהתכנית ופעולות ההתנדבות

משאבים: מדריכי התכנית, רכז חינוך חברתי

חומרים וכלים: <http://www.leoro.org.il>

כללים ונהלים: [מצגת נהלי עבודה, תשע"ד, תכנית "אפיקים"](#)

הצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

- למידה מהצלחות
- הצגת עקרונות התכנית
- פעילות הכנה לקראת מפגשי ההתנדבות במסגרת כיתתית ואישית ופעילות עיבוד לאחר ההתנדבות
- היערכות לקראת שנת הלימודים עם הצוות, בחירת מקומות ההשמה, בניית תכנית ליווי שנתית

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

לסגנית ראש מינהל חמ"ד
למנהלת יחידת החמ"ד במינהל חברה ונוער

הכנה לשירות משמעותי - בשבילך: שירות בדרך שלך

המשימה:

- תכנית העוסקת בהכנת בנות החמ"ד לשירות לאומי משמעותי ובהתאמה למשנת הציונות הדתית

מהות ותיאור המשימה:

- התכנית בנויה כתהליך עיצוב אישיות הדרגתי לקראת היציאה לשירות הלאומי דרך הכרת כוחות הבת ויכולותיה ובחירה בשירות משמעותי המתאים לכישורנותיה
- התכנית כוללת סדרת מפגשים המתחילה בכיתה י"א ומסתיימת בכיתה י"ב בכיתות י"א הדגש הוא על הכנה תודעתית ורעיונית לקראת השירות, ובכיתות י"ב ניתנת הכנה מעשית הכוללת כלים לקראת בחירה בשירות משמעותי

אוכלוסיית היעד: כיתות י"א – י"ב, ממ"ד, בנות

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

1. הבנות יכירו בכוחותיהן וביכולותיהן ויעברו תהליך של העצמה ופיתוח אישיותן
2. כל בת תבחר בשירות לאומי משמעותי המתאים לכישורנותיה בו תמצה ותפיק את המרב לנתינה לעם ישראל
3. תהליך זה בשילוב עם לימוד והשתלמות לקראת מפגש ישיר ותורם עם גיוני החברה הישראלית יהווה הכנה לשירות

כיוונים למדדי תפוקה ותוצאה אפשריים:

- שביעות רצון של הבנות מתהליך ההכנה לקראת השירות הלאומי
- מספר הבנות המשתלבות בשירות לאומי
- מידת שביעות הרצון של הבנות במקומות השירות השונים

משאבים: מדרשת עמיעד, מדריכות חיצוניות

חומרים וכלים: <http://www.amiad.org>

כללים ונהלים: תהליך דו שנתי המתקיים בבתי הספר והמועבר ע"י מדריכות חיצוניות

הצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

למידה מהצלחות
מיצוי יעיל ומועיל של כוח ההדרכה החיצוני
השתתפות תלמידות בכנסים לקראת שנת השירות
שיתוף מדריכות "בשבילך" בצוות מקבלי ההחלטות של החטיבה העליונה

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

לסגנית ראש מינהל חמ"ד
למנהלת יחידת החמ"ד במינהל חברה ונוער
מנחי חינוך חברתי ערכית במחוזות

חמ"ד של תעודה - "מתעודה לתהודה"

📌 המשימה:

מהערכה מסכמת להערכה מעצבת המעניקה משוב לתלמיד ירא שמיים, השואף למצינות ערכית, לימודי וחברתית (בהלימה ליעד א)

מהות ותיאור המשימה:

"חמ"ד של תהודה" מחזקת את הלמידה בחמישה אופנים:

- א. תוכני התעודה: תעודה ערכית - חברתית - לימודית
- ב. התעודה על רצף הלמידה השנתי (תהליך). מפגש תחילת מחצית, אמצע וסיום
- ג. תעודה על בסיס דיאלוג אישי: תלמיד-מורה-הורה
- ד. הרחבת מעגל השותפים לכתיבת התעודה "מורים-תלמידים הורים
- ה. מתעודה מסכמת לתעודה מעצבת ומהדהדת

👤 אוכלוסיית היעד: כיתות א' - י"ב, ממ"ד (חובה)

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

1. התפתחות אישית וקבלת אחריות של התלמיד על התהליכים הערכיים, אמוניים, חברתיים ולימודיים
2. שותפות הורים בתהליך
3. שיפור ההישגים
4. תחושת מסוגלות של התלמיד
5. צמצום מספר האירועים ההתנהגותיים אשר אינם הולמים
6. שיפור האקלים הכיתתי

▲ משאבים: צוות ייעוץ מחוזי וארצי, מנב"ס

חומרים וכלים: [חמ"ד של תעודה באתר המינהל](#)

🔒 כללים ונהלים: עבודה מול המנב"ס

🗨 הצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

למידה מהצלחות, כלים להערכה חלופית, כלים לניהול דיאלוג אישי משימתי

📌 לפרטים נוספים ניתן לפנות:

לסגנית ראש מינהל חמ"ד

פתח דבר - מ"מ מנהלת האגף לחינוך מיוחד - גב' רונית שרביט

אנשי חינוך יקרים,

במוסדות החינוך לומדים תלמידים עם צרכים מיוחדים ומגוונים ועם יכולות שונות. המשימות המוצגות בפרק זה נותנות מענה חינוכי- טיפולי המותאם לצרכי הלומדים במסגרות החינוך המיוחד למיניהן, והלומדים המשולבים במסגרות החינוך האחרות. המשימות מותאמות לחטיבת הגיל, ונשענות על תכניות הלימודים והפעילויות בחינוך הרגיל.

המשימות מאורגנות סביב שלש המטרות המרכזיות שבתכנית האסטרטגית של משרד החינוך:

1. קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, מימוש עצמי ומצוינות.

2. חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית.

3. חיזוק מעמדו ויכולתו של החינוך הציבורי לתת מענה מיטבי לכלל החברה הישראלית.

עיון מעמיק בכלל המשימות יאפשר לתכנן את תהליכי העבודה באופן מושכל, ולכוון את הלומדים להצלחות בתחומים השונים, תוך התאמת ההוראה, הלמידה והסביבה הלימודית לצרכיהם.

לצוותים החינוכיים והטיפוליים אחריות להגיע לכל תלמיד, להיענות לצרכיו ולספק מענה מקצועי. שילובם של התלמידים בפעילויות לימודיות וחברתיות מגוונות וחשיפתם לאוכלוסיות שונות ולסביבות למידה מאתגרות, מהווה משימה מרכזית אותה עלינו לקדם מתוך תפיסה של שוויון, מתן הזדמנות, סובלנות, כבוד והכלה.

להורים, המלווים את ילדיהם ומתמודדים עם סוגיות מורכבות שונות, מקום משמעותי. השיח עמם ויצירת שיתופי הפעולה, הכרחיים לקידום העבודה החינוכית.

"עמידתנו היא עם הילד, והוא, ורק הוא נקודת מוצאנו. הוא ולא חומר הלימודים קובע את איכות הלמידה ואת כמותה כאחת" (ג'ון דיואי).

אנו, חברות צוות האגף לחינוך מיוחד, עומדות לרשותכם לשם קידום המשימות החינוכיות והאתגרים הניצבים בפנינו.

בברכת הצלחה,

רונית שרביט

וצוות האגף לחינוך מיוחד

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית בקרב תלמידים עם צרכים מיוחדים בחינוך העל-יסודי

נושאים בהם נבנו כרטיסי משימה ייחודיים לחינוך המיוחד, על בסיס המשימות לחינוך הרגיל וכתוספת להן:

מטרה מס' 1 - קידום למידה משמעותית ועדכנית, שתוביל להישגים לימודיים, מימוש עצמי ומצוינות

- [תכנון לימודים לתלמידים צרכים מיוחדים](#)
 1. תכניות אישיות – תכנית חינוכית יחידנית (תח"י), תכנית לימודים אישית (תל"א) ותכנית חינוכית אישית (תח"א)
 2. תכנית מעבר
 3. תכנית לימודים כיתתית (תל"כ) ותכניות הוראה
 4. תכנית לימודים בית ספרית (תלב"ס)
- [שפת אם \(עברית וערבית\)](#)
- [מתמטיקה](#)
- [אנגלית](#)
- [מדע וטכנולוגיה](#)
- [תקשוב](#)

162

מטרה מס' 2 - חיזוק החינוך למצוינות ערכית וחברתית

- [הנחיות נוספות לחינוך ערכי – תוספות לכרטיסי משימה קיימים בנושאים:](#)
 1. זיכרון ושואה
 2. שירות משמעותי (במסגרת תכנית מעבר)
- [האחר הוא אני – תלמיד עם צרכים מיוחדים – תורם ושותף בקהילה הרגילה](#)
- [הכנה לחיים](#)
- [טיולים וסיורים באתרים ברחבי ישראל](#)
- [תכנית הליבה לחינוך ערכי](#)
- [אזרחות פעילה](#)
- ["חזונית דמוקרטיה מיוחדת" – סיורים מותאמים בכנסת](#)
- [אקלים חינוכי מיטבי](#)

מטרה מס' 3 - חיזוק מעמדו ויכולתו של החינוך הציבורי לתת מענה מיטבי לכלל החברה הישראלית

- [אופק חדש בעל יסודי](#)

מטרה א':

קידום למידה משמעותית ועדכנית, שתוביל להישגים לימודיים, מימוש עצמי ומצוינות

תכנון לימודים לתלמידים עם צרכים מיוחדים בחינוך העל-יסודי

תכניות אישיות – הצוות החינוכי הרב-מקצועי, בהנחיית מחנכת הכתה, יבנה תכנית אישית לכל תלמיד עם צרכים מיוחדים, על פי ההנחיות להלן וידאג ליישומה. תכנית לימודים אישית מבוססת על פרופיל התלמיד בתחומי התפקוד הבאים: קוגניטיבי, לימודי, שפתי-תקשורתי, חברתי, התנהגותי-רגשי, מוטורי, חושי ותחום ההכנה לחיים. תכנית זו נבנית תוך תיאום עם התלמיד והוריו, ומאפשרת בקרה והערכה משותפת להשגת המטרות והיעדים שנקבעו. תכנית זו הינה ייחודית לתלמיד, ומחייבת את כל הצוות ליישומה.

תכנית חינוכית יחידנית - תח"י - לתלמידים בתכנית השילוב

המשימה: תכנית חינוכית יחידנית

חיזוק ההשתתפות של התלמיד בלימודים ובפעילויות החברתיות בכתה הרגילה

אוכלוסיית היעד:

תלמידים עם צרכים מיוחדים, המשולבים בכתה הרגילה

מהות ותיאור המשימה:

- מחנכת הכיתה, בסיוע הצוות הבין-מקצועי של המוסד החינוכי ובשיתוף צוות השילוב, התלמיד והוריו, תכין לכל תלמיד משולב תכנית חינוכית בהתאם ל[חוזר מנכ"ל סח/3\(ד\)](#)
- המנהל יוודא הכנת התח"י ויישומה בהתאם להנחיות

כיוונים למדדים אפשריים:

- שיתוף מרבי של צוות השילוב, התלמיד והוריו בכל תכנית יחידנית
- שילוב של 100% מיעדי התח"י בתכנית העבודה של מחנכת הכתה והצוות הרב-מקצועי
- התקדמות ב- 75% מיעדי התח"י לפחות, של כל תלמיד
- קיום ישיבות להערכה מעצבת ולהערכה מסכמת של התקדמות התלמיד על פי יעדי התח"י, תוך שיתוף מרבי של הצוות הבין מקצועי

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

- [מימי פלצ'י](#) - מפקחת ארצית - תחום פדגוגיה וחינוך בלתי פורמלי - האגף לחינוך מיוחד
- [על בר](#) - רפרנטית לתכנון פדגוגי - האגף לחינוך מיוחד

חזרה לתוכן העניינים

תכנית לימודים אישית - תל"א - לתלמידי החינוך המיוחד

המשימה: תכנית לימודים אישית

קידום התלמיד בתחומים השונים: קוגניטיבי, לימודי, תקשורתי, חברתי, התנהגותי, רגשי, חושי ומוטורי ובתחומי הכנה לחיים.

אוכלוסיית היעד:

תלמידים בכיתות חינוך מיוחד בבתי ספר רגילים; תלמידים בבתי ספר לחינוך מיוחד

מהות ותיאור המשימה:

- מחנכת הכיתה, בשיתוף הצוות הרב-מקצועי של המוסד החינוכי, התלמיד והוריו, תכין לכל תלמיד הלומד בכיתה לחינוך מיוחד בבית הספר הרגיל או בבית הספר לחינוך מיוחד, תכנית לימודים אישית בהתאם לחוזר [מנכ"ל נח/7](#). תכנית הלימודים האישית (תל"א) תתייחס ליכולותיו ולקשייו של התלמיד בתפקוד היום-יומי בתחומים השונים במסגרת החינוכית. תכנית זו נבנית בתיאום עם הורי התלמיד ותוך שיתופו המרבי, ומאפשרת בקרה והערכה משותפת להשגת המטרות והיעדים שנקבעו.
- המנהל יוודא הכנת התל"א ויישומה בהתאם להנחיות.

כיוונים למדדים אפשריים:

- שיתוף מרבי של הצוות הרב-מקצועי בהכנת התל"א לכל תלמיד
- שילוב של 100% מיעדי התל"א בתכנית העבודה של מחנכת הכיתה ושל הצוות הרב-מקצועי, תוך חיבור אינטגרטיבי ביניהם
- התקדמות של כל תלמיד ב- 75% מיעדי התל"א לפחות
- קיום ישיבות להערכה מעצבת ולהערכה מסכמת של התקדמות התלמיד על פי יעדי התל"א, תוך שיתוף מרבי של הצוות הבין מקצועי

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

- [מימי פלצ'י](#) - מפקחת ארצית - תחום פדגוגיה וחינוך בלתי פורמלי - האגף לחינוך מיוחד
- [יעל בכר](#) - רפרנטית לתכנון פדגוגי - האגף לחינוך מיוחד

תכנית חינוכית אישית - תח"א - לתלמידים חולים

📌 המשימה: תכנית חינוכית אישית

חיזוק ההשתתפות של התלמיד החולה בלימודים ובפעילויות חברתיות, הן במסגרת החינוכית בבית החולים והן במהלך שהותו בבית תלמיד חולה במחלה ממושכת.

👤 אוכלוסיית היעד:

תלמידים בחינוך העל-יסודי, הלומדים במסגרות החינוכיות בבתי חולים וילדים חולים בביתם עקב מחלה ממושכת.

מהות ותיאור המשימה:

לתלמיד מאושפז בבית חולים:

- מחנכת הכיתה, בסיוע הצוות הבין-מקצועי של המוסד החינוכי בבית החולים ובשיתוף הצוות החינוכי של בית הספר בקהילה בו לומד התלמיד החולה, התלמיד והוריו, תכין לכל תלמיד חולה, תכנית חינוכית אישית בהתאם ל**חוק ילדים חולים** 2001.
- מנהל המסגרת החינוכית בבית החולים יוודא הכנת התח"א ויישומה בהתאם להנחיות.
- מנהל המסגרת והצוות החינוכי ישמרו על קשר קבוע ומשמעותי עם הילד המאושפז והוריו, כולל ביקור בבית החולים (במידת האפשר).

לתלמיד חולה הלומד בביתו עקב מחלה ממושכת:

- מורי "ספק השירות לתלמיד בביתו" בשיתוף מחנכת הכיתה ובסיוע הצוות הרב-מקצועי במוסד החינוכי בו לומד התלמיד החולה בקהילה ומומחית תחום המת"א, יכינו לכל תלמיד חולה תכנית חינוכית אישית בהתאם ל**חוק ילדים חולים** 2001
- מנהל המסגרת החינוכית בה לומד התלמיד בקהילה ומי מטעמו, יוודא הכנת התח"א ויישומה בהתאם להנחיות.
- מנהל המסגרת והצוות החינוכי ישמרו על קשר קבוע ומשמעותי עם הילד ועם הוריו במהלך כל תקופת מחלתו בביתו, כולל ביקור בית.

📋 כיוונים למדדים אפשריים:

- שיתוף מרבי של הצוות הרב-מקצועי במרכז החינוכי בבית החולים ובבית הספר בקהילה, בהכנת התח"א לכל תלמיד
- שילוב של 75% לפחות, מיעדי התח"א בתכנית העבודה של הצוות הרב-מקצועי במרכז החינוכי בבית החולים, תוך חיבור אינטגרטיבי ביניהם
- התקדמות של כל תלמיד ב- 50% מיעדי התח"א לפחות
- ביצוע ישיבות לבחינה כוללת של סטאטוס התכנית החינוכית האישית
- מידת שביעות הרצון של ההורים והתלמיד החולה מהקשר של הצוות הבין מקצועי אתם

❗ לפרטים נוספים ניתן לפנות:

- **נירית גולוב** - מפקחת ארצית - יישום חוק ילדים חולים, אוטיזם, הפרעות נפשיות והפרעות התנהגות
- **ענת ברטמן** - מדריכה ארצית, יישום חוק ילדים חולים

תכנית מעבר

🎯 המשימה: תכנית מעבר אישית

בניית תכנית אישית לתלמיד, הכוללת את המהלכים הדרושים להשלמה מיטבית של תהליך לימודיו בראיית עתידו בגיל 21 ומעלה לאחר סיום לימודיו בבית הספר

👤 אוכלוסיית היעד:

תלמידים בגילאי 16-21, הלומדים בכיתות חינוך מיוחד בבתי ספר רגילים ובבתי ספר לחינוך מיוחד

מהות ותיאור המשימה:

- בניית תכנית מעבר אישית בה שותפים: המתבגר ומשפחתו, בית הספר, שירותי העבודה והרווחה ברשות המקומית, הביטוח הלאומי, גופים וולונטריים וגופים קהילתיים.
- התכנית מתבססת על טיפוח יכולתו של התלמיד לזהות את העדפותיו וכישוריו, ולהשתתף על פי יכולתו בקבלת החלטות, אשר יבטאו את דעותיו ועמדותיו בתכנית ה"מעבר".
- תכנית "מעבר" מתוכננת מראש למספר שנים, והיא נבדקת מדי שנה על פי צורכי התלמיד ולאור מעקב אחר התקדמותו. בהתאם לכך מתבצע עדכון של המטרות והיעדים בתכנית.
- בשנת הלימודים האחרונה ללימודיו של התלמיד בבית הספר, תתייחס תכנית ה"מעבר" לאפשרויות ההשתלבות שלו לאחר סיום לימודיו: שירות לאומי, גיוס לצה"ל, המשך לימודים אקדמיים, וכן שילוב במסגרת עבודה בשוק החופשי, ביזמות אישיות/פרטיות, או במסגרת מוגנת.
- תכנית מעבר אישית תבוצע ע"י צוות רב מקצועי כחלק מאשכול הכנה לחיים.

166

🔄 כיוונים למדדים אפשריים:

- כתיבת תכנית מעבר לכל תלמיד באוכלוסיית היעד
- מספר התלמידים המסיימים את בית הספר ומשולבים במסגרות המשך, על פי המלצות תכנית המעבר: שירות צבאי/לאומי, מסגרת עבודה, לימודיים אקדמיים או מסגרת מוגנת אחרת.

❗ לפרטים נוספים ניתן לפנות:

- [מימי פלצ'י](#) – מפקחת ארצית – תחום פדגוגיה וחינוך בלתי פורמלי – האגף לחינוך מיוחד
- [ליאורה שור-ברק](#) – מדריכה ארצית לתכניות לבוגרים ולתכניות מעבר

תכנית לימודים כיתתית - תל"כ - לחינוך מיוחד

המשימה: בניית תכנית לימודים כיתתית

תכנון שנתי המתייחס למכלול העשייה הכיתתית, בהיבט הפדגוגי והחברתי, בהתייחס לכתה כקבוצה, וכן לקבוצות משנה וליחידים בתוכה.

אוכלוסיית היעד:

תלמידים בחינוך העל יסודי, הלומדים בכיתות חינוך מיוחד בבתי ספר רגילים ובבתי ספר לחינוך מיוחד

מהות ותיאור המשימה:

- בכיתה לחינוך מיוחד בבית הספר הרגיל – מחנכת הכיתה, בשיתוף הצוות הרב-מקצועי ורכזת השכבה של המוסד החינוכי, תבנה תכנית לימודים כיתתית בהלימה לתכניות הלימודים הרגילות בשכבת הגיל, תוך התאמה למאפייני התפקוד של תלמידי הכיתה ובתוספת יחידה של "הכנה לחיים", בתחומי הכנה לחיים המתאימים לכיתה: טיפול עצמי ועצמאות אישית, קשר בין-אישי חברתי, חינוך לתרבות פנאי, שימוש במשאבים קהילתיים, חינוך לחיי עבודה, חינוך מיני-חברתי, חינוך למגורים עצמאיים, סגור עצמי, ידע והשכלה, בריאות וביטחון.
- בכיתות בבתי הספר לחינוך מיוחד – מחנכת הכיתה, בשיתוף הצוות הרב-מקצועי, תבנה תכנית לימודים כיתתית, בהלימה [לתכנית הליבה](#) של החינוך המיוחד ולתכנית הבית ספרית, תוך התבססות על תכניות הלימודים הרגילות ועריכת התאמות, שינויים או חלופות.
- בשני סוגי המסגרות – תכנית הלימודים הכיתתית תאוגד בתיק המורה ותכיל:
 1. **תל"כ כללי:** רקע על התלמידים ומאפייני התפקוד שלהם; רשימת נושאים, מקצועות ופעילויות; הקצאת ש"ש לכל מקצוע; ארגון הלמידה בכל מקצוע (שיעורי מליאה, שיעורים בקבוצות ושיעורים פרטניים); בעלי תפקידים בכל מקצוע; מערכת שעות; מיפויים כיתתיים בהתייחס לממצאי הערכה, תוצרים מצופים, כלים וקריטריונים להערכה; ריכוז מטרות של תלמידי הכיתה על פי קבוצות תפקוד (מפת יעדים כיתתית).
 2. **תכניות הוראה בכל מקצוע תוך פירוט:** מטרות ויעדים; חלוקה ליחידות הוראה/יחידות תוכן (תוך פירוט: הישגים נדרשים ותוצרים מצופים, לוח זמנים להתקדמות, דרכי הוראה והזדמנויות למידה, חומרי הוראה ולמידה, וסביבה לימודית בהתייחס לקבוצות ויחידים בכתה); דרכים ומדדים להערכת התכנית.
 3. **מפת יעדים כיתתית במקצועות היסוד (שפה, מתמטיקה, הכנה לחיים),** כביטוי לממשקים בין תכנית הלימודים הכיתתית ותכניות הלימודים האישיות: מיפוי יעדים משותפים לשם בניית קבוצות למידה הומוגניות.
 4. **יעדים בתחומי התפקוד השונים,** המשותפים לכל תלמידי הכיתה יופיעו בתל"כ, תוך התייחסות דיפרנציאלית לדרכי ההוראה ולתוצרים המצופים מול כל תלמיד. בתכנית הלימודים הכיתתית יוסבר באילו מסגרות ובאילו אופנים מתקיים מענה ליעדי התל"א.
- מנהל המוסד החינוכי יוודא הכנת התכנית הכיתתית ויישומה בהתאם להנחיות.

כיוונים למדדים אפשריים:

- עמידה ב-75%, לפחות, מהיעדים בתכנית הלימודים הכיתתית, תוך התייחסות לשינויים בעקבות הערכה מעצבת
- קיום מהלכים בהובלת מנהל המוסד החינוכי לבחינת הביצוע של תכנית הלימודים הכיתתית והתקדמות התלמידים

חומרים וכלים:

- מסמך: [תכנון לימודים במסגרות לתלמידים עם צרכים מיוחדים](#)

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

- [מימי פלצ'י](#) – מפקחת ארצית – תחום פדגוגיה וחינוך בלתי פורמלי – האגף לחינוך מיוחד
- [יעל בכר](#) – רפרנטית לתכנון פדגוגי – האגף לחינוך מיוחד

תכנית לימודים בית ספרית - תלב"ס - לבית הספר לחינוך מיוחד

המשימה: בניית תכנית לימודים בית ספרית

בניית תכנית בית ספרית רב-שנתית, תוך יצירת רצף והמשכיות בהוראת המקצועות והנושאים לאורך שנות הלימוד בכל קשת הלקויות, תוך התאמה לצרכי התפקוד של התלמידים ותוך הלימה מרבית לתכניות הלימוד הרגילות במקצועות השונים.

אוכלוסיית היעד:

תלמידים בחינוך העל יסודי, הלומדים בבתי ספר לחינוך מיוחד

מהות ותיאור המשימה:

- הצוות החינוכי, בהובלת המנהל ובעלי תפקידים בצוות החינוכי, יבנה תכנית לימודים בית ספרית - תלב"ס, תוך התבססות על תכניות הלימודים הרגילות ותוך ביצוע התאמות, שינויים וחלופות.
- התלב"ס יכיל את מקצועות הליבה לחינוך המיוחד ומקצועות נוספים בהתאם למאפייני התפקוד של התלמידים ולתכנית הלימודים הרגילה בשכבת הגיל, כפורט במסמך: [תכנון לימודים במסגרות לתלמידים עם צרכים מיוחדים](#). כמו כן יכלול התלב"ס התייחסות מותאמת לנושא השנתי.
- התכנית הבית ספרית תכיל:
 1. תיאור בית הספר ומאפייני אוכלוסיית התלמידים
 2. "אני מאמין" וחזון בית ספרי; מטרות וקדימויות; עקרונות מנחים
 3. מבנה הלימודים - מיפוי תמציתי של תחומי הדעת, הנושאים ותחומי הטיפול הקיימים בבית הספר ע"פ אשכולות. מול כל מקצוע יצוין קהל היעד, מסגרת הלמידה (מליאה / קבוצות / פרטני), הקצאת זמן ובעלי התפקידים
 4. דרכים וכלים להערכה
 5. תכניות נוספות כגון: תכנית חופשה, סיורים, פעילויות תרבותיות, טקסים ופעילות חוץ בית ספרית
 6. תכניות אורך בית ספריות בכל מקצוע, הכוללות: רציונל ומטרות בהוראת המקצוע; מפרט תכנים והישגים נדרשים ע"פ שכבות גיל ו/או ע"פ רצף התפתחותי; עקרונות לביצוע התכנית; דרכי הערכה;

חומרים וכלים:

- מסמך: [תכנון לימודים במסגרות לתלמידים עם צרכים מיוחדים](#)

כיוונים למדדים אפשריים:

- אחוז תכנון מול ביצוע - ברמת מדדי תפוקה ותוצאה
- אחוז עמידה ביעדים בתכנית הבית ספרית, כפי שהותאמה לכל כיתה - הישגים, תכנים ודרכי הערכה
- ביצוע מהלכים בית ספריים בהובלת המנהל לדיון בתכנית הבית ספרית ולהערכתה
- ביצוע ישיבות בהובלת המפקח לחינוך המיוחד לדיון בתכנית הבית ספרית ולהערכתה, אחת לשנה

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

- [מימי פלצי'](#) - מפקחת ארצית - תחום פדגוגיה וחינוך בלתי פורמלי - האגף לחינוך מיוחד
- [על בכר](#) - רפרנטית לתכנון פדגוגי - האגף לחינוך מיוחד

שפת אם

🎯 המשימה: קידום הישגים בשפת אם

העמקת הידע והמיומנויות ושיפור ההישגים בשפת אם, תוך חיבור ויישום בתחומי דעת עתירי שפה.

👤 אוכלוסיית היעד:

תלמידים בחינוך העל-יסודי הלומדים בתכנית השילוב, בכיתות חינוך מיוחד בבת ים ובבת ים ספר לחינוך מיוחד

מהות ותיאור המשימה:

- הפעולות המתוארות, חלות על הוראה של שפות האם: עברית וערבית כאחת.
 - עבודה בהלימה מירבית ל**תכנית הלימודים: עברית לבית הספר העל יסדי** בחינוך הרגיל, ו**לתכנית שלהב"ת** – המשלבת קידום מיומנויות שפתיות עם הוראת תחומי דעת עתירי שפה. ביצוע התאמות למאפייני אוכלוסיית המסגרת, תוך התבססות על העקרונות המופיעים ב**מדריך ליישום ולהטמעה של יעדי החינוך הלשוני בחינוך המיוחד**.
 - בנייה והפעלה של תכנית לימודים בחינוך לשוני ברמה הבית ספרית וברמה הכיתתית, בהלימה לשכבות הגיל במסגרת החינוכית ולרמות התפקוד של התלמידים, תוך עבודת צוות רב מקצועי (בפרט בין צוות ההוראה לבין קלינאי תקשורת).
 - הוראת תלמידים עם משכל תקין וגבולי, על פי תכניות החינוך הרגיל, תוך ביצוע התאמות ותמיכות ייחודיות על פי צרכי התלמידים. בשאר האוכלוסיות תבנה תכנית מותאמת, על בסיס תכנית הלימודים לחינוך הרגיל והמדריך ליישומה בחינוך המיוחד אשר תוארו לעיל.
 - קידום המיומנויות השפתיות בתחום הלשוני, תוך חיבור לכלל מקצועות הלימוד, בכלל זה מקצועות ההכנה לחיים.
 - שילוב הערכה בתהליכי ההוראה-למידה טרם בנייתה של תכנית הלימודים האישית או הקבוצתית, תוך קיום הערכה מעצבת במהלך ההוראה והערכה מסכמת בסיום הוראת היעדים שנקבעו. שימוש מרבי בכלי מדף מתוקפים להערכת לומדים בחינוך הרגיל. באוכלוסיות עם משכל הנמוך מהנורמה, יתבססו תהליכי ההערכה על כלים מותאמים לצד כלי מדף. קיום תהליכי למידה, הערכה ובקרה הכוללים מיפוי המצב, צפייה בשיעור, דיאלוג, משוב והערכה בזמנים קבועים.
 - הקצאת שעות ייעודיות לחינוך לשוני, על בסיס ההקצאה לשכבת הגיל בחינוך הרגיל, תוך התאמה לאוכלוסיית המסגרת החינוכית. באוכלוסיות עם משכל תקין וגבולי, יוקצה מספר שעות לפחות על פי הנדרש בחינוך הרגיל.
 - הפעלת תכנית ממוקדת ומותאמת לשילוב מיומנויות הבנה והבעה בתחומי הדעת (שלהב"ת) ולשיפור ההישגים בתחום.
 - קיום מהלכים לשיפור ולפיתוח של מיומנויות שפתיות ותקשורתיות, כחלק מהתכנית האישית או הכיתתית.
 - הפעלת תכנית להוראת יצירות ספרות בהלימה לתכנית הרגילה, תוך ביצוע התאמות.
 - פיתוח מקצועי:
1. קיום מפגשי למידה קבועים לקידום הטמעתה של תכנית הלימודים, למדריכים מחוזיים בתחום החינוך הלשוני ע"י מדריכה ארצית

2. קיום מפגשי למידה מחוזיים לרכזים ולצוותים מובילים מבתי הספר במחוז
3. השתתפות בקורסים במסגרת הפיתוח מקצועי של החינוך הרגיל ובקורסים מחוזיים ייחודיים לחינוך המיוחד, בהתאם לאוכלוסיית היעד.
4. מדריכים מחוזיים וצוותים מובילים מהמגזר דובר הערבית, יקיימו מפגשי למידה להטמעת תכנית הלימודים בשיתוף עמיתיהם במגזר דובר הערבית, לצד מפגשים ייחודיים לשפה הערבית.

הישגים מצופים וכיוונים למדדים אפשריים: ↗

- כל מורי החינוך המיוחד, המלמדים את שפת האם עברית או ערבית, יכירו את תכניות הלימודים והמסמכים הרלוונטיים (המתוארים בסעיף הפעולות) ויעבדו על פיהם.
- לכל כיתה בחינוך המיוחד תבנה תכנית לימודים מותאמת בתחומי השפה (כמתואר בסעיף הפעולות). במידת הצורך ישולבו יעדים בתחום השפה בתכניות האישיות.
- בכל מסגרת חינוכית יתקיימו תהליכי הערכה ברמה האישית והקבוצתית וברמת הצוות (כמתואר בסעיף הפעולות).
- כל מורי החינוך המיוחד, המלמדים את שפת האם עברית או ערבית, יקחו חלק בפיתוח מקצועי רציף בהתאם לאוכלוסיית היעד ולהגדרת התפקיד (כמתואר בסעיף הפעולות).
- קידום הלימודים ברמה האישית והכיתתית לפחות ב-10% (כל תלמיד עפ"י רמתו) בחינוך הלשוני

משאבים: ▲

- מדריכים מחוזיים לחינוך לשוני ומדריכי מתי"א, ישובצו להדרכה במפגשים קבועים לאורך השנה על פי החלטת המפקחים במחוזות.
- המדריכים המחוזיים יונחו וילוו ע"י המדריכים הארציים של החינוך המיוחד לנושא הוראת השפה, למערכת דוברת העברית ולמערכת דוברת הערבית.
- המדריכים הארציים והמחוזיים יקיימו קשר שוטף עם המדריכים הארציים של החינוך הרגיל לעברית ולתכנית "שלהב"ת".
- מנהלי המרכזים הטיפוליים יהיו בקשר שוטף עם המדריכים הארציים המובילים את ההתאמות ללקויי השמיעה.
- נציגים מהמחוזות ישתתפו בוועדה ארצית העוסקת בתחום (מדריכים מחוזיים/מומחי תחום/מורים מובילים/רכזי מקצוע).
- מנהל המסגרת החינוכית יקצה זמן, ללמידה ולפיתוח תכניות וחומרי הוראה מותאמים.

חומרים וכלים: ⚙

- [תכנית הלימודים: עברית לבית הספר העל יסודי](#)
- [תכנית שלהב"ת](#)
- [מאגר חומרים והנחיות](#) ומדריך ליישום ולהטמעה של יעדי החינוך הלשוני ותכנית הלימודים בעברית בחינוך המיוחד
- אתר הפיקוח על הוראת העברית במזכירות הפדגוגית: [התכנית לחטיבת הביניים](#) ו[התכנית לחטיבה העליונה](#)

הצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

- באיזה אופן קידם יישום תכנית החינוך הלשוני בהתאמה ליכולות התלמידים, את התפקוד השפתי והלשוני בקרב התלמידים?
- באיזו מידה תרמה העבודה על פי תכנית הלימודים לחינוך הרגיל לצד המדריך ליישום בחינוך המיוחד, להעלאת הציפיות של המורים מהתלמידים?
- באילו דרכים ניתן ליישם את התכנית בקרב אוכלוסיות מורכבות?
- מהן הדרכים המיטביות להערכת התקדמות התלמידים?

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

- [אילנה קלר](#) – מדריכה ארצית לחינוך לשוני – האגף לחינוך מיוחד
- [הוניידה אבו-נופל](#) – מדריכה ארצית לחינוך לשוני לדוברי ערבית – האגף לחינוך מיוחד
- [יעל בכר](#) – רפרנטית לתכנון פדגוגי – האגף לחינוך מיוחד

מתמטיקה

המשימה: שיפור ההישגים במתמטיקה והעמקת החינוך המתמטי

- שיפור ההישגים במתמטיקה על בסיס תכנית הלימודים לחינוך הרגיל, תוך ביצוע התאמות, שינויים וחלופות.
- הוראת מתמטיקה בהיבט שימושי, תוך חיבור לחיים היומיום.

אוכלוסיית היעד:

תלמידים בחינוך העל-יסודי הלומדים בתכנית השילוב, בכיתות חינוך מיוחד בבת י ספר רגילים ובבתי ספר לחינוך מיוחד

מהות ותיאור המשימה:

- עבודה בהלימה מירבית לתכנית הלימודים במתמטיקה לחטיבת הביניים ולתכנית הלימודים לחטיבה העליונה בחינוך הרגיל, תוך ביצוע התאמות למאפייני אוכלוסיית המסגרת.
 - בנייה והפעלה של תכנית לימודים במתמטיקה ברמה הבית ספרית וברמה הכיתתית, בהלימה לשכבות הגיל במסגרת החינוכית ולרמות התפקוד של התלמידים.
 - הוראת מתמטיקה שימושית לצד הוראת נושאים מתחום הדעת, בחיבור לתחומי הכנה לחיים כגון: צרכנות, תעסוקה, עצמאות אישית וכיו"ב, תוך היוועצות עם צוות רב מקצועי.
 - הוראת תלמידים עם משכל תקין וגבולי, על פי תכניות החינוך הרגיל, תוך ביצוע התאמות ותמיכות ייחודיות על פי צרכי התלמידים. בשאר האוכלוסיות תבנה תכנית מותאמת, על בסיס תכנית הלימודים לחינוך הרגיל והמסמך ליישומה בחינוך המיוחד אשר תוארו לעיל.
 - הגשת תלמידים לבחינות בגרות במתמטיקה, בהתאם ליכולתם.
 - שילוב הערכה בתהליכי ההוראה-למידה טרם בנייתה של תכנית הלימודים האישית או הקבוצתית, תוך קיום הערכה מעצבת במהלך ההוראה והערכה מסכמת בסיום הוראת היעדים שנקבעו. שימוש מרבי בכלי מדף מתוקפים להערכת לומדים בחינוך הרגיל. באוכלוסיות עם משכל הנמוך מהנורמה, יתבססו תהליכי ההערכה על כלים מותאמים לצד כלי מדף. קיום תהליכי למידה, הערכה ובקרה הכוללים מיפוי המצב, צפייה בשיעור, דיאלוג, משוב והערכה בזמנים קבועים.
 - הקצאת שעות ייעודיות למתמטיקה, על בסיס ההקצאה לשכבת הגיל בחינוך הרגיל, תוך התאמה לאוכלוסיית המסגרת החינוכית. באוכלוסיות עם משכל תקין וגבולי, יוקצה מספר שעות לפחות על פי הנדרש בחינוך הרגיל.
 - הוראה תוך יצירת קישורים בין נושאי המשנה בתוך תחום הדעת, וכן בין המיומנויות הנרכשות בתחום המתמטי לתחומי דעת רלוונטיים נוספים.
 - פיתוח מקצועי:
1. קיום מפגשי למידה קבועים לקידום הטמעתה של תכנית הלימודים, למדריכים מחוזיים בתחום המתמטיקה ע"י מדריכה ארצית.
 2. קיום מפגשי למידה מחוזיים לרכזים ולצוותים מובילים מבתי הספר בכל מחוז.
 3. השתתפות בקורסים במסגרת הפיתוח מקצועי של החינוך הרגיל ובקורסים מחוזיים ייחודיים לחינוך המיוחד, בהתאם לאוכלוסיית היעד.

הישגים מצופים וכיוונים למדדים אפשריים

- כל מורי החינוך המיוחד, המלמדים מתמטיקה, יכירו את תכניות הלימודים והמסמכים הרלוונטיים (המתוארים בסעיף הפעולות) ויעבדו על פיהם.
- לכל כיתה בחינוך המיוחד תבנה תכנית לימודים מותאמת בתחום המתמטיקה והמתמטיקה השימושית (כמתואר בסעיף הפעולות). במידת הצורך ישולבו יעדים בתחום המתמטיקה בתכניות האישיות.
- בכל מסגרת חינוכית יתקיימו תהליכי הערכה ברמה האישית והקבוצתית וברמת הצוות (כמתואר בסעיף הפעולות).
- כל מורי החינוך המיוחד, המלמדים מתמטיקה, יקחו חלק בפיתוח מקצועי רציף בהתאם לאוכלוסיית היעד ולהגדרת התפקיד (כמתואר בסעיף הפעולות).
- קידום הלומדים ברמה האישית והכיתתית לפחות ב-10% (כל תלמיד עפ"י רמתו) במתמטיקה

כיוונים למדדים אפשריים:

משאבים:

- מדריכים מחוזיים למתמטיקה, ישוּבצו להדרכה במפגשים קבועים לאורך השנה על פי החלטת המפקחים במחוזות.
- המדריכים המחוזיים יונחו וילוו ע"י המדריכה הארצית של החינוך המיוחד לנושא המתמטיקה.
- נציגים מהמחוזות ישתתפו בוועדה ארצית העוסקת בתחום (מדריכים מחוזיים/מומחי תחום/מורים מובילים/רכזי מקצוע).
- מנהל המסגרת החינוכית, יקצה זמן ללמידה ולפיתוח תכניות וחומרי הוראה מותאמים.

חומרים וכלים:

- [תכנית הלימודים במתמטיקה לחטיבת הביניים](#)
- [תכנית הלימודים לחטיבה העליונה](#)
- [אתר מפמ"ר מתמטיקה](#)

הצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

- באיזה אופן קידם יישום תכנית המתמטיקה בהתאמה ליכולות התלמידים, את הידע המיומנויות המתמטיות בקרב התלמידים?
- באיזו מידה תרמה העבודה על פי תכנית הלימודים לחינוך הרגיל, להעלאת הציפיות של המורים מהתלמידים?
- באילו דרכים ניתן ליישם את התכנית בקרב אוכלוסיות מורכבות?
- מהן הדרכים המיטביות להערכת התקדמות התלמידים?

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

- [יעל בכר](#) – רפרנטית לתכנון פדגוגי – האגף לחינוך מיוחד

המשימה: הוראת אנגלית במערכת החינוך המיוחד

הטמעת תכנית להעמקת הידע והמיומנויות באנגלית, בתחום השפה הדבורה והכתובה, במערכת החינוך המיוחד, בהתאם ליעדי המקצוע ותוך ראיית המקצוע בהיבט חברתי, כערוץ אפשרי להשתלבות בקהילה.

אוכלוסיית היעד:

תלמידים בחינוך העל-יסודי הלומדים בתכנית השילוב, בכיתות חינוך מיוחד בבתי ספר רגילים ובבתי ספר לחינוך מיוחד, בהתאם למאפייני התפקוד של אוכלוסיית התלמידים.

מהות ותיאור המשימה:

- עבודה בהלימה מירבית להנחיות ולעקרונות להוראת אנגלית, המופיעים בתכנית הלימודים באנגלית לחינוך הרגיל, תוך ביצוע התאמות למאפייני אוכלוסיית המסגרת.
 - היכרות עם [התכנית להתאמת תכנית הלימודים באנגלית לחינוך המיוחד](#), והתאמתה למאפייני התלמידים במסגרת החינוכית. על פי העקרונות המופיעים במסמך: [תכנון לימודים במסגרות לתלמידים עם צרכים מיוחדים](#).
 - בנייה והפעלה של תכנית לימודים באנגלית ברמה הבית ספרית וברמה הכיתתית, בהלימה לשכבות הגיל במסגרת החינוכית ולרמות התפקוד של התלמידים.
 - הוראת נושאים מתחום הדעת בחיבור לתחומי הכנה לחיים כגון: קשר בין-אישי חברתי, שימוש במשאבים קהילתיים, פנאי, עצמאות אישית, מחשבים וכיו"ב, תוך היוועצות עם צוות רב מקצועי.
 - הוראה תוך יצירת קישורים בין נושאי המשנה בתוך תחום הדעת, וכן בין המיומנויות הנרכשות באנגלית לתחומי דעת רלוונטיים נוספים.
 - הוראת תלמידים עם משכל תקין וגבולי, על פי תכניות החינוך הרגיל, תוך ביצוע התאמות ותמיכות ייחודיות על פי צרכי התלמידים. בשאר האוכלוסיות תבנה תכנית מותאמת, על בסיס תכנית הלימודים לחינוך הרגיל והתכנית ליישומה בחינוך המיוחד אשר תוארו לעיל.
 - הגשת תלמידים למבחני בגרות באנגלית בהתאם ליכולתם.
 - שילוב הערכה בתהליכי ההוראה-למידה טרם בנייתה של תכנית הלימודים האישית או הקבוצתית, תוך קיום הערכה מעצבת במהלך ההוראה והערכה מסכמת בסיום הוראת היעדים שנקבעו. שימוש מרבי בכלי מדף מתוקפים להערכת לומדים בחינוך הרגיל. באוכלוסיות עם משכל הנמוך מהנורמה, יתבססו תהליכי ההערכה על כלים מותאמים לצד כלי מדף. קיום תהליכי למידה, הערכה ובקרה הכוללים מיפוי המצב, צפייה בשיעור, דיאלוג, משוב והערכה בזמנים קבועים.
 - הקצאת שעות ייעודיות לאנגלית, על בסיס ההקצאה לשכבת הגיל בחינוך הרגיל, תוך התאמה לאוכלוסיית המסגרת החינוכית. באוכלוסיות עם משכל תקין וגבולי, יוקצו שעות לפחות על פי הנדרש בחינוך הרגיל.
 - פיתוח מקצועי:
1. קיום יום עיון ארצי להצגת תכניות לימודים ותכניות מוסדיות, ולהעמקת ההטמעה של המקצוע בחינוך המיוחד, על רצף רמות התפקוד.
 2. גיבוש קורס למורים המלמדים אנגלית בחינוך המיוחד, להעמקת הידע בהוראת השפה ובאסטרטגיות להוראת תלמידים עם צרכים מיוחדים.

3. השתתפות מורים לחינוך מיוחד, אשר בהכשרתם אינם מורים לאנגלית, בקורסים במסגרת הפיתוח מקצועי של החינוך הרגיל, להעמקת הידע בהוראת האנגלית.
4. פיתוח מקצועי למורים המכינים תלמידים לבגרות באנגלית במסגרות הפיתוח המקצועי החינוך הרגיל, ובמסגרת מפגשים ארציים של מסגרות חינוך מיוחד המגישות תלמידים לבגרות

הישגים מצופים וכיוונים למדדים אפשריים:

- כל מורי החינוך המיוחד, המלמדים אנגלית, יכירו את תכניות הלימודים והמסמכים הרלוונטיים (המתוארים בסעיף הפעולות) ויעבדו על פיהם.
- לכל כיתה בחינוך המיוחד תבנה תכנית לימודים מותאמת בתחום האנגלית (כמתואר בסעיף הפעולות).
- במידת הצורך ישולבו יעדים בתחום השפה האנגלית בתכניות האישיות.
- בכל מסגרת חינוכית יתקיימו תהליכי הערכה ברמה האישית והקבוצתית וברמת הצוות (כמתואר בסעיף הפעולות).
- כל מורי החינוך המיוחד, המלמדים אנגלית, יקחו חלק בפיתוח מקצועי רציף בהתאם לאוכלוסיית היעד ולהגדרת התפקיד (כמתואר בסעיף הפעולות).
- קידום הלומדים ברמה האישית והכיתתית לפחות ב-10% (כל תלמיד עפ"י רמתו) באנגלית

משאבים:

- ליווי התהליך והעמקתו, באמצעות מדריכה מטעם מפמ"ר אנגלית, האמונה על הקשר עם אוכלוסיות מיוחדות, ובאמצעות רפרנטית לתכנון פדגוגי באגף חנ"מ.

חומרים וכלים:

- הנחיות ועקרונות להוראת אנגלית בתכנית הלימודים באנגלית לחינוך הרגיל
- [תכנית להתאמת תכנית הלימודים באנגלית לחינוך המיוחד](#)
- [אתר מפמ"ר אנגלית](#)

הצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוות

- באיזה אופן קידם יישום תכנית הלימודים באנגלית, בהתאמה ליכולות התלמידים, את הידע המיומנויות בקרב התלמידים?
- באיזו מידה תרמה העבודה על פי תכנית הלימודים לחינוך הרגיל לצד מסמך ההתאמות לחינוך המיוחד, להעלאת הציפיות של המורים מהתלמידים?
- באילו דרכים ניתן ליישם את התכנית בקרב אוכלוסיות מורכבות?
- מהן הדרכים המיטביות להערכת התקדמות התלמידים?

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

- [יעל בכר](#) – רפרנטית לתכנון פדגוגי – האגף לחינוך מיוחד
- [אהרונה גבריהו](#) – מדריכה מטעם מפמ"ר אנגלית (אמונה על הקשר עם אוכלוסיות מיוחדות)

מדע וטכנולוגיה

המשימה: הטמעה והתאמה של המקצוע - מדע וטכנולוגיה במערכת החינוך המיוחד

הטמעת המקצוע - מדע וטכנולוגיה, העלאת ההישגים והרחבת מנעד האוכלוסיות הלומדות את המקצוע, קישור תכני המקצוע לתכנים מתחומי ההכנה לחיים.

אוכלוסיית היעד:

תלמידים בחינוך העל-יסודי הלומדים בתכנית השילוב, בכיתות חינוך מיוחד בבתי ספר רגילים ובבתי ספר לחינוך מיוחד, בהתאם למאפייני התפקוד של אוכלוסיית התלמידים.

מהות ותיאור המשימה:

- עבודה בהלימה מירבית לתכנית הלימודים במדע וטכנולוגיה לחטיבת הביניים בחינוך הרגיל (התכנית משותפת לחט"ב ולביה"ס היסודי), ולתכניות במקצועות המדעים לחטיבה העליונה, תוך ביצוע התאמות למאפייני אוכלוסיית המסגרת, ותוך בחירה מושכלת של נושאים ומקצועות מאשכול המדעים לחטיבה העליונה.
- ביצוע התאמות, שינויים וחלופות לתכנית הלימודים, בהתאם למאפייני התלמידים במסגרת על פי העקרונות המופיעים במסמך: תכנון לימודים במסגרות לתלמידים עם צרכים מיוחדים.
- בנייה והפעלה של תכנית לימודים במדע וטכנולוגיה ברמה הבית ספרית וברמה הכיתתית, בהלימה לשכבות הגיל ולרמות התפקוד של התלמידים במסגרת החינוכית.
- הוראת נושאים מתחום הדעת בחיבור לתחומי הכנה לחיים כגון: עצמאות אישית, זהירות ובטיחות, הכרת הסביבה והבנתה וכיו"ב, תוך היועצות עם צוות רב מקצועי.
- הוראה תוך יצירת קישורים בין נושאי המשנה בתוך תחום הדעת, וכן בין המיומנויות הנרכשות במדע וטכנולוגיה לתחומי דעת רלוונטיים נוספים.
- הוראת תלמידים עם משכל תקין וגבולי, על פי תכניות החינוך הרגיל, תוך ביצוע התאמות ותמיכות ייחודיות על פי צרכי התלמידים. בשאר האוכלוסיות תבנה תכנית מותאמת, על בסיס תכנית הלימודים לחינוך הרגיל והתכנית המותאמת לחינוך המיוחד אשר תוארו לעיל.
- שילוב הערכה בתהליכי ההוראה-למידה טרם בנייתה של תכנית הלימודים האישית או הקבוצתית, תוך קיום הערכה מעצבת במהלך ההוראה והערכה מסכמת בסיום הוראת היעדים שנקבעו. שימוש מרבי בכלי מדף מתוקפים להערכת לומדים בחינוך הרגיל. באוכלוסיות עם משכל הנמוך מהנורמה, יתבססו תהליכי ההערכה על כלים מותאמים לצד כלי מדף. קיום תהליכי למידה, הערכה ובקרה הכוללים מיפוי המצב, צפייה בשיעור, דיאלוג, משוב והערכה בזמנים קבועים.
- הטמעת התכנית כחלק מתהליכי הדרכה פדגוגית לפיתוח תכניות במסגרת החינוכית.
- פיתוח מקצועי: השתתפות מורים לחינוך מיוחד, אשר בהכשרתם אינם מורים למדעים, בקורסים במסגרת הפיתוח מקצועי של החינוך הרגיל, להעמקת הידע בהוראת המקצוע.
- הקצאת שעות ייעודיות למדע וטכנולוגיה, על בסיס ההקצאה לשכבת הגיל בחינוך הרגיל, תוך התאמה לאוכלוסיית המסגרת החינוכית. באוכלוסיות עם משכל תקין וגבולי, יוקצו שעות לפחות על פי הנדרש בחינוך הרגיל.
- שיבוץ מורים תוך מתן עדיפות לבעלי תעודה להוראת המקצוע מדע וטכנולוגיה.

הישגים מצופים וכיוונים למדדים אפשריים: ↗

- כל מורי החינוך המיוחד, המלמדים מדעים, יכירו את תכניות הלימודים והמסמכים הרלוונטיים (המתוארים בסעיף הפעולות) ויעבדו על פיהם.
- לכל כיתה בחינוך המיוחד תבנה תכנית לימודים מותאמת במדעים (כמתואר בסעיף הפעולות).
- בכל מסגרת חינוכית יתקיימו תהליכי הערכה ברמה האישית והקבוצתית וברמת הצוות (כמתואר בסעיף הפעולות).
- כל מורי החינוך המיוחד, המלמדים מדעים, יקחו חלק בפיתוח מקצועי רציף בהתאם לאוכלוסיית היעד ולהגדרת התפקיד (כמתואר בסעיף הפעולות).
- קידום הלומדים ברמה האישית והכיתתית לפחות ב-10% (כל תלמיד עפ"י רמתו) במדע וטכנולוגיה

חומרים וכלים: ⚙

- [תכנית הלימודים במדע וטכנולוגיה לחטיבת הביניים](#)
- [לתכניות במקצועות המדעים לחטיבה העליונה](#)
- [אתר אגף מדעים](#) – תכניות, הנחיות וחומרים

הצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו ☑

- באיזו מידה תרמה העבודה על פי תכנית הלימודים לחינוך הרגיל לצד מסמך ההתאמות לחינוך המיוחד, להעלאת הציפיות של המורים מהתלמידים?
- באילו דרכים ניתן ליישם את התכנית בקרב אוכלוסיות מורכבות?
- מהן הדרכים המיטביות להערכת התקדמות התלמידים?

לפרטים נוספים ניתן לפנות: ⓘ

- [יעל בכר](#) – רפרנטית לתכנון פדגוגי – האגף לחינוך מיוחד

תקשוב והוראת המקצוע - מחשבים

המשימה: הוראת המקצוע - מחשב, שימוש בכלי הוראה מתוקשבים ובטכנולוגיה מסייעת

הטמעה ויישום של סביבות מתוקשבות להוראה וללמידה הנתמכות בטכנולוגיית ה-ICT, לשם קידום פדגוגיה מיטבית והקניית אוריינות המאה ה-21 למורים ולתלמידים. הוראת המקצוע - מחשב, בהלימה מירבית לתכנית הלימודים הרגילה ולצרכי התלמידים.

אוכלוסיית היעד:

- תלמידים בחינוך העל-יסודי, הלומדים בתכנית השילוב, בכיתות חינוך מיוחד בבתי ספר רגילים ובבתי ספר לחינוך מיוחד

מהות ותיאור המשימה:

- קיום תהליכי הוראה על פי המתוכנן בחינוך הרגיל, תוך התאמה לצורכי התלמידים מבחינת תכניות הלימודים ומבחינת הציוד הנדרש.
- קישור של הוראת מיומנויות מחשב לתפקוד התלמיד בחיי היומיום.
- הרחבה וטיוב של השימוש בכלי הוראה ובחומרי לימוד מתוקשבים, בתהליכי ההוראה בתחומי הדעת ובנושאי הלימוד.
- הרחבת מספר התלמידים, הנרשמים לשיעורי למידה מרחוק, ביוזמתם או ביוזמת המורים בנושאים המוצעים.
- הגשת תלמידים לבחינות הבגרות במחשבים על פי יכולתם.
- קיום תהליכי הדרכה ופיתוח מקצועי, בהלימה לתכניות החינוך הרגיל, תוך התאמה לצרכי האוכלוסיות השונות בחינוך המיוחד.
- השתתפות צוותי הוראה ממקצועות הבריאות בתהליכי הפיתוח המקצועי וההדרכה.
- קיום תהליכי פיתוח מקצועי בנושא התאמה ושימוש בטכנולוגיה מסייעת לצוותים חינוכיים וטיפוליים.

הישגים מצופים וכיוונים למדדים אפשריים:

- כל תלמיד עם צרכים מיוחדים, ילמד את המקצוע - מחשב, בהלימה מירבית לתכנית הלימודים הרגילה, תוך ביצוע התאמות ושינויים בתכנים, ותוך התאמת הציוד למאפייני התפקוד שלו.
- בכל בתי הספר, המקבלים הנגשה טכנולוגית, יתקיימו תהליכי הדרכה מותאמת, ויתבצע שימוש בציוד המונגש באופן סדיר.
- כל המורים המלמדים את המקצוע - מחשב, יקחו חלק בתהליכי פיתוח מקצועי משותפים למורי החינוך הרגיל, לצד תהליכים ייחודיים לחינוך המיוחד.
- כל המורים המלמדים תלמידים עם צרכים מיוחדים, יקבלו הדרכה ו/או יקחו חלק בתהליכי פיתוח מקצועי, להעצמת השימוש בכלי הוראה מתוקשבים.
- מספר התלמידים המשתתפים בשיעורי למידה מרחוק
- מספר השיעורים הכיתתיים הנעשים תוך שימוש בכלי הוראה מתוקשבים
- מידת השליטה של התלמידים הלומדים מחשב במיומנויות הנלמדות בתכנית, עפ"י הגדרותיה

▲ משאבים:

- הדרכה ארצית בנושא תקשוב ולמידה מרחוק
- מדריכים מחוזיים לתקשוב

🗉 הצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

- באיזו מידה ובאיזה אופן תרם השימוש בחומרי לימוד מתוקשבים לתהליך הלמידה של התלמידים ולשיפור הישגיהם?
- באיזו מידה תרמה התכנית לקידום של תפקוד התלמידים בתחומי ההכנה לחיים?

🗉 לפרטים נוספים ניתן לפנות:

- [רינה כהן](#) – מדריכה ארצית לתקשוב – האגף לחינוך מיוחד.

מטרה ב':

חיזוק החינוך למצוינות ערכית וחברתית

הנחיות כלליות בנוגע לחינוך למצוינות ערכית ואזרחית

החינוך הערכי בבתי הספר לחינוך מיוחד יתבצע בהלימה מרבית לחינוך הרגיל. בנושאים הבאים ישנה התייחסות ייחודית לתלמידים עם צרכים מיוחדים:

זיכרון ושואה

- מומלץ להשתמש ב**ערכה** מותאמת לחינוך המיוחד – חיים שואה וזיכרון, בהוצאת האגף לחינוך מיוחד והאגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים, לצד השימוש בתכניות החינוך הרגיל, לשם לימוד הנושא, ולצורך תהליך ההכנה של תלמידים היוצאים למסע לפולין.
- מומלץ לשלב **תלמידים עם צרכים מיוחדים במסע לפולין** בהתאם ליכולתם, ובהתאם למסגרת החינוכית בה לומדים.
- תלמידים עם צרכים מיוחדים, הלומדים בבית ספר לחינוך מיוחד, יבחנו השתתפות תלמידים במסע לפולין עם בית הספר הרגיל או במסגרת מסע "שלהבת" לבתי ספר לחינוך מיוחד.

שירות משמעותי, לתלמידים עם צרכים מיוחדים, מתאפשר באמצעות הערוצים הבאים:

- שירות לאומי חינוכי – מידע אודות פעילויות ייעודיות לחינוך המיוחד ניתן לקבל אמצעות פנייה ישירה לאגף לחינוך מיוחד – **מימי פלצ'י** – מפקחת ארצית – תחום פדגוגיה וחינוך בלתי פורמלי
- התנדבות לצה"ל
- גיוס לצה"ל – בחינוך המיוחד מתקיימת תכנית "שילוב מנצח" בשיתוף **עמותת "אשלים"** בג'וינט ישראל.

להלן התייחסות ליעדים נבחרים נוספים בהתאמה למסגרות החינוך המיוחד.

האחר הוא אני - תלמיד עם צרכים מיוחדים - תורם ושותף בקהילה הרגילה

🕒 המשימה: העצמת תלמיד עם צרכים מיוחדים כתורם מעורב ושותף פעיל

קידום מהלכים לשיפור עמדות כלפי התלמיד עם הצרכים המיוחדים, כתורם מעורב ושותף פעיל בקרב הקהילה הרגילה על השונות הקיימת בה ובקרב קבוצת השווים - העצמה ברמת צוותים חינוכיים, הורים ותלמידים.

מהות ותיאור המשימה:

- קיום סדנאות, מפגשי למידה ותהליכי הערכה בקרב צוותי חינוך מיוחד וצוותי חינוך רגיל, אודות התלמיד עם הצרכים המיוחדים, כתורם מעורב ושותף פעיל בקהילה הרגילה.
- קיום מגוון תכניות ויוזמות להגברת מעורבותם של תלמידים עם צרכים מיוחדים במערכת החינוך הרגיל ובקהילה, תוך מתן ביטוי לכישוריהם ולנקודות החוזק שלהם.
- קיום מגוון תכניות ויוזמות בקבוצת השווים, להעמקת ההכרות והמודעות העצמית של התלמיד עם נקודות החוזק שלו, כישוריו והעדפותיו.
- שיתוף בין צוותים חינוכיים אודות מגוון תכניות ויוזמות.
- שימוש מושכל באתר [ייעודי](#) של תכניות הטלוויזיה החינוכית המאורגנות על פי תכני הנושא המערכתי ועל פי שכבות גיל, ע"י צוותים, תלמידים והורים.

182

👤 אוכלוסיית היעד:

- תלמידים בחינוך העל-יסודי, הלומדים בתכנית השילוב, בכיתות חינוך מיוחד בבתי ספר רגילים ובבתי ספר לחינוך מיוחד.
- מפקחים, מנהלי מוסדות חינוך, רכזים ומומחי תחום, צוותים מובילים, בחינוך המיוחד ובחינוך הרגיל.

📌 כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

1. מפקחים, מנהלים וצוותים חינוכיים יכירו ביכולתו של התלמיד עם הצרכים המיוחדים להיות מעורב בחברת תלמידים רגילה ובקהילה הרחבה גם כפעיל ותורם.
2. התלמידים יתוודעו לכישוריהם ולהעדפותיהם, לחזקותיהם ולקשייהם, בקרב קבוצת השווים (תוך קיום שיח אודות השונות כפי שקיימת בקרב כל קבוצה).
3. שימוש פעיל באתר הייעודי של הטלוויזיה החינוכית לנושא המערכתי.

📌 כיוונים למדדים אפשריים:

1. בכל מחוז - מפגש מנהלים אחד לפחות ומפגש אחד לפחות לצוותים חינוכיים, בנושא עמדות כלפי התלמיד עם הצרכים המיוחדים.
2. קיום של 3 יוזמות לפחות בכל מסגרת חינוכית להעצמת התלמיד עם הצרכים המיוחדים כמעורב, פעיל ותורם.

3. בניית מאגר ראשוני של תכניות הוראה בית ספריות וכיתתיות, ושל הצעות ליוזמות ופעילויות לתלמידים עם צרכים מיוחדים, בשיתוף מגוון גורמים במערכת החינוך הרגיל ובקהילה ובקרב קבוצת השווים, בהלימה לגיל בית הספר היסודי.
4. שיתוף ב- 10-5 תכניות/יוזמות מכל מחוז, במגוון גילאים, אוכלוסיות וסביבות פעולה.
5. מספר הכניסות לאתר הטלוויזיה החינוכית, לשימוש במאגר התכניות על פי שכבת גיל.

▲ משאבים:

1. מפגשי למידה והערכה במסגרת מפגשי הדרכה מחוזיים.
2. מפגשים מוסדיים כחלק מתכנית הפעילות של המוסד החינוכי.
3. הקצאת זמן לארגון מאגר תכניות ויוזמות באתר האגף לחינוך מיוחד.
4. מפגשי היגוי משותפים למפקחים ומדריכים באגף לחינוך מיוחד ולטלוויזיה החינוכית לצורך מעקב אחר השימוש באתר הייעודי והפקת תובנות.

⚙ חומרים וכלים:

- [אתר ייעודי](#) של תכניות הטלוויזיה החינוכית על פי נושאים ושכבות גיל.
- [אתר האגף לחינוך מיוחד](#)

💬 הצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו:

- מידת ההטמעה של תפיסת התלמיד עם הצרכים המיוחדים כמעורב, פעיל ותורם, במפגש עם מערכת החינוך הרגילה ועם הקהילה הרחבה.
- תרומתה של קבוצת השווים להעלאת המודעות של התלמיד בנוגע לכישוריהם ולהעדפותיהם, לחזקוניהם ולקשייהם.

❗ לפרטים נוספים ניתן לפנות:

- [מימי פלצ'י](#) – מפקחת ארצית – תחום פדגוגיה וחינוך בלתי פורמלי – האגף לחינוך מיוחד
- [יעל בכר](#) – רפרנטית לתכנון פדגוגי – האגף לחינוך מיוחד

הכנה לחיים

🎯 המשימה: הרחבה והעשרה של תכניות במקצועות ההכנה לחיים

- הוראת נושאים רלוונטיים לחינוך העל-יסודי, הנגזרים מתוך תחומי ההכנה לחיים, בהלימה ל**תכנית הליבה** של החינוך המיוחד, לשם טיפוח היכולת לנהל חיים עצמאיים, באופן מיטבי ואוטונומי, בהווה ובעתיד.

👤 אוכלוסיית היעד:

- תלמידים בחינוך העל יסודי, הלומדים בתכנית השילוב, בכיתות חינוך מיוחד בבתי ספר רגילים ובבתי ספר לחינוך מיוחד

מהות ותיאור המשימה:

- בניית תכניות ספיראליות לאורך שנות הלימודים של התלמיד עד לסיום לימודיו, בראייה רב-מקצועית, בתחומי ההכנה לחיים הנלמדים בחינוך המיוחד.
- בניית התכנית, תוך התמקדות בהשלמת הנושאים, הנחוצים לשם הכנת התלמיד לקראת מעבר לחיים בקהילה מתוך תחומי ההכנה לחיים:

1. טיפול עצמי
2. קשר בין-אישי חברתי
3. פנאי
4. שימוש במשאבים קהילתיים
5. חינוך לחיי עבודה
6. חינוך מיני-חברתי
7. חינוך למגורים עצמאיים
8. סגור עצמי
9. בריאות וביטחון
10. הרחבת השכלה

- שילוב יעדים ונושאים ממקצועות ההכנה לחיים בתכניות אישיות, כיתתיות ובית ספריות.
- לימוד הנושאים בסביבות למידה בתוך בית הספר ובסביבות שונות בקהילה.
- הוראת הנושאים בזיקה לעקרונות **תכנית ל"ב 21 – לקראת בגרות**, תוך שימוש במודל ההוראה של התכנית – "מעגל ההפנמה".

🔄 כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

- תכנית בית ספרית ספיראלית בכל אחד ממקצועות ההכנה לחיים, הנבנית ומבוצעת ע"י צוות רב-מקצועי במסגרת החינוכית
- הערכה של התקדמות התלמידים בהתאם ליעדים האישיים והקבוצתיים שהוצבו

כיוונים למדדים אפשריים:

- כל מסגרת חינוכית בחינוך המיוחד תבנה תכנית מוסדית למקצועות ההכנה לחיים – בכל שנה תתווסף תכנית מוסדית אחת לפחות.
- כל תלמיד ילמד את מקצועות ההכנה לחיים בהתאם ליעדים הרלוונטיים לו. במסגרת התכנית האישית או הכיתתית.
- כל תלמיד, בכל רצף רמות התפקוד והלקויות, יתקדם ביעד אחד, לפחות, מתוך היעדים שנקבעו, במסגרת התכנית האישית או הכיתתית.
- ביצוע מהלכים ברמה הבית ספרית/שכבתית לבחינת התקדמות התלמידים במסגרת התכנית.

משאבים:

- הדרכה במסגרות החינוכיות ע"י מדריכים מחוזיים לתכנית "ל"ב 21 (לקראת בגרות) וע"י מדריכים ורכזים לתכנון פדגוגי
- קיום מפגשי הדרכה ולמידה קבועים עם מדריכי התכנית.

חומרים וכלים:

- תכנית הלימודים: [תכנית ל"ב 21 – לקראת בגרות](#), לחינוך המיוחד, תשנ"ט
- תכניות וכלי הערכה ייחודיים למקצועות הבריאות

הצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

- כיצד ניתן לקדם הוראת מקצועות הכנה לחיים ואת התפקוד העצמאי של התלמידים, בקרב תלמידים עם לקויות מורכבות?
- מהי תרומתם של תכנית מוסדית מובנית ושל מערך הדרכה מחוזי לשיפור התפקוד העצמאי והאוטונומי של התלמידים בתחומי ההכנה לחיים?
- מהו תפקידם הייחודי של עובדי הוראה ממקצועות הבריאות, לבניית תכניות הוראה והערכה בתחומי ההכנה לחיים?

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

- [מימי פלצ'י](#) – מפקחת ארצית – תחום פדגוגיה וחינוך בלתי פורמלי, האגף לחינוך מיוחד
- [ענבר מור](#) – מדריכה ארצית לתכנית ל"ב 21 והכנה לחיים, האגף לחינוך מיוחד

טיולים, סיורים ופעילות חוץ בית ספרית באתרים ברחבי ישראל

📌 המשימה: הגשה של טיולים, סיורים ופעילות חוץ בית ספרית

קיום סיורים וטיולים מותאמים לשילובו המיטבי של תלמיד עם צרכים מיוחדים

מהות ותיאור המשימה:

- מתן שוויון הזדמנויות ל תלמידים עם צרכים מיוחדים, לקחת חלק בכל פעילויות המוסד החינוכי ובכלל זה בטיולים השנתיים.
- שילוב תלמידים עם צרכים מיוחדים במהלך הטיול השנתי של שכבת הגיל, בכתה הרגילה או בכתה לחינוך מיוחד, כהזדמנות לחינוך ערכי משמעותי.
- בניית תכנית טיולים וסיורים על פי הנושאים והעקרונות לשכבת הגיל, כפי שמופיעים בחוזר מנכ"ל טיולים ופעילות חוץ-בית-ספרית- היבטים פדגוגיים-ארגוניים- [חוזר מנכ"ל תשס"ה/9\(ג\)](#), תכנית המאפשרת שילוב המיטבי של תלמידים עם צרכים מיוחדים.
- בבתי ספר לחינוך מיוחד - בניית תכנית טיולים מותאמת, אשר תאפשר למירב התלמידים, בכל קשת הלקויות ורמות התפקוד, לחוות את חווית הטיול השנתי בהלימה מירבית לנושאים ולעקרונות של שכבת הגיל.
- בניית התכנית בהשתתפות רכז טיולים, רכז פדגוגי, מחנכת כיתה או מורת שילוב, מומחה תחום ואנשי צוות רלוונטיים נוספים, כגון: מטפלים ממקצועות הבריאות, תוך התייחסות לנקודות הבאות :
 - ° הערכות עם גורמי ההדרכה שיאפשרו מתן מענה מותאם לתלמידים המשתתפים בטיול
 - ° בחינת מסלול מוגש / פעילות חלופית במהלך הטיול
 - ° תכנון לינה מוגש

186

👤 אוכלוסיית היעד:

- תלמידים בחינוך העל-יסודי הלומדים בתכנית השילוב, בכיתות חינוך מיוחד בבתי ספר רגילים ובבתי ספר לחינוך מיוחד
- מנהלי מתי"א, מנהלי בתי ספר חינוך רגיל, רכזי טיולים, צוותים חינוכיים, מורת שילוב

📌 כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

- תכנית טיולים כיתתית/בית ספרית מותאמת לצרכים המיוחדים של התלמידים
- ביצוע 100% בתכניות הטיולים המותאמות, תוך התמודדות עם תקלות ויצירת התאמות נדרשות שלא תוכננו מראש
- ביצוע משוב והפקת לקחים בתום הטיולים

📌 כיוונים למדדים אפשריים:

- 100% מתכניות הטיולים הבית ספריות הותאמו לצרכי התלמידים עם הצרכים המיוחדים הלומדים בבית הספר

▲ משאבים:

- מפגשי הדרכה מחוזיים לרכזי טיולים ושל"ח.
- ישיבת צוות לתכנון תכנית טיולים מותאמת
- קיום מפגשי מפקח ומנהליו בהשתתפות מפקח חינוך מיוחד ומנהל מתי"א.

⚙ חומרים וכלים:

[מסמך](#) טיול שנתי-טיול מוגש

⊖ כללים ונהלים:

[מסמך](#) טיול שנתי-טיול מוגש

💬 הצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

- הטיול השנתי כמרכיב מרכזי בתהליך של עיצוב הנוער והקניית ערכים הקשורים ביחסים שבין הנוער לארצו.
- שילוב תלמידים עם צרכים מיוחדים במהלך הטיול כהזדמנות לחינוך ערכי משמעותי
- עקרונות להערכות ולתכנון פעילות חוץ בית ספרית וטיול באופן מותאם לתלמידים עם צרכים מיוחדים

❗ לפרטים נוספים ניתן לפנות:

- [מימי פלצ'י](#) – מפקחת ארצית – תחום פדגוגיה וחינוך בלתי פורמלי – האגף לחינוך מיוחד

תכנית הליכה לחינוך ערכי

המשימה: התאמה והטמעה של תכנית הליכה לחינוך ערכי

הטמעת התכנים והערכים של תכנית הליכה של מנהל חברה ונוער לשעת חינוך, כחלק מתפיסה בית-ספרית מערכתית, בדיקה לעקרונות ולמודל ההוראה של תכנית ל"ב 21 - לקראת בגרות.

אוכלוסיית היעד:

תלמידים בחינוך העל-יסודי בבתי ספר לחינוך מיוחד (למעט מוגבלות שכלית התפתחותית קשה/עמוקה)

מהות ותיאור המשימה:

- בחינת התכנית והתאמתה לאוכלוסיית בית הספר, תוך בחירת החלקים הרלוונטיים בכל פרק של התכנית.
- תכנון תהליכי ההוראה של התכנית המותאמת, על פי עקרונות תכנית "ל"ב 21" (לקראת בגרות), תוך שימוש במודל ההוראה: "מעגל ההפנמה".
- הבניית התכנית במערכת הבית ספרית והכיתתית, תוך איתור מסגרות פעולה מתאימות, כגון: שעת חינוך, שיח פרטני, מסגרות של חברת התלמידים, פעולות בשיתוף ההורים, אירועים, ימים מרוכזים וכיו"ב.
- ביצוע תהליכי ההוראה ע"י מחנכי כיתות ז'-י"ב, בליווי הרכזים החברתיים ו/או רכזי תכנית ל"ב 21 בבית הספר, ובהנחיית מדריכים מחוזיים לתכנית "ל"ב 21".

188

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

- הצוותים החינוכיים יכירו את תכנית הליכה לחינוך ערכי של מנהל חברה ונוער ויקחו חלק בבניית התכנית המותאמת לבית הספר.
- יישום התכנית יתבצע בראייה מערכתית, במגוון מסגרות פעולה בבית הספר ובסביבות שונות מחוץ לבית הספר, תוך מפגש עם צוותים ותלמידים במערכת החינוך הרגילה. וגורמים רלוונטיים בקהילה.
- התמקצעות של הרכזים החברתיים בתכנית ל"ב 21 (או להפך) לשם שילוב מיטבי בין שתי התכניות.

כיוונים למדדים אפשריים:

- בכל בית ספר לחינוך מיוחד על פי אוכלוסיית היעד, תבנה תכנית מותאמת בתחום הערכי-חברתי, על בסיס תכנית הליכה של מנהל חברה ונוער.
- כל תלמיד מתוך אוכלוסיית היעד, ייקח חלק בשלוש פעילויות בשנה לפחות, מעבר לתכני הלימודים הכיתתית.

משאבים:

מדריכי החינוך החברתי ממנהל חברה ונוער ומדריכי תכנית "לב 21" מהאגף לחינוך מיוחד, ישובצו להדרכה על פי החלטת המפקחים במחוזות. ההדרכה תתבצע במפגשים קבועים לאורך השנה

⚙️ חומרים וכלים:

- [תכנית הליבה של מנהל חברה ונוער](#) לשעת חינוך, כולל חוזר מנכ"ל בנושא.
- [תכנית ל"ב 21 – לקראת בגרות.](#)

💬 הצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

- תרומת השילוב בין התכניות.
- תרומתה של התפיסה המערכתית בהטמעת התכנית (מעבר לשעת חינוך) לטיפול התנהגויות ערכיות בקרב התלמידים.
- באיזו מידה קידמה התכנית את מסוגלות התלמידים לנהל בעתיד חיי בוגרים אוטונומיים ועצמאיים?

❗ לפרטים נוספים ניתן לפנות:

- [ענבר מור](#) – מדריכה ארצית לתכנית ל"ב 21 והכנה לחיים, האגף לחינוך מיוחד

אזרחות פעילה ומעורבות חברתית

המשימה: חינוך לאזרחות פעילה

- טיפוח ערכים ודפוסי התנהגות, המעודדים השתתפות ומעורבות של תלמידים עם צרכים מיוחדים כאזרחים פעילים.
- פיתוח תחושת המסוגלות של תלמידי החינוך המיוחד, תוך מודעות לחזקות ולמגבלות, חיזוק ה"אני" וטיפוח סינגור עצמי בהלימה לתכנית ל"ב 21

אוכלוסיית היעד:

- תלמידים בחינוך העל-יסודי, הלומדים בתכנית השילוב, בכיתות חינוך מיוחד בבתי ספר רגילים ובבתי ספר לחינוך מיוחד

מהות ותיאור המשימה:

- הטמעת מקצוע האזרחות בקרב תלמידים על רצף הלקויות ורמות התפקוד, על פי תכנית הלימודים: [אזרחות – למתבגרים ולבני גיל 16-21 בחינוך המיוחד](#) – ל"ב 21, תשע"א לצד [תכנית הלימודים באזרחות לחטיבת הביניים](#), ותכנית הלימודים לחטיבה העליונה בחינוך הרגיל.
- הבנייה ספיראלית על רצף הגילאים, של מושגים ונושאים באזרחות לצד ערכים ודפוסי התנהגות המבטאים אזרחות פעילה.
- הקצאת שעות במערכת ובניית תכנית לימודים בית ספרית ותכניות הוראה על בסיס תכנית הלימודים.
- הוראת הנושא בזיקה לעקרונות [תכנית ל"ב 21 – לקראת בגרות](#), תוך שימוש במודל ההוראה של התכנית – "מעגל ההפנמה".
- ייזום שיתופי פעולה עם בתי ספר לחינוך רגיל באזור לפעילויות משותפות – לימודיות, חברתיות, תרבותיות ואמנותיות והבניית הפעילויות במערכת השעות.
- ייזום שיתופי פעולה עם גורמי חינוך בלתי פורמלי לפעילויות כגון: פנאי, ספורט ואומנות.
- השתתפות בתנועות נוער.
- קידום פעולות של התנדבות במוקדים שונים בקהילה ע"י תלמידים עם צרכים מיוחדים, כחלק מהפעילות הבית ספרית ובשעות אחר הצהריים.
- תכנון טקסים לקבלת תעודת זהות, תוך לימוד תכנים ומושגים רלוונטיים, בזיקה לתכנית: ["להיות אזרח"](#).

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

- מפקחים, מנהלים וצוותים חינוכיים, יפעלו להטמעת ידע וערכים לטיפוח אזרחות פעילה, על פי תכנית הלימודים לחינוך הרגיל והתכנית המותאמת לחינוך המיוחד, אשר תוארו להלן.
- תלמידים יכירו תכנים ומושגים באזרחות מתוך תכנית הלימודים, בהתאם לרמת התפקוד שלהם.
- תלמידים יפעלו במגוון תכניות ויוזמות, המעודדות אזרחות פעילה כמתואר להלן, כחלק מטיפוח אזרחות פעילה ומהכנה לחיים.
- גורמים בקהילה ובמערכת החינוך הרגילה, יכירו ביכולתם של תלמידים עם צרכים מיוחדים, להיות מעורבים ולתרום בפעולות שתוארו להלן ולתרום על פי יכולתם. גורמים בקהילה יכירו בתרומתו של המפגש עם תלמידים עם צרכים מיוחדים להעצמת הארגון שהם מייצגים.

כיוונים למדדים אפשריים:

- כל מסגרות החינוך המיוחד לסוגיהן, יבנו תכנית להוראת מקצוע האזרחות ולקידום אזרחות פעילה כמתואר בפעולות שלהלן.
- כל תלמידי החינוך המיוחד, על רצף הגילאים, הלקויות ורמות התפקוד, ישתתפו ב- 2-3 תכניות ויוזמות לפחות, לטיפוח אזרחות פעילה, כמתואר בפעולות שלהלן.

משאבים:

- הדרכה במסגרות החינוכיות ע"י מדריכים מחוזיים לתכנית "ל"ב 21 (לקראת בגרות)
- קיום מפגשי למידה קבועים למדריכי התכנית

חומרים וכלים:

- תכנית הלימודים: [אזרחות - למתבגרים ולבני גיל 16-21 בחינוך המיוחד](#) - ל"ב 21, תשע"א
- תכנית הלימודים: [אזרחות לחטיבת הביניים](#) בחינוך הרגיל, כולל הנחיות מעודכנות
- תכנית הלימודים: [אזרחות לחטיבה העליונה](#) בחינוך הרגיל, כולל הנחיות מעודכנות
- תכנית הלימודים: [תכנית ל"ב 21 - לקראת בגרות](#), לחינוך המיוחד, תשנ"ט
- חוזר מנכ"ל בנוגע לתכנית: ["להיות אזרח"](#). לחינוך הרגיל.

הצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

- כיצד ניתן לקדם את הוראת המקצוע ואת השתתפות התלמידים בתכניות ויוזמות בשיתוף גורמים שונים בקהילה, בקרב תלמידים עם לקויות מורכבות?
- מהי תרומתה של תכנית מוסדית מובנית להגברת ההשתתפות והמעורבות של כלל תלמידי החינוך המיוחד, בפעולות לקידום אזרחות פעילה?
- באיזה אופן תרמו הפעולות לקידום תחושת המסוגלות של התלמידים עם הצרכים המיוחדים ולשיפור תפקודם?
- באיזה אופן תרם המפגש של גורמים שונים במערכת החינוך הרגילה עם תלמידי החינוך המיוחד לאקלים הבית ספרי?

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

- [מימי פלצ'י](#) - מפקחת ארצית - תחום פדגוגיה וחינוך בלתי פורמלי, האגף לחינוך מיוחד
- [ענבר מור](#) - מדריכה ארצית לתכנית ל"ב 21 והכנה לחיים, האגף לחינוך מיוחד

"חווית דמוקרטיה מיוחדת" - סיורים מותאמים בכנסת

🎯 המשימה: העצמת תלמיד עם צרכים מיוחדים כתורם מעורב ושותף פעיל

סיורי תלמידים עם צרכים מיוחדים בכנסת, במסגרת תכנית מותאמת על פי צרכי התפקוד, הלקות ושכבת הגיל של התלמידים.

מהות ותיאור המשימה:

- קיום סיורים בכנסת במסגרת תכנית מותאמת, להעצמת החינוך הערכי וכחלק מתהליך ההוראה של מקצוע האזרחות ושל הנושא המערכתי: "האחר הוא אני".
- עידוד מסגרות החינוך מהמרכז ומהפריפריה לקיום סיורים בכנסת כחלק מהתכנית המותאמת.
- קיום פעולות הכנה לקראת הסיור ופעולות סיכום בעקבות הסיור לשם העמקת הלמידה והחוויה, באמצעות ערכות ההפעלה של התכנית.
- הכנת חומרי למידה מותאמים ע"י המסגרת החינוכית ללימוד תכני הסיור ותכנים נלווים.

👤 אוכלוסיית היעד:

- תלמידים עם צרכים מיוחדים, על רצף הגילאים, הלקויות ורמות התפקוד, הלומדים בכיתות חינוך מיוחד בבתי ספר רגילים, ובבתי ספר לחינוך מיוחד.
- מנהלים, רכזים פדגוגיים, רכזי טיולים וצוותים חינוכיים.

🔄 כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

1. מפקחים, מנהלים ובעלי תפקידים מובילים, יכירו את תכנית הסיורים בכנסת לתלמידים עם צרכים מיוחדים ויעודדו שימוש מושכל בה.
2. תלמידים ממגוון אוכלוסיות היעד, בהתאם ליכולותיהם, ילמדו תכנים ומושגים הקשורים לביקור בכנסת ויבינו את הקשר שלהם לערכים, לידע קודם ולחיי היומיום.
3. תלמידי החינוך המיוחד, מגיל 5 עד 21, יבקרו לפחות פעם אחת בכנסת במשך שנות לימודיהם, במסגרת התכנית המותאמת, למעט תלמידים עם לקויות חמורות, שמצבם אינו מאפשר השתתפות בסיור או הנאה ממנו.
4. צוותי החינוך יכינו חומרי הוראה ולמידה מותאמים ללימוד הנושא, בנוסף לחומרים המוצעים במסגרת הביקור.

🔄 כיוונים למדדים אפשריים:

1. בכל מחוז – הצגת של תכנית הסיורים בכנסת במסגרות על פי בחירת המחוז (אתר מחוזי, מפגש הדרכה מחוזי ועוד), תוך עידוד לצריכת התכנית.

2. כל תלמיד במערכת החינוך המיוחד, מגיל 5 עד 21, יבקר לפחות פעם אחת בכנסת במשך שנות לימודיו, במסגרת התכנית המותאמת, למעט תלמידים עם לקויות חמורות, שמצבם אינו מאפשר השתתפות בסיור או הנאה ממנו.
3. בכל מסגרת חינוכית יוכן חומר הוראה אחד לפחות לקראת כל סיור.

▲ משאבים:

- הפעלת התכנית באמצעות 3 עובדי הוראה ממערכת החינוך המיוחד, אשר היו שותפים בבניית התכנית והוכשרו לצורך זה. המורים ידריכו את הסיורים אחת לשבוע במסגרת תקציב מרכז המבקרים.
- ליווי והדרכה של מדריכי החינוך המיוחד בכנסת ע"י צוות מרכז המבקרים וע"י מדריכות ארציות של החינוך המיוחד, השותפות לבניית התכנית ולהובלתה.

✿ חומרים וכלים:

- תכנית סיורים מותאמת לתלמידים עם צרכים מיוחדים (על בסיס תכניות לחינוך הרגיל).
- ערכות סיור המכילות אביזרי הדרכה והמחשה, בהתאם לצרכי הלקויות ורמות התפקוד השונות

☐ כללים ונהלים:

- תכנית עבודה של מדריכי החינוך המיוחד בכנסת.
- נהלי עבודה למדריכי מרכז המבקרים בכנסת.

📝 הצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו:

- חשיבותו של ביקור בבית הנבחרים עבור תלמידים עם צרכים מיוחדים, כחלק מחוויה דמוקרטית, ככל אזרחי המדינה.
- תרומתו הייחודית של הסיור בהלימה לצרכים של שכבת הגיל ולתכנים הנלמדים בה.
- היכולת להתאים ולהנגיש תכנים, אתרים וחוויות, מבלי לפגוע במהותם.

❗ לפרטים נוספים ניתן לפנות:

- [מימי פלצ'י](#) – מפקחת ארצית – תחום פדגוגיה וחינוך בלתי פורמלי – האגף לחינוך מיוחד
- [יעל בכר](#) – רפרנטית לתכנון פדגוגי – האגף לחינוך מיוחד
- [גליה רן](#) – מדריכה ארצית לגיל הרך – האגף לחינוך מיוחד

אקלים חינוכי מיטבי

📌 המשימה: קידום אקלים חינוכי מיטבי והתמודדות עם התנהגות מאתגרת

הפעלת תכנית מערכתית לקידום אקלים חינוכי מיטבי, לצמצום האלימות, להתמודדות עם התנהגות מאתגרת ולהרחבת ההתנהגות המסתגלת של התלמיד.

👤 אוכלוסיית היעד:

- תלמידים עם צרכים מיוחדים, על רצף הגילאים, הלקויות ורמות התפקוד, הלומדים בתכנית השילוב, בכיתות חינוך מיוחד בבתי ספר רגילים, ובבתי ספר לחינוך מיוחד.
- התמקדות בתלמידים עם התנהגות מאתגרת במסגרות אלה.
- צוותים רב מקצועיים – חינוכיים וטיפוליים.

מהות ותיאור המשימה:

- היכרות עם [חוזר מנכ"ל בנושא אקלים חינוכי מיטבי](#) ועם [תכנים והנחיות בנושא אקלים מטעם אגף שפ"י](#) והתאמתם למאפייני אוכלוסיית בית הספר,
- מיסוד הטיפול בנושא אקלים חינוכי מיטבי במערך הארגוני של המוסד החינוכי – הקמת צוות מוביל רב-מקצועי לקידום אקלים מיטבי ולטיפול באירועים חריגים, תוך דיווח והפקת תובנות מאירועים אלו.
- מיסוד הטיפול בנושא אקלים חינוכי מיטבי במערך הפדגוגי של המוסד החינוכי – קיום פעולות לגיבוש תקנון בית הספר המוסכם על הצוות, ההורים והתלמידים בהתאם ליכולתם וריענון התקנון בכל שנה ; שילוב הנושא בתכנית הפעילות הבית ספרית והכיתתית.
- תהליך קידום אקלים חינוכי-מיטבי, יתבצע בשיתוף התלמידים והוריהם.
- פיתוח מקצועי והקניית ידע וכלים, מערכתיים ופרטניים, למניעה ולהתמודדות עם התנהגות בלתי מסתגלת של תלמידים, תוך שמירה על מוגנות התלמיד, חבריו והצוות.
- בבתי ספר בהם לומדים תלמידים עם התנהגות מאתגרת – מינוי איש צוות אשר יתמחה בנושא ויוביל אותו, הפעלת תכניות למניעת התפרצויות ולהתמודדות בזמן התפרצות, בהנחיית צוות ייעוצי, צוות טיפולי ומדריכים מחוזיים וארציים בתחום.

📌 כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

- העשרת ידע אודות מאפיינים של אקלים מיטבי והתמודדות עם התנהגות מאתגרת, ורכישת כלים לקידום בקרב צוותים חינוכיים וטיפוליים.
- ירידה בשיעור האירועים החריגים והתקדמות של התלמידים מול יעדים אישיים וקבוצתיים שנקבעו בתחום זה.
- תכנית מוסדית למניעה ולהתמודדות עם התנהגות בלתי מסתגלת של תלמידים

📌 כיוונים למדדים אפשריים:

- בכל מוסד חינוכי, בו לומדים תלמידים עם התנהגות מאתגרת, תגובש מסגרות זמן ללמידה ולשיתוף בידע.

- בכל מוסד חינוכי, בו לומדים תלמידים עם התנהגות מאתגרת, יוקם צוות רב מקצועי לקידום אקלים מיטבי ולטיפול באירועים חריגים.
- בכל מוסד חינוכי, בו לומדים תלמידים עם התנהגות מאתגרת, יגובש תקנון בית ספרי.
- בכל מוסד חינוכי, בו לומדים תלמידים עם התנהגות מאתגרת, תבנה תכנית עבודה יישומית למניעה ולהתמודדות עם התנהגות בלתי מסתגלת של תלמידים, ומערך של מעקב ובקרה על ביצוע התכנית.
- ירידה בשיעור האירועים החריגים בבית הספר לחינוך מיוחד או בכיתת החינוך המיוחד בבית הספר הרגיל.
- שיפור בקרב תלמידים עם התנהגות מאתגרת לפחות ביעד אישי אחד וביעד קבוצתי אחד, שנקבעו בתחום זה.

▲ משאבים:

- ימי למידה ופיתוח מקצועי לצוותים העוסקים בקידום אקלים מיטבי ובהתמודדות עם התנהגות מאתגרת.
- הנחיית הצוותים המובילים ע"י מדריכי אח"ם (אקלים חינוכי מיטבי) ומדריכים מחוזיים וארציים לנושא מטעם האגף לחינוך מיוחד.
- הנחיית כלל הצוות המוסדי, ע"י היועץ/צת.

⚙ חומרים וכלים / כללים ונהלים:

- [חוזר מנכ"ל בנושא אקלים חינוכי מיטבי](#)
- [תכנים והנחיות בנושא אקלים מיטבי](#)

📋 הצעות לדין במפגש מפקח ומנהל או מנהל וצוותו

- מהם הגורמים והמהלכים, שהביאו לשיפור תחושת המסוגלות של המורים לטפל במקרי אלימות? העבודה על פי חוזר מנכ"ל, עבודה על פי תכנים והנחיות מטעם אגף שפ"י, הדרכה וליווי.
- מידת השתתפות התלמידים וההורים בבניית התקנון
- מידת מעורבות התלמידים וההורים בניית תכניות מניעה, הפעלתן ובקרתן
- באיזו מידה תרם התקנון להתנהלות ברורה יותר ביחס לקשר בין בית הספר להורים ולתלמידים?

❗ לפרטים נוספים ניתן לפנות:

- [בירת גולוב](#) – מפקחת ארצית – אוכלוסיות עם הפרעות התנהגות, הפרעות נפשיות ואוטיזם – האגף לחינוך מיוחד וצוות מדריכים ארציים

מטרה ג'

חיזוק מעמדו ויכולתו של החינוך הציבורי לתת מענה מיטבי לכלל החברה הישראלית

אופק חדש בבתי ספר לחינוך מיוחד

© המשימה: הטמעת רפורמת "אופק חדש" בבתי ספר לחינוך מיוחד

[ראה כרטיס משימה בחינוך מיוחד - חינוך יסודי](#)

- הקדמה
- שעות תוספתיות
- שעות הלימוד השבועיות בחינוך העל יסודי בשנה"ל תשע"ה
- כלים למנהל ביה"ס
- הספרייה - מרכז משאבים בבית הספר
- התכנית להשאלת ספרי לימוד בשנה"ל תשע"ה
- הפיתוח המקצועי

הקדמה - משאבים ליישום המטרות ויעדי התכנית השנתית תשע"ה

בפרק זה מוצגים המשאבים השונים העומדים לרשות בתי הספר העל יסודיים בתשע"ה:

א. פירוט שעות הלמידה

פירוט השעות במקצועות השונים במסגרת השעות השבועיות ללמידה:

- שעות הלימוד השבועיות ללמידה בחינוך העל יסודי בתשע"ה
- שעות הלימוד בתכנית היסוד בחטיבות הביניים בחינוך הממלכתי העברי
- שעות הלימוד בתכנית היסוד בחטיבות הביניים ממ"ד
- שעות הלימוד בתכנית היסוד בחינוך העל יסודי הערבי/בדואי
- שעות הלימוד בתכנית היסוד בחינוך העל-יסודי הממלכתי הדרוזי

ב. שעות תוספתיות

- סל השעות התוספתיות לבתי"ס העל יסודיים בשנת תשע"ה
- בכיתה י': אוריינות מתמטית – תינתן שעה תוספתית
- אוריינות מדעית – 2 ש"ש מתקן ביה"ס (בתשע"ה לא תוקצה שעה תוספתית)

ג. מודל הדרכה

מסגרת ההדרכה בכל אחד ממקצועות ה"יעדים": שפת אם, מתמטיקה ומדע וטכנולוגיה. היקף ההדרכה מותנה באישור תקציבי

ד. פיתוח מקצועי

- עו"ה יוכל לבחור בהיקף השעות שירצה ללמוד בכל שנה מתוך סך השעות הנדרשות לקידום (120/180/210)
- מינימום השעות בשנה יעמוד על 30 (כדי לשמור על עקרון הלמידה לאורך החיים)
- אם עו"ה למד עד 60 שעות מעל המתבקש בדרגה, תעבורנה 60 השעות לדרגה הבאה
- לעו"ה יוצעו מודולות שונות של 30 שעות כדי לאפשר בחירה של יותר מנושא אחד
- על הנושא/התחום שבמסגרת הפיתוח המקצועי של המורה יחליטו בדיאלוג משותף מנהל בית-הספר והמורה תוך התייחסות לצורכי המורה, לצורכי בית-הספר ולמדיניות המערכת

ה. הספרייה

- מרכז משאבים בבית-הספר ומשמעויותיו

ו. השאלת ספרי לימוד לתלמידים

- התכנית להשאלת ספרי לימוד בתשע"ה

ז. מצבת המורים

- באמצעות מערכת הסימולציה למנהל תוכלו לתכנן בהקדם את מצבת המורים הדרושה לכם

ח. הקצאת "הסלים למיניהם"

- עם השלמת תכנון הקצאת כל הסלים יועבר לכם המידע.

שעות תוספתיות ליישום התכנית השנתית בחינוך העל יסודי תשע"ה

להלן תוספת השעות הייחודיות שתוקצה בתשע"ה על מנת ליישם את התכנית השנתית. השעות יינתנו וישוּבצו בנוסף לשעות המפורטות בהמשך.

- אוריינות מדעית בכיתה י' – בהיקף 2 ש"ש מתקן ביה"ס (בתשע"ה לא תוקצה שעה תוספתית)

סוג המוסד	הנושא	דרגת הכיתה	תוספת ש"ש	הערות (פירוט ההנחיות בפרק ב')
יסודי-חט"ב	תגבור לימודים למקצועות היעדים	ד' ח'	1 ש"ש	לכל כיתה נורמטיבית במגזר היהודי במדד טיפוח 1-3
יסודי-חט"ב	שפת אם	ד' ח'	1 ש"ש	לכל כיתה נורמטיבית במגזר היהודי במדד טיפוח הגבוה מ-3. במגזר הלא יהודי לכל כיתה תקנית בכל בתי הספר
יסודי-חט"ב	מדעים	ד', ח', ט'	1 ש"ש לכל כיתה נורמטיבית	
יסודי-חט"ב	מתמטיקה	ד'	1 ש"ש	לכל כיתה נורמטיבית במגזר היהודי במדד טיפוח הגבוה מ-3. במגזר הלא יהודי לכל כיתה תקנית בכל בתי הספר
		ח'	----	
		ט'	1 ש"ש	
יסודי-חט"ב	מיצוי ומצוינות	ד', ח', ט'	7 ש"ש	בשכבה בה 60-139 תלמידים (5 ש"ש לתלמידים מתקשים + 2 ש"ש למצטיינים, קבוצה אחת בכל קטגוריה)
יסודי-חט"ב	במגזר היהודי מדד טיפוח גבוה מ-3, במגזר הלא יהודי בכל בתי הספר		14 ש"ש	בשכבה בה 140-380 תלמידים (10 ש"ש לתלמידים מתקשים + 4 ש"ש למצטיינים, 2 קבוצות בכל קטגוריה)
יסודי-חט"ב			21 ש"ש	בשכבה בה 381 תלמידים מעלה (15 ש"ש לתלמידים מתקשים + 6 ש"ש למצטיינים, 3 קבוצות בכל קטגוריה)

שעות הלימוד השבועיות המומלצות בחינוך העל יסודי בתשע"ה

להלן שעות הלימוד השבועיות המומלצות בחטיבות הביניים בחינוך הממלכתי העברי

האשכול	המקצוע	כיתה ז'	כיתה ח'	כיתה ט'
"שפות יסוד"	שפת אם	3	3	3
	מתמטיקה	4	5	4
	מדעים (ביולוגיה, כימיה, פיזיקה וטכנולוגיה)	4	5	5
	אנגלית	4	4	4
	תוספת על פי צורכי ביה"ס למקצועות החובה באשכול זה	10 ש"ש על פי החלטת ביה"ס (לדוגמא: 4 בכיתה ז', 3 ב-ח' ו-3 ב-ט')		
"ליבה חינוכית"	חינוך לאזרחות	-	-	2
	חינוך יהודי (תרבות ישראל)	$1 + 1^*$	2	-
	חינוך (חינוך חברתי + כישורי חיים)	2	1	1
	חינוך גופני	2	2	2
	תנ"ך	לפחות 6 שעות על פני 3 שנים		
"ליבה חינוכית אקדמית: רוח וחברה"	היסטוריה	לפחות 6 שעות על פני 3 שנים		
	ספרות	לפחות 6 שעות על פני 3 שנים		
	גאוגרפיה	לפחות 6 שעות על פני 3 שנים		
	ערבית או צרפתית	$2 + 1^*$	$2 + 1^*$	$2 + 1^*$
שפות נוספות ולימודי בחירה	מקצוע בחירה	2 שעות על פני 3 שנים		
סה"כ שעות ב-3 שנים		107		

על שעות תוספתיות לקידום מטרות התכנית האסטרטגית תבוא הודעה נפרדת
* לכל כיתה ז' תתווסף שעה שבועית כך שהמקצוע ילמד 2 ש"ש

הארות:

- אין בטבלה זו ביטול של חוזר שעות הליבה המחייבות (תכנית היסוד תשס"ו/36-3.1)
- השעות שסומנו בכוכבית אחת הן שעות תוספתיות שתוקצינה לביה"ס בשנה"ל תשע"ה - השעות הללו הן שעות אורך
- פירוט הקצאת השעות בטבלה זו מהווה המלצה, ניתן להגמיש את הקצאת השעות בהיקף של עד 25% על פי העקרונות הבאים:
 - למידה של כל מקצועות הלימוד ושעות החינוך
 - ההחלטה על אופן הקצאת השעות תיעשה על בסיס מיפוי הנתונים והפעלת שיקול דעת מקצועי של מנהל/ת בית הספר והצוות המקצועי
 - בהקצאת השעות למקצועות השונים חשוב להבטיח עמידה בהישגים המצופים
 - שמירה על זכויות פרופסיונליות של עובדי ההוראה בבית הספר

שעות הלימוד המומלצות בתכנית היסוד בחטיבות הביניים ממ"ד

האשכול	המקצוע	כיתה ז'	כיתה ח'	כיתה ט'
שפות יסוד	שפת אם	3	3	2
	מתמטיקה	4	5	4
	מדעים (ביולוגיה, כימיה, פיזיקה וטכנולוגיה)	4	5	5
	אנגלית	4	4	4
ליבה חינוכית	חינוך לאזרחות	–	–	2
	חינוך (חינוך חברתי + כישורי חיים)	2	1	1
	חינוך גופני	2	2	2
	תנ"ך	2 + 1*	2 + 1*	2 + 1*
ליבה חינוכית אקדמית: רוח וחברה	היסטוריה	לפחות 6 שעות על פני 3 שנים		
	ספרות	לפחות 6 שעות על פני 3 שנים		
	גיאוגרפיה	לפחות 6 שעות על פני 3 שנים		
	ערבית או צרפתית	2	2	2
שפות נוספות ולימודי בחירה	מקצוע בחירה	2 שעות על פני 3 שנים		
	תוספת על פי צורכי ביה"ס, כולל תנ"ך ותושב"ע	5	5	5
סה"כ שעות ב-3 שנים		109		

* שעות ייחודיות לחמ"ד: לכל אחת מכיתות ז', ח', ט' ניתנה תוספת של 3 ש"ש (1 שעת תגבור בתנ"ך + 2 שעות תוספתיות בתושב"ע), על מנת לאפשר תגבור שעות קודש לצד מתן שעות הליבה

הארות:

- אין בטבלה זו ביטול של חוזר שעות הליבה המחייבות (תכנית היסוד תשס"ו/36-3.1)
- השעות שסומנו בכוכבית אחת הן שעות תוספתיות שתוקצינה לביה"ס בשנה"ל תשע"ה – השעות הללו הן שעות אורך
- פירוט הקצאת השעות בטבלה זו מהווה המלצה, ניתן להגמיש את הקצאת השעות בהיקף של עד 25% על פי העקרונות הבאים:
 - א. למידה של כל מקצועות הלימוד ושעות החינוך
 - ב. ההחלטה על אופן הקצאת השעות תיעשה על בסיס מיפוי הנתונים והפעלת שיקול דעת מקצועי של מנהל/ת בית הספר והצוות המקצועי
 - ג. בהקצאת השעות למקצועות השונים חשוב להבטיח עמידה בהישגים המצופים בכלל המקצועות ובמקצועות הקודש בפרט.
 - ד. שמירה על זכויות פרופסיונאליות של עובדי ההוראה בבית הספר

שעות הלימוד המומלצות בתכנית היסוד בחינוך העל יסודי הערבי או הבדואי

האשכול	המקצוע	כיתה ז'	כיתה ח'	כיתה ט'
"שפות יסוד"	שפת אם (שפה וספרות)	5	5	5
	מתמטיקה	5	5	5
	מדעים (ביולוגיה, כימיה, פיזיקה וטכנולוגיה)	4	5	5
	אנגלית	4	4	5
	עברית	4	4	4
"ליבה חינוכית"	חינוך לאזרחות	-	-	2
	חינוך (חינוך חברתי + כישורי חיים)	2	1	1
	חינוך גופני	2	2	2
"ליבה חינוכית אקדמית: רוח וחברה"	היסטוריה	לפחות 6 שעות על פני 3 שנים		
	תרבות ומורשת דת	לפחות 6 שעות על פני 3 שנים		
	גאוגרפיה	לפחות 6 שעות על פני 3 שנים		
"לימודי בחירה"	מקצוע בחירה	2 שעות על פני 3 שנים		
תוספת על פי צורכי ביה"ס		6 שעות על פני 3 שנים		
סה"כ שעות ב-3 שנים		107		

הארות:

- אין בטבלה זו ביטול של חוזר שעות הליבה המחייבות (תכנית היסוד תשס"ו/36-3.1)
- השעות שסומנו בכוכבית אחת הן שעות תוספתיות שתוקצינה לביה"ס בשנה"ל תשע"ה – השעות הללו הן שעות אורך
- פירוט הקצאת השעות בטבלה זו מהווה המלצה, ניתן להגמיש את הקצאת השעות בהיקף של עד 25% על פי העקרונות הבאים:
 - א. למידה של כל מקצועות הלימוד ושעות החינוך
 - ב. ההחלטה על אופן הקצאת השעות תיעשה על בסיס מיפוי הנתונים והפעלת שיקול דעת מקצועי של מנהל/ת בית הספר והצוות המקצועי
 - ג. בהקצאת השעות למקצועות השונים חשוב להבטיח עמידה בהישגים המצופים
 - ד. שמירה על זכויות פרופסיונליות של עובדי ההוראה בבית הספר

שעות הלימוד המומלצות בתכנית היסוד בחינוך העל יסודי הממלכתי הדרוזי

האשכול	המקצוע	כיתה ז'	כיתה ח'	כיתה ט'
"שפות יסוד"	שפת אם (שפה וספרות)	5	5	5
	מתמטיקה	5	5	5
	מדעים (ביולוגיה, כימיה, פיזיקה וטכנולוגיה)	4	5	5
	אנגלית	4	4	5
	עברית	4	4	4
"ליבה חינוכית"	חינוך לאזרחות	–	–	2
	חינוך (חינוך חברתי + כישורי חיים)	2	1	1
	חינוך גופני	2	2	2
	מורשת לדרוזים	לפחות 6 שעות על פני 3 שנים		
"ליבה חינוכית אקדמית: רוח וחברה"	היסטוריה	לפחות 6 שעות על פני 3 שנים		
	גאוגרפיה	לפחות 6 שעות על פני 3 שנים		
	מקצוע בחירה	2 שעות על פני 3 שנים		
"לימודי תוספת על פי סה"כ שעות		6 שעות על פני 3 שנים		
		107		

הארות:

- אין בטבלה זו ביטול של חוזר שעות הליבה המחייבות (תכנית היסוד תשס"ז/3 36-3.1)
- השעות שסומנו בכוכבית אחת הן שעות תוספתיות שתוקצינה לביה"ס בשנה"ל תשע"ה – השעות הללו הן שעות אורך
- פירוט הקצאת השעות בטבלה זו מהווה המלצה, ניתן להגמיש את הקצאת השעות בהיקף של עד 25% על פי העקרונות הבאים:
 - א. למידה של כל מקצועות הלימוד ושעות החינוך
 - ב. ההחלטה על אופן הקצאת השעות תיעשה על בסיס מיפוי הנתונים והפעלת שיקול דעת מקצועי של מנהל/ת בית הספר והצוות המקצועי
 - ג. בהקצאת השעות למקצועות השונים חשוב להבטיח עמידה בהישגים המצופים
 - ד. שמירה על זכויות פרופסיונאליות של עובדי ההוראה בבית הספר

כלים למנהל המוסד החינוכי: תשתית פדגוגית לניהול תכניות (תפני"ת)

הכלי:

בחינה ובחירה של תכניות חיצוניות מתוך מאגר תכניות אינטרנטי, שילוב התכניות וניהולן במוסד החינוכי

מטרת הכלי:

- הנגשה של מאגר תכניות חינוכיות
- מתן כלים למנהל, למפקח ולשותפים בבחינת תכניות חיצוניות, לשילוב מקצועי ומושכל של התכניות במוסד החינוכי

מהות ותיאור הכלי:

במסגרת השאיפה לקדם שקיפות במערכת החינוך, לטפח יחסי אמון, לאפשר גמישות למנהלי מוסדות החינוך ולשלב את הידע, הכוחות והמשאבים של החברה האזרחית פתח משרד החינוך במהלך של הסדרת התכניות החיצוניות הפועלות במערכת החינוך תוך שיח בין מגזרי (עם עמותות, קרנות וחברות מהמגזר העסקי הפועלות להשגת מטרות ציבוריות בתחום החינוך)

בשלב הראשון מופו התכניות החיצוניות המלוות בנציג ממטה משרד החינוך וגובשו כלים המאפשרים למנהל בית הספר, לצוותו ולבעלי העניין הנוספים לבחון תכניות ולבחור אותן (תפני"ת: תשתית פדגוגית לניהול תכניות) מצופה ממנהל בית הספר לבחור תכנית חיצונית באופן מקצועי ומושכל בהלימה ליעדי המשרד וליעדי המוסד החינוכי, בהתאמה לתכניות הקיימות, לאוכלוסיית היעד, לצוות החינוכי ולמרכיבי התקציב ועדת היגוי בית ספרית בנושא התכניות החיצוניות תבחן ותבחר את התכנית תוך ניהול שותפויות עם בעלי העניין בתכנית (צוות, רשות מקומית, הורים, נציגי הגוף החינוכי וכדומה)

אוכלוסיית היעד:

כלל מנהלי ומפקחי מוסדות החינוך

תפוקות והישגים מצופים:

- בחירת התכנית על פי התבחינים המופיעים בתפני"ת (תשתית פדגוגית לניהול תכניות)
- בחירת התכנית מתוך מאגר התכניות של משרד החינוך
- בחינת התאמת התכנית במסגרת ועדת היגוי בית ספרית תוך שיח וניהול שותפות עם בעלי העניין השונים
- בחינת הערך המוסף של התכנית על הקיים במוסד החינוכי וביחס לתכניות אחרות בתחום
- מדידת מטרות התכנית, יישומן והצלחתן

▲ משאבים:

במסגרת המשאבים הקיימים

⚙ חומרים וכלים:

[תפני"ת – אתר המינהל הפדגוגי](#)

☐ כללים ונהלים:

[תפני"ת – אתר המינהל הפדגוגי](#)

📋 הצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

- משמעות התכניות החיצוניות בחיי בית הספר
- מהם השיקולים לבחירת תכנית חיצונית
- מיהם השותפים לדיון בבחירת תכנית
- מהו תפקיד רכז התכניות הבית ספרי
- איך נדע שהתכנית השיגה את מטרותיה (הערכה ומדידה)
- כיצד נכון לסיים תכנית

206

❗ לפרטים נוספים ניתן לפנות:

מיכל עוז-ארי

ממונה על תכניות חיצוניות והקשר הבין מגזרי

michaloz@education.gov.il

הספרייה - מרכז משאבים בבית-הספר

כללי:

- "בעידן זה יש לספריית בית-הספר כמרכז משאבים תפקיד מכריע בריכוז ובאספקת מידע, בחינוך לקריאה ובניצול נכון של מידע. על כן ראוי כי בכל מוסד חינוכי תהיה ספרייה - מרכז משאבים ההולמת את צורכי המורים והתלמידים" (חוזר מנכ"ל מיוחד ה' תשמ"ט)
- השפעתה של ספרייה - מרכז משאבים בבית-הספר על ההישגים בלימודים מוכחת במחקרים הקובעים שהיא משמעותית במיוחד כאשר קיימים בה אוספים מגוונים ברמות שונות, נגישות אל מקורות מידע מסוגים שונים, כוח אדם מקצועי ומיומן ותכנית הפעלה מותאמת לתכנית הלימודים

המשימה:

- הפעלתה של ספרייה - מרכז משאבים בבית-הספר

כיוונים ופעולות לקידום

1. הספרייה תפעל כמרכז משאבים, כמרכז קריאה, למידה ותרבות בסביבה לימודית רגועה ואסתטית: פעולות למימוש:

א. הקמת ספרייה על-פי ההנחיה בחוזר מנכ"ל תש"ע/5 תוך הקפדה על העקרונות הבאים:

- הספרייה תזמן גישה חופשית אל מגוון ספרים ומקורות מידע מודפסים ואלקטרוניים מגוונים בנושאים ובתחומי דעת שונים - לקריאה, לעיון ולמידה בספרייה או להשאלה
- הספרייה תנוהל באמצעות תוכנה ייעודית לניהול ספרייה
- בספרייה יהיו עמדות מחשב וחיבור לרשת וצידוד נלווה לשימוש התלמידים
- הספרייה תופעל על ידי ספרן/ית בית הספר ותאורגן על פי כללי הספרנות האוניברסאליים

ב. הפעלת ספרייה על-פי תכנית בית-ספרית:

- הספרייה תאפשר לתלמידים ולמורים נגישות לסביבה עתירת מקורות מידע וספרות
- הספרייה תשמש להעמקת החשיפה לספרים ולמקורות מידע
- אנשי הספרייה יעודדו פעילות מכוונת לעידוד הקריאה ושימוש מושכל במקורות מידע
- הספרנים יהיו שותפים בהנחית תלמידים לשימוש מושכל במקורות מידע להכנת עבודות חקר בתחומים השונים
- הספרייה תאפשר שילוב הוראה ולמידה, והתלמידים יופנו להשתמש במשאביה
- הספרייה תאפשר עבודה לכיתות, לקבוצות תלמידים ולעבודה אינדיבידואלית
- אנשי הספרייה יעודדו השתתפות בפעילות הארצית לעידוד הקריאה 'מצעד הספרים השנתי'
- הספרנים יהיו שותפים פעילים בהכנת תכניות עידוד קריאה בבית הספר ובשילוב הספרייה בתכנית הלימודים ובפעילויות הבית ספריות

ג. טיפוח מיומנויות השפה באמצעות פעילות מגוונות:

- לעידוד קריאת ספרים
- לשיח בעקבות ספרים
- לשילוב אומנויות כחלק מהשיח בעקבות קריאה
- לעידוד ולהעצמת ילדים המרבים לקרוא קריאה חופשית

ד. שיתוף הורים

- דיון עם ההורים על מצב קריאת הספרים ועל השימוש בספרייה בעזרת הרצאות של אנשי מקצוע ומורים
- שיתוף הורים בפעילויות לעידוד הקריאה

ה. אירועי תרבות

- הספרייה תשמש מרכז לאירועי תרבות: תערוכות ותצוגות, מפגש עם סופר/יוצר, קונצרט, הצגה
- ימי פעילות מרוכזים לתלמידים/הורים/קהילה בנושאי קריאה/ספרות/תרבות

2. הספרייה תאפשר נגישות לקריאה חופשית במגוון ספרים ולמקורות מידע והעשרה עדכניים פעולות למימוש:

א. בניית אוסף מותאם לנושאים ולתחומי דעת שונים

- אוסף הספרים, מקורות המידע והחומרים יותאמו לצורכי התלמידים והמורים ויכללו מגוון תחומים
- האוסף יתעדכן בקביעות
- בספרייה יינתן ביטוי קבוע ושוטף לחגי ישראל, למועדי השנה ולאירועים חשובים בארץ ובעולם ולמקצועות הנלמדים בביה"ס

ב. האוסף בספרייה יותאם לדגשים של מערכת החינוך, כגון:

- מדור "תרבות ישראל ומורשתו" ובו מגוון ספרים וחומרים למורים ולתלמידים
- ספרי קודש
- הספרים המוצעים בתכנית הליבה
- ספרים העוסקים בתחומים הנוגעים לחברת הילדים, כמו: חברות, ויסות רגשי, ניהול קונפליקטים, מניעת חרם, מניעת בריונות והתנהלות ברשת

❗ לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- למחלקה לספריות בתי ספר באגף לחינוך על יסודי במינהל הפדגוגי

השאלת ספרי לימוד - משימה במיקוד התכנית האסטרטגית

המשימה:

מפגשי עבודה והדרכה לרפרנטים בנושא השאלת ספרי לימוד במחוזות

מהות ותיאור המשימה:

הרחבת התכנית להשאלת ספרי לימוד בשנה"ל התשע"ה בהתאם לתיקון מספר 7 לחוק. החל משנת הלימודים התשע"ה תחייב תכנית ההשאלה את כלל בתיה"ס ולא תהיה מוגדרת כתכנית רשות. תהליך ההצטרפות של בתיה"ס לתכנית יוחל בהדרגה ויושלם לא יאוחר מתחילת שנת הלימודים התשע"ז. המהלך יבוצע באמצעות הרשויות המקומיות והבעלויות על בתיה"ס ובסיוע המינהלת להשאלת ספרי לימוד במינהל הפדגוגי היחידה לתכניות משלימות למידה

אוכלוסיית היעד:

בתיה"ס הרשמיים והמוכרים שאינם רשמיים, בכל דרגות הגיל ובכל המגזרים, כיתות א' עד י"ב בהתאם לתנאים האלה:

בי"ס שקיים לפחות שנה אחת

בי"ס יסודי שבו לפחות 5 שכבות גיל מ-א' עד ה'

כיוונים למדדי תוצאה ולהישגים מצופים:

[חוזר מנכ"ל](#)

החל משנה"ל תשע"ה תתקיים תכנית ההשאלה בכל בתי הספר

כיוונים למדדים אפשריים:

מספר בתי הספר בהם מתקיימת תכנית ההשאלה

משאבים:

בתי הספר המצטרפים לתכנית לראשונה, יקבלו תקציב רכש ותקציב לוגיסטי בהתאם למדד הטיפוח הבית ספרי ומספר התלמידים המשתתפים בתכנית

חומרים וכלים: *

רשימת הספרים המאושרים מתפרסמת באתר של [אגף ספרי לימוד](#) בכתובת המצ"ב

כללים ונהלים:

[חוזר מנכ"ל](#)

הצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו או מנהל וצוותו

הסקת מסקנות משנה קודמת, תיקון הליקויים והיערכות לשנה החדשה

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

המינהל הפדגוגי :

[היחידה לתכניות משלימות למידה](#)

[אתר השאלת ספרי לימוד](#)

פיתוח מקצועי

הנחות יסוד:

- פיתוח מקצועי הוא תהליך מתמשך ומתפתח, לכן מצופה מבית הספר להכין תכנית תלת שנתית ושנתית בית ספרית (לכלל הצוות ולקבוצות מובחנות בתוך הצוות) ואישית
- בצוות בית הספר קיימים ידע, מומחיות ויכולות בעלי ערך ייחודי שלא ניתן להם מימוש מלא בשגרת ההתנהלות של בית הספר

עקרונות לבניית פיתוח מקצועי:

1. התכנית תיגזר מהבסיסים הבאים:
 - א. יעדי התפתחות של בית הספר לשלוש עד חמש שנים
 - ב. חזון ומטרות מערכת החינוך הממלכתית
 - ג. התפתחות, התחדשות בחקר החינוך בארץ ובעולם
 - ד. צורכי התפתחות של הצוות
 - ה. יכולות ותחומי מומחיות קיימים בצוות בית הספר ובסביבתו
 2. תכנית גמישה ומאפשרת לכל בעל תפקיד להתפתח באופן המאפשר לכל פרט לפתח את יכולותיו ולתרום לצורכי בית הספר
 3. מיפוי צורכי פיתוח מקצועי בהתאם לקהלי יעד מוגדרים ובחינת ההזדמנויות לרכישת הידע הרלוונטי במסגרות השונות (בתוך בית הספר ומחוצה לו)
 4. מנהל המוסד החינוכי הוא בעל האחריות לתכנון, לניהול, לביצוע ולבקרה של התכנית לפיתוח מקצועי בשיתוף צוותי ההוראה
 5. בית הספר כארגון לומד – בית הספר יקיים למידת עמיתים שבה עובדי הוראה וממלאי תפקידים ישתפו בידע, בהתנסות ובדילמות כך שהידע יהפוך לנחלת הכלל
- למידה זו תכלול גם היבט יישומי: פתרון בעיות ופיתוח מגוון דרכי הוראה למידה חדשניות

מרחב הגמישות:

משאבים – בתי ספר שיבקשו לקיים בבית ספרם פיתוח מקצועי של 60 שעות, יועמדו לרשות בית הספר 45 שעות לתשלום עבור מומחים ומרצים חיצוניים. 15 שעות תתקיימנה מתוך כוחות פנימיים בבית הספר

מסגרות – הלמידה יכולה להתקיים במסגרות שונות, בהרכבים שונים ובמתודות מגוונות, כגון: חדר מורים לומד, למידה בקהילות מקצועיות, למידה במסגרת קורסים במרכזי הפסגה ובמוסדות האקדמיים, צפייה בשיעורים, ליווי והנחייה של עובדי הוראה חדשים, למידה מקוונת, מרכז לסימולציה בחינוך, שיעורים מצולמים, קריאה וניתוח מחקרים בחינוך, למידה מהצלחות, למידה מטעויות.

גמישות לעובד ההוראה

עובד הוראה יוכל לבחור בהיקף השעות שירצה ללמוד בכל שנה ובתנאי שילמד 30 שעות לפחות מידי שנה. אם למד עד 60 שעות עודפות לדרגה, תעבורנה 60 שעות הלמידה הנוספות לדרגה הבאה. בכל מקרה יהיו פרק הזמן ותנאי הקידום בדרגות במעבר מדרגה לדרגה כפי שמוגדר בהסכם "אופק חדש"

דגשים:

1. בכל יחידת פיתוח מקצועי, בכל נושא, ישולבו 2 יחידות קבועות:
 - א. למידה משמעותית והערכה חלופית
 - ב. מעורבות קהילתית והתפתחות אישית כשפה בית ספרית
 2. שאר הכללים בנושא הפיתוח המקצועי יתקיימו בהתאם להסכמי "אופק חדש" ו"עוז לתמורה"
- בעת גיבוש התהליכים ניתן להיעזר במפקח הכולל ובמפקחת על הפיתוח המקצועי במחוז, במוסדות אקדמיים ובמרכז הפסג"ה
- בכל מקרה של חוסר בהירות יש לפנות ליחידת הפיתוח המקצועי במחוז.